KURT VONNEGUT

GALÁPAGOS

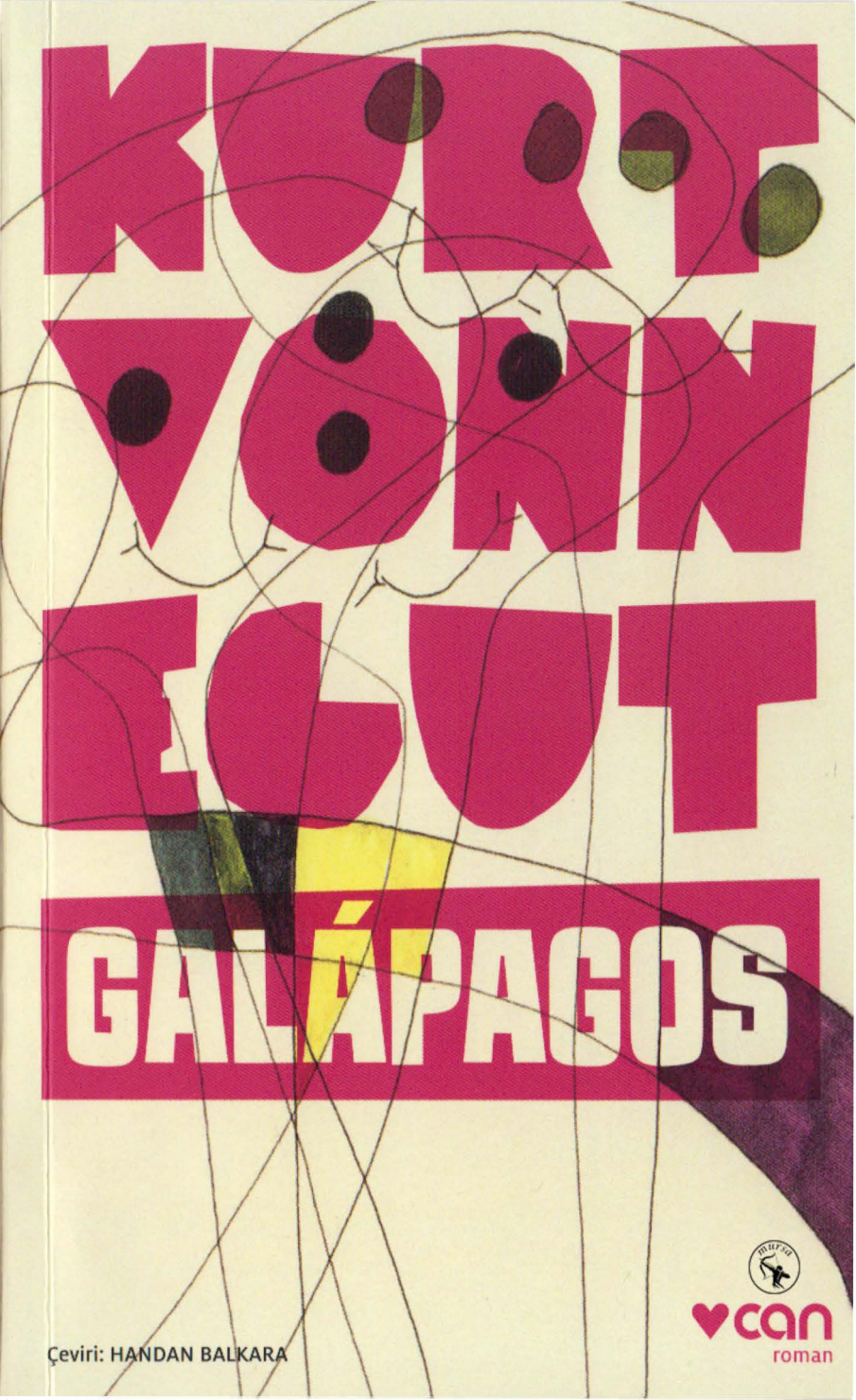

Çeviri: HANDAN BALKARA

can
roman

KURT VONNEGUT

GALÁPAGOS

Galápagos, Kurt Vonnegut
© 1985, Kurt Vonnegut
© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Haziran 2016, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Berrak Göçer

Düzelti: Mert Tokur
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)
Kapak resmi: © Kurt Vonnegut

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Eminтaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3245-4

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

KURT VONNEGUT

GALÁPAGOS

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Handan Balkara

can

Kurt Vonnegut'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Allah Senden Razı Olsun Bay Rosewater, 2015
Mavi Sakal, 2015
Kör Nişancı, 2016
Maymun Evine Hoş Geldiniz, 2016

KURT VONNEGUT, 1922'de, Alman asıllı anne babanın oğlu olarak Indianapolis'te dünyaya geldi. Cornell Üniversitesi'nde kimya okurken orduya yazıldı ve II. Dünya Savaşı'nda yer aldı. Dresden'de tutsak düştü ve bombardımandan, tutukevi olarak yeraltındaki bir mezbaha kullanıldığı için kurtuldu. Bu tecrübesi, en meşhur romanlarından *Mezbaha No. 5*'in yanı sıra başka birçok eserine konu oldu. Savaştan sonra Chicago Üniversitesi'nde antropoloji yüksek lisansı yapmaya başladı. Gazetecilik ve reklamcılık gibi çeşitli işler yaparken yazmayı sürdürdü. Chicago Üniversitesi'nin *Kedi Beşiği*'ni yüksek lisans tezi olarak kabul etmesi üzerine 1971'de mezun oldu. Diğer eserlerinin arasında *Şampiyonların Kahvaltısı*, *Galápagos*, *Kodes Kuşu*, *Mavi Sakal* ve *Allah Senden Razı Olsun Bay Rosewater* sayılabilir. Savaş karşıtı söylemini hayatı boyunca sürdüren Vonnegut, 2007'de New York'ta öldü.

HANDAN BALKARA, 1967'de İstanbul'da dünyaya geldi. Üsküdar Amerikan Lisesi'nden mezun olmasının ardından eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde tamamladı. Çeşitli yayın kuruluşlarının editöryal kadrolarında yer aldıktan sonra Koç Üniversitesi'nde idari görevler üstlendi. Başlıcaları Daniel Goleman, Bill Bryson, Martin Kemp, Toksöz B. Karasu, R.L. Stevenson, Russell Banks, Don DeLillo, Kurt Vonnegut, John Updike, Ali Smith ve Dave Eggers olmak üzere birçok Amerikalı ve İngiliz yazarın yapıtlarını Türkçeye kazandırdı.

Amatör natüralist
Hillis L. Howie'nin (1903-1982)
–beni ve en iyi arkadaşım Ben Hitz'i
başka çocuklarla birlikte 1938 yazında
Indianapolis'in Indiana kentinden alıp
Vahşi Batı'ya götüren iyi adamın–
anısına...

Bay Howie bizi gerçek yerlilerle tanıştırdı
ve her gece dışarıda uyuttu,
bize pisliğimizi gömmeyi,
ata binmeyi öğretti,
birçok bitkinin ve hayvanın isimlerini söyledi,
onların hayatta kalmak ve üremek için
neler yapmaları gerektiğini anlattı.

Bir gece Bay Howie,
Kampımız civarında bir yabankedisi gibi çığlık atarak
Bile bile ödümüzü patlattı.
Zira gerçek bir yabankedisi,
çığlığına çığlıkla karşılık vermişti.

"Her şeye rağmen, insanların kalben iyi olduklarına hâlâ inanıyorum."

ANNE FRANK (1929-1944)

BİRİNCİ KİTAP

Şöyleydi

1

Şöyleydi:

Guayaquil, bundan bir milyon yıl önce, yani MS 1986'da, Ekvador adındaki küçük, demokratik bir Güney Amerika devletinin en önemli limanıydı. Bu devletin başkenti ise, And Dağları'nın yüksek bir vadisindeki Quito'ydu. Guayaquil, ekvator denilen ve ülkeye adını veren sanal gezegen kuşağının iki derece güneyindeydi. Orada hava her zaman çok sıcak ve nemli olurdu çünkü kent durgunluk alanlarına kurulmuştu – dağlardan süzülen birkaç ırmağın birbirine katılmış sularıyla yıkanan vıcık vıcık bir bataklık üstüne.

Bu liman açık denizden birkaç kilometre içerideydi. İskele kazıklarını ve çapa halatlarını yutan zerzevat salları, bulanık suları sebze çorbasına çevirirdi.

* * *

O zamanlar insanlar bugün sahip olduklarından daha büyük beyinlere sahiptiler, dolayısıyla gizemlerin büyüsüne kapılabilirlerdi. 1986'da kafa karıştıran gizemlerden biri de, yüzerek büyük mesafeler kat etmelerine imkân olmayan onca yaratığın, Guayaquil'in batısında yanardağlarla kaplı bir takımada olan Galápagos Ada-

.arı'na nasıl ulaştığıydı – hem de adalarla anakara arasındaki bin kilometrelik mesafe, çok derin sularla, Antarktika'dan taze taze gelen buz gibi sularla doluyken. İnsanlar bu adaları keşfettikleri zaman, oraları kendilerine mesken tutmuş sakangurlar, iguanalar, çeltik fareleri, lav kertenkeleleri, örümcekler, karıncalar, kınkanatlılar, çekirgeler, keneler ve sakırgalar zaten vardı; dev kara kaplumbağalarını saymaya ne hacet.

Bu canlılar nasıl bir ulaşım yolu kullanmışlardı?

Birçokları, o koca beyinlerini şu cevapla tatmin edebiliyordu: Onlar doğal sallarla geldiler.

* * *

Kimileriyse şunu savunuyordu: Sözü edilen doğal sallar o kadar çabuk suyu emer ve çürüyüp un ufak olurdu ki, karadan uzak sularda hiç böyle bir sal gören olmamıştı; üstelik adalarla anakara arasındaki akıntı o türden derme çatma bir taşıtı batıya doğru değil, kuzeye doğru sürüklerdi.

Denizcilikten anlamayan tüm o yaratıkların parmaklarının uçlarını bile ıslatmadan doğal bir köprü üstünde yürüdüklerini ya da atlama taşları arasındaki kısa mesafeleri yüzerek geçtiklerini ve o zamanlar var olan bu oluşumların sonradan dalgaların altında kalıp gözden kaybolduklarını öne sürenler de vardı. Ama biliminsanları, 1986 yılında koca beyinlerini ve şeytani araçlarını kullanarak okyanus tabanının haritalarını çıkarttılar. Dediklerine bakılırsa, adalarla anakara arasına giren hiçbir kara kitlesinin izine rastlanmamıştı.

* * *

O koca beyinler ve uçuk düşünceler çağında bazı insanlar da adaların bir zamanlar anakaranın parçası ol-

duğunu ve korkunç bir afet sonrasında ondan koptuğunu iddia ederlerdi.

Ama adaların herhangi bir şeyden kopmuş gibi bir halleri yoktu. Besbelli genç volkanlardı bunlar; durup dururken, oldukları yerde püskürüvermişlerdi. Aralarından pek çoğu o zamanlar o kadar bebek yaştaydı ki, her an yeniden patlamaları beklenebilirdi. 1986 yılında adalar henüz fazla mercan bile üretememişti, dolayısıyla mavi lagünlerden ve beyaz kumsallardan, yani eskiden birçok insanoğlu tarafından ideal bir ahret hayatının aperitifleri olarak görülen hoş tatlardan yoksunlardı.

Bir milyon yıl sonra onların da beyaz kumsalları ve mavi lagünleri olacaktı. Ama bu öykünün başladığı sıralar, adalar hâlâ çirkin lav tümseklerinden, kubbelerinden, koni ve helezonlarından ibaretti. Dokunsan dağılıverecekmiş gibi bir görüntüleri vardı. Yarları, uçurumları, çukurları ve vadileri verimli topraklarla ya da tatlı sularla dolup taşmazdı; en incesinden, en kurusundan volkan külleriyle kaplıydı.

* * *

O zamanlar ortaya atılan bir diğer teori de, ulu Tanrı'nın o yaratıkları kâşifler tarafından bulundukları yerde yaratmış olduğu yolundaydı; dolayısıyla hiçbir vasıtaya ihtiyaçları olmamıştı.

* * *

Başka bir teoriye göre, ikişer ikişer kıyıya indirilmişlerdi – Nuh'un Gemisi'nin iskelesinden aşağı kışkışlanmışlardı.

Eğer sahiden de bir Nuh'un Gemisi vardıysa, ki belki de vardır, hikâyeme şu ismi de verebilirim: "İkinci Bir Nuh'un Gemisi."

2

Bundan bir milyon yıl önce, James Wait adında, otuz beş yaşında, Amerikalı bir erkeğin hiç yüzme bilmediği halde Güney Amerika kıtasından Galápagos Adaları'na gitmeye kalkmasında şaşılacak bir şey yoktu. Wait, doğal bir zerzevat salının üstüne çömüp her şey yolunda gitsin diye dua edecek değildi elbet. Az önce, Guayaquil kentindeki otelinden iki haftalık bir gemi gezisine bilet satın almıştı. Bu gezi, İspanyolcada "Darwin Körfezi" manasına gelen Bahía de Darwin adlı yeni bir yolcu gemisinin ilk seferi olacaktı. Ekvador bandıralı geminin bu ilk Galápagos yolculuğu, son bir senedir tüm dünyada "Asrın Doğa Gezisi" olarak ilan ve reklam edilmişti.

Wait yalnız başına seyahat edecekti. Genç yaşta kel kalmıştı ve tıknaz bir adamdı; ten rengi de kötüydü, ucuz lokantalarda satılan turtaların kabuğunu andırırdı. Üstelik gözlüklüydü, yani yaşlı olmanın avantaj sağlayabileceği durumlarda ellili yaşlarında olduğunu rahatlıkla iddia edebilirdi. Zararsız ve çekingen görünmek isterdi.

Şu anda, geniş bir cadde olan Calle Diez de Agosto[1] üzerindeki Hotel El Dorado'nun, yani bir odasını tut-

1. (İsp.) 10 Ağustos Sokağı. (Y.N.)

muş olduğu otelin barındaki tek müşteri kendisiydi. Jesús Ortiz adında, yirmi yaşında, mağrur İnka soyundan gelen bir adam olan barmense, Kanadalı olduğunu iddia eden bu yalnız ve kimsesiz adamın korkunç bir haksızlık ya da trajedi sonucu yaşama isteğini kaybetmiş olduğu hissine kapılmıştı. Wait, kendisini gören herkese bu hissi vermek isterdi.

Öykümdeki en iyi insanlardan biri olan Jesús Ortiz, bu kimsesiz turisti hor görmekten ziyade ona acıyordu. Onun az önce otelin butiğinde –şu anda üstünde olan hasır şapkayı, bantlı sandaletleri, sarı şortu ve mavili beyazlı morlu koton gömleği satın almak için– bir sürü para harcamış oluşunu hazin buluyordu, ki Wait de aynen böyle hissettirmeyi ummuştu. Ortiz, Wait'in takım elbisesiyle havaalanından otele vardığında gayet vakur göründüğünü geçirdi aklından. Oysa şimdi bir sürü para harcayıp kendini soytarıya çevirmişti, tropik kuşağı gezmeye gelmiş Kuzey Amerikalı bir turist karikatürü gibiydi.

Wait'in yepyeni, tiril tiril gömleğinin üstünde hâlâ fiyat etiketi vardı. Ortiz son derece kibar ve düzgün bir İngilizceyle bu konuda uyardı onu.

"Ya?" dedi Wait. Etiketin orada olduğunu biliyor ve olduğu yerde kalsın istiyordu. Yine de, kendine utançtan yerin dibine geçmiş adam süsü verdikten sonra etiketi tutup koparmaya yeltendi. Ama sonra, sanki kaçmaya çalıştığı bir acıya yenik düşmüş gibi etikete dair her şeyi bir anda unutuvermiş gibi yaptı.

* * *

Wait bir balıkçı, fiyat etiketi de oltasıydı; yabancıları kendisiyle konuşmaya teşvik etmenin, Ortiz'in söylemiş olduğu şeyi herkese bir şekilde söyletmenin yoluy-

du: "Affedersiniz senyor, söylemeden edemeyeceğim, gömleğinizde..."

Wait otele sahte Kanada pasaportundaki isimle, yani Willard Flemming olarak kayıt yaptırmıştı. Son derece başarılı bir dolandırıcıydı.

Ortiz'e herhangi bir zararı dokunamazdı ama biraz parası varmış gibi gözüken, kocası olmayan, doğurganlık çağlarını geride bırakmış, kavalyesiz dolaşan bir kadın için hiç şüphesiz tehlike arz ederdi. Wait şimdiye dek bu türden on yedi kadınla evlenmişti – sonra da kadınların mücevher kutularını, çelik kasalarını ve banka hesaplarını boşaltıp kayıplara karışmıştı.

Yaptığı işte o kadar başarılıydı ki, milyoner olmuştu. Kuzey Amerika'nın dört bir yanındaki bankalarda bol faiz getiren, çeşitli takma adlarla açılmış tasarruf hesapları vardı ve asla hiçbir sebeple tutuklanmamıştı. Kendini bildi bileli, onu yakalamaya çalışan biri bile olmamıştı. Polise gelince, Wait öyle tahmin ediyordu ki, onların gözünde on yedi nankör kocadan biriydi. Gerçek adı James Wait olan tek bir sabıkalı olmak yerine, bu kocalardan her birine farklı adlar vermişti.

* * *

Günümüzde, insanların James Wait kadar zekice üçkâğıtçı olabileceklerine inanmak zor; ama şunu da unutmamak lazım: O zamanlar hemen her yetişkin insanoğlu yaklaşık üç kilo ağırlığında bir beyne sahipti! Böylesine büyük bir düşünce makinesinin hayal ya da icra edebileceği şeytani kumpasların haddi hesabı yoktu.

O halde, bu soruyu yanıtlayabilecek kimse olmasa da soruyorum: Üç kiloluk beyinlerin insan ırkının evriminde bir zamanlar neredeyse ölümcül kusurlar oluşturduklarından şüphe edilebilir mi?

İkinci bir sual: O zamanlar, biz insanların aşırı mükellef sinir sistemimizden başka, hemen her yerde görmekte ya da işitmekte olduğumuz şeytanlıklara kaynak gösterilebilecek ne vardı?

Bu soruya benim yanıtım: Başka kaynak yoktu. O müthiş koca beyinleri saymazsak, burası çok masum bir gezegendi.

3

Hotel El Dorado, yepyeni, beş katlı bir turist oteliydi – son derece sade, beton bir binaydı. Camekânlı bir kitaplığın oranlarına ve biçemine sahipti – yüksek, geniş ve yayvan. Her odanın batıya –ağır taşıtlar için üç kilometre ötedeki deltanın dibi taranarak yapılmış olan limanın rıhtımına– bakan duvarı boydan boya camla kaplıydı.

Eskiden bu rıhtım bir ticaret merkeziydi. Gezegenin dört bir yanından gelen gemiler et, tahıl, sebze, meyve, taşıt, giysi, makine, ev aletleri vs. getirirler ve Ekvador kahvesi, kakao, şeker, petrol, altın ve aslında Panama'dan değil, her zaman Ekvador'dan gelmiş olan "Panama" şapkaları dahil, yerliler tarafından yapılmış elişleri yüklenip götürürlerdi.

Ama şimdi, James Wait barda oturur, romlu Coca-Cola'sıyla oyalanırken orada iki tanecik gemi vardı. Wait aslında içki içmezdi; çünkü geçimini aklıyla sağlardı ve kafatasının içindeki koca bilgisayarın hassas bağlantılarına alkolle kısa devre yaptırmayı göze alamazdı. İçkiyi bir sahne aksesuarı olarak kullanırdı – tıpkı o komik gömleğinin üstündeki fiyat etiketi gibi.

Wait rıhtımdaki durumun normal olup olmadığına hükmedebilecek durumda değildi. İki gün öncesine kadar Guayaquil'in varlığından bile habersizdi, ekvatorun

güneyine de hayatında ilk kez iniyordu. Ona göre El Dorado'nun geçmişte –Moose Jaw'da, Saskatchewan'da, San Ignacio'da, Meksika'da, Watervliet'te, New York'ta ve başka bir sürü yerde– saklanmak için kullandığı diğer kişiliksiz hanlardan hiçbir farkı yoktu.

Şu anda bulunduğu kentin adını, New York'taki Uluslararası Kennedy Havaalanı'nın geliş-gidiş panosundan seçmişti. Chicago'nun hemen dışında, Illinois'in Skokie kentinde yaşayan yetmiş yaşında bir dul olan on yedinci karısını daha yeni yolup terk etmişti. Guayaquil'in, karısının onu aramayı akıl edebileceği son yer orasıymış çağrışımı yaratan bir tınısı vardı.

Bu kadın öyle çirkin ve aptaldı ki, belki de hiç doğmamış olması gerekirdi. Gelgelelim Wait onunla evlenen ikinci kişiydi.

Wait, El Dorado'da da uzun boylu kalacak değildi; lobide şubesi olan seyahat acentesinden "Asrın Doğa Gezisi"ne bir bilet satın almıştı. Saat epey ilerlemişti artık, hava da cehennem gibiydi. Dışarıda yaprak kıpırdamıyordu ama Wait'in buna aldırış ettiği yoktu; çünkü o içerideydi, otel klimalıydı ve nasılsa yakında oradan da gitmiş olacaktı. Gemisi Bahía de Darwin'in hemen ertesi gün öğlen saat tam on ikide denize açılması planlanmıştı, yani 28 Kasım 1986, Cuma günü – bundan bir milyon yıl önce.

* * *

Wait'in ulaşım aracına adını veren yayvan körfez, Galápagos Adaları'ndan biri olan Genovesa'nın güneyindeydi. Wait daha önce Galápagos Adaları'nı hiç duymamıştı. Karılarından biriyle balayı geçirdiği Hawaii ya da saklanmaya gittiği Guam gibi bir yer olmasını bekliyordu – geniş beyaz kumsalları, mavi lagünleri, rüzgârda

salınan palmiyeleri ve fındık renginde yerli kızları olan bir yer.

Seyahat acentesi ona geziyle ilgili bilgiler içeren bir broşür vermişti ama Wait broşürün daha kapağını bile açmamıştı. Önündeki barın üstünde öylece duran broşür, adalardan çoğunun son derece sevimsiz olduklarını saklamıyordu ve muhtemel yolculara güçlü kuvvetli olmalarını, dayanıklı botlar ve sağlam giysiler giymelerini salık veriyordu; çünkü sık sık suyun içinde yürümeleri ve amfibi piyadeleri gibi kayalara tırmanmaları gerekecekti; halbuki oteldeki seyahat acentesi Wait'i bu konuda uyarmamıştı.

* * *

Darwin Körfezi'ne, 1835 yılında Genovesa'yı ve komşu adalardan birkaçını beş haftalığına ziyaret etmiş olan büyük İngiliz biliminsanı Charles Darwin'in adı verilmişti – Darwin o zamanlar yirmi altı yaşında toy bir gençti, Wait'ten dokuz yaş küçüktü yani. Darwin, beş sene içinde tam bir dünya turu yapmasını sağlayacak harita çıkarma seferinin ücretsiz doğabilimcisi olarak görevliydi.

Zevkusefa peşinde koşanlardan ziyade doğa âşıklarını cezbetmek için tasarlanmış olan gezi broşüründe, Darwin'in tipik bir Galápagos Adası'nı tasvir eden sözlerine yer veriliyordu. Bu sözler onun *Beagle Gezisi* adlı ilk kitabından alınmıştı:

"Hiçbir şey o ilk manzaradan daha itici olamazdı. Hırçın dalgalarla dağlanmış, yol yol çatlamış, kapkara bazalt lavlarıyla kaplı, kırık dökük bir arazi; çok az hayat belirtisi gösteren, bodur kalmış, güneşte kavrulmuş çalılıklar her yanı kaplamış. Toprağın kuru ve kavruk yüzeyi öğlen güneşi altında kızdıkça, havaya boğucu ve bunaltıcı bir his salıyordu, adeta bir sobadan yayılırcasına: Çalılar bile kötü kokuyormuş gibi geliyordu bize."

Darwin şöyle devam ediyordu: "Yer yüzeyinin tamamı (...) yeraltı gazlarına batırılıp çıkarılmış gibiydi: Lavlar henüz yumuşakken yer yer dev baloncuklar oluşmuş, başka bazı yerlerde benzer biçimde meydana gelmiş koca mağaraların tepeleri çöküp sarp kenarlı dairesel kısımlar bırakmışlardı geriye." Darwin bunların ona "(...) Staffordshire'ın pek çok büyük demir dökümhanesiyle dolu kısımlarını" hatırlattığını yazıyordu.

* * *

El Dorado'daki barın arkasında, Darwin'in raflarla ve şişelerle çevrelenmiş bir portresi vardı – onu adalardaki gençlik haliyle değil de İngiltere'deki evinde, Noel çelenkleri kadar ihtişamlı bir sakalla, şişman bir aile babası olarak resmeden çelik oymanın büyütülmüş bir röprodüksiyonuydu bu. Butikte satılan tişörtlerin önüne de aynı portre basılıydı ve Wait onlardan iki tane satın almıştı. Dünyadaki tüm canlı türlerinin, kendisi, dostları, ailesi ve hatta kraliçesi dahil herkesin on dokuzuncu yüzyılda oldukları hale nasıl geldiklerine ilişkin görüşlerini yazıya dökmeye arkadaşları ve akrabaları tarafından nihayet ikna edildiğinde Darwin'in görüntüsü bu portredeki gibiydi. Bunun üzerine Darwin, müthiş koca beyinler çağının tamamı süresince üretilmiş bilimsel kitapların en geniş yankı uyandıranını kaleme almıştı. Başarının ve başarısızlığın tayin edilmesine yönelik hercai insanlık görüşlerinin istikrar kazanmasına olan katkısı, başka tüm büyük yapıtlardan daha fazlaydı. Düşünseniz! Kitabının adı bile, acımasız içeriğini özetler nitelikteydi: *Doğal Seçilim ya da Yaşam Mücadelesinde Kayrılmış Irkların Korunması Yoluyla Türlerin Kökeni.*

* * *

Wait, oynadığı eğitimli adam rolünü arada bir başarıyla yutturmuş olmasına karşın, ne o kitabı okumuştu ne de Darwin ismi onun için herhangi bir şey ifade ediyordu. "Asrın Doğa Gezisi" sırasında, kendini Saskatchewan'ın Moose Jaw kentinden gelen ve karısı kısa süre önce kanserden ölmüş olan bir makine mühendisi kimliğiyle tanıtmayı düşünüyordu.

Aslında, doğup büyüdüğü Ohio'nun Midland City kentindeki ortaokulda otomobil tamiri ve bakımı konusunda iki sene öğrenim gördükten sonra resmî eğitimini yarıda bırakmıştı. O zamanlar onu evlat edinen bir dizi aileden beşincisinin yanında yaşıyordu ve doğuştan öksüzdü; çünkü Wait dünyaya geldikten kısa süre sonra birlikte kaçıp bir daha geri dönmemek üzere şehri terk eden bir babayla kızı arasındaki ensest ilişkinin ürünüydü.

Kendisi de kaçıp gidebilecek kadar büyüdüğü zaman otostop çeke çeke Manhattan adasına varmıştı. Orada arkadaş olduğu bir pezevenk, ona başarılı bir homoseksüel fahişe olmayı, giysilerinin üstünde fiyat etiketleri bırakmayı, mümkün olduğu sürece aşktan keyif almayı filan öğretmişti. Wait bir zamanlar oldukça güzel bir adamdı.

Güzelliği solmaya yüz tuttuğunda, bir dans stüdyosunda salon dansları öğretmeye başladı. Wait doğuştan dansçıydı ve Midland City'deyken ona annesiyle babasının da çok iyi dans ettikleri söylenmişti. Ritim duygusunu muhtemelen onlardan almıştı. Şimdiye kadarki on yedi karısından ilkiyle de o dans stüdyosunda tanışmış, flört etmiş ve evlenmişti.

* * *

Wait evlat edinildiği evlerde çocukluğu boyunca yerli yersiz cezalandırıldı. Yakın akraba ilişkisinden doğ-

muş olduğu için, onun bir ahlak canavarı olması bekleniyordu.

İşte o canavar şimdi de buradaydı – Hotel El Dorado'da; mutlu, zengin ve bildiği kadarıyla gayet sağlıklı. Sağkalım becerilerini sınayacak olan yeni macerasına atılmak için can atıyordu.

* * *

Tesadüf bu ya, James Wait gibi ben de bir zamanlar gencecik bir kaçaktım.

4

Ketum, beyefendi, kişiliksiz ve cinsiyetsiz, yazılarında ifadesizce gözlemci bir Anglosakson olan Charles Darwin, kalabalık, tutkulu, çokdilli Guayaquil'de kahramandı; çünkü bir turist patlamasının ilham kaynağıydı o. Darwin olmasaydı James Wait'i barındıracak bir Hotel El Dorado ya da bir Bahia de Darwin olmayacaktı. Ona o komik kıyafetleri giydirecek bir butik olmayacaktı.

Charles Darwin, Galápagos Adaları'nın fevkalade eğitici olduklarını beyan etmiş olmasaydı, Guayaquil diğerlerinden farksız, sıcak ve pis bir liman olarak kalacak ve adalar da Ekvador için, Staffordshire'daki cüruf yığınlarından daha değerli olmayacaklardı.

Darwin adaları değiştirmemişti, insanların onlara yönelik görüşlerini değiştirmişti sadece. Müthiş koca beyinler çağında en basitinden görüşler bile bu denli önemliydi yani.

Aslında basit görüşler, insanların eylemlerine somut deliller kadar hükmedebiliyordu ve görüşler, somut deliller için asla geçerli olamayacak ani fesihlere tabiydi. Dolayısıyla Galápagos Adaları bugün cehennemken yarın cennete dönüşebilir, Julius Caesar bugün devlet adamıyken yarın kasap sayılabilir, Ekvadorluların kâğıt parası bugün yiyecek, barınak ve giysiyle değiştokuş edilebi-

liyorken yarın bir kuş kafesinin tabanını kaplamak için kullanılabilir ve evrenin yaratıcısı bugün ulu Tanrı'yken yarın büyük bir patlama olabilirdi – vesaire vesaire.

Bereket versin beyin güçleri azaldı da, insanlar artık görüş gulyabanileri tarafından hayatın temel amacından saptırılmıyorlar.

* * *

Beyaz adam Galápagos Adaları'nı 1535'te, fırtınaya yakalanıp rotasından sapan bir İspanyol gemisinin yolu tesadüfen oralara düştüğü zaman keşfetti. Adalarda kimsecikler yaşamıyordu, herhangi bir insan yerleşiminin kalıntılarına da hiç rastlanamadı.

Bu talihsiz geminin, Güney Amerika kıyısını gözden kaybetmeden yol alarak Panama piskoposunu Peru'ya götürmekten başka emeli yoktu. Derken şu fırtına çıkıp onu batıya, iyicene batıya sürdü; oysa o sıralar geçerlikte olan beşerî görüş, batıda yalnızca uçsuz bucaksız denizler olduğu konusunda ısrarcıydı.

Ama fırtına dindiği zaman, İspanyollar piskoposlarını tüm denizcilerin kâbusu olabilecek bir yere getirdiklerini anladılar. Bu ada bozuntusu kara parçacıklarında ne demir atacak güvenli bir koy ne serin bir gölge ne tatlı su ne meyveli bir ağaç ne de herhangi bir insanoğlu vardı. Rüzgâr kesildiği için gemi yerinden kıpırdamıyordu, üstelik suları ve yiyecekleri de tükenmek üzereydi. Okyanus sütlimandı. Suya bir filika indirip gemilerini ruhani liderleriyle birlikte çekerek oradan uzaklaştırdılar.

İspanya adına cehenneme ne kadar sahip çıkabileceklerse adalara da o kadar sahip çıktılar. Tam tamına üç yüz yıl sonra, değişen beşerî görüş takımadanın haritalarda yer almasını mümkün kılana dek, başka hiçbir ulus onlara sahip olmayı arzu etmedi. Derken 1832'de, geze-

genin en küçük ve en yoksul ülkelerinden biri olan Ekvador, dünya halklarını şu fikri kendisiyle paylaşmaya çağırdı: adaların Ekvador'a ait olduğu fikrini.

Kimse itiraz etmedi. O zamanlar bu fikri herkes gayet zararsız, hatta komik bulmuştu. Sanki Ekvador emperyalistçe bir bunama spazmına tutulup yanından geçmekte olan bir asteroit bulutunu topraklarına katmıştı.

Ama bundan yalnızca üç sene sonra, genç Charles Darwin, adalarda hayatta kalmanın yollarını bulmayı beceren, çoğu acayip bitki ve hayvanların oraları son derece değerli kıldığına başkalarını da ikna etmeye başladı; insanlar onlara kendisi gibi –bilimsel bir görüş açısından– bakabilirlerse tabii.

Onun adaları değersizden paha biçilmeze dönüştürüşünü layığıyla niteleyebilen tek bir sözcük vardır: *sihirli*.

* * *

İşte böyle; James Wait'in Guayaquil'e vardığı zamanlara gelindiğinde, doğa tarihine meraklı o kadar çok insan Darwin'in gördüklerini görmek, Darwin'in hissettiklerini hissetmek için adalara gitmek üzere oraya gelmişti ki, en yenisi Bahía de Darwin olan o üç gezi gemisinin demirleme limanı Guayaquil olmuştu. Guayaquil'de, en yenisi El Dorado olan birkaç modern turist oteli vardı. Calle Diez de Agosto, turistlere hitap eden hediyelik eşya dükkânlarıyla, butiklerle ve restoranlarla doluydu.

Kaldı ki, şöyleydi: James Wait oraya vardığı sıralar tüm dünyayı etkisi altına alan mali bir kriz paranın, hisse senetlerinin, tahvillerin, ipoteklerin, yani bilumum kâğıt parçalarının değerine yönelik beşerî görüşlerin ani bir revizyonuyla, turizm sektörünü yalnızca Ekvador'da değil, dünyanın hemen her yerinde batırmıştı. Öyle ki, Guaya-

quil'de hâlâ açık kalan tek otel El Dorado, hâlâ yolculuğa hazır tutulan tek gezi gemisi de Bahía de Darwin'di.

El Dorado, sırf "Asrın Doğa Gezisi" için bileti olan kişilere buluşma noktası temin etmek amacıyla açık tutulmuştu; çünkü geminin sahibi olan Ekvadorlu şirket otelin de sahibiydi. Ama şimdi, gezinin başlamasına yirmi dört saatten az kala, iki yüz yataklı otelde James Wait dahil altı konuk vardı yalnızca. Öbür beş konuk ise şunlardı:

*Zenji Hiroguchi, yirmi dokuz yaşında, Japon bir bilgisayar dâhisi;

Hisako Hiroguchi, yirmi altı yaşında, *Zenji'nin karnı burnunda karısı, Japon çiçek düzenleme sanatı ikebana öğretmeni;

*Andrew MacIntosh, elli beş yaşında, Amerikalı bir maliyeci ve maceraperest bir mirasyedi, dul;

Selena MacIntosh, on sekiz yaşında, *Andrew'un doğuştan kör kızı;

Ve Mary Hepburn, elli bir yaşında, New York'un Ilium kentinden gelen Amerikalı bir dul. Otelde onu hemen hiç gören olmamıştı çünkü evvelki gece otele tek başına vardığından beri beşinci kattaki odasından hiç çıkmamış, yemeklerini de orada yemişti.

Adlarının yanına yıldız koyduğum ikisi, gün batmadan ölmüş olacaklardı. Sırası gelmişken söyleyeyim, kimi karakterlerin Darwinci nihai güç ve kurnazlık sınavıyla çok yakında karşı karşıya kalacakları gerçeğine okuyucuların dikkatini çekmek için, bazı isimleri yıldızlama âdetimi öykü boyunca sürdüreceğim.

* * *

Ben de oradaydım; ama tamamen görünmez olarak.

5

Bahía de Darwin'in de suyu ısınmıştı; ama adının yanına yıldız almaya henüz hazır değildi. Motorlarının bir daha çalışmamak üzere durmalarına daha beş günbatımı, okyanusun dibini boylamasına ise on sene vardı. Guayaquil'den kalkan en yeni, en büyük, en hızlı ve en lüks gezi gemisi olmakla kalmıyordu. Galápagos turizm ticareti için özel olarak tasarlanmış tek gemiydi; yazgısının habire adalara gidip gelmek, gidip gelmek olacağı, iskeletinin kurulduğu andan itibaren biliniyordu.

İsveç'in Malmö limanında yapılmıştı, ki yapımında ben de bizzat çalışmıştım. Onu Malmö'den Guayaquil'e götürüp teslim eden, İsveçlilerle Ekvadorlulardan oluşan çekirdek kadronun üyeleri, gemi Kuzey Atlantik'i geçerken bir fırtınayla karşılaşacak olursa bunun görüp göreceği son dalgalı deniz ya da son soğuk hava olacağını söylerlerdi.

Bahía de Darwin yüz tane ücretli konuk barındırabilecek kapasitede bir yüzer restoran, konferans salonu, gece kulübü ve oteldi. Radarı, sonarı ve yeryüzündeki konumunu ilk yüz metreye kadar sürekli olarak bildiren elektronik bir navigatörü vardı. Her şey o kadar otomatikti ki, insan kaptan köşkünde yapayalnız kalsa, makine dairesinde ya da güvertede kimsecikler olmasa bile ge-

miyi çalıştırabilir, demir alabilir, hareket edebilir ve onu aile otomobilini kullanır gibi kullanabilirdi. Gemide seksen beş tane sifonlu tuvalet, on iki bide vardı. Özel kamaralara ve kaptan köşküne, uydu yoluyla dünyanın her yerine ulaşabilen telefonlar yerleştirilmişti.

İnsanlar güncel haberleri takip edebilsinler diye, gemide televizyon vardı.

Geminin sahipleri, Quito'da yaşayan iki yaşlı Alman biraderdi ve Bahía de Darwin'in dünyayla irtibatını bir an olsun kaybetmeyeceğiyle övünürlerdi. Bilmedikleri çok şey vardı.

* * *

Gemi yetmiş metre uzunluğundaydı.

Charles Darwin'in ücretsiz doğabilimciliğini yaptığı gemi olan Beagle ise yalnızca yirmi sekiz metre uzunluğundaydı.

Bahía de Darwin, Malmö'de suya indirildiği zaman, bin yüz metrik ton tuzlu su kendine gidecek başka yer bulmak zorunda kalmıştı. Gerçi o güne gelindiğinde ben ölmüştüm.

Beagle İngiltere'nin Falmouth limanına indirildiğindeyse yalnızca iki yüz on beş metrik ton tuzlu suyun kendine gidecek başka yer bulması gerekmişti.

Bahía de Darwin metalden yapılmış, motorlu bir gemiydi.

Beagle ise ahşap bir yelkenliydi, korsanları ve vahşileri püskürtmek için on adet top taşıyordu.

* * *

Güya Bahía de Darwin'le çekişecek olan öbür iki yaşlı gezi gemisi, daha rekabet başlayamadan emekliye

ayrıldılar. İkisinin de biletleri yok satıyordu, aylar sonraki seferlerde bile yer kalmamıştı; ama sonra mali kriz patlayınca, iptal edilen rezervasyonlar yüzünden topu attılar. Şimdiyse şehir dışına, herhangi bir yol ya da yerleşimden uzak bir yere, bataklık bölgesinin ölü sularına demirlenmişlerdi. Sahipleri –devletin onlara el koymasını mümkün olduğunca geciktirmeyi umarak– üzerlerindeki tüm elektronik donanımları ve diğer değerli parçaları söküp çıkarmışlardı.

Neticede Ekvador'un da büyük bölümü Galápagos Adaları gibi lav ve külle örtülüydü ve ülke dokuz milyon insanını besleyemez hale gelmişti. İflas ettiği için, bol bol verimli toprağı olan ülkelerden yiyecek de satın alamıyordu artık. İşte bu yüzden Guayaquil bomboştu ve insanlar açlıktan kırılmaya başlamışlardı.

İş işti.

* * *

Komşuları Peru ve Kolombiya da iflas etmişti. Guayaquil rıhtımında Bahía de Darwin'den başka sadece bir tek gemi vardı, o da yiyecek ve yakıt satın alacak parası olmadığı için orada mahsur kalmış paslı Kolombiya şilebi San Mateo'ydu. Kıyıdan uzağa demir atmıştı ve o kadar uzun zamandır oradaydı ki, çapa ipinin etrafında koca bir zerzevat salı oluşmuştu. Yavru bir fil, bu büyüklükte bir salın üstünde Galápagos Adaları'na pekâlâ ulaşabilirdi.

Meksika, Şili, Brezilya ve Arjantin de aynı şekilde iflas etmişti – Endonezya, Filipinler, Pakistan, Hindistan, Tayland, İtalya, İrlanda, Belçika ve Türkiye de öyle. Koca milletler bir anda San Mateo'yla aynı duruma düşmüştü, kâğıt ve madenî paralarıyla ya da sonradan ödeme vaatleriyle en basit ihtiyaçlarını bile satın alamıyorlardı. Yer-

li yabancı herkes, elinde satacak herhangi bir erzak varsa, malını para karşılığında satmayı reddediyordu. Zenginliği temsil eden kâğıt parçalarından başka hiçbir şeyi olmayan insanlara aniden şöyle demeye başlamışlardı: "Uyanın artık aptallar! Kâğıdın o kadar değerli olduğunu da nereden çıkardınız?"

* * *

Gezegende hâlâ herkese yetecek kadar yiyecek ve yakıt vardı aslında, insanların sayısı artık ne kadar artmış olursa olsun. Ama o insanların milyonlarcası şimdi açlıktan ölmek üzereydi. En sağlıklıları yemek yemeden yalnızca kırk gün dayanabilir ve sonra kaçınılmaz olarak ölürlerdi.

Bu kıtlık da hiç şüphesiz, Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'si kadar, aşırı büyük beyinlerin ürünüydü.

Her şey insanların kafasında olup bitmişti aslında. İnsanlar sadece kâğıttan zenginliğe yönelik görüşlerini değiştirmişlerdi; ama neresinden bakarsan bak, gezegene Lüksemburg büyüklüğünde bir meteor çarpıp onu yörüngesinden çıkarsaydı da bundan kötüsü olamazdı.

6

Bugün asla vuku bulamayacak olan bu mali kriz, tamamıyla insan beyinleri içinde filizlenmiş bir dizi hunhar yirminci yüzyıl felaketinin sonuncusuydu aslında. Başka bir gezegenden gelen bir canlı, insanların kendilerine ve dolayısıyla birbirlerine verdikleri zarara bakınca, dünyada çevresel dengeler çığrından çıktığı ve doğa herkesi öldürmeye hazırlandığı için insanların böyle bir cinnet geçirdikleri kanısına varabilirdi.

Ama bir milyon yıl öncesinin dünyası en az bugünkü kadar nemli ve besleyiciydi – ve bu bakımdan bütün Samanyolu'nda eşi benzeri yoktu. Değişmiş olan tek şey, insanların bu yere yönelik görüşleriydi.

İnsanlığın eski halinin hakkını yememek lazım: Gün geçtikçe daha çok kişi, beyinlerinin sorumsuz, güvenilmez, korkunç tehlikeli, gerçekçilikten tamamen uzak olduğunu –yani hiçbir halta yaramadığını– söylüyordu.

Keza Hotel El Dorado'da mesela, bütün yemeklerini odasında yiyen dul Mary Hepburn, ona vermekte olduğu öğüt yüzünden alçak sesle kendi beynine sövüp saymaktaydı. Beyni ona intihar etmesini söylüyordu zira.

"Sen benim düşmanımsın," diye fısıldadı. "Böylesine feci bir düşmanı neden içimde taşımak isteyeyim?" New York'un artık var olmayan Ilium kentindeki ortaokulda

çeyrek yüzyıl biyoloji öğretmenliği yapmıştı; insanlar tarafından "dev geyik" olarak adlandırılan ve o zamanlar soyu tükenmiş olan bir yaratığın evrimine ilişkin o çok tuhaf hikâyeye aşina olmasının sebebi de buydu. "Sana benzer bir beyin ile bir dev geyiğin boynuzları arasında seçim yapmam gerekseydi," dedi kendi merkez sinir sistemine, "dev geyiğin boynuzlarını seçerdim."

Bu hayvanların, balo salonlarındaki avizeler kadar büyük boynuzları vardı. Mary, evrimin gayet gülünç hatalarına karşı doğanın ne denli hoşgörülü davranabileceğinin büyüleyici örnekleri olarak onları gösterirdi öğrencilerine. Dev geyikler, savaşmalarını ya da kendilerini savunmalarını zorlaştıran ve onları sık ağaçlı ormanlarda ve gür çalılıklarda avlanmaktan alıkoyan hantal boynuzlarına rağmen, nesillerini iki buçuk milyon yıl devam ettirmeyi becermişti.

* * *

Mary, bir türün hayatta kalması için evrim tarafından şimdiye dek üretilmiş en arzu edilir sağkalım aracının insan beyni olduğunu da öğretmişti. Ama şimdi, Guayaquil'de, kendi koca beyni onu dolapta duran kırmızı tuvaletinin üstündeki polietilen elbise torbasını çıkarıp kafasına dolamaya ve böylece hücrelerini oksijensiz bırakmaya teşvik ediyordu.

* * *

Ondan evvel, o harika beyni, otelde çok işine yarayacak olan tuvalet malzemeleri ve giysilerle dolu bir valizi havaalanında hırsızın tekine emanet etmişti. Mary o valizi, Quito'dan Guayaquil'e uçarken yanında taşımıştı. Bereket versin yanında taşımak yerine bagaja verdiği va-

liz hâlâ elindeydi. Dolapta duran tuvalet de onun içinden çıkmıştı – Bahía de Darwin'deki partilerde giyeceği tuvalet. Hâlâ sahip olduğu eşyalar arasında bir balıkadam giysisi, paletler ve dalgıç maskesi, iki mayo, bir çift dayanıklı yürüyüş botu ve kara yolculukları için aldığı savaştan kalma asker giysileri de vardı. O eski ABD Deniz Piyadeleri takımı şu anda üstündeydi. Quito'dan uçarken üstünde olan pantolon ceket takımına gelince: Koca beyni, giysilerinin sabaha kadar temizlenmiş olacaklarını, kahvaltı vaktine mutlaka yetişeceklerini söyleyen mahzun bakışlı otel müdürüne inanmaya ve pantolonuyla ceketini otelin çamaşırhanesine göndermeye ikna etmişti onu. Ama müdürü de utançtan yerin dibine geçirerek, onlar da kayıplara karışmıştı.

Gelgelelim, beyninin intiharı tavsiye etmekten başka ona yaptığı en büyük kötülük, bütün gezegene yayılan mali krize ilişkin tüm o haberlere ve yalnızca bir ay önce bütün biletleri rezerve edilmiş olan "Asrın Doğa Gezisi"nin yolcu kıtlığı yüzünden nerdeyse kesinkes iptal edilecek olmasına rağmen Mary'nin Guayaquil'e gitmesi için diretmek olmuştu.

Mary'nin o muazzam düşünce makinesi iyicene alçaklaşabiliyordu. Otelde hemen hiç kimse olmadığı halde, herkesin böyle bir kostümü komik bulacağını ileri sürerek Mary'nin asker giysileriyle aşağı inmesine izin vermiyordu. Beyni şöyle diyordu ona: "Arkandan gülecekler sana, delirdiğini ve her halükârda hayatının bitmiş olduğunu düşünüp acıyacaklar. Kocanı kaybettin, öğretmenlik işini de öyle. Üstelik ne çocuğun ne de uğruna yaşayacak başka bir şeyin var. O halde ne duruyorsun, şu elbise torbasıyla ıstırabına son ver gitsin. Bundan daha kolayı var mı? Bundan daha acısızı var mı? Bundan daha mantıklısı var mı?"

* * *

Mary'nin beyninin de hakkını yememek lazım: 1986'nın gerçekten de o zamana dek yaşanmış en korkunç yıl olması tamamen onun kabahati değildi. Aslında o yıl da son derece vaatkâr başlamıştı. Mary'nin kocası Roy'un sağlığı görünüşte mükemmeldi, Ilium'un başlıca sanayi kuruluşu olan GEFFCo'da makine ustası olarak çalışıyordu ve gayet sağlam bir işi vardı. Kiwanis derneği, Mary'nin yirmi beş yıllık güzide öğretmenlik hayatını bir ziyafetle ve bir plaketle onurlandırıyor, öğrencileri ise yirmi yıldır olduğu gibi bu sene de en sevilen öğretmen unvanına onu layık buluyorlardı.

1986 başlarken Mary şöyle demişti: "Ah, Roy... şükretmek için ne çok sebebimiz var: Çoğu insana nazaran çok şanslıyız biz. Mutluluktan ağlayabilirim."

Roy da kollarını Mary'nin beline dolayarak şöyle demişti: "Hadi o zaman, tutma kendini, ağla." Mary elli bir, Roy elli dokuz yaşındaydı ve yürüyüş, kayak, dağcılık, kano, koşu, bisiklet ve yüzme gibi açık hava sporlarına tutkun olduklarından zayıf ve dinç bedenlere sahiptiler. İkisi de içki ya da sigara içmez, ekseriyetle taze sebze ve meyvelerle beslenir, arada bir de azıcık balık yerlerdi.

Paralarını iyi idare ederler, kendi beslenme ve egzersiz programlarına gösterdikleri özeni aynı hassasiyetle tasarruflarına da gösterirlerdi.

Mary'nin kendisi ile Roy hakkında anlatabileceği mali bilgelik hikâyesi, James Wait'i elbette çok heyecanlandırırdı.

* * *

Ve evet, Wait, yani şu dul avcısı, El Dorado'nun barında oturmuş, Mary Hepburn hakkında fikir yürütüyordu; halbuki henüz ne onunla tanışmış ne de zenginliğinin boyutu hakkında kesin bir fikir sahibi olabilmişti.

Mary'nin adını otelin kayıt defterinde görmüş ve genç müdüre onunla ilgili sorular sormuştu.

Müdürden öğrenebildiği kadarı Wait'in hoşuna gitmişti. Yukarıdaki bu çekingen ve yalnız öğretmen Wait'in şimdiye dek kuyularını kazdığı tüm karılarından daha genç olmasına rağmen, Wait onun tam ağzına layık bir av olduğu hissine kapılmıştı. "Asrın Doğa Gezisi" sırasında bir fırsatını bulup çaktırmadan sokulacaktı yanına.

* * *

İzninizle, bu noktada öyküme kişisel bir not düşmek istiyorum: Hayattayken ben de kendi koca beynimin öğütlerine sık sık kulak verirdim; öyle ki, hayatımın devamını, hatta insan ırkının devamını ilgilendiren bu öğütler için tartışmalı desek insaflı davranmış oluruz. Mesela: Beynim beni ABD Deniz Piyadeleri'ne katılıp Vietnam'da savaşmaya yolladı.

İyi halt ettin, koca beynim benim.

7

El Dorado'nun altı konuğunun, yani biri Kanadalı olduğunu iddia eden dört Amerikalı ile iki Japon'un ulusal paraları, gezegenin her yerinde hâlâ altın kadar geçerliydi. Tekrar etmek gerekirse: Paralarının değeri hayalîydi. Tıpkı evrenin doğası gibi, ceplerindeki Amerikan dolarları ile yenlerin arzu edilirliği de, tamamen insanların kafalarından çıkıyordu.

Dünyada bir kriz yaşandığından bile haberi olmayan Wait, şayet Kanadalılık rolünü Ekvador'a Kanada dolarları getirecek kadar abartsaydı, burada bu kadar hoş karşılanmazdı. Kanada henüz iflas etmiş olmamakla birlikte, Kanada da dahil sayısı giderek artan pek çok yerde, insanlar Kanada dolarları karşılığında işe yarar bir şey verme fikrine sıcak bakmamalarına yol açan sanılara kapılmışlardı.

Benzer bir sanal değer azalışı, İngiliz poundu, Fransız ve İsveç frankı ve Batı Alman markı için de geçerliydi. Adını milli kahraman Antonio José de Sucre'den (1795-1830) alan Ekvador *sucre*'sinin ise muz kabuğu kadar kıymeti kalmamıştı.

* * *

Mary Hepburn odasında oturmuş, beynimde bir tümör mü var acaba, diye düşünmekteydi; beyninin ona habire akla gelebilecek en kötü öğütleri vermesinin sebebi buydu belki de. Mary'nin bundan şüphelenmesi gayet doğaldı; zira yalnızca üç ay önce kocası Roy'u öldürmüş olan şey de bir beyin tümörüydü. Onu öldürmesi yetmezmiş gibi, öldürmeden önce hafızasını bozmuş, sağduyusunu yok etmişti.

Tümörün kocasına bunları yapmaya başladığı sıralar, Mary'nin kendine sormadan edemediği bir şey daha vardı – sonu korkunç biten o yılın vaatkâr ocak ayında Roy'u karısıyla birlikte "Asrın Doğa Gezisi"ne kaydolmaya iten de tümör değil miydi?

* * *

Kocasının onları geziye kaydettirdiğini şöyle öğrenmişti Mary: Bir akşamüstü işten çıkıp eve geldiğinde, Roy'un hâlâ GEFFCo'da olacağını zannediyordu. Çünkü Roy kendisinden bir saat sonra paydos ederdi. Ama Roy evdeydi, ondan önce gelmiş ve meğer işyerinden öğlen vakti ayrılmıştı. Roy makinelerle uğraşmaya bayılan bir adamdı ve GEFFCo'da çalıştığı yirmi dokuz sene süresince bir saatliğine olsun izin aldığı görülmemişti – hiçbir sebeple işini aksatmazdı, hiç hasta olmadığı için hastalık izni bile almazdı.

Mary ona hasta olup olmadığını sordu ve Roy hayatı boyunca kendini hiç bu kadar iyi hissetmediğini söyledi. Roy'un kıvancı, Mary'ye göre, hep uslu çocuk muamelesi görmekten bıkıp usanmış bir yeniyetmenin tafrasını andırıyordu. Az ama öz konuşan, asla saçmalamayan, her zaman olgun davranan bir adamdı Roy. Ama şimdi, sanki Mary onun annesiymiş ve yaptığı şeyi hiç tasvip etmezmiş gibi bir tavır ve bu tavra uygun bön bir

ifade takınarak, akıl almaz bir şekilde şöyle dedi: "İşten kaytardım."

Mary şimdi Guayaquil'de, bunu söyleyenin mutlaka tümör olması gerektiğini düşünüyordu. Ve tümör gamsızca işten kaytarmak için daha kötü bir gün seçmiş olamazdı; çünkü önceki gece hava dona çekmiş ve bütün gün tipi halinde sulusepken kar yağmıştı. Ama Roy, Ilium'un anacaddesi olan Clinton Sokağı'nı turlamış, satıcılara işten kaytardığını söylemek için dükkân dükkân dolaşmıştı.

Mary kocasının bu yaptığına sevinmeyi denedi; kendine Roy'un artık biraz gevşeyip eğlenmeye ihtiyacı olduğunu söylemeye ve bu dediğine inanmaya çalıştı – gerçi onlar hafta sonları ve tatillerde, hatta koşullar elverdiğince işyerlerinde her zaman çok eğlenirlerdi zaten. Ama bu beklenmedik kaçamağın üstünde bir sis perdesi vardı. Erkenden yedikleri akşam yemeği sırasında, o gün olanlar yüzünden Roy'un kendisinin de kafası karışmış gibiydi. Ama yapacak bir şey yoktu. Roy bunun bir daha olacağını hiç sanmadığına göre olayı unutabilirler, belki yalnızca arada bir hatırlayıp gülebilirlerdi.

Ama sonra, yatma vaktinden hemen önce, Roy'un kendi nasırlı elleriyle yaptığı taş şöminenin içinde parlayan korlara bakarlarken, Roy şöyle dedi: "Dahası var."

"Neyin dahası var?" diye sordu Mary.

"Bu akşamüstünün," dedi Roy. "Gittiğim yerlerden biri de seyahat acentesiydi." Ilium'da bir tek seyahat acentesi vardı, onun da işleri pek parlak sayılmazdı.

"Eee?" dedi Mary.

"İkimiz adına bir şeye kaydoldum," dedi Roy. Adeta bir rüyayı hatırlar gibiydi. "Peşin ödedim. Her şeyin icabına bakıldı. Her şey ayarlandı. Kasım ayında sen ve ben Ekvador'a uçacak ve 'Asrın Doğa Gezisi'ne katılacağız."

* * *

Roy ve Mary Hepburn, Bahía de Darwin'in ilk yolculuğu için yürütülen reklam ve tanıtım kampanyasına karşılık veren ilk iki kişi olmuşlardı, halbuki gemi o sırada İsveç'in Malmö limanında bekleyen bir omurga ile bir yığın taslaktan ibaretti. Gezinin tanıtım posteri Ilium'daki seyahat acentesinin eline daha yeni ulaşmıştı. Roy Hepburn içeri girdiğinde, adam posteri seloteyple dükkânının duvarına yapıştırmaktaydı.

* * *

İznînizle kişisel bir not daha düşmek istiyorum: Ben de Malmö'de yaklaşık bir senedir kaynakçı olarak bizzat çalışmaktaydım ama Bahía de Darwin benim hizmetlerimi gerektirecek kadar cisimlenmemişti henüz. Kelleyi o çelik kıza gerçek manada ancak bahar geldiği zaman kaptıracaktım. Soru: Baharda kellesini kaptırmayan var mıdır?

* * *

Neyse, biz öykümüze dönelim:

Ilium'daki gezi posteri, volkanik bir adanın kıyısında durmuş, denizi yara yara yanından geçmekte olan güzel, beyaz bir motorlu gemiye bakan acayip bir kuşu resmediyordu. Bu kuş siyah renkteydi ve irice bir ördek büyüklüğünde görünüyordu ama yılan gibi uzun ve kıvrak bir boynu vardı. Gerçi kuşun en tuhaf yanı boynu değil, hiç yokmuş gibi gözüken kanatlarıydı, ki bu gerçeğe çok yakındı. Bu kuş türü Galápagos Adaları'na özgüydü, yani gezegenin bu adalardan başka hiçbir yerinde onlara rastlanmazdı. Kuşun minnacık kanatları vardı ve bir balık kadar hızlı yüzüp derine dalabilmesini sağlayacak biçimde katlanıp vücuduna yapışmışlardı. Balıkla

beslenen pek çok kuşun yapması gereken şeyden, yani balıkların yüzeye çıkmalarını bekledikten sonra gagayı beş karış açıp aniden alçalarak tepelerine binmekten çok daha iyi bir balık yakalama yoluydu bu. İnsanların bu çok başarılı kuşa verdikleri ad "uçamayan karabatak"tı. Bu kuş, balıkların yanına kendi de gidebilirdi. Balıkların ölümcül bir hata yapmalarını beklemek zorunda değildi.

Evrim süreci içinde bir yerde, bu kuşun ataları kanatlarının değerinden şüphe etmeye başlamış olmalı; tıpkı, 1986'da büyük beyinlerin arzu edilirliğini ciddi ciddi sorgulamaya başlayan insanlar gibi.

Eğer Darwin'in Doğal Seçilim Yasası doğruysa, kıyıdan ayrılıp balıkçı tekneleri gibi denize açılan küçük kanatlı karabataklar, herhalde uçucu atalarının en büyüklerinden bile daha fazla balık yakalamış olmalı. Bunun üzerine onlar da kendi aralarında çiftleştiler, en küçük kanatlı çocukları balıkçılıkta onları bile geride bıraktılar ve bu durum nesillerce böyle devam etti.

* * *

Şimdi ise tıpatıp aynı türden bir şey insanların başlarına geldi; ama kanatları bakımından değil elbet; zira onların hiçbir zaman kanatları olmadı – elleri ve beyinleri bakımından. İnsanlar balıkların oltaya gelip yemi ısırmalarını ya da ağlara filan takılmalarını beklemek zorunda değiller artık. Günümüzde insan balık tutmak isterse, tıpkı bir köpekbalığı gibi denizin mavi derinliklerine dalıp balıkların peşine düşer.

Artık bu iş o kadar kolay.

8

Daha ocak ayında bile, Roy Hepburn'ün o geziye kaydolmaması için yeterince sebep vardı. O sırada dünya çapında bir ekonomik krizin patlak vereceğini ve geminin hareket edeceği farz edilen tarihte Ekvador halkının açlıktan kırılmakta olacağını kimse bilemezdi. Ama ya Mary'nin işi ne olacaktı? Mary işten çıkartılacağından ve erken emekliliğe zorlanacağından henüz habersizdi, dolayısıyla kasım sonu ile aralık başı arasındaki dönemde, yani sömestrin tam ortasında gönül rahatlığıyla üç haftalığına nasıl izin alabileceği konusunda hiçbir fikri yoktu.

Ayrıca daha önce oraya hiç gitmemiş de olsa, Galápagos Takımadası'ndan fena halde sıkılmıştı artık. Adalar hakkında son derece zengin bir film, slayt, kitap ve makale arşivi vardı ve onları derslerde tekrar tekrar kullanmıştı, öyle ki orada kendisini herhangi bir sürprizin bekleyeceğini hiç sanmıyordu. Bilmediği çok şey vardı.

O ve Roy evlilik hayatları süresince ABD dışına hiç çıkmamışlardı. Kurtlarımızı dökmeye ve harbiden müthiş bir yolculuk yapmaya kalkacak olsak, Galápagos Adaları'na gideceğimize Afrika'ya giderdik, diye düşünüyordu Mary. Hiç değilse orada doğal yaşam çok daha heyecan verici, sağkalım yolları çok daha tehlikeliydi. Galápagos Adaları'ndaki yaratıklar, kim ne derse desin, gerge-

danların, atların, aslanların, fillerin, zürafaların filan yanında gayet sönük kalan bir avuç hayvandan ibaretti.

Aslına bakarsanız bu yolculuğun ihtimali bile Mary'nin yakın arkadaşlarından birine şu itirafta bulunmasına sebep olmuştu: "Durup dururken, hayatımın sonuna kadar bir mavi ayaklı sümsük kuşu daha görmek istemediğim hissine kapıldım!"

Bilmediği çok şey vardı.

* * *

Mary, Roy'la konuşurken, onun hafif bir beyin arızası geçirmiş olduğunu kendi başına algılayacağına güvenerek, yolculuğa ilişkin kuruntularını içine atıyordu. Ama mart ayına gelindiğinde Roy işinden olmuş, Mary de haziranda çıkarılacağını öğrenmişti. Böylece gezinin zamanlaması gayet müsait hale geliverdi. Ve gezi Roy'un giderek oynaklaşan imgeleminde "... dört gözle bekleyebileceğimiz tek iyi şey" olarak gün geçtikçe büyüyen bir yer kaplamaya başladı.

* * *

İşlerini nasıl kaybettiklerine gelince: GEFFCo, Ilium işletmesini yenilemek için, mavi yakalı beyaz yakalı demeden işgücünün nerdeyse tamamına yol vermişti. Yenilemeyi Matsumoto adında bir Japon şirketi gerçekleştiriyordu. Matsumoto aynı zamanda Bahía de Darwin'i de otomatikleştirmekteydi. Mary'nin Hotel El Dorado'da bulunduğu aynı dönemde karısıyla birlikte aynı otelde kalacak olan genç bilgisayar dâhisi *Zenji Hiroguchi'nin işvereni de aynı şirketti.

Matsumoto Şirketi işletmeyi bilgisayar ve robotlarla donatma işini bitirdiği zaman, her şey topu topu on iki

insanla halledilebilir hale gelecekti. Bunun üzerine, çocuk sahibi olabilecek ya da hiç değilse geleceğe yönelik tutkulu hayaller kurabilecek yaşta kişiler, sürüler halinde şehri terk ettiler. Mary Hepburn'ün, kocaman bir beyaz köpekbalığı tarafından yenilip yutulmasından iki hafta önce, seksen birinci yaş gününde söyleyeceği gibi, "... sanki şehrin içinden Fareli Köyün Kavalcısı geçmiş gibi"ydi. Ansızın okulda eğitecek hemen hiç çocuk kalmamış, kent vergisizlikten iflas etmişti. Dolayısıyla Ilium Ortaokulu da haziranda son sınıfını mezun edecekti.

* * *

Nisanda Roy'un beyninde ameliyatı mümkün olmayan bir tümör teşhis edildi. "Asrın Doğa Gezisi" o günden itibaren Roy'un yegâne yaşama sebebi haline geldi. "O zamana kadar dayanabilirim herhalde Mary. Kasım çok da uzak bir tarih sayılmaz, değil mi?"

"Sayılmaz," dedi Mary.

"O kadar dayanabilirim."

"Yıllarca yaşayabilirsin sen Roy," dedi Mary.

"Şu geziye çıkabileyim yeter," dedi Roy. "Ekvatordaki penguenleri görebileyim," dedi. "O kadarı bana yeter."

* * *

Roy giderek daha çok konuda yanılmaktaydı ama Galápagos Adaları'nda penguenlerin yaşadığı konusunda haklıydı. Penguenler şef garson kostümlerinin altında çiroz gibiydi aslında. Öyle olmalıydılar. Güneyde, yarım dünya ötede, yüzer buz kütleleri üzerinde yaşayan akrabaları gibi yağ tulumları olsaydılar, yumurtlamak ve yavrularına bakmak için lavla kaplı kıyılara çıktıklarında kebap gibi kızarıp ölürlerdi.

Tıpkı uçamayan karabataklar gibi, onların ataları da uçmanın görkeminden vazgeçmiş ve uçmak yerine daha fazla balık yakalamayı seçmişti.

* * *

Peki bir milyon yıl önce mümkün olduğunca fazla sayıda insan etkinliğinin makinelere devredilmesi için duyulan o anlaşılmaz heves neydi? Beyinlerinin hiçbir halta yaramadığını insanların da kabul ettiğinin bir diğer göstergesi olmaktan başka ne olabilirdi ki?

9

Roy Hepburn ölmekteyken, hatta bütün Ilium kenti ölmekteyken ve hem Roy hem de kent, insan sağlığına ve mutluluğuna zararlı oluşumlar tarafından öldürülmekteyken, Roy'un koca beyni onu 1946'da, Guayaquil gibi ekvatora yakın bir bölgede bulunan Bikini Mercanadası'nda ABD tarafından gerçekleştirilen atom bombası denemelerine denizci olarak katıldığına inandırdı. Dediğine göre kendi devletine karşı milyonlarca dolarlık tazminat davası açacaktı çünkü orada soğurduğu radyasyon önce Mary'yle çocuk sahibi olmalarını önlemiş, sonra da beyin kanserine yol açmıştı.

Roy'un donanmada bir dönem askerlik yaptığı doğruydu ama ABD'ye yönelttiği suçlamanın bu husus dışında hiçbir haklı tarafı yoktu; çünkü Roy 1932 doğumluydu ve ülkesinin avukatları bunu kanıtlamakta hiç zorluk çekmeyeceklerdi. Bu da Roy'un radyasyona maruz kaldığını iddia ettiği dönemde on dört yaşında olduğunu gösterirdi.

Bu anakronizm, Roy'un "daha alçak türler" tabir edilen hayvanlara yapması emredilen korkunç şeylere ilişkin canlı hatıralarına engel olamadı. Dediğine göre, hemen hiç yardım almadan çalışarak önce mercanadasının her yanına kazıklar çakmış, sonra da değişik türlerden hay-

vanları bu kazıklara bağlamıştı. "Sanırım beni seçmelerinin sebebi," diyordu, "hayvanların bana hep güvenmiş olmasıydı."

Bu konuda haklıydı: Tüm hayvanlar Roy'a güvenirdi. Ortaokuldan sonra GEEFCo'daki çıraklık programı hariç hiç resmî eğitim almadığı, halbuki Mary, Indiana Üniversitesi'nde zooloji dalında yüksek lisans yaptığı halde Roy'un gerçek hayatta hayvanlarla arası Mary'den çok daha iyiydi. Kuşlarla kendi dillerinde konuşabilirdi mesela, hem ana hem de baba tarafından ataları müzik kulakları olmamalarıyla tanınan Mary'nin asla yapamayacağı bir şeydi bu. Roy'un en çok beş dakika içinde dostluğunu kazanamayacağı hiçbir köpek ya da çiftlik hayvanı, hatta GEFFCo'daki bir bekçi köpeği ya da yavrulamış dişi domuz bile yoktu.

Dolayısıyla Roy'un hayvanları o kazıklara bağlayışını hatırlayınca gözyaşlarına boğulması gayet doğaldı. Hayvanlar üzerinde böyle zalimce bir deney yapılmıştı yapılmasına; koyunlar, domuzlar, sığırlar, atlar, maymunlar, ördekler, tavuklar ve kazlar üzerinde; ama Roy'un betimlediği gibi bir hayvanat bahçesinin denek olarak kullanılmadığı kesindi. Onun anlattıklarına bakılırsa tavus kuşları, kar leoparları, goriller, timsahlar ve albatroslar bağlanmıştı kazıklara. Bikini, Roy'un o koca beyninin içinde Nuh'un Gemisi'nin tam tersi olup çıkmıştı. Her hayvan türünün iki örneği, atom bombasıyla uçurulmak üzere oraya getirilmişti.

* * *

Hikâyesinin en çılgınca ayrıntısı, elbette Roy'a hiç çılgınca gelmemekle birlikte, şuydu: "Donald da oradaydı." Donald, tam da o sırada muhtemelen Ilium sokaklarında dolaşan, belki de Hepburn'lerin evinin önünden

geçmekte olan golden retriever cinsinden bir erkek köpekti ve henüz sadece dört yaşındaydı.

"Hepsi çok zor oldu," diyecekti Roy, "ama belki de en zoru, o kazıklardan birine de Donald'ı bağlamak oldu. Bu işi habire erteledim; ama sonunda daha fazla ertelenemez hale geldi. Donald'ı bir kazığa bağlamak, yapmak zorunda kaldığım son şey oldu. Bana hiç direnmedi, işim bitince de elimi yalayıp kuyruğunu salladı. Ona şöyle dedim ve bunu söylerken ağladığımı söylemekten utanmıyorum: 'Elveda dostum. Şimdi başka bir dünyaya gidiyorsun. Ama eminim orası daha iyi bir yerdir çünkü başka hiçbir dünya burası kadar kötü olamaz.'"

* * *

Roy, benzeri hikâyeler yumurtlamaya başladığı sıralar, Mary hâlâ haftanın her günü ders veriyor, kalan birkaç öğrencisine hâlâ koca beyinleri için Tanrı'ya şükretmeleri gerektiğini telkin ediyordu. "Yoksa bir zürafanın boynuna, bir bukalemunun kamuflajına, bir gergedanın postuna ya da bir dev geyiğin boynuzlarına mı sahip olmak isterdiniz?" türünden sorular soruyordu onlara.

Hâlâ aynı eski teraneyi zırvalayıp duruyordu.

Evet ya, sonra da evine gider, bir beynin ne denli yanıltıcı olabileceğinin canlı örneklerini sergileyen Roy'una dönerdi. Roy hiç hastaneye kaldırılmadı, sadece testler için kısa bir süre hastanede kaldı. Üstelik çok usluydu. Bundan böyle araba kullanamayacaktı ama o bunu anlayışla karşıladı ve karısı Jeep steyşın arabasının anahtarlarını sakladığı zaman hiç içerlemedi. Hatta belki de onu satmaları gerektiğini bile söyledi; nasılsa artık pek kampa çıkacağa benzemiyorlardı. Velhasıl Mary'nin kendisi işteyken Roy'a göz kulak olması için hemşire tutmasına gerek kalmadı. Civardaki emekli insanlar bir-iki dolar kar-

şılığında seve seve ona refakat ediyorlar ve yanlış bir şey yapıp kendini incitmemesini sağlıyorlardı.

Roy da katiyen onlara sorun çıkarmıyordu. Bol bol televizyon seyrediyor ve bahçeden hiç ayrılmadan, sözümona Bikini Mercanadası'nda ölmüş olan golden retriever Donald'la saatlerce oynamaya bayılıyordu.

* * *

Ama Galápagos Adaları hakkındaki son dersini verirken kafasına takılan bir şüphe, Mary'nin cümlesini yarım bırakıp beş saniyeliğine duralamasına sebep olacaktı. O şüphe şayet sözcüklere dökülecek olsaydı, ortaya muhtemelen şuna benzer bir şey çıkardı: "Ben belki de sokaktan çıkagelip bu sınıfa dalmış ve bu genç insanlara hayatın gizemlerini açıklamaya koyulmuş kafadan kontak bir kadıncağızım. Ve onlar bana inanıyorlar, hemen her konuda tamamen yanılıyor olmama rağmen hem de."

Geçmişin tüm o sözümona müthiş öğretmenlerine de şüpheyle bakıyordu artık. Beyinleri sağlıklı da olsa, gerçekte olup bitenler hakkında Roy kadar yanıldıkları ortaya çıkmıştı çünkü.

10

Bundan bir milyon yıl önce kaç tane Galápagos Adası vardı? On üç büyük, on yedi küçük ada ve bazıları okyanus yüzeyinden yalnızca bir-iki metre yükseklikteki kayalardan ibaret olan üç yüz on sekiz minik adacık vardı.

Şimdi ise on dört büyük, yedi küçük ada ve üç yüz yirmi altı minik adacık var. Volkanlar hâlâ epey aktif. Hadi bir espri yapayım: Tanrılar hâlâ kızgın.

Ve adaların kuzey ucunda hâlâ Santa Rosalia var – eskisi kadar yalnız, diğerlerinden eskisi kadar uzak.

* * *

Evet, bundan bir milyon yıl önce, 3 Ağustos 1986'da, *Roy Hepburn adında bir adam, New York'un Ilium kentindeki nohut oda bakla sofa evinde ölüm döşeğinde yatmaktaydı. Son nefesini vermek üzereyken en büyük üzüntüsü, karısı Mary'yle çocuk sahibi olamayışlarıydı. Karısını kendisi öldükten sonra başka birinden çocuk sahibi olmaya teşvik de edemezdi; çünkü Mary artık yumurtlamıyordu.

"Biz Hepburn'ler de dodolar gibi soyu tükenmiş yaratıklarız artık," demişti *Roy. Sonra da evrim ağacının meyvesiz, yapraksız dalları olarak kalmış pek çok diğer

yaratığın adını sayıklarcasına sıralamıştı. "Dev geyik," demişti. "Fildişi gagalı ağaçkakan," demişti. "*Tyrannosaurus rex*," demişti, vesaire vesaire. Yine de o buruk mizah anlayışı sonuna dek en beklenmedik anlarda ortaya çıkıverecekti. Bu hazin listeye şaka yollu eklediği iki ismin de nesilleri tükenmişti sahiden. "Çiçek hastalığı," dedi önce, sonra da, "George Washington," dedi.

* * *

Son dakikaya kadar, kendi devleti tarafından radyasyonla katledilmiş olduğuna canıyürekten inandı. Artık her an son nefesini verebileceği için başından hiç ayrılmayan Mary'ye, doktora ve hemşireye şöyle dedi: "Keşke sadece ulu Tanrı'nın gazabına uğramış olsaydım!"

Mary bunların onun son sözleri olacaklarını sandı. *Roy sahiden de bu sözlerden sonra tam bir ölüye benzemişti.

Ama sonra, aradan on saniye geçmişti ki, mosmor dudakları yeniden kıpırdandı. Mary kocasının ne dediğini duymak için ona iyice yaklaştı. Söylediklerini kaçırmadığına hayatı boyunca sevinecekti.

"Sana insan ruhunun ne olduğunu söyleyeceğim Mary," dedi *Roy, gözlerini açmadan. "Hayvanların ruhları yoktur. Beynin doğru çalışmasa da, ruhun her şeyi bilir. Ben hep biliyordum Mary. Bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yoktu ama hep biliyordum."

Sonra da doğrulup gözlerini fal taşı gibi açarak Mary'nin ve odadaki herkesin yüreklerini ağızlarına getirdi. "Kitabı Mukaddes'i getir!" diye emretti, evin her köşesinden işitilebilecek bir sesle.

*Roy'un hastalık dönemi süresince dinsel bir konuya ilk kez şimdi değiniliyordu. O ve Mary kiliseye gitmezlerdi, en meşum koşullar altında bile dua etmezler-

di; ama evde bir yerlerde bir Kitabı Mukaddes'leri vardı. Mary onun nerede olduğundan pek emin değildi gerçi.

"Kitabı Mukaddes'i getir!" dedi *Roy yine. "Kadın, Kitabı Mukaddes'i getir dedim sana!" Ona daha önce hiç "kadın" diye hitap etmemişti.

Bunun üzerine Mary kalkıp Kitabı Mukaddes'i aramaya gitti. Onu misafir odasında buldu, Darwin'in *Beagle Gezisi* ile Charles Dickens'ın *İki Şehrin Hikâyesi* adlı kitaplarının yanında duruyordu.

*Roy doğruldu ve Mary'ye yine "kadın" diye hitap etti. "Kadın..." diye buyurdu, "elini Kitabı Mukaddes'in üstüne koy ve diyeceklerimi tekrarla: 'Ben, Mary Hepburn, ölüm döşeğindeki kocama vereceğim şu iki sözü tutacağıma yemin ediyorum.'"

Mary tekrarladı. Öyle bekliyor, hatta umuyordu ki, kocası ondan belki de devletten davacı olmasını filan gerektiren acayip iki söz vermesini isteyecek ve Mary'nin ikisini de tutmasına imkân ihtimal bulunmayacaktı. Ama Mary'nin şansı o kadar yaver gitmedi.

İlk söz, bir an evvel tekrar evlenmek için elinden geleni yapmasını ve kederlenip kendine acıyarak vakit kaybetmemesini şart koşuyordu.

İkinci olarak, kasımda Guayaquil'e gidecek ve her ikisi adına "Asrın Doğa Gezisi"ne katılacaktı.

"Ruhum yol boyunca senin yanında olacak," dedi *Roy. Sonra da can verdi.

* * *

Mary, Guayaquil'e işte böyle gelmiş ve kendi beyninde de bir tümör olmasından kuşkulanmaya başlamıştı. Beyni şimdi de onu dolaba sokmuş, "Jackie elbisem" dediği kırmızı tuvaletin üstünden elbise torbasını çıkarttırıyordu. Mary tuvalete bu adı takmıştı çünkü geminin

yolcuları arasında Jacqueline Kennedy Onassis'in de bulunması bekleniyordu ve Mary ona güzel görünmek istiyordu.

Ama Mary dolapta dikilirken, dul Onassis'in –askerlerin sokaklarda ve çatılarda devriye gezdikleri, parklara siperler ve makineli tüfek çukurları kazdıkları– Guayaquil'e gelmek gibi bir delilik yapmayacağını biliyordu.

Torbayı elbisenin üstünden sıyırırken elbise askıdan kayıp yere düştü ve orada kıpkırmızı bir yığın oluşturdu.

Mary onu yerden kaldırmadı; zira dünyevi şeylere artık ihtiyacı olmayacağına inanıyordu. Ama adının önüne yıldız konulmasına da henüz hazır değildi. Aslına bakarsanız otuz yıl daha yaşayacaktı. Üstelik gezegen üstündeki belli bazı hayati malzemeleri kullanış şekli, onu insanlık tarihinin tartışmasız en önemli deneycisi haline getirecekti.

11

Mary Hepburn intihar etmeye kalkacağına komşu odalarda neler olup bittiğini merak edecek olsaydı, dolabının arkasına kulağını dayayıp bitişikten gelen fısıltıları işitebilirdi. Sağ ve sol taraftaki odalarda kimlerin kaldıkları konusunda hiçbir fikri yoktu çünkü önceki gece oraya vardığında otel bomboştu ve o zamandan beri odasından hiç çıkmamıştı.

Oysa fısıltıları çıkaranlar bilgisayar dâhisi *Zenji Hiroguchi ile hamile eşi, Japon çiçek düzenleme sanatı ikebana öğretmeni Hisako'ydu.

Öbür taraftaki komşuları ise *Andrew MacIntosh'un ergenlik çağındaki kör kızı Selena MacIntosh ile Selena'nın âmâ rehberi köpeği Kazakh'tı ve Kazakh da dişiydi. Mary hiç havlama duymamıştı çünkü Kazakh hiç havlamazdı.

Kazakh hiç havlamaz, başka köpeklerle oyun oynamaz, ilginç koku ya da gürültüleri araştırmaz, atalarının doğal avı olmuş hayvanların peşlerine düşmezdi çünkü Kazakh küçücük bir yavruyken, bu şeylerden herhangi birini her yaptığında koca beyinli insanlar ona nefret göstermişler ve onu aç bırakmışlardı. Ne tür bir gezegende yaşamakta olduğunu peşinen bilmesini sağlamışlardı: Bu gezegende doğal köpeksi eylemler yasadışıydı – topu birden.

Seksüel öncelikler hiç kafasını karıştırmasın diye cinsel organlarını ameliyatla çıkarıp almışlardı. Ben de az kalsın öykümdeki karakterlerin çok yakında suyunu çekeceğini ve kala kala dişi bir köpek dahil bir sürü kadın ve tek bir erkek kalacağını söyleyecektim. Halbuki Kazakh da, yapılan ameliyat neticesinde gerçek bir dişi olmaktan çıkmıştı artık. Mary Hepburn gibi o da evrim oyununu terk etmişti. Genlerini kimseciklere bırakmayacaktı.

* * *

Selena ile Kazakh'ın odasının öte tarafında, açık duran bir ara kapının ardında, Selena'nın hayat dolu babası, maliyeci ve maceraperest *Andrew MacIntosh'un dairesi vardı. *Andrew MacIntosh duldu. O ve dul Mary Hepburn gayet iyi anlaşabilirlerdi aslında; çünkü ikisi de coşkulu birer doğa tutkunuydular. Ama hiç tanışmayacaklardı. Daha evvel söylediğim gibi, *Andrew MacIntosh ve *Zenji Hiroguchi gün batmadan ölmüş olacaklardı.

James Wait'e gelince, ona verilen oda ikinci kattaydı; diğer konuklardan olabildiğince uzakta, yapayalnızdı. Wait'in koca beyni, zararsız ve sıradan bir adam izlenimi bıraktığı için Wait'i kutlamaktaydı ama bu konuda yanılıyordu. Otelin müdürü, Wait'i bir tür sahtekâr olarak mimlemişti.

* * *

Adı *Siegfried von Kleist olan otel müdürü, Ekvador'daki eski ve ekseriyetle zengin Alman cemiyetinin somurtuk, orta yaşlı bir üyesiydi. Quito'daki iki amcası, otelin ve Bahía de Darwin'in sahipleriydi; onu "Asrın Doğa Gezisi"ne katılmaya gelecek yolcuların karşılan-

malarını denetlemek üzere yalnızca iki haftalığına otelin başına geçirmiştiler ve bu sürenin dolmasına çok az kalmıştı. *Siegfried von Kleist hatırı sayılır büyüklükte bir mirasa konduğu için genelde boş gezerdi; ama amcaları tarafından mahcup edilip tabiri caizse "çorbada tuzu bulunsun" diye bu özel aile girişimine katkıda bulunmak zorunda bırakılmıştı.

Hiç evlenmemişti ve hiç çocuğu yoktu, dolayısıyla evrimsel açıdan önemsizdi. O da Mary Hepburn için uygun bir damat adayı olabilirdi. Amma velakin onun da suyu ısınmıştı. *Siegfried von Kleist günbatımına kadar yaşayacak ama üç saat sonra dev bir dalganın altında kalıp boğulacaktı.

O sırada saat öğleden sonra dördü gösteriyordu. Ağlamaklı mavi gözleri ve sarkık bıyığıyla bu Ekvador yerlisi Hun'un o akşam ölmeyi kendisi de beklermiş gibi bir hali vardı; ama geleceği o da benden fazla bilemezdi. İkimiz de o akşamüstü gezegenin ekseni üstünde dingildediğini ve bundan sonra en akla gelmedik şeylerin bile olabileceğini hissedecektik.

*Zenji Hiroguchi ile *Andrew MacIntosh ise kurşun yaraları yüzünden ölecekti.

* * *

*Siegfried von Kleist'ın öyküm açısından hiçbir önemi yok; ama onun tek biraderi, ondan üç yaş büyük ve onun gibi bekâr olan ağabeyi Adolf kesinlikle önemli. Aslına bakarsanız, Bahía de Darwin'in kaptanı Adolf von Kleist, bugün yeryüzünde yaşayan her insanoğlunun atası olacaktı.

Mary Hepburn'ün yardımıyla tabiri caizse bir nevi modern Âdem haline gelecekti. Bununla birlikte Ilium' lu biyoloji öğretmeni onun Havva'sı olmayacaktı; ola-

mazdı çünkü artık yumurtlamıyordu. Onun rolü daha ziyade bir tanrıyı andıracaktı.

Önemsiz otel müdürünün bu fevkalade önemli biraderi, şu anda nerdeyse boş bir nakliye uçağıyla Guayaquil Uluslararası Havaalanı'na varmaktaydı. "Asrın Doğa Gezisi"nin tanıtımını yapmakta olduğu New York'tan geliyordu.

* * *

Mary dolabının arkasından Hiroguchi'lere kulak kabartmış olsaydı, dertlerinin ne olduğunu anlayamayacaktı; çünkü düzgün konuştukları tek dilde, yani Japonca konuşuyorlardı. *Zenji biraz İngilizce ve Rusça bilirdi. Hisako biraz Çince bilirdi. İkisi de hiç İspanyolca, Keçuva dili, Almanca ya da Portekizce bilmezdi, oysa Ekvador'da en çok konuşulan diller bunlardı.

Meğer onlar da sözümona harika beyinlerinin kendilerine ettiklerinden yana dertliydiler. Özellikle de böyle bir kâbusa sürüklenmelerine meydan verdikleri için, kendilerini aptal gibi hissediyorlardı, halbuki *Zenji hemen her yerde dünyanın en akıllı adamlarından biri sayılırdı. Ama dinamik *Andrew MacIntosh'a adeta esir olmaları, Hisako'nun değil, *Zenji'nin suçuydu.

Nasıl oldu da böyle oldu derseniz: *MacIntosh yaklaşık bir sene önce kör kızı ve kızının köpeğiyle birlikte Japonya'yı ziyaret etmiş, *Zenji'yle tanışmış ve onun Matsumoto'nun maaşlı bir elemanı olarak ne harikulade işler başardığını görmüştü. *Zenji henüz sadece yirmi dokuz yaşındayken teknolojik anlamda büyükbaba olmuştu. Önce pek çok konuşma dilini ânında tercüme edebilen bir cep bilgisayarının babası olmuş ve oğlunun adını "Gokubi" koymuştu. Sonra, MacIntosh'ların Japonya'da bulundukları dönemde, yeni bir simültane ses çe-

virmeni neslinin pilot modelini üretmiş ve adını "Mandarax" koymuştu.

Hisse ve tahvil satışı yoluyla hem işletmelere hem de kendine para kazandıran bir yatırım bankacılığı firmasının sahibi olan *Andrew MacIntosh, genç *Zenji'yi kenara çekip ona maaşlı çalışmakla salaklık ettiğini söylemişti. *MacIntosh onun kendi şirketini kurmasına ve böylelikle hemen hiç vakit kaybetmeden dolar milyarderi ya da yen trilyoneri haline gelmesine yardımcı olabilirdi.

Bunun üzerine *Zenji, düşünmek için zaman istedi.

Bu ağız arama muhabbeti, Tokyo'da bir suşi restoranında gerçekleşmişti. Suşi, bir milyon yıl öncesinin, çiğ balığa soğuk pirinç sarılarak yapılan popüler bir yemeğiydi. Onları bekleyen tatlı gelecekte herkesin çiğ balıktan başka hemen hiçbir şey yemeyeceği o zamanlar pek kimsenin aklından geçmezdi.

Gürbüz, velveleci Amerikan girişimci ile ketum, öbürünün yanında oyuncak gibi kalan Japon yatırımcı, Gokubi vasıtasıyla iletişim kurdular; çünkü ikisi de birbirinin dilini hiç iyi konuşamıyordu. O zamanlar binlerce Gokubi dünyanın dört bir yanında kullanılmaktaydı. İki adam Mandarax kullanamazdı çünkü Mandarax'ın tek mekanik modeli *Zenji'nin Matsumoto'daki ofisinde sıkı koruma altındaydı. Böylece ülkenin en zengin adamı olan Japonya imparatoru kadar zengin olma fikri, *Zenji'nin koca beynini kurcalamaya başladı.

*Zenji, bundan birkaç ay sonraki ocak ayında, yani Mary ile Roy Hepburn'ün şükretmek için çok sebep buldukları aynı ocak ayında, *MacIntosh'tan bir mektup aldı. *MacIntosh, onu önce Meksika'da, Yucatán'ın Mérida kenti dışındaki konağında, sonra da finansmanına kendisinin de katkıda bulunduğu Bahía de Darwin adlı lüks bir Ekvador gemisinin ilk yolculuğunda ağırlamak istediğini, tam tamına on ay önceden bildiriyordu.

*MacIntosh, *Zenji için tercüme edilmesi gereken mektubunda İngilizce olarak şöyle demişti: *Bu vesileyle birbirimizi daha iyi tanımış oluruz.*

* * *

*MacIntosh'un muhtemelen Yucatán'da, olmazsa muhakkak "Asrın Doğa Gezisi" sırasında *Zenji'den kopartmak niyetinde olduğu şey, hisseleri *MacIntosh tarafından alınıp satılacak yeni bir şirketin başına *Zenji'nin geçmesini sağlayacak bir anlaşma üzerine atacağı imzaydı.

James Wait gibi *MacIntosh da bir nevi balıkçıydı. Gömleğinden sarkan bir fiyat etiketi yerine Japon bir bilgisayar dâhisini yem olarak kullanarak yatırımcı yakalamayı umuyordu.

Şimdi fark ediyorum da, bir milyon yıl öncesine uzanarak anlatacağım bu öykünün başıyla sonu arasında o kadar da büyük bir fark yok aslında. Başında da sonunda da insanlardan balıkçılar olarak söz etmekten kendimi alamıyorum; beyinlerinin boyutu ne olursa olsun.

* * *

Sonunda kasım ayı gelmişti ve Hiroguchi'ler Guayaquil'deydiler. *Zenji, *MacIntosh'un tavsiyesi üzerine, gideceği yer konusunda işverenlerine yalan söylemişti. Mandarax'ın yaratım sürecinin onu çok yorduğuna, işi hatırlatan her şeyden uzaklaşıp dünyayla ilişkisini tamamen keserek Hisako'yla baş başa iki ay geçirmek istediğine inanmalarını sağlamıştı. Koca beyinlerine bir parça yanlış bilgi sokuşturmuştu: Karayip adalarına uğrayacak bir tekne gezisine çıkacaktı ve adını açıklamak istemediği bir Meksika limanından kalkacak olan, adını açıklamak istemediği, mürettebatlı bir uskuna kiralamıştı.

Üstelik "Asrın Doğa Gezisi"ne katılacak olan yolcuların listesi alenen açıklandığı halde *Zenji'nin işverenleri en üretken elemanları ile karısının da gemiye beklenenler arasında yer aldıklarını asla öğrenemediler. Çünkü James Wait gibi onlar da sahte kimliklerle seyahat ediyorlardı.

Ve yine tıpkı James Wait gibi, adeta buhar olup uçtular!

Ola ki biri onları aramaya kalksa hiçbir yerde bulamazdı. Onlar için yapılan herhangi bir koca beyinli arama çalışması, işe doğru kıtadan başlamayı bile başaramazdı.

12

Hiroguchi'ler, Mary Hepburn'ünküne bitişik otel odalarında *Andrew MacIntosh'un manyağın teki olduğu konusunda bir şeyler mırıldanıyorlardı. Abartıyorlardı gerçi. *MacIntosh hiç şüphesiz taşkın, açgözlü ve saygısız biriydi ama deli değildi. Koca beyninin olmakta olduğuna inandığı şeylerden çoğu gerçekten de olmaktaydı. Selena'yı, Kazakh'ı ve Hiroguchi'leri kendi kullandığı özel Learjet'iyle Mérida'dan Guayaquil'e uçurduğu zaman kentin sıkıyönetim altında ya da ona yakın bir durumda olacağını, tüm dükkânların kapalı olacağını, giderek acıkan insanların sürüler halinde dolaşacaklarını ve Bahía de Darwin'in de planlanan geziyi muhtemelen gerçekleştiremeyeceğini biliyordu.

Yucatán Yarımadası'ndaki konağında bulunan iletişim araçları, Ekvador'da ya da durumunu merak etmesi için sebep bulunan herhangi bir yerde neler olup bittiğini en taze haberlerle anbean ulaştırmıştı ona. Aynı zamanda, onları bekliyor olması muhtemel şeyler konusunda Hiroguchi'leri –ama kör kızını değil– tabiri caizse karanlıkta bırakmıştı.

Guayaquil'e gelmesinin –yine kızına açıklayıp Hiroguchi'lerden sakladığı– asıl sebebi, belki El Dorado, hatta Bahía de Darwin bile dahil olmak üzere, mümkün oldu-

ğunca fazla sayıda Ekvador malını, altın madenlerini, petrol yataklarını, falanı filanı sudan ucuza satın almaktı. Dahası, bu iş fırsatlarını *Zenji Hiroguchi'yle paylaşarak onu sonsuza dek kendisine bağlamış olacak, Ekvador'da o da mal mülk sahibi olsun diye ona borç para verecekti.

* * *

*MacIntosh, Hiroguchi'lere El Dorado'daki odalarından ayrılmamalarını söylemişti – çünkü az sonra onlara harika haberler getirecekti. Öğleden sonra bütün vaktini telefon başında geçirmiş, Ekvadorlu maliyecileri ve bankaları aramıştı. Getirmeyi umduğu haberse kendisinin ve Hiroguchi'lerin bir-iki gün içinde sahip olabilecekleri tüm mallar hakkındaydı.

Sonra da şöyle diyecekti *MacIntosh: "Kim takar 'Asrın Doğa Gezisi'ni!"

* * *

Hiroguchi'ler, *Andrew MacIntosh'tan gelebilecek herhangi bir iyi haber düşünemiyorlardı artık. Onun delinin teki olduğuna ciddi ciddi inanmışlardı; işin tuhafı, bu yanlış kanıyı akıllarına sokan, *Zenji'nin kendi eseri Mandarax olmuştu. Dünyada bu aygıttan on tane vardı artık, bunlardan dokuzu Tokyo'da kalmış, birini de *Zenji gezi için yanında getirmişti. Mandarax, Gokubi'den farklı olarak yalnızca çeviri yapmakla kalmıyor, on iki çeşit akıl hastalığı dahil *Homo sapiens* türüne musallat olan en yaygın bin hastalığı takdire şayan bir doğrulukla teşhis edebiliyordu.

Mandarax'ın tıp alanındaki hüneri sadelikten ibaretti aslında. Mandarax gerçek doktorların yaptıkları şeyi yapmaya programlanmıştı, yani her cevabın sıradaki so-

ruyu çağrıştırdığı bir dizi soru sorardı; mesela: "İştahınız açık mı?" arkasından "Bağırsaklarınız düzenli çalışıyor mu?" arkasından da belki "Dışkınızın görünümü nasıl?" vesaire vesaire.

Yucatán'dayken, Hiroguchi'ler buna benzer bir soru cevap zincirini takip ederek *Andrew MacIntosh'un davranışlarını Mandarax'a tarif etmişlerdi. Mandarax'ın aşağı yukarı bir iskambil kartı büyüklüğündeki ekranında nihayet Japonca olarak şu sözcükler belirmişti: *Patolojik kişilik.*

* * *

Bilgisayarın, bu durumun çoğu rahatsızlığa kıyasla gayet önemsiz bir dert olduğunu ve bu dertten mustarip kişilerin nadiren hastaneye kaldırıldıklarını, hatta aslına bakılırsa gezegenin en mutlu insanları arasında yer aldıklarını –ve davranımlarının çevrelerindeki insanlara çok az zarar verdiğini, kendilerine ise hemen hiç zararının dokunmadığını– açıklamaya programlanmış olmaması, hiçbir konuda herhangi bir his ya da endişe duyamayan Mandarax için olmasa bile Hiroguchi'ler için büyük talihsizlikti. Gerçek bir doktor, her gün sokaklarda dolaşan milyonlarca insanın gri bir kategoriye girdiklerini ve kişiliklerinin patolojik olup olmadığı konusunda kesin bir yargıya varmanın zor olduğunu da sözlerine ekleyebilirdi.

Ama Hiroguchi'ler tıbbi konularda cahil olduklarından Mandarax'ın teşhisini berbat bir hastalık olarak algıladılar. İşte bu yüzden bir yolunu bulup *Andrew MacIntosh'tan uzaklaşmak, sonra da gerisingeriye Tokyo'ya dönmek istiyorlardı. Ama hiç istemedikleri halde mecburen ona bağımlı kaldılar. Çünkü mahzun bakışlı otel müdürüyle Mandarax aracılığıyla konuşarak Guayaquil'den kalkan tüm ticari uçuşların iptal edildiğini ve

görünen o ki, uçak kiralayan şirketlerden de hiçbirinin telefonlara cevap vermediğini öğrenmişlerdi.

Böylece, korkudan donakalan Hiroguchi'ler için Guayaquil'den çıkmanın iki olası yolu kalmıştı: Ya *MacIntosh'un Learjet'iyle ya da –şayet gerçekten ertesi gün denize açılırsa, ki buna inanmak giderek zorlaşıyordu– Bahía de Darwin'le.

13

*Zenji Hiroguchi bundan bir milyon beş yıl önce Gokubi'nin babası olmuştu; sonra, yani bir milyon yıl önce, genç dâhi bu sefer de Mandarax'ın babası oldu. Evet; Mandarax'ın babası olduğu sıralar karısı da onun ilk insan çocuğunu dünyaya getirmek üzereydi.

Annenin, yani Hisako'nun, genlerini dölütüne geçirmiş olabileceğinden endişe ediliyordu çünkü Amerika Birleşik Devletleri, Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombası attığı zaman Hisako'nun kendi annesi de radyasyona maruz kalmıştı. Bunun üzerine Hisako'nun amniyon sıvısından örnek alınıp Tokyo'da incelendi ve çocuğun anormal olabileceğine işaret eden belirtiler arandı. Yeri gelmişken, o sıvının tuzluluk derecesi, Bahía de Darwin'in sularına gömüleceği okyanusunkiyle tıpatıp aynı olacaktı.

Testler dölütün normal olduğunu belirlediler.

Hatta cinsiyetini bile sır olmaktan çıkardılar. Dünyaya küçük bir kız olarak gelecekti – bu öyküye katılacak bir dişi daha.

* * *

Testler dölütteki daha küçük kusurları belirleyemi-

yorlardı; mesela bebek, Mary Hepburn kadar kötü bir müzik kulağına sahip olabilirdi, gerçi değildi – veyahut bir kulaklı fokun kürkü kadar güzel, ipeksi bir pöstekiyle kaplı olabilirdi, nitekim sonradan anlaşılacağı üzere öyleydi.

Babası *Zenji Hiroguchi olacak tek insan, *Zenji'nin hiç göremeyeceği, çok sevimli fakat tüylü bir kızdı.

Galápagos Adaları'nın en kuzeyindeki Santa Rosalia'da doğacaktı. Adı Akiko olacaktı.

* * *

Akiko, Santa Rosalia'da büyüyüp erginliğe ulaştığında, içi annesine çok benzeyecek ama dışı farklı bir tür deriyle kaplı olacaktı. Halbuki Gokubi evrimleşip Mandarax'a dönüşürken, paket muhteviyatı radikal bir iyileşme göstermiş, paket malzemesinde ise gözle görülür çok az değişiklik olmuştu. Akiko, güneşte yanmaktan, yüzdüğü zaman buz gibi sulardan, oturmayı ya da yatmayı seçtiği zamansa lavların tırtıklı yüzeyinden derisi sayesinde korunuyordu – oysa annesinin çıplak cildi ada hayatının bu sıradan tehlikelerine karşı tamamen savunmasızdı. Oysa Gokubi ve Mandarax, içleri ne kadar farklı olursa olsun neredeyse ikiz kutular içinde yaşıyordu; on iki santim yüksekliğinde, sekiz santim genişliğinde ve iki santim kalınlığında, son derece etkileyici, siyah plastik kutular içinde.

Aptalın teki bile Akiko'yu Hisako'dan ayırt edebilirdi, halbuki Gokubi'yi Mandarax'tan ancak bir uzman ayırabilirdi.

* * *

Gokubi'nin de, Mandarax'ın da kutularının arkasında basınca duyarlı gömme düğmeler vardı, insan bu düğ-

meleri kullanarak kutuların içine konulmuş olan şey her ne ise onunla iletişime geçebilirdi. İkisinin de ön yüzlerine birbirinin aynı ekranlar yerleştirilmişti. Üzerlerinde imgeler belirmesi sağlanabilen bu ekran bir güneş pili vazifesi de görüyor, yine hem Gokubi'de hem de Mandarax'ta birbirinin tıpatıp aynı olan minik bataryaları doldurmaya yarıyordu.

İkisinin de ekranlarının sağ üst köşelerinde topluiğne başı büyüklüğünde birer mikrofon vardı. Gokubi de, Mandarax da konuşulanları bu mikrofonlar vasıtasıyla işitiyor, sonra da onları düğmeler vasıtasıyla verilen talimatlar doğrultusunda tercüme edip sözcükler halinde ekranlarına yansıtıyordu.

Eğer iki dilde cereyan edecek bir konuşmanın sular seller gibi akması isteniyorsa, bu aygıtlardan herhangi birini kullanan kişinin ellerini bir sihirbaz kadar çabuk ve kıvrakça hareket ettirebilmesi şarttı. Sözgelimi, anadilim İngilizce ise ve bir Portekizliyle konuşuyorsam, aygıtı Portekizlinin ağzına yakın bir yerde tutmam gerekirdi; ama Portekizlinin söylediklerinin İngilizceye yazılı çevirisini okuyabilmem için ekran benim gözlerime de yeterince yakın olmalıydı. Sonra da kutuyu çabucak ters çevirerek aygıtın söylediklerimi işitmesini, Portekizlinin de çeviriyi ekrandan okuyabilmesini sağlamak zorundaydım.

Bugün yaşamakta olan kimsenin, ne bu kadar becerikli elleri ne de bir Gokubi ya da Mandarax kullanabilecek kadar büyük bir beyni vardır. İğneye iplik geçirmeyi de kimse beceremez – ya da piyano çalmayı ya da icabında burnunu karıştırmayı.

* * *

Gokubi yalnızca on dilde, Mandarax ise bin dilde çeviri yapabilirdi. Hangi dili duymakta olduğunun Go-

kubi'ye söylenmesi gerekirdi. Halbuki Mandarax bin dilden her birini yalnızca bir-iki sözcük işittikten sonra tanıyabilir ve emir beklemeden, duyduklarını kullanıcısının diline çevirmeye başlardı.

İkisi de son derece doğru birer saat ve bitimsiz birer takvimdi. *Zenji Hiroguchi'nin elindeki Mandarax'ın saati, *Zenji'nin Hotel El Dorado'ya kayıt yaptırdığı saat ile otuz bir yıl sonra Mary Hepburn'ün aygıtla beraber kocaman bir beyaz köpekbalığına yem olduğu saat arasında yalnızca seksen iki saniye şaşmıştı.

Gokubi de zamanı aynı doğrulukla takip ederdi etmesine ama Mandarax başka tüm hususlarda babasını epey gerilerde bırakmıştı. Mandarax, atasına kıyasla yüz kat fazla sayıda dil arasında gidip gelebilmekle ve doğru hastalık teşhisi bakımından çoğu hekime parmak ısırtmakla kalmıyordu. İstendiği takdirde, belli bir sene içinde meydana gelmiş önemli olayları birbiri ardına sıralayabilirdi. Arkasına mesela Charles Darwin'in doğum yılı olan *1802* tarihini yazacak olursanız, Mandarax size aynı sene Alexandre Dumas ve Victor Hugo'nun da doğmuş olduklarını, Beethoven'ın *İkinci Senfoni*'sini tamamladığını, Fransa'nın Santo Domingo'daki zenci isyanını bastırdığını, Gottfried Treveranus'un *biyoloji* terimini icat ettiğini, Çırakların Bedensel ve Tinsel Sağlıkları Hakkındaki Yasa'nın Britanya'da kanunlaştığını söyler, daha sayar da sayardı. O sene aynı zamanda Napoléon'un İtalya Cumhuriyeti'nin başkanı olduğu seneydi.

Mandarax, iki yüz tane oyunun kurallarını da bilir, elli farklı el sanatının üstatlar tarafından belirlenmiş temel ilkelerini sıralayabilirdi. Dahası, istenirse edebiyatın en sevilen yirmi bin alıntısından herhangi birini hemen hatırlayabilirdi. Yani arkasına sözgelimi *Günbatımı* sözcüğünü yazacak olursanız, Mandarax'ın ekranında şu pek ulvi duygular belirirdi:

Günbatımı ve akşam yıldızı,
Belli ki bir çağrı bu bana!
Sakın ağlamasın ardımdan limanağzı,
Ben denize açıldığımda.

ALFRED, LORD TENNYSON
(1809-1892)

* * *

*Zenji Hiroguchi'nin Mandarax'ı, *Zenji'nin hamile eşi, Mary Hepburn, kör Selena MacIntosh, Kaptan Adolf von Kleist ve hepsi de dişi olan diğer altı kişiyle birlikte, otuz bir yıl süreyle Santa Rosalia'da mahsur kalmak üzereydi. Ama söz konusu koşullar altında, Mandarax'ın kimseye pek hayrı dokunamazdı aslında.

İçerdiği onca bilginin işe yaramazlığı kaptanı öyle sinirlendirecekti ki, onu tuttuğu gibi okyanusa atmakla tehdit edecekti. Hayatının son gününde, yani kendisi seksen üç, Mary de seksen bir yaşındayken bu tehdidini bilfiil yerine getirecekti. Tabiri caizse yeni Âdem olarak yapacağı son iş, Yasak Elma'sını içindeki bilgilerle birlike denizin mavi derinliklerine fırlatmak olacaktı.

* * *

Santa Rosalia'ya mahsus koşullar altında, Mandarax'ın tıbbi öğütleri ada sakinleri tarafından şakaya alınmaya mahkûmdu. Hisako Hiroguchi hayatının sonuna kadar, yani yaklaşık yirmi sene sürecek olan derin bir depresyona girdiğinde Mandarax ona yeni hobiler, yeni arkadaşlıklar, ortam ve belki meslek değişikliği ve de lityum tavsiye etmişti. Selena MacIntosh'un böbrekleri henüz otuz sekiz yaşında iflas etmeye başladığında Mandarax organ nakli için bir an evvel uygun bir verici bu-

lunmasını önermişti. Hisako'nun tüylü kızı Akiko, en iyi arkadaşı olan bir kulaklı foktan kaptığı anlaşılan mikrop yüzünden altı yaşında zatürreeye yakalandığında Mandarax ona antibiyotik tedavisi uygulamalarını salık vermişti. Hisako ile kör Selena o sıralar birlikte yaşıyor ve Akiko'yu birlikte büyütüyordu, hani nerdeyse karıkoca gibi.

Mandarax'tan, Santa Rosalia denilen cüruf yığınında yaşanan bir olayın kutlamalarında kullanılabilecek türden şiirler, dünya edebiyatından alıntılar bulması istendiği zaman, aygıt daima ipe sapa gelmez şeyler yumurtlardı. Akiko yirmi dört yaşında kendi tüylü kızını ve adada doğacak olan ikinci insan neslinin ilk üyesini dünyaya getirdiğinde, Mandarax'ın düşünceleri şunlar olmuştu:

Bir gün assalar beni ulu bir dağın tepesine,
Anam anam, canım anam!
Bilirim kim hep sevecek beni yine,
Anam anam, canım anam!

RUDYARD KIPLING (1865-1936)

ve

O karanlık rahimde, daha ilk günden,
Anamın canı oldu beni adam eden.
Ben doğuncaya dek, aylar ayı,
Güzelliğiyle besledi çamurdan varlığımı.
Görüyorsam, soluyorsam, kıpırdıyorsam bugün,
Hep o azar azar öldüğü için.

JOHN MASEFIELD (1878-1967)

ve

Ulu Tanrım, ne hoş kaygılar vermişsin,
Ne tatlı dertler vermişsin insanoğluna!
Anayı yavrusuna bağlayan bağlar için,
Şükürler ediyoruz şimdi biz sana!

WILLIAM CULLEN BRYANT
(1794-1878)

ve

Annene babana saygı göster. Öyle ki, Tanrın RABB'in sana vereceği ülkede ömrün uzun olsun.[1]

KİTABI MUKADDES

Akiko'nun kızının babası, kaptanın en büyük çocuğu Kamikaze'ydi ve henüz sadece on üç yaşındaydı.

1. Eski Ahit, "Mısır'dan Çıkış", 20:12. (Ç.N.)

14

Günümüz insanlığının ataları olan Santa Rosalia kolonicilerinin adadaki ilk kırk bir seneleri boyunca kutlanacak pek çok doğum olmuş ama resmen kimse evlenmemişti. Gerçi çiftler halinde yaşayanlar elbette başından beri vardı. Hisako ile Selena hayatlarının sonuna kadar çift kaldılar. Kaptan ile Mary Hepburn, ilk on sene süresince çift olarak yaşadılar – ta ki Mary, kaptanın hiçbir suretle affedilemez bulduğu bir şey yapana, yani spermini izinsiz kullanana dek. Tek bir aile gibi yaşayan diğer altı dişi de, zaten iyicene mahremleşmiş olan kendi kız kardeşlikleri içinde çiftlere ayrıldılar.

İlk Santa Rosalia evliliği Kamikaze ile Akiko arasında 2027 yılında gerçekleştiğinde, adadaki ilk kolonicilerin tümü öbür dünyaya uzanan dolambaçlı mavi tünele girip çoktan gözden kaybolmuştu, Mandarax ise üstünü sülükayaklılar bürümüş vaziyette Güney Pasifik'in dibinde yatmaktaydı. Şayet Mandarax hâlâ ortalıkta olsaydı, evlilik hayatı hakkında söyleyecekleri çoğunlukla kötü şeyler olurdu; mesela:

Evlilik: Bir kadın, bir erkek ve iki köleden oluşan iki kişilik topluluğun içinde bulunduğu durum.[1]

AMBROSE BIERCE (1842-?)

ve

Aşk'ın evliliğe dönüşü, şarabın sirkeye dönüşmesi,
Gibidir –sıkıcı, ekşi, basit bir içkiye–
Zaman geçtikçe göklere yaraşır tadı
keskinleşir Ve ev işlerinde kullanılan sıradan
bir maddenin tadına dönüşür.[2]

LORD BYRON (1788-1824)

ve daha niceleri.

Galápagos Adaları'ndaki ve dolayısıyla yeryüzündeki son insan evliliği, 23011 yılında Fernandina Adası'nda gerçekleşti. Evliliğin ne olduğu konusunda günümüzde hiç kimsenin hiçbir fikri yoktur. Mandarax'ın parlak yıllarında bu müessese hakkında sarf ettiği kinik sözlerin büyük ölçüde haklı çıktığını kabul etmek lazım. Benim kendi annemle babam evlenerek birbirlerine hayatı zehir etmişlerdi; keza Mary Hepburn de Santa Rosalia'da yaşını başını aldığı zaman, bir keresinde Akiko'ya, Ilium'daki tüm evliler arasında tek mutlu çiftin büyük bir ihtimalle kendisiyle Roy olduğunu söylemişti.

O zamanlar evliliği bu kadar zorlaştıran şey, daha pek çok konuda insanları kalp kırıklığına uğratan aynı fesatçıdan başkası değildi: aşırı büyük beyinler. O hantal bilgisayar, aynı anda birbirinden farklı öyle çok konuda birbiriyle çelişen öyle çok görüş barındırabilir ve bir gö-

1. *Şeytanın Sözlüğü*, çev. Özde Duygu Gürkan, Metis Yayınları, 2014, s. 72. (Y.N.)

2. *Don Juan*, çev. Halil Köksel, Yapı Kredi Yayınları, 2013, s. 145. (Y.N.)

rüş ya da konudan diğerine öyle çabuk atlayabilirdi ki, stresli bir karıkoca tartışması, tekerlekli patenler giydirilip gözleri bağlanmış insanlar arasında çıkan bir kör dövüşüne benzer biçimde son bulabilirdi.

Mesela Mary'nin dolabın arkasından fısıltılarını işittiği Hiroguchi'ler, o sırada kendileri ve birbirleri hakkındaki, aşk, seks, iş, dünya vs. hakkındaki görüşlerini yıldırım hızıyla değiştirmekteydiler.

Hisako an geliyor kocasının çok aptal olduğunu, kendini ve dişi dölütünü kendi başına kurtarmak zorunda kalacağını aklından geçiriyor, an geliyor kocasının herkesin dediği kadar akıllı olduğunu, endişelenmekten vazgeçebileceğini, *Zenji'nin çok geçmeden onları bu kaos ortamından kolayca çıkaracağını düşünüyordu.

*Zenji ise an geliyor böylesine âciz ve ağır bir yük olan karısına için için küfrediyor, an geliyor tanrıçası ile doğmamış kızı uğruna gerekirse canını bile feda edeceğine yemin ediyordu.

Hiç değilse bir insan yavrusu büyütmeye yetecek kadar uzun süre, yani yaklaşık on dört sene birlikte yaşamaları beklenen hayvanların kafalarında böyle bir duygusal istikrarsızlığın, daha doğrusu deliliğin ne işi olabilirdi?

* * *

*Zenji bir sessizliğin orta yerinde şöyle deyiverdiğini fark etti: "Senin canını sıkan başka bir şey var." İçinde bulundukları genel kaos ortamından ziyade, daha kişisel bir şeyin karısını kızdırdığını, hem de epey zamandır kızdırmakta olduğunu söylemeye çalışıyordu.

"Hayır," dedi Hisako. Bu da o koca beyinlerin başka bir huyuydu: Onlar Mandarax'ın asla yapamadığı şeyi kolaylıkla yapabilirler, durmaksızın yalan söylerdi.

"Son bir haftadır canını sıkan bir şey var," dedi *Zenji. "Hadi çıkar ağzından baklayı. Derdin ne, söyle bana."

"Yok bir şey," dedi karısı. Doğruyu söyleyip söylemediğine asla emin olamayacağınız böyle bir bilgisayarla kim on dört sene geçirmek ister?

Bu öyküyü anlatırken benim de kullandığım dili, bir milyon yıl öncesinin deyimlerle dolu Amerikan İngilizcesini kullanmıyorlardı, Japonca konuşuyorlardı. *Zenji bir yandan da Mandarax'ı sinirli sinirli evirip çeviriyor, bir elinden öbürüne geçirip duruyordu ve istemeden, onu orada söylenen her şeyi Navaho diline çevirmeye ayarlamıştı.

* * *

"Şey... eğer illa ki bilmen gerekiyorsa..." dedi Hisako en nihayet, "Yucatán'dayken bir akşamüstü Omoo'da Mandarax'ı kurcalıyordum." Omoo, *MacIntosh'un yüz metre uzunluğundaki yatıydı. "Sen batık hazine aramak için denize dalmıştın." *Zenji bunu aslında *MacIntosh'un zoruyla yapmıştı, hem de yüzmeyi dahi doğru dürüst bilmediği halde: Dalış yaparak kırk metre derinliğe inip bir İspanyol kalyonundan kırık çanaklar ve gülleler çıkartmıştı. *MacIntosh kör kızı Selena'ya da, üç metre uzunluğunda bir naylon iple kızın sağ elini kendi sağ ayak bileğine bağlayarak dalış yaptırmıştı.

"Aleti rasgele kurcalarken Mandarax'ın, her nedense bana yapabildiğini söylemeyi unuttuğun bir şeyi yapabildiğini keşfettim," diye devam etti Hisako. "Bunun ne olduğunu tahmin etmek ister misin?"

"Hayır, istemem," dedi *Zenji. Yalan söyleme sırası ona gelmişti.

"Meğer Mandarax," dedi karısı, "çok iyi bir çiçek düzenleme sanatı öğretmeniymiş." Bu onun da olmakla if-

tihar ettiği bir şeydi tabii. Ama küçük siyah bir kutunun kendi öğrettiklerini öğretebilmekle kalmayıp bunu bin farklı dilde yapabiliyor olduğunu keşfetmek, özsaygısını ciddi biçimde zedelemişti.

"Sana söyleyecektim. Söylemeyi planlıyordum," dedi *Zenji. Bu da bir diğer yalandı; çünkü Mandarax'ın ikebana bildiği gerçeğinin karısı tarafından öğrenilme olasılığı, onun bir banka kasasının şifresini tahmin etme olasılığı kadar zayıftı. Hisako, Mandarax'ı kullanmayı öğrenmeye hiç yanaşmamıştı ve ölene kadar da yanaşmayacaktı.

Amma velakin şeytanın işi yok ya, o gün Omoo'da düğmeleri kurcalarken aniden, Mandarax ona en güzel çiçek aranjmanlarının bir, iki ya da en fazla üç eleman içerdiklerini anlatmaya koyuluvermişti. Üç eleman içeren aranjmanlarda, demişti Mandarax, üç eleman da aynı olabilir veyahut üçünden ikisi aynı olabilir; ama üçü birden asla birbirinden farklı olmamalıdır. Mandarax, birden fazla eleman içeren aranjmanlarda elemanların yükseklikleri arasındaki ve elemanlarla vazolarının ya da kâselerinin –ya da bazen sepetlerinin– çapları ve yükseklikleri arasındaki ideal oranları vermişti ona.

İkebana, modern tıp uygulamaları kadar kolayca sisteme bağlanabilen bir işti anlaşılan.

* * *

Mandarax'a ikebanayı ya da bildiği herhangi bir şeyi öğreten *Zenji Hiroguchi'nin kendisi olmamıştı. *Zenji bu işi yamaklarına bırakmıştı. Mandarax'a ikebana öğreten yamağın tek yapması gereken, Hisako'nun meşhur ikebana dersine bir teyp sokmak, sonra da banda alınan dersin özetini çıkarmak olmuştu.

* * *

*Zenji, Mandarax'ın ikebana öğrenmesini Bayan Onassis'e hoş bir sürpriz olsun diye istediğini söyledi Hisako'ya. "Asrın Doğa Gezisi"nin son gecesinde aygıtı ona armağan etmeyi planlamıştı. "Bunu onun için yaptım," dedi, "çünkü onun güzelliğe tutkun olduğu söylenir hep."

İşin aslı sahiden de buydu; ama Hisako ona inanmadı. 1986 yılında durum bu kadar vahim bir hal almıştı. Kimse kimseye inanmıyordu artık; çünkü yalanın dolanın bini bir parayaydı.

"Ah, tabii," dedi Hisako, "eminim bunu hem Bayan Onassis için, hem de karının gururunu okşamak için yapmışsındır. Baksana beni ölümsüzler arasına katmışsın." Mandarax'ın alıntılayabildiği büyük düşünürlerden bahsediyordu.

Artık iyice kabalaşmıştı ve kocasının başarılarını küçümsemek istiyordu; zira ona göre kendi başarıları da kocası tarafından aynı derecede küçümsenmişti. "Aptalın teki olmalıyım ben," dedi ve Mandarax bu cümleyi kelimesi kelimesine Navaho diline çevirip ekranına yazdı. "Yaptığın işte ne çok garaz olduğunu, başkalarını aşağılama niyeti olduğunu anlamakta bu kadar gecikmiş olmam affedilir gibi değil."

"Sen, *Doktor Hiroguchi," diye devam etti sözlerine, "kendinden başka herkesin bu gezegende boşuna yer işgal ettiğini düşünüyorsun. Sana göre bizler çok gürültü çıkarıyor, değerli doğal kaynakları heba ediyor, çok fazla çocuk yapıyor, ortalığa çöp saçıyoruz. Öyle ki, sizin gibilere verebildiğimiz tek tük aptalca hizmeti de makinelere devretseydik sana göre dünya çok daha güzel bir yer olurdu. Şu anda kutusuyla kulağını kaşıdığın o harika Mandarax'ın var ya, aşağılık bir egoistin dil, matematik, tarih, tıp, edebiyat, ikebana ya da başka bir konuda bilgisi olan insanlardan hiçbirine bilgisi karşılığında para öde-

memesinin, hatta teşekkür bile etmemesinin mazereti olmaktan başka ne işe yarar?"

* * *

İnsanlar tarafından görülen her işi makinelere yaptırma çılgınlığının altında yatan sebep konusundaki görüşüme daha evvel değinmiştim – her iş derken de harbiden *her şeyi* kastediyorum. Buna ilaveten söylemek istediğim bir şey daha var: Bir bilimkurgu yazarı olan babamın bir zamanlar yazdığı bir roman, sporcu robotlar yaptığı için herkesin alaya aldığı bir adam hakkındaydı. Adam her defasında tek atışta topu deliğe sokabilen bir golf robotu, her atışta basketi tutturan bir basketbol robotu, her servis atışını sayıya çeviren bir tenis robotu, vesaire yaratmıştı.

Önceleri insanlar böyle robotlara hiç gerek olmadığını düşündüler ve mucidin karısı, tıpkı kendi karısı tarafından terk edilen babam gibi, mucidi terk etti – ve çocukları onu tımarhaneye tıkmaya çalıştılar. Ama sonra mucit, robotlarının aynı zamanda otomobil, bira, ustura, kol saati, parfüm ve benzeri şeylerin satışlarını da artıracağını reklamcılara çıtlattı. Babamın yazdıklarına bakılırsa adam köşeyi döndü; çünkü pek çok spor meraklısı aynen o robotlar gibi olmak istedi.

Nedenini hiç sormayın.

15

Bu arada *Andrew MacIntosh da kör kızının odasında oturmuş, telefonun çalmasını –ve hemen akabinde Hiroguchi'lerle paylaşacağı iyi haberi ona ulaştırmasını– bekliyordu. İspanyolcası iyiydi ve öğleden sonra tüm vaktini telefon başında geçirmiş, Manhattan adasındaki personeliyle ve dehşet içindeki Ekvadorlu maliyeci ve memurlarla konuşup durmuştu. İşini kızının odasında yapıyordu çünkü ne yaptığını onun da işitmesini istiyordu. Bu ikisi birbirlerine çok düşkündü. Annesi onu dünyaya getirirken öldüğü için Selena ana sevgisi nedir bilmeden büyümüştü.

O boş bakan yeşil gözleriyle Selena'yı doğanın bir deneyi olarak düşünüyorum şimdi – zira körlüğü kalıtımsaldı ve Selena'nın doğum yapması halinde çocuklarına da geçebilirdi. Guayaquil'e geldikleri zaman Selena on sekiz yaşındaydı ve en doğurgan çağları önündeydi. Mary Hepburn ona Santa Rosalia'da kaptanın spermiyle yapacağı yetkisiz deneylerde rol almak isteyip istemeyeceğini sorduğundaysa yalnızca yirmi sekizinde olacaktı. Selena bu teklife hayır diyecekti. Ama körlüğün herhangi bir avantaj sağladığına inansaydı, onu çocuklarına geçirmek isteyebilirdi belki.

* * *

Genç Selena, Guayaquil'de sosyopat babasının telefonda allem edip kallem edip iş bağlayışını dinlerken, iki oda ötedeki Hisako Hiroguchi'yle birlikte yaşayıp tüylü bir bebek büyütmenin alnında yazılı olduğunu bilemezdi tabii.

Guayaquil'deyken, görünüşe bakılırsa üstünde yaşadıkları gezegene sahip olan, canının her istediğini canı istediği zaman ve canının istediği yerde yapabilen babasıyla birlikteydi. Koca beyni ona, babasının alt edilmez kişiliği tarafından yaratılmış bir nevi elektromanyetik balon içinde güvenli ve eğlenceli bir yaşam süreceğini ve bu balonun babasının ölümünden sonra bile –öbür dünyaya giden mavi tünele girme sırası babasına geldikten sonra bile– kendisini korumayı sürdüreceğini söylüyordu.

* * *

Ha, unutmadan: Santa Rosalia'da, Selena'nın körlüğü onu bir konuda tüm diğer kolonicilere göre avantajlı kılmıştı. Ama bu avantaj Selena'ya büyük keyif verse de bir sonraki kuşağa geçirilmeye değmezdi.

Küçük Akiko'nun postuna dokunmanın tadını, adadaki herkesten çok Selena çıkarmıştı.

* * *

*Andrew MacIntosh, Ekvador'un başta gelen maliyecilerine, tayin edilen her Ekvadorlu mütevelliye derhal elli milyon Amerikan doları aktarmaya hazır olduğunu söylemişti. Amerikan doları hâlâ altın kadar değerliydi. O sırada Amerikan bankalarında bulunduğu farz edilen para öyle bütünüyle sanal, öyle ağırlıksız ve soyut bir hal almıştı ki, miktarı ne olursa olsun, Ekvador'a veyahut telli ya da telsiz telgraf vasıtasıyla yazılı mesaj yollanabilen herhangi bir başka yere ânında aktarılabilirdi.

*MacIntosh, Ekvadorluların bu kadar para karşılığında bir an evvel kendisinin, kızının ve Hiroguchi'lerin hesaplarına geçirmek isteyecekleri ne gibi mallar bulunduğu haberinin Quito'dan gelmesini bekliyordu.

Harcayacağı para kendi parası bile olmayacaktı. Chase Manhattan Bankası'yla anlaşmıştı, oradan istediği kadar para ödünç alacaktı. Ona kredi vermek için gereken parayı bir yerlerden bulup buluşturmuşlardı.

Evet, anlaşma sağlanacak olursa, Ekvador bereketli ülkelere telli ya da telsiz telgraf vasıtasıyla serap parçaları gönderip karşılığında gerçek gıda maddeleri alabilecekti.

Sonra da insanlar hepsini yiyip bitirecek, yalayıp yutacak, silip süpürecek, geriye dışkı ve anılardan başka hiçbir şey kalmayacaktı. E o halde bunun küçük Ekvador'a ne faydası vardı?

* * *

*MacIntosh'un beklediği telefonun saat tam beş otuzda gelmesi gerekiyordu. Beş otuza yarım saat kala *MacIntosh oda servisini arayıp bol garnitürlü az pişmiş iki fileminyon ısmarladı. El Dorado'da hâlâ bol bol lezzetli yiyecek vardı çünkü "Asrın Doğa Gezisi"ne katılacak yolcular için, bilhassa Bayan Onassis için yiyecek stoklanmıştı. O sırada askerler –içerideki yiyecekleri korumak için– oteli dikenli telle çevirerek genişçe bir çember içine almakla meşguldüler.

Aynı şey rıhtımda da vuku bulmaktaydı. Orada da Bahía de Darwin'in etrafına dikenli tel çekiliyordu; zira Guayaquil'de herkesçe bilindiği üzere bu gemiye, on dört gün boyunca –yüz yolcuya– hiçbiri aynı olmamak kaydıyla günde üç öğün mükellef yemek verilmesini mümkün kılacak miktarda erzak depolanmıştı. O güzelim gemiye bakan ve aritmetikten az buçuk çakan birinin aklından şu

düşünce geçebilirdi: "Nasıl da açım; karım ve çocuklarım aç; anam babam aç – ve orada dört bin iki yüz öğün nefis yemek var."

* * *

O iki fileminyon servisini Selena'nın odasına getiren adam da benzeri hesaplar yapmıştı, hatta koca beyninde otel kilerindeki leziz yiyeceklerin bir envanterini bile taşıyordu. Kendisi henüz aç kalmamıştı çünkü otel personeline hâlâ yemek veriliyordu. Ekvador standartlarına göre küçük sayılan ve hamile karısından, kayınvalidesinden, babasından ve himayesine aldığı öksüz kuzeninden oluşan ailesi de şimdiye kadar yeterince iyi beslenmişti. Tüm diğer elemanlar gibi o da ne zamandır ailesi için otelden yiyecek çalmaktaydı.

Bu adam Jesús Ortiz'di, geçen gün aşağıda James Wait'e servis yapan genç İnka barmen. Müdür *Siegfried von Kleist onu apar topar oda servisine geçirmiş, barmenliği de kendi devralmıştı. Otelde aniden personel kıtlığı baş göstermişti. Oda servisi kadrosundaki iki garson ortalıktan kaybolmuştu anlaşılan. Bunun bir mahzuru olmayabilirdi, oda servisi siparişlerinde büyük bir yoğunluk yaşanması beklenmiyordu nasıl olsa. Bir yerlerde uyuyakalmışlardı herhalde.

İşte böylece, Ortiz'in koca beyni önce mutfakta, sonra asansörde, sonra da Selena'nın odasına giden koridorda o iki bifteği düşünmeye koyuldu. Otel personeli bu kadar lezzetli yiyecekleri ne yiyor ne de aşırıyordu. Hemen hepsi bu davranışlarıyla gurur duyuyordu. Her şeyin en âlâsını, güya hâlâ gelmesi beklenen tüm o şöhretli, zengin ve güçlü şahsiyetleri topluca ifade etmek için kendi aralarında "Senyora Kennedy" diye bahsettikleri Bayan Onassis'e saklıyorlardı hâlâ.

Ortiz'in öyle büyük bir beyni vardı ki, gözlerinin önünden bir sürü film şeridi geçirebilirdi – onun ve eline bakan insanların milyonerleri oynadığı filmler. Ve bu çocuk ruhlu adam öyle masumdu ki, çoktan milyoner olmuş insanlardan hayatta başarılı olmanın yolları hakkında biraz fikir alabildiği takdirde bu hayalinin gerçek olabileceğine inanırdı; çünkü hiç kötü alışkanlığı yoktu ve arı gibi çalışmaya dünden razıydı.

Bardayken, iyi yaşamanın sırları konusunda James Wait'ten de biraz akıl almayı denemiş ama sonuçtan pek tatmin olmamıştı. Wait gülünç derecede sevimsiz biri olmasına karşın, Ortiz'in de saygıyla gözlemlemiş olduğu gibi, kredi kartlarıyla ve yirmi dolarlık Amerikan banknotlarıyla tıka basa dolu bir cüzdana sahipti.

Selena'nın kapısını çalarken biftekler için şunu da düşündü Ortiz: İçerideki insanlar onları hak etmişlerdi ve kendi de milyoner olur olmaz onları hak edecekti. Son derece zeki ve atılgan bir gençti. On yaşından beri Guayaquil otellerinde çalıştığından altı dili gayet düzgün konuşabiliyordu; ki bu sayı Gokubi'nin bildiği dil sayısının yarısından fazla, James Wait'in ya da Mary Hepburn'ün bildiği dil sayısının altı katı, Hiroguchi'lerin bildikleri dil sayısının üç katı ve MacIntosh'ların bildikleri dil sayısının iki katıydı. Aynı zamanda iyi bir aşçı ve fırıncıydı, gece okulunda biri muhasebe öbürü de iş hukuku konusunda olmak üzere iki kursa katılmıştı.

Dolayısıyla Selena onu içeriye aldığında Ortiz gördüğü ve işittiği her şeyi beğenme eğilimi içindeydi. Selena'nın yeşil gözlerinin kör olduklarını önceden biliyordu. Zaten bilmeseydi anlayamazdı. Selena körmüş gibi davranmıyor ve gözükmüyordu. Çok ama çok güzeldi. Ortiz'in koca beyni, onu Selena'ya âşık etti.

* * *

*Andrew MacIntosh boydan boya camla kaplı duvarın önünde dikilmiş, bataklığın ve teneke mahallelerinin ötesine, gün batmadan evvel kendisine ya da belki Selena'ya ya da belki Hiroguchi'lere ait olacağını umduğu Bahía de Darwin'e bakıyordu. Onu beş otuzda arayacak olan kişi, yüksek bir vadiye kurulu Quito'daki maliyecilerin oluşturduğu bir acil durum konsorsiyumunun lideri, Ekvador'un en büyük bankasının yönetim kurulu başkanı, El Dorado müdürünün amcalarından biri, Bahía de Darwin'in kaptanı, ağabeyi Wilhelm'le birlikte geminin ve otelin sahibi olan Gottfried von Kleist idi.

*MacIntosh, fileminyonlarla birlikte içeri giren Ortiz'e bakmak için dönerken, telefonda Gottfried von Kleist'a İspanyolca olarak söyleyeceği ilk şeyi içinden tekrar ediyordu: "Sen bana haberini müjdelemeden önce, sevgili meslektaşım, şeref sözü ver bana, şu anda kendi otelimin en üst katından kendi gemime bakıyor olayım."

* * *

*MacIntosh yalınayaktı ve üstünde haki bir şorttan başka giysi yoktu. Düğmeleri çözük şortunun altına çamaşır da giymeyince sır olmaktan çıkan penisi, bir duvar saatinin pandülü gibi meydandaydı.

* * *

Şimdi gel de bu adamın üremekle, büyük biyolojik başarılar elde etmekle bu kadar az ilgilenmesine hayret etme – hem de o teşhirci cinselliğine ve gezegendeki yaşam destek sistemlerinden mümkün olduğunca çoğunu kendi malı ilan etmek için duyduğu çılgınca arzuya rağmen. O zamanlar, sağkalım planları biriktiren meşhur

kişilerin tipik özelliği fazla çocuk sahibi olmamalarıydı. İstisnalar tabii ki vardı. Ama yine de, çok fazla üreyen ve o kadar malı mülkü torunları rahat etsin diye istedikleri düşünülebilecek olan insanlar, çoğu kez kendi çocuklarını psikolojik açıdan sakat bırakırlardı. Vârisleri ekseriyetle canlı cenaze gibi dolaşırlar, bir insan hayvanın isteyebileceği ya da gereksinim duyabileceği her şeyden onlara bol bol bırakmış olan kişi kadar açgözlü erkekler ve kadınlar tarafından kolaylıkla yolunurlardı.

*Andrew MacIntosh kendi ölümünü kalımını bile umursamazdı – serbest paraşütçülüğe, yüksek performanslı motorlu taşıt yarışlarına filan olan düşkünlüğü bunun kanıtıydı.

Uzun lafın kısası, o zamanlar insan beyinleri insan hayatına kastetme yolları konusunda öyle bereketli ve sorumsuz öneri üreteçlerine dönüşmüştü ki, gelecek kuşakların yararına hareket etme fikrinin, az sayıda meraklısı tarafından oynanabilecek pek çok keyfî oyundan biri gibi gözükmesine yol açardı – poker, polo ya da tahvil piyasası gibi veyahut bilimkurgu romanları yazmak gibi.

O zamanlar yalnızca *Andrew MacIntosh değil, gittikçe daha çok kişi, insan ırkının yaşamını garantiye alma fikrini tam bir karın ağrısı olarak görüyordu.

Tabiri caizse bir tenis topuna ha babam vurmak çok daha eğlenceliydi.

* * *

Âmâ rehberi Kazakh, Selena'nın *king-size* yatağının ayakucundaki bagaj sehpasının yanında oturuyordu. Kazakh, dişi bir Alman çoban köpeğiydi. Şu anda tasması takılı olmadığı için gayet sakindi ve istediği gibi hareket etmekte özgürdü. Et kokusundan davayı çakan küçük beyni, başını kaldırıp iri kahverengi gözleriyle umutlu

umutlu Ortiz'e bakmasını ve kuyruğunu sallamasını söyledi ona.

O zamanlar farklı kokuları birbirinden ayırt etme konusunda köpekler insanlardan çok daha üstündü. Darwin'in Doğal Seçilim Yasası sayesinde, bugün tüm insanların koku duyuları Kazakh'ınkı kadar keskin. Hatta bir bakıma insanlar köpekleri bile geçtiler: Onlar sualtında da koku alabiliyorlar.

Köpekler aradan bir milyon yıl geçtiği halde hâlâ sualtında yüzmeyi bile öğrenemedi. Her zamanki gibi aptal aptal dolanıyorlar ortalıkta. Henüz balık yakalamayı dahi beceremiyorlar. Şunu kabul etmek lazım ki, hayvanlar âleminin insanoğlu hariç tüm yaratıkları, sağkalım taktiklerini iyileştirmek adına bunca zamandır inanılmaz derecede az aşama kaydetti.

16

*Andrew MacIntosh'un birazdan Jesús Ortiz'e edeceği laf öyle kırıcı ve Ekvador'un dört bir yanında insanların açlıktan kırılmakta oldukları düşünülürse öyle tehlikeliydi ki, o koca beyni hakikaten ciddi biçimde hasta olmalıydı – şayet lafının nereye gittiğini bilmek bir aklıselim belirtisiyse tabii. Dost canlısı ve iyi kalpli garsonuna ithaf etmek üzere olduğu korkunç hakaret, kasıtlı bile değildi üstelik.

Bu adam orta boylu, kutu gibi bir adamdı; kutu gibi kafası daha büyükçe bir kutunun üstüne yerleştirilmiş gibi dururdu; çok kalın kolları ve bacakları vardı. Mary Hepburn'ün kocası Roy kadar gürbüz ve becerikli bir açık hava sporcusuydu; ama korkunç tehlikelere atılmaya Roy'un hiç olmadığı kadar hevesliydi. *MacIntosh'un öyle iri ve öyle beyaz dişleri vardı ve bu görüntü Ortiz'in gözüne öyle hoş göründü ki, ona bir kuyruklu piyanonun tuşlarını anımsattı.

*MacIntosh ona İspanyolca olarak şöyle dedi: "Bifteklerin kapaklarını aç, ikisini de köpeğin önüne koy, sonra da toz ol."

* * *

Laf dişlerden açılmışken: Santa Rosalia'da ya da Galápagos Adaları'ndaki diğer insan kolonilerinden herhangi birinde, hiç diş hekimi olmamıştır. Bir milyon yıl önce muhtemelen geçerli olduğu gibi bugün de, tipik bir kolonici, kafatası çatlatan diş ağrılarına yıllarca katlandıktan sonra, otuz yaşına geldiğinde dişsiz kalmayı bekleyebilir. Oysa bugün dişsiz kalmaktansa öl daha iyi; çünkü canlı dişetlerine dizili dişler insanların yegâne aracıdır artık.

Gerçekten. Dişlerinden başka, insanların artık hiç aracı gereci yok.

* * *

Santa Rosalia'ya vardıklarında ikisi de otuz yaşlarını geride bırakalı çok olduğu halde, muntazaman diş hekimine gidip çürüklerini çektirmiş, apselerini kurutturmuş, kontrollerini yaptırmış oldukları için, Mary Hepburn ile kaptanın dişleri gayet iyi durumdaydı. Ama öldüklerinde dişsizdiler. Selena MacIntosh, Hisako Hiroguchi'yle beraber intihar edip öldüğü zaman o kadar gençti ki, elbette tekmili birden olmasa da ağzında hâlâ bir sürü dişi vardı. Halbuki Hisako o sıralar tamamen dişsiz kalmıştı.

İnsan bedenlerinin bir milyon yıl önceki halini, yani benim de bizzat sahip olduğum türden bedenleri, piyasaya sürülmek istenen makinelermiş gibi eleştirecek olsaydım, şu iki hususun altını çizmek isterdim – ki bunlardan birini öykümün buraya kadarki kısmında yeterince bellettim zaten: "İnsan beyni, pratik olmayacak kadar büyüktür." Öteki ise şu olurdu: "Dişlerimizin derdi hiç bitmez. Ömür boyu dayandıklarına hemen hiç rastlanmaz. Ağızlarımızın çürüyen çanak çömlek parçalarıyla dolu olmalarını evrimin hangi olaylar zincirine borçluyuz acaba?"

Bu kadar kısa süre içinde insanlara bu kadar çok iyiliği dokunmuş olan Doğal Seçilim Yasası'nın diş sorununun da icabına baktığını söylemek güzel olurdu. Aslında bir bakıma baktı da; ama soruna Drakonvari bir çözüm getirerek: Dişleri daha dayanıklı kılmadı. Tek yaptığı, ortalama insan ömrünü yaklaşık otuz yıla indirmek oldu.

* * *

Şimdi de Guayaquil'e, *Andrew MacIntosh'un Jesús Ortiz'e fileminyonları yere koymasını söylediği âna geri dönelim.

"Pardon efendim?" dedi Ortiz, İngilizce olarak.

"İkisini de köpeğin önüne koy," dedi *MacIntosh.

Ortiz söyleneni yaparken, koca beyni allak bullak olmuş, Ortiz'in kendine, insanlığa, geçmişe, geleceğe ve evrenin doğasına yönelik görüşünü yeni baştan gözden geçiriyordu.

Ortiz köpeğe servis yaptıktan sonra doğrulmaya bile vakit bulamadan *MacIntosh tekrar açtı ağzını: "Hadi toz ol şimdi."

* * *

Şimdi, yani bir milyon yıl sonra bile, böyle bir insani terbiyesizlik hakkında yazıyor olmak bana acı veriyor.

Üstünden bir milyon yıl geçtikten sonra, içimden insan ırkı adına özür dilemek geliyor. Tek diyebileceğim bundan ibaret.

* * *

Şayet Selena doğanın körlük deneyi idiyse, babası da doğanın kalpsizlik deneyiydi. Eh, o zaman Jesús Ortiz de

doğanın zenginlere imrenme deneyi, bendeniz doğanın doymak bilmez röntgencilik deneyi, babam doğanın kinizm deneyi, annem doğanın iyimserlik deneyi, Bahía de Darwin'in kaptanı doğanın dayanaksız özgüven deneyi, James Wait doğanın amaçsız açgözlülük deneyi, Hisako Hiroguchi doğanın depresyon deneyi, Akiko doğanın tüylülük deneyi, hepimiz bir şeyin deneyi sayılırdık.

Bu bana babamın romanlarından biri olan *Umutlu Canavarlar Çağı*'nı hatırlattı. Romandaki gezegende, soylarının devamı için çözmeleri gereken en ciddi sorunları mümkün olan en son âna kadar görmezden gelen insansılar yaşıyorlardı. Derken, tüm ormanlar katledilip tüm göller asit yağmurlarıyla zehirlenince ve bütün kaynak suları sanayi atıkları vesaire yüzünden içilemez hale gelince, insansılar bir de baktılar ki çocukları kâh kanatlı kâh boynuzlu kâh yüzgeçli kâh yüz gözlü kâh hiç gözsüz kâh dev beyinli kâh hiç beyinsiz doğmaya başlamışlar. Şansları yaver giderse insansılardan daha iyi gezegen sakinleri olabilecek yaratıklar icat etmeye çalışan doğanın deneyleriydi bunlar. Çoğu ya öldüler ya da vurulmaları filan gerekti ama aralarından birkaçı epey umut vericiydi. Onlar da kendi aralarında evlenip kendilerine benzeyen yavrular doğurdular.

Şimdi bir milyon yıl önceki kendi hayatıma "Umutlu Canavarlar Çağı" diyeceğim; gerçi o çağın canavarları beden tipinden ziyade kişilik açısından yeniydi. Halbuki günümüzde ne beden ne de kişilik üzerinde benzeri deneyler yapılıyor artık.

* * *

O zamanki koca beyinler, zalim olmak adına zalim olmayı becermekle kalmıyordu. Daha alçak türlerden hayvanların hiç algılamadıkları muhtelif acı türlerini de

hissedebiliyorlardı. Yeryüzünde başka hiçbir türden hayvan Jesús Ortiz'in asansörle lobiye inerken hissettiklerini hissedemezdi. *MacIntosh'un az önce söyledikleri onu silindir gibi ezip geçmişti. Yaşamayı sürdürmesine değecek kadar benliği kalıp kalmadığından bile emin değildi.

Beyni öyle komplikeydi ki, kafatasının içinde daha alçak türlerden hiçbir hayvanın asla göremeyeceği envai çeşit resim görüyordu; hepsi de *Andrew MacIntosh'un telefondan doğru sözcükleri işitir işitmez Manhattan'dan Ekvador'a aktarmaya hazırlandığı elli milyon dolar kadar sanal, o kadar katıksız biçimde göreceli fikirlerdi bunlar. Senyora Kennedy'nin, yani Jacqueline Kennedy Onassis'in bir resmini gördü Ortiz. Görmüş olduğu Meryem Ana resimlerinden farkı yoktu bu resmin. Ortiz Katolikti. Ekvador'da herkes Katolikti. Von Kleist'ların hepsi Katolikti. Ekvador'daki yağmur ormanlarında yaşayan yamyamlar, kaçkın Kanka-bono'lar bile Katoliktiler.

Resimdeki Senyora Kennedy, güzel, hüzünlü, saf, iyi kalpli ve çok güçlüydü. Gerçi Ortiz'in zihninde, daha kudretsiz tanrılardan oluşan bir güruha başkanlık ediyordu. O tanrılar da "Asrın Doğa Gezisi"ne katılacaktı ve aralarında şimdiden otele gelmiş olan altı konuk da vardı. Ortiz'in hiçbirinden iyilikten başka beklentisi olmamıştı ve açlık bastırmaya başlayana dek çoğu Ekvadorlunun hissetmiş olduğu gibi, onların Ekvador'a gelişlerinin ülke tarihinde muhteşem bir yer işgal edeceğine ve akla gelebilecek her lüksün onlara cömertçe sunulması gerektiğine inanmıştı.

Ama şimdi, bu sözümona harika ziyaretçilerden biri olan *Andrew MacIntosh'un gerçek yüzü, Ortiz'in zihninde yalnızca öbür kudretsiz tanrıların resimlerini değil, bizzat Senyora Kennedy'ninkini de kirletmişti.

Baş ile omuzları içine alan portrede, bir vampirinkine benzer azıdişleri belirdi, yüz derisi sapır sapır dökül-

dü ama saçlar olduğu gibi kaldı. Sırıtan bir kurukafa olmuştu şimdi, küçük Ekvador için hıyarcıklı veba ve ölümden başka hiçbir temennisi yoktu.

* * *

Ürkünç bir resimdi bu ve Ortiz'in gözlerinin önünden gitmek bilmiyordu. Onu belki dışarının sıcağına gömebileceğini düşünerek, bardan kendisine seslenen *Siegfried von Kleist'a hiç kulak asmadan lobiye yürüdü. *Von Kleist ona, neyin var, nereye gidiyorsun, gibi sorular soruyordu. Ortiz otelin en iyi, en sadık ve iş bitirici elemanıydı, yüzü hep gülerdi ve *von Kleist'ın ona gerçekten ihtiyacı vardı.

* * *

Heteroseksüel olduğu ve spermi mikroskop altında gayet iyi gözüktüğü halde otel müdürünün neden hiç çocuğu yoktu dersiniz? İşte şu yüzden: Huntington koresi denilen, günümüzde bilinmeyen, kalıtımsal ve devasız bir beyin hastalığının taşıyıcısı olma olasılığı yüzde elliydi. O zamanlar, Huntington koresi Mandarax'ın teşhis edebildiği en yaygın bin hastalıktan biriydi.

Günümüzde dünyada hiç Huntington koresi taşıyıcısının bulunmaması düpedüz şanstır, hem de kumarbaz şansı. O zamanlar *Siegfried von Kleist'ın muhtemel bir taşıyıcı olmasına da aynı aptal şansı sebep olmuştu. Zira babası taşıyıcı olduğunu ancak orta yaşlarına geldiğinde, yani iki kez üredikten sonra öğrenmişti.

Bu da, *Siegfried'in daha uzun boylu, daha yaşlı ve daha cazibeli biraderi Adolf'un, yani Bahía de Darwin'in kaptanının da taşıyıcı olabileceği anlamına geliyordu tabii. İşte bu yüzden, hem çok yakında hiç tantana etmeden ölecek olan *Siegfried hem de sonunda bütün bir

insan ırkının ortak ceddi olacak olan Adolf, bencillikten uzak ve takdire şayan sebeplerden dolayı, biyolojik açıdan rizikolu cinsel ilişkilere girmekten kaçınırlardı.

* * *

*Siegfried ile Adolf, genlerinde bu kusuru taşıyor olabileceklerini sır gibi sakladılar. Bu gizlilik onları kişisel utanç duymaktan gayet tabii kurtardı – ama aynı zamanda tüm akrabalarını da korumuş oldu. İki biraderin Huntington koresini döllerine geçirebilecekleri alenen bilinseydi, bütün von Kleist'lar iyi evlilikler yapmakta zorlanırlardı, üstelik onların da taşıyıcı olmalarına hiç ihtimal bulunmadığı halde.

Şöyleydi: İki birader, bu hastalığın taşıyıcısı olmaları halinde, onu baba tarafından dedelerinin ikinci karısı olan ve tek bir çocuk doğuran babaannelerinden almış olmalıydılar; o tek çocuk da babaları, yani Ekvadorlu heykeltıraş ve mimar Sebastian von Kleist'tı.

Peki bu kusur ne derece kötüydü? Eh... tüylerle kaplı bir çocuk sahibi olmaktan çok daha kötü olduğu kesin.

Aslına bakarsanız, Mandarax'ın bilgisi dahilindeki tüm o korkunç hastalıklar arasında belki de en beteri Huntington koresiydi. Tüm sürprizlerin şüphesiz en hainı, en iğrenci oydu. Genellikle pusuya yatar ve bilinen hiçbir testle saptanamazdı, ta ki onu dölüne aktaran şerefsizin yaşı epeyce ilerleyene dek. Biraderlerin babası mesela, elli dört yaşına gelene kadar dertsiz tasasız ve üretken bir hayat sürmüştü – sonra birden istemsizce dans etmeye ve var olmayan şeyler görmeye başlamıştı. Sonra da karısını öldürmüş ve bu gerçek örtbas edilmişti. Cinayet polise bir ev kazası olarak bildirilmiş, dolayısıyla polis de olayı bir ev kazası olarak ele almıştı.

* * *

Yani bu iki birader ne zamandır her an delirmeyi, dans etmeye ya da sanrılar görmeye başlamayı beklemişlerdi. Bu olasılık ikisi için de yüzde elliydi. İkisinden biri delirecek olursa, onun bu kusuru gelecek nesillere aktarabileceği kanıtlanmış olacaktı. İkisinden biri delirmeden etmeden ihtiyarlığını görürse, bu onun bir taşıyıcı olmadığını kanıtladığı gibi, torunlarından hiçbirinin taşıyıcı olmayacağını da gösterecekti. Üremiş olsa bile kimseye bir zararı dokunmadığı ortaya çıkacaktı.

* * *

Velhasıl piyangonun kime vurduğu sonunda anlaşıldı; taşıyıcı olan kaptan değil, biraderiydi. Zavallı *Siegfried uzun süre ıstırap çekmeyecekti bari. Delirmeye başladığında –27 Kasım 1986 günü öğleden sonra– yalnızca bir-iki saatlik ömrü kalmıştı. O sırada El Dorado'daki barın arkasında dikilmekteydi, önünde James Wait oturuyor, arkasında da Charles Darwin'in portresi duruyordu. En güvenilir elemanı Jesús Ortiz'in bir şeye fena halde kafası bozulmuş vaziyette ön kapıdan çıkıp gittiğini görmüştü.

Derken *Siegfried'in koca beyni onu bir an için delilik âlemine götürüp sonra yeniden aklıselime geri döndürdü.

* * *

Hastalığın bu ilk aşamasında, yani bahtsız biraderin görüp göreceği tek aşamada hâlâ mümkün olduğu üzere, ruh beynin tehlikeli bir hal aldığının farkına varabilir ve iradesini kullanarak akıl sağlığının korunmasına yardımcı olabilirdi. Nitekim *Siegfried de hiç renk vermeden her zamanki işine dönmeye çalışarak Wait'e bir soru yöneltti:

"Hayatınızı nasıl kazanıyorsunuz Bay Flemming?" diye sordu.

*Siegfried bunları söylediğinde, sözcükler beyninde korkunç bir gürültüyle çınladı, ciğerlerinin tepesindeki boş bir çelik varilin içine var gücüyle bağırıyordu adeta. *Siegfried seslere karşı aşırı derecede hassaslaşmıştı.

Wait'in aslında gayet alçak sesle verdiği yanıt karşısında da *Siegfried'in kulak zarları yırtılacak gibi oldu. "Eskiden mühendistim," dedi Wait, "ama doğrusunu istersen, karım öldükten sonra işime ve her şeye karşı ilgimi kaybettim. Sanırım artık bir felaketzede olduğum söylenilebilir."

* * *

Jesús Ortiz, *Andrew MacIntosh tarafından çirkince aşağılandıktan sonra oteli terk etmişti. Biraz sakinleşene kadar yakın civarı köşe bucak dolaşmak niyetindeydi. Ama çok geçmeden, dikenli telin ve askerlerin otel çevresini kordon altına alıp karantina bölgesine çevirmiş olduklarını fark etti. Böyle bir bariyere neden gerek görüldüğü de çok açıktı. Her yaştan insan kalabalıkları telin öbür tarafına birikmiş, âmâ rehberi Kazakh'ınkiler kadar duygulu gözlerle baktıkları Ortiz'in kendilerine yiyecek verebileceğinden umutlarını kesmeden bekleşmekteydiler.

Ortiz, çitin dışına çıkmadan otelin çevresini tekrar tekrar turladı. Her turda çamaşırhanenin açık kapısı önünden geçiyordu. Hemen içeride, duvara sabitlenmiş gri bir çelik kutu vardı. Ortiz kutunun içinde ne olduğunu biliyordu: oteli dış dünyaya bağlayan telefon hatları. Bir milyon yıl öncesinin iyi bir vatandaşı böyle bir kutu için muhtemelen şunu düşünürdü: "Telefon şirketinin bir araya getirdiğini, hiçbir insanoğlu ayırmasın."

Evet, Jesús Ortiz'in beynindeki aşikâr hissiyat da ay-

nen böyle bir şeydi. Bunca insan için o kadar önem taşıyan bir kutuya asla zarar vermezdi o. Ama o zamanki beyinler öyle büyüktü ki, kendi sahiplerini bile kandırabilirlerdi. Ortiz'in beyni çamaşırhanenin önünden ilk geçtiğinde tüm telefon bağlantılarını sökmesini istemişti ondan; ama ruhunun kötü vatandaşlığa ne denli karşıt olduğunu biliyordu. O yüzden, Ortiz'in eli ayağına dolaşmasın diye, beyni ona şu yönde telkinlerde bulunmaya başladı: "Hayır, hayır... biz elbette asla öyle bir şey yapmayız."

Dördüncü turda Ortiz'i çamaşırhaneye soktu; ama orada ne işi olduğu konusunda bir de mazeret verdi ona. Ortiz öyle iyi bir vatandaştı ki, oteldeki konuklardan biri olan Mary Hepburn'ün yeşil pantolon-ceket takımını aramaktaydı; zira takım önceki gece kayıplara karışmıştı anlaşılan.

Sonra da kutuyu açtı ve bağlantıları çekip kopardı. Bir milyon yıl öncesinin tipik bir beyni, bir-iki saniye içinde Guayaquil'in en iyi vatandaşını gözü dönmüş bir teröriste çevirmişti.

17

Manhattan adasında, orta yaşlı bir Amerikalı tanıtım görevlisi, başyapıtı olan "Asrın Doğa Gezisi"nin iflası üstüne düşüncelere dalmıştı. Chrysler Binası'nın tepesindeki yeni ofise taşınalı çok olmamıştı. Orası eskiden bir harp şirketinin sergieviydi, ta ki şirket –tıpkı Ilium kenti gibi, Ekvador, Filipinler, Türkiye vs. gibi– aniden iflas edinceye dek. Adamın adı Bobby King'di.

Guayaquil'le aynı saat dilimindeydi ve alnındaki derin kırışıktan başlayıp dosdoğru güneye, ekvatorun hemen altına doğru uzatılacak bir çizgi, o sırada Guayaquil'de bulunan *Andrew MacIntosh'un alnındaki daha bile derin bir kırışıkta son bulurdu. *MacIntosh, ahizesine bağıra çağıra ölü bir telefonu diriltmeye uğraşıyordu. *MacIntosh giderek buyurganlaşan bir sesle "Alo! Alo!" diye haykırırken, kutu gibi kafasının yan tarafına dayadığı ahizenin yerinde içi doldurulmuş bir Galápagos deniz iguanası da olsa, fark eden bir şey olmazdı.

Bobby King'in masasının üstünde, içi doldurulmuş bir Galápagos deniz iguanası vardı ve aslına bakılırsa, iguanayı telefonla karıştırmış gibi yapıp kulağına dayayarak "Alo! Alo!" demek yoluyla ziyaretine gelen pek çok kişiyi eğlendirdiği olmuştu.

Ama şüphesiz şu anda hiç şaka yapası yoktu. Galá-

pagos Adaları'nın ünlendirilmesine kendince Charles Darwin kadar katkıda bulunmuştu – gezegenin dört bir yanındaki milyonlarca insanı Bahía de Darwin'in bu ilk yolculuğunun hakikaten "Asrın Doğa Gezisi" olacağına ikna eden on aylık bir tanıtım ve reklam kampanyası yürütmüştü. Bu süreç içinde, uçamayan karabatakları, mavi ayaklı sümsük kuşlarını, hırsız firkateyn kuşlarını ve adalarda yaşayan daha pek çok yaratığı şana şöhrete kavuşturmuştu.

Müşterileri, Ekvador Turizm Bakanlığı, Ekvador Havayolları ve Hotel El Dorado ile Bahía de Darwin'in sahipleri, yani *Siegfried ile Kaptan Adolf von Kleist'ın amcalarıydı. Sırası gelmişken söyleyeyim, ne otel müdürünün ne de kaptanın geçinmek için çalışmaya ihtiyacı vardı. Mirasları onları hayatlarının sonuna dek bir elleri yağda bir elleri balda yaşatırdı ama onlar yine de hiç boş durmamaları gerektiği kanısındaydılar.

King, henüz böyle bir şey söylenmediği halde, onca emeğinin boşa gitmiş olduğuna ve "Asrın Doğa Gezisi"nin gerçekleşmeyeceğine kesin gözüyle bakıyordu artık.

Masasındaki doldurulmuş deniz iguanasına gelince: King o sürüngen hayvanı gezinin totemi haline getirmişti – hayvanın resminin Bahía de Darwin'in pruvasının her iki yanına çizilmesini, her reklam ve basın bülteninin başında logo olarak yer almasını sağlamıştı.

Gerçek hayatta, yaratığın boyu bir metreyi aşabilir ve görünüşü bir Çin ejderhası kadar korkunç olabilirdi. Gerçi suyosunu hariç hiçbir canlı türü için ciğerli sosisten daha tehlikeli değildi aslında. Bu hayvanın yaşamı bir milyon yıl önce ne idiyse günümüzde de aynen odur.

Hiç düşmanı yoktur; hiçbir şey istemeden, hiçbir şey için tasalanmadan, olduğu yerde kös kös oturup boş bakışlarını hiçliğe diker, ta ki karnı acıkana dek. O zaman paytak paytak yürüyerek okyanusa girer, yavaşça ve

epey zorlanarak yüzüp kıyıdan birkaç metre uzaklaşır. Sonra bir denizaltı gibi suya dalar ve karnını suyosunuyla tıka basa doldurur; lakin suyosunu o haliyle sindirilebilir nitelikte değildir. Sindirebilir hale gelmesi için pişmesi gerekir.

Sonra deniz iguanası su yüzüne çıkar, kıyıya yüzer ve yeniden lavların üstüne, güneşin alnına oturup öylece kalakalır. Kendini kapağı kapalı bir güveç olarak kullanmaktadır; gövdesi giderek kızgınlaşırken, gün ışığı yosunları pişirir. Yine eskisi gibi boş bakan gözlerini hiçliğe dikmiştir ama bu kez bir fark vardır: İçinde giderek ısınan tuzlu suyu arada bir dışarı tükürmektedir.

Bu adalarda geçirmiş olduğum bir milyon yıl süresince, Doğal Seçilim Yasası bu kendine özgü canlı türünü iyileştirmenin ya da hatta kötüleştirmenin bir yolunu bulabilmiş değildir.

* * *

King, altı kişinin bilfiil Guayaquil'e varmış olduklarını ve "Asrın Doğa Gezisi"ne katılmayı hâlâ umarak şu anda Hotel El Dorado'da kaldıklarını biliyordu. Bu onun için biraz sürpriz olmuştu. Kente kendi olanaklarıyla gelmek için hazırlık yapanların oradan kesinlikle uzak duracaklarını sanmıştı çünkü bölgeden çok kötü havadisler yayılıyordu.

O altı kişinin altısının da isimleri King'de mevcuttu. Aralarından birini zerre kadar tanımıyordu: Willard Flemming adında bir Kanadalı. Adam aslında James Wait'ti tabii. King bu kişinin nasıl olup da yolcu listesine girmiş olduğuna akıl sır erdirememişti çünkü Mary Hepburn ve Japon bir veteriner ile eşi hariç tüm yolcuların, en güçlüsünden haber malzemesi ve moda yaratıcısı olmaları gerekiyordu.

Mary Hepburn'ün gelmiş ama kocası Roy'un gelmemiş oluşu King'in kafasını karıştırmıştı. Roy'un öldüğünü duymamıştı daha. Ünlülerden oluşan bir yolcu listesi içinde koca birer hiç olmalarına karşın Hepburn'ler hakkında biraz bilgisi vardı; çünkü onlar "Asrın Doğa Gezisi"nde yer ayırtan ilk kişilerdi. Herhangi bir ünlünün yolculuğa katılmaya özendirilip özendirilemeyeceği konusuna King'in haklı olarak şüpheyle baktığı bir zamanda olmuştu bu.

Hepburn'ler kayıt yaptırdıkları zaman, *talk show*'larda, gazete röportajlarında filan boy göstermelerini sağlayarak onları bir nevi mini ünlüye çevirme fikri King'in kafasını hayli kurcalamıştı aslında. Onlarla hiç tanışmayacaktı ama ülkenin en yüksek işsizlik oranına sahip perişan bir sanayi kentinde akla gelebilecek en sıradan işlerde çalıştıkları halde, bakarsın Hepburn'lerin de ilginç bir yanlarını bulurum umuduyla Mary'yle telefonda konuşmuşluğu vardı. Olur ya, ikisinden birinin ünlü bir atası ya da akrabası vardı belki veyahut Roy bir savaş kahramanıydı veyahut bir piyango kazanmış ya da son zamanlarda bir trajedi yaşamış filan olabilirlerdi.

Ocak ayında King ile Mary arasında geçen konuşmanın bazı kısımları şöyleydi:

"Şey... aslında ben Daniel Boone'un[1] uzaktan akrabası oluyorum," dedi Mary. "Kızlık adım Boone'du ve Kentucky'de doğdum."

"İşte bu harika!" dedi King. "Yani o sizin büyük büyük büyük büyükbabanız mı oluyor?"

"O kadar dolaysız değildir herhalde," dedi Mary. "Bunu hiçbir zaman fazla önemsemediğim için işin aslını öğrenmeye kalkmadım."

1. (1734-1820) Amerika'da, özellikle de Kentucky'de sınır boylarının ilk defa yerleşime açılmasını sağlayan efsaneleşmiş önder. (Ç.N.)

"Ama kızlık adınız Boone'du."

"Evet ama bu sadece bir tesadüf. Babamın adı Boone'du ama onun Daniel Boone'la hiçbir akrabalığı yoktu. Benim Daniel Boone'la akrabalığım anne tarafından."

"Ama babanız Boone adını taşıyorsa ve üstelik Kentucky'liyse, o halde Daniel Boone'la bir şekilde alakalı olması gerekir, sizce de öyle değil mi?" dedi King.

"Gerekmez," dedi Mary, "çünkü babamın babası Miklós Gömbös adında, Macaristan kökenli bir at terbiyecisiydi ve sonradan adını Michael Boone olarak değiştirmişti."

King ona kendisinin ya da Roy'un kazanmış olabileceği ödül ya da payeleri sorunca, kocasının GEFFCo'daki parlak çalışmalarından ötürü kesinlikle bir sürü ödülü hak ettiğini ama o şirkette en üst düzey yöneticiler hariç kimse için böyle bir ödüllendirmeye gerek görülmediğini söylemişti Mary.

"Hiç asker madalyası filan da mı yok?" diye sordu King.

"Donanmada görev aldı," dedi Mary, "ama hiç savaşmadı."

Oysa King bundan üç ay sonra aramış ve telefonda Roy'la konuşmuş olsaydı, doğal olarak Roy'un Pasifik'teki bomba testleri sırasında yaşadığı trajik olaylarla ilgili bir sürü havadis işitmiş olacaktı.

"Çocuğunuz var mı?" diye sordu King.

"Bildiğimiz anlamda yok," dedi Mary. "Ama ben her öğrencimi çocuğum sayarım, Roy da izcilikle uğraşır ve alayının her üyesini kendi oğlu sayar."

"Örnek bir tutum," dedi King. "Sizinle konuşmak benim için büyük zevkti. Umarım siz ve kocanız geziden hoşnut kalırsınız."

"Ona hiç şüphem yok," dedi Mary, "ama ben hâlâ

cesaretimi toplayıp müdüre sömestrin tam ortasında üç hafta izin istediğimi söyleyemedim."

"Döndüğünüzde öğrencilerinize anlatacak öyle harika şeyleriniz olacak ki," dedi King, "müdür size memnuniyetle izin verecektir." Sırası gelmişken, King de Galápagos Adaları'nı kendi gözleriyle hiç görmemişti ve asla görmeyecekti. Ama hiç şüphesiz, Mary Hepburn gibi o da adaların bir sürü resmini görmüştü.

King tam telefonu kapatacakken, "Şey..." dedi Mary, "ödüller, payeler, madalyalar filan olup olmadığını sormuştunuz ya..."

"Evet?" dedi King.

"Çok yakında bir nevi ödül ya da benim için ödül anlamı taşıyan bir şey almak üzereyim. Ama bunu bilmiyor olmam gerekiyor, o yüzden belki size de söylememeliyim."

"Benden laf çıkmaz," dedi King.

"Ben de bunu kaza eseri öğrendim," dedi Mary. "Bu sene mezun olacak olan sınıf, yıllığını bana ithaf edecek. İthaf yazısında bana bir de lakap takmışlar. Matbaaya gittiğimde tesadüfen gözüme ilişti, bir arkadaşımın bastırdığı doğum ilanlarını onun adına almaya gitmiştim. Arkadaşımın ikizleri oldu da – biri kız, biri erkek."

"Ya!" dedi King.

"O güzel insanlar bana ne ad takmışlar biliyor musunuz?" dedi Mary.

"Hayır," dedi King.

"'Doğa Ana'nın Timsali,'" dedi Mary.

* * *

Galápagos Adaları'nda hiç mezar yoktur. Okyanus, cesetleri alıp götürür ve dilediği gibi kullanır. Ama şayet Mary Hepburn için dikilmiş bir mezar taşı olsaydı, üze-

rinde bundan başka bir şey yazamazdı: "Doğa Ana'nın Timsali." Mary hangi bakımlardan Doğa Ana'yla bu kadar benzeşirdi dersiniz? Santa Rosalia'da mutlak bir umutsuzluk yaşanmasına karşın, o hâlâ orada insan yavruları doğsun istedi. Yaşamın durmaksızın devam etmesi için elinden gelen her şeyi yapmaktan onu hiçbir güç alıkoyamazdı.

18

Bobby King, Guayaquil'e varma talihsizliğine uğramış altı kişi arasında Mary Hepburn'ün de bulunduğunu öğrendiği zaman, onu aylardır ilk kez o zaman geçirdi aklından. Birbirinden hiç ayrılmayan bir çift izlenimi bıraktıkları için, Roy'un da muhtemelen onunla birlikte olduğunu ama isminin Hotel El Dorado'nun müdürü tarafından kazara listeden çıkarıldığını düşünmüştü. Zira müdürün uzyazar mesajları her geçen saat daha telaşlı bir hal almaktaydılar.

* * *

Bu arada, ismimi bilmemekle birlikte, King'in benden de haberi vardı.

Geminin yapımı sırasında bir işçinin ölmüş olduğunu biliyordu.

Ama von Kleist'lar aile fertlerinden birinin Huntington koresi yüzünden hastaneye kaldırıldığının ve iki aile ferdinin daha yüzde elli ihtimalle bu hastalığın taşıyıcısı olduklarının bilinmesini ne kadar arzu ediyorlarsa King de, Bahía de Darwin'de bir hayalet olduğu yolunda batıl inançlara yol açabilecek olan bu bilgi parçasının duyulmasını o kadar istiyordu.

* * *

Kaptan, Santa Rosalia'da birlikte geçirdikleri onca yıl süresince Huntington koresi taşıyıcısı olabileceğini Mary Hepburn'e hiç söylemiş miydi acaba? Kaptan bu korkunç sırrı ancak adada mahsur kalmalarının üstünden on sene geçtikten ve sperminin Mary tarafından ne zamandır pervasızca kullanılmakta olduğunu anladıktan sonra açıkladı.

* * *

King, El Dorado'daki altı konuktan yalnızca ikisini şahsen tanıyordu: *Andrew MacIntosh'u ve kör kızı Selena'yı – ve tabii ki Selena'nın köpeği Kazakh'ı. Ameliyat ve eğitim sayesinde Kazakh'ın kişiliğinden geriye nerdeyse hiçbir şey kalmadığı halde, MacIntosh'ları tanıyan herkes köpeği de tanırdı. MacIntosh'lar, King'in müşterisi olan birkaç restoranın gediklileriydi ve *MacIntosh, kızı ve kızının köpeğiyle birlikte olmasa da, King'in bazı müşterileriyle birlikte *talk show*'lara konuk olurdu. King bu şovları Selena ve köpeğiyle birlikte sahne arkasındaki bir monitörden izlemişti. King'in izlenimine göre kız, babasının dizinin dibinden ayrıldığı zamanlarda köpekten belki biraz daha fazla kişilik sahibiydi. Babası dışında da hiçbir konu hakkında iki çift laf edemiyordu.

*Andrew MacIntosh *talk show*'larda kendini teşhir etmekten düpedüz hoşlanırdı. Rezil biri olduğundan bu şovların kapıları ona hep açıktı. Harcayacak sınırsız paranız olduğu zaman hayatın ne hoş olduğu hakkında atıp tutardı. Zengin olmayanlara acıyıp tepeden bakmak gibi huyları vardı.

Santa Rosalia'daki çetin şartlar sayesinde, Selena mavi tünelden geçip öbür dünyaya gidene dek babası-

nınkinden çok daha farklı bir kişilik geliştirecekti. Ayrıca Japoncayı da epey ilerletecekti. Koca beyinler çağında yaşamöykülerinin nasıl sona ereceği hiç belli olmazdı.

Eh, alın işte benimkisi.

* * *

MacIntosh'lar ve Hiroguchi'ler "Asrın Doğa Gezisi"nin yolcu listesine Roy ile Mary Hepburn'ün hemen ardından katıldılar. Yani şubat ayında. Hiroguchi'ler *MacIntosh'un konukları olacaklar ve *Zenji Hiroguchi'nin işverenleri onun *MacIntosh'la bir iş görüşmesi yapmakta olduğunu keşfetmesinler diye sahte isimlerle seyahat edeceklerdi.

King, *Siegfried von Kleist ve geziyle bağlantılı herkesin bildiği kadarıyla Hiroguchi'ler Kenzaburo'lardı, *Zenji de bir veterinerdi.

Demek oluyordu ki El Dorado'daki konukların tamı tamına yarısı, oldukları düşünülen kişiler değildiler. Otelde dönmekte olan tüm bu koca beyin dalaverelerini pekiştirircesine, Mary Hepburn'ün savaştan kalma asker giysisinin sol göğüs cebindeki işlemede de hâlâ elbisenin eski sahibinin soyadı olan Kaplan yazıyordu. Nitekim, Mary Hepburn ile James Wait otel barında nihayet tanıştıkları zaman Wait, Mary'ye sahte ismini, Mary de Wait'e gerçek ismini söyleyecek, ama Wait ona yine de "Bayan Kaplan" diye hitap etmeyi sürdürecek ve Yahudilere methiyeler filan düzecekti.

Sonra da Bahia de Darwin'in güneş güvertesinde kaptan tarafından evlendirilecekler, böylece Mary Hepburn kendini Willard Flemming'in karısı, James Wait de kendini Mary Kaplan'ın kocası oldu bilecekti.

Bu türden bir karmaşa bugün artık imkânsız çünkü şimdi kimsenin bir ismi yok – ya da bir mesleği veya

anlatacak bir yaşamöyküsü. Artık herkesin nam olarak sahip olduğu tek şey bir koku – doğumdan ölüme dek değiştirilemeyen bir koku. Her insan kimse o şimdi, ötesi yok. Doğal Seçilim Yasası insanları bu açıdan tam anlamıyla dürüst kıldı. Herkes aynen göründüğü gibi artık.

* * *

*Andrew MacIntosh o ilk sefer için Bahía de Darwin'de üç özel kamara ayırttığı zaman, Bobby King haklı olarak feleğini şaşırdı. *MacIntosh'un Omoo adında özel bir yatı vardı, yat nerdeyse gezi gemisi kadar büyüktü ve dolayısıyla *MacIntosh isteseydi –yabancılarla yakın temasa ve "Asrın Doğa Gezisi" tarafından dayatılacak disiplinlere tabi olmadan– Galápagos Adaları'na kendi başına da gidebilirdi. Gemi yolcuları gönülleri istediği zaman kıyıya çıkamayacaklar ve çıktıklarında da gönüllerinin istediği gibi davranamayacaklardı mesela. Santa Cruz Adası'ndaki Darwin Araştırma İstasyonu'nun biliminsanları tarafından eğitilmiş ve her biri doğabilimlerinden birinde ihtisas yapmış rehberlerin daimi refakati ve denetimi altında dolaşacaklardı.

Derken bir gece, King her zamanki gibi restoran ve kulüpleri turlarken, ünlülerin takıldığı Elaine's adlı bir yerde *MacIntosh'la kızına rastladı. Kızın köpeği ve başka iki kişiyle birlikte geç bir akşam yemeği yiyorlardı. Geziye katılacaklarını duyduğuna çok sevindiğini söylemek için masalarına uğradı. Geziye neden katılacaklarını öğrenmeye can atıyordu – böylece onların gerekçelerini diğer haber malzemelerini de aralarına katılmaya özendirmek için kullanabilirdi.

King masadaki öbür iki kişinin kim olduğunu ancak MacIntosh'lara hal hatır sorduktan sonra fark etti. İkisini

de konuşacak kadar tanıyordu ve şimdi de öyle yaptı. Kadın gezegenin en beğenilen dişisiydi: Bayan Jacqueline Bouvier Kennedy Onassis'di. O akşamki kavalyesiyse büyük dansçı Rudolf Nureyev'di.

Yeri gelmişken, Nureyev Büyük Britanya'nın siyasal sığınma hakkı tanıdığı eski bir Sovyetler Birliği vatandaşıydı. O sıralar hâlâ hayattaydım ve ben de İsveç'in siyasal sığınma hakkı tanıdığı bir Amerika Birleşik Devletleri vatandaşıydım.

Evet... üstelik ikimiz de dans etmeyi seviyorduk.

* * *

Okyanusa açılmaya elverişli bir yata sahip olduğunu *MacIntosh'a hatırlatmış olmak pahasına, King ona Bahía de Darwin'in nesini bu kadar cazip bulduğunu sordu. Bunun üzerine, son derece zeki ve mürekkep yalamış bir adam olan *MacIntosh, hiçbir denetime tabi tutulmaksızın kıyıya çıkan bencil ve cahil insanların Galápagos Adaları'na vermiş oldukları zarar üstüne bir söylev çekti. Tüm bu malzemeyi her ay satır atlamadan okuduğu *National Geographic* dergisinde yayınlanmış bir makaleden araklamıştı. Derginin vurgulamaya çalıştığı husus, insanların adalara çıkıp başlarına buyruk hareket etmelerini önlemek için Ekvador'un elinde birleşik dünya filoları büyüklüğünde bir donanma olması gerektiği, dolayısıyla nazik ada sakinlerinin ancak bireylerin kendilerini denetlemek üzere eğitilmeleri yoluyla koruma altına alınabilecekleriydi. "İyi bir gezegen vatandaşı," diyordu makale, "iyi eğitilmiş bir rehberin refakati olmaksızın asla adalara ayak basmamalıdır."

* * *

Mary Hepburn, kaptan, Hisako Hiroguchi, Selena MacIntosh ve diğerleri Santa Rosalia'da mahsur kaldıklarında, yanlarında eğitimli bir rehberleri olmayacaktı. Orada geçirecekleri ilk birkaç yıl süresince de adanın nazik sakinlerini analarından doğduklarına pişman edeceklerdi.

Bereket versin, canına okudukları şeyin kendi habitatları olduğunu –orada basit birer ziyaretçi olarak bulunmadıklarını– çok geç olmadan anladılar.

* * *

Elaine's adlı restoranda *MacIntosh, iguanaların kamufle edilmiş yuvalarını çiğneyip ezen botlara, sümsük kuşlarının yumurtalarını çalan açgözlü parmaklara filan dair hikâyeler anlatarak gözlerini ondan ayıramayan dinleyicilerini öfkeye boğdu. Gerçi şimdiye dek anlattığı vahşet öykülerinin en dokunaklısı yine *National Geographic*'ten araktı ve kulaklı fok yavrularını –hem de sırf fotoğraf makinelerine poz vermek uğruna– insan bebeklermiş gibi kollarına alıp kucaklayan insanlar hakkındaydı. Yavru fok annesine iade edildiğinde, dedi *MacIntosh üzüntüyle, anne onu bir daha emzirmeyecektir; çünkü yavrusunun kokusu değişmiştir.

"Az önce gani gönüllü bir doğa âşığı tarafından kucaklanma şerefine erişen o şirin yavruya ne olur dersiniz?" diye sordu *MacIntosh. "Açlıktan ölür... hem de sırf bir fotoğraf uğruna."

Bobby King'in sorusuna verdiği yanıt işte bu oldu: Başkalarının da "Asrın Doğa Gezisi"ne katılarak takip edeceklerini umduğu iyi bir örnek oluşturuyordu.

* * *

Bu adamın kendini coşkulu bir doğa koruyucusu olarak lanse etmeye kalkması bana şaka gibi geliyor; çünkü direktörlüğünü üstlendiği ya da belli başlı hissedarlarından biri olduğu şirketlerden pek çoğu suya, toprağa ya da atmosfere zarar vermeleriyle ünlüydü. Ama bu durum *MacIntosh'a şaka gibi gelmiyordu; çünkü o bu dünyaya herhangi bir şeyi umursama kapasitesinden yoksun gelmişti. İşte bu eksikliğini kapatmak için de herkese, hatta kendine bile her şeyi tutkuyla umursayan adam rolü oynayan büyük bir aktör olup çıkmıştı.

Adalara neden Omoo yerine Bahía de Darwin'le gidecekleri konusunda daha önce kızına da aynı içtenlikle yaptığı açıklama, bundan tamamen farklıydı oysa: Omoo' da MacIntosh'lardan başka konuşacak kimseleri olmayacağından Hiroguchi'ler kendilerini kapana kısılmış hissedebilirlerdi. Bu koşullar altında paniğe kapılabilirler, *Zenji görüşmelere devam etmeyi reddedebilir ve karısıyla birlikte uçağa atlayıp eve dönebilmeleri için en yakın limanda kıyıya indirilmelerini isteyebilirdi.

Bir milyon yıl önce ipleri ellerinde tutan başka pek çok patolojik kişilik gibi, o da hemen her şeyi içtepisel olarak, pek bir şey hissetmeden yapardı. Eylemleri için boş zamanlarında icat ettiği mantıksal açıklamalar hep sonradan ortaya çıkardı.

Koca beyinler çağına özgü olan bu davranış, katılma şerefine benim de nail olduğum savaşın kısa bir tarihçesi olarak algılanabilir pekâlâ – Vietnam Savaşı'nın.

19

Çoğu patolojik kişilik gibi, *Andrew MacIntosh da ağzından çıkanın doğru olup olmadığına asla pek aldırış etmezdi – işte bu yüzden fevkalade ikna ediciydi. Dul Onassis ile Rudolf Nureyev onun anlattıklarından o kadar etkilendiler ki, Bobby King'den "Asrın Doğa Gezisi" hakkında daha fazla bilgi istediler; King de istedikleri bilgiyi onlara ertesi sabah özel ulakla gönderdi.

Şanslarına, eğitsel televizyonda o akşam adalardaki mavi ayaklı sümsük kuşlarının yaşamları hakkında bir belgesel gösterilecekti. Bunun üzerine King de onlara gönderdiği zarfa bir not iliştirip belki bu programı izlemek isteyebileceklerini belirtmişti. Bu kuşlar daha sonra Santa Rosalia'daki küçük insan kolonisinin sağkalımı açısından hayati önem arz edecekti. Eğer o kuşlar o kadar aptal ve insanların tehlikeli olduklarını öğrenmekten âciz olmasaydı, o ilk koloniciler çok büyük bir ihtimalle açlıktan ölürlerdi.

* * *

Televizyon programının doruk noktası, tıpkı Mary Hepburn'ün Ilium Ortaokulu'nda adalar hakkında verdiği derslerin doruk noktası gibi, mavi ayaklı sümsük kuşlarının kur dansı görüntüleriydi. Dans şöyle başlardı:

Lavların üstünde orta irilikte iki deniz kuşu dikilirdi. Uçamayan karabataklarla aynı büyüklükteydiler ve tıpkı onlarınkini andıran yılankavi boyunları, balık kargısı gibi gagaları vardı. Ama onlar uçmaktan vazgeçmedikleri için kocaman, güçlü kanatlara sahiptiler. Bacakları ve perdeli ayakları parlak, lastiğimsi bir mavi renkteydi. Gökyüzünden inip balıkların tepesine binerek avlanırlardı.

Balık! Balık! Balık!

Biri erkek biri dişi olduğu halde, ikiz gibi birbirlerine benziyorlardı. Ayrı ayrı dolaşmaya çıkmış ve birbirleriyle zerre kadar ilgilenmiyormuş gibi bir halleri vardı – gerçi böcek ya da tohum yemediklerine göre lavların üstünde ikisi için de yapacak pek fazla iş yoktu. Yuva kurmak için malzeme de aramıyorlardı; çünkü oyunda henüz buna sıra gelmemişti.

Erkek kuş harıl harıl yapmakta olduğu şeyi, yani hiçbir şey yapmamayı keser ve gözü dişiye ilişirdi. Hiç ses çıkartmadan ve kılını bile kıpırdatmadan dikilerek bakışlarını ondan kaçırır, sonra tekrar ona çevirirdi. İkisinin de sesleri vardı ama dansın bu noktasında kimseden çıt çıkmazdı.

Dişi öteye beriye bakınır, sonra gözleri kazara erkeğinkilerle buluşurdu. O sırada aralarında beş küsur metre olurdu.

Mary, dans görüntülerini ortaokulda gösterdiği zaman, filmin bu noktasında sanki dişiyi seslendirir gibi şöyle derdi: "Şu yabancı benden ne istiyor olabilir? Sahi mi? Ay ne tuhaf!"

Erkek kuş parlak mavi ayaklarından birini kaldırırdı. Onu havada tutup kâğıttan bir yelpaze gibi iyicene açardı.

Mary Hepburn yine dişi kuşun personasına bürünüp şöyle derdi: "Ne demek oluyor bu şimdi? Dünyanın Yedi Harikası'ndan biri mi? Kendininkini adalardaki tek mavi ayak mı zannediyor yoksa?"

Erkek kuş havadaki ayağını indirip ötekini kaldırır, böylece kendini dişiye bir adım yaklaştırmış olurdu. Sonra gözlerinin içine baka baka ona yeniden ilk ayağını gösterirdi, sonra da tekrar ikincisini.

Mary dişiyi şöyle konuştururdu: "Hemen gidiyorum ben buradan." Ama dişi hiçbir yere gitmezdi. Erkek kuş ona önce bir ayağını sonra öbürünü göstere göstere her defasında biraz daha yaklaşırken lavların üstüne mıhlanmış gibi dikilip kalırdı.

Derken dişi kuş kendi mavi ayaklarından birini havaya kaldırırdı ve Mary şöyle derdi: "Ayakların çok mu güzel zannediyorsun? Güzel bir ayak görmek istiyorsan, al bir de buna bak. Şiştin mi, hem bende bundan bir tane daha var, n'aber?"

Dişi kuş havadaki ayağını indirip ötekini kaldırır, böylece kendini erkeğe bir adım yaklaştırmış olurdu.

Mary bundan sonra sesini keserdi. Antropomorfik esprilere yer yoktu artık. Gösteriye kuşlar bildikleri gibi devam edecekti. İkisi de tempoyu ne düşürüp ne artırarak, aynı vakur ve görkemli edayla birbirlerine doğru ilerler ve nihayet göğüs göğse, ayak ayağa gelirdi.

Ilium Ortaokulu'nda, öğrenciler kuşları çiftleşirlerken görmeyi beklemezlerdi. Film Mary tarafından yıllardır mayıs ayı başlarında bahar mevsiminin eğitsel bir kutlaması olarak oditoryumda gösterile gösterile öyle ünlenmişti ki, kuşları çiftleşirlerken göremeyeceklerini herkes bilirdi.

Ancak bu kuşların kamera karşısında yaptıkları şey her halükârda fevkalade erotikti. Göğüs göğse ve ayak ayağa dikilen kuşlar, yılan gibi uzun ve kıvrak boyunlarını bayrak direkleri gibi dümdüz dikerdi. Kafalarını olabildiğince geriye atarlardı. Upuzun boğazlarını ve çenelerinin alt taraflarını birbirine yapıştırırlardı. İkisi bir olup adeta bir kule oluştururdu – üst tarafı sivrilerek

gökyüzüne uzanan, alt tarafı dört mavi ayak üstüne oturan yekpare bir yapı.

İşte böylece, nikâh kıyılmış olurdu.

Bu nikâhta hiç tanık yoktu, çok güzel bir çift oluşturdukları ve çok güzel dans ettikleri için onları kutlayacak başka sümsük kuşları yoktu etrafta. Mary Hepburn'ün eskiden ortaokulda gösterdiği, Bobby King'in de Bayan Onassis ile Rudolf Nureyev'in eğitsel televizyonda izlemekten hoşlanacaklarını düşündüğü bu aynı filmde, olaya kamera ekibinin koca beyinli üyelerinden başka kimse tanıklık etmezdi.

Filmin adı *Göğe Uzanan Kule* idi – iki kuşun gagalarının birleşip yerçekiminin tam tersi istikamete doğru sivrildiği âna o koca beyinli biliminsanları tarafından yakıştırılan adın aynısı.

Bayan Onassis bu filmden o kadar etkilendi ki, ertesi sabah sekreterinden Bobby King'i aramasını ve "Asrın Doğa Gezisi" için Bahía de Darwin'in ana güvertesinde manzaralı iki özel kamara ayırtmakta çok gecikmiş olup olmadıklarını sormasını istedi.

20

Mary Hepburn, bu kur dansı hakkında küçük bir şiir ya da kompozisyon yazmaları halinde öğrencilerine ekstra not verirdi. Sınıfın yaklaşık yarısı bir şeyler karalayıp teslim eder, edenlerin yaklaşık yarısı da hayvanların Tanrı'ya taptıklarının bu dansla kanıtlandığını düşünürdü. Diğerleriyse uçuk kaçık tepkiler verirlerdi. Bir tanesi, Mary'nin ölene dek hatırladığı ve Mandarax'a da öğrettiği bir şiir yazmıştı. Öğrencinin adı Noble Clagget'tı ve Vietnam'da savaşırken ölecekti – ama yazdığı şiir, gelmiş geçmiş en büyük yazarlardan alıntılarla birlikte Mandarax'ın dağarcığında yer alacaktı:

Ben de seni seviyorum,
Bir çocuğumuz olsun hadi
Büyüyünce o da söylesin
Bizim bu dediklerimizi;
"Ben de seni seviyorum,
Bir çocuğumuz olsun hadi
Büyüyünce o da söylesin
Bizim bu dediklerimizi;
'Ben de seni seviyorum,
Bir çocuğumuz olsun hadi
Büyüyünce o da söylesin

Bizim bu dediklerimizi...'"
Vesaire vesaire.

NOBLE CLAGGET
(1947-1966)

Bazı öğrenciler Galápagos Adaları'na özgü bir diğer yaratık hakkında yazmak için izin isterler, Mary de çok iyi bir öğretmen olduğundan tabii ki "Peki," derdi. En sevilen alternatifler, sümsük kuşlarının baş belaları olan çapulcu firkateyn kuşlarıydı. Kuşlar âleminin bu iri James Wait'leri, karınlarını sümsük kuşlarının yakaladıkları balıklarla doyurur, yuvalarını sümsük kuşlarının yuvalarından çaldıkları malzemelerle kurardı. Belli bir tür öğrenci grubu, bu durumu pek matrak bulurdu; bu gruba girenler de nerdeyse istisnasız olarak erkekler olurdu.

İri erkek firkateyn kuşlarının eşsiz bir fiziksel özelliği de, kendi cinsel organlarının ereksiyon performansıyla kafayı bozmuş olan toy erkek çocukları için pek tabii ki çok ilginçti. Çiftleşme mevsiminde her iri erkek firkateyn kuşu boğazının dibinde parlak kırmızı renkte bir balon şişirerek dişileri cezbetmeye çalışırdı. Çiftleşme mevsiminde tipik bir kuş kolonisine kuşbakışı bakıldığında, manzara insan çocukların çılgınlar gibi eğlendikleri bir partiyi andırır ve bu partide her çocuğa bir kırmızı balon düşerdi. Kafalarını arkaya devirmiş, kocalık yeterlikleri ciğerleri tarafından patlama raddesine gelene dek şişirilmiş iri erkek firkateyn kuşları adayı boylu boyunca kaplar, dişiler de havada daireler çizerek üstlerinde uçuşurdu.

Sonra da, kırmızı balonlardan hangilerini istediklerine karar veren dişiler teker teker gökyüzünden inmeye başlardı.

* * *

Mary Hepburn iri firkateyn kuşları hakkındaki bu filmi gösterdikten, sınıfın perdeleri açıldıktan ve ışıklar yandıktan sonra bir öğrenci, yine nerdeyse istisnasız olarak bir erkek, bazen gayet yansız bazen şaklabanca bazen de kadınlara karşı nefret ve korku yüklü buruk bir sesle mutlaka şu soruyu sorardı: "Dişiler hep en büyüklerini mi seçmeye çalışır?"

Bunun üzerine Mary, Mandarax'ın bilgisi dahilindeki herhangi bir alıntı kadar tutarlı, ezbere bildiği bir yanıtı çoktan hazır etmiş olurdu: "Buna cevap verebilmek için iri dişi firkateyn kuşlarının görüşlerine başvurmamız gerekirdi ama bildiğim kadarıyla bunu henüz kimse yapmamış. Bazı insanlar onları incelemeye hayatlarını adamışlar ve onların kanaatlerine göre, dişiler yuva kurmaya en elverişli yerlerde duran kırmızı balonları seçiyorlar aslında. Bu da sağkalım açısından gayet mantıklı tabii.

Böylece dönüp dolaşıp mavi ayaklı sümsük kuşlarının kur danslarındaki o son derece derin gizeme geri dönmüş oluyoruz; zira bu dansın sümsük kuşlarının sağkalımıyla da, yuvalarla ya da balıklarla da kesinlikle hiçbir bağlantısı yokmuş gibi gözüküyor. O halde neyle alakalı peki? Buna 'din' demeye cüret edebilir miyiz? Veyahut şayet o kadar cesaretimiz yoksa, en azından 'sanat' olduğunu söyleyebilir miyiz?

Evet, yorumlarınızı bekliyorum."

* * *

Bayan Onassis'in kendi gözleriyle görmeyi ansızın o kadar arzu ettiği mavi ayaklı sümsük kuşlarının kur dansları, bir milyon yıldır bir gıdım değişmemiştir. Keza bu kuşlar herhangi bir şeyden korkmayı da hâlâ öğrenememiştir. Keza uçmaktan vazgeçip denizaltı olmaya da en ufak bir eğilim göstermemişlerdir.

Mavi ayaklı sümsük kuşlarının kur danslarının anlamına gelince: Bu kuşlar parlak mavi ayakları olan ve hiçbir konuda tercih sahibi olmayan dev moleküllerdir. Doğaları gereği aynen o şekilde dans etmek zorundadırlar.

İnsanoğulları eskiden birbirinden farklı nice nice dansı –canlarının istediği gibi– icra edebilen ya da dans etmeyi toptan reddedebilen moleküllerdi. Benim annem vals, tango, rumba, Çarliston, Lindy hop, jitterbug, Watusi ve twist yapmayı bilirdi. Babamsa ayrıcalığını kullanarak dans etmeyi toptan reddederdi.

21

Bayan Onassis "Asrın Doğa Gezisi"ne katılmak istediğini söyleyince herkes aynı şeyi istedi ve Roy ile Mary Hepburn, su hattının altında kalan küçük gariban kamaralarıyla birlikte nerdeyse tamamen unutuldular. Mart ayının sonuna gelindiğinde King, Bayan Onassis'in başını çektiği ve nerdeyse onun kadar anlı şanlı isimlerin –Dr. Henry Kissinger, Mick Jagger, Paloma Picasso, William F. Buckley, Jr. ve tabii ki *Andrew MacIntosh, Rudolf Nureyev, Walter Cronkite vs.– birbiri ardına sıralandıkları bir yolcu listesini basına dağıtmayı başarmıştı. Basın bülteninde, Zenji Kenzaburo takma adıyla seyahat eden *Zenji Hiroguchi'yi diğer yolcularla az çok aynı kefedeymiş gibi göstermek için, hayvan hastalıkları alanında dünya çapında tanınmış bir uzman olduğu söyleniyordu.

Çekinceli bulunan iki isim, "Bunlar da kim?" gibi utanç verici bir sorunun gündeme gelmesine meydan vermemek için liste dışı bırakılmıştı; çünkü gerçekte birer hiçti onlar. Bu iki isim Roy ile Mary Hepburn'dü – su hattının altında kalan küçük gariban kamaranın sahipleri.

Ama sonradan, bu hafiften kırpılmış liste resmî liste haline geldi. Dolayısıyla Ekvador Havayolları mayıs ayında listedeki herkese birer telgraf çekerek Bahía de Darwin'in denize açılmasından önceki akşam New York'ta

bulunan yolcuların özel bir gece seferinden faydalanabileceklerini bildirdiğinde, Mary Hepburn haber verilenler arasında yer almadı. Yolcular kentin neresinde olurlarsa olsunlar limuzinlerle alınıp havaalanına götürüleceklerdi. Uçağın bütün koltukları istenildiğinde yatağa çevrilebilen türdendi ve turist koltukları kaldırılıp yerlerine kabare masaları ve bir dans pisti konulmuştu. Bu pistte, Ekvador Halk Dansları Topluluğu'nun üyeleri, kaçkın Kanka-bono'ların ateş dansı da dahil olmak üzere çeşitli yerli kabilelerin karakteristik danslarını sergileyeceklerdi. Mükellef yemeklerin yanında Fransa'nın en şahane restoranlarına yaraşır şaraplar ikram edilecekti. Üstelik her şey bedavaydı; ama Roy ile Mary Hepburn'ün bundan hiç haberleri olmadı.

Evet, herkesin haziranda aldığı bir mektubu da onlar hiç almadılar. Ekvador Başkanı Dr. José Sepúlveda de la Madrid'den gelen bu mektup, onları devletin Hotel El Dorado'da yolcular şerefine vereceği bir kahvaltıya davet ediyordu. Kahvaltıdan sonra bir geçit töreni olacak, çiçeklerle süslü faytonlar içinde otelden ayrılıp rıhtıma gidecekler, oradan da gemiye bineceklerdi.

Keza King'in 1 Kasım'da onlardan başka herkese yolladığı bir telgraf da Mary'nin eline ulaşmadı. Telgrafta, ekonomi dünyasının ufuklarında beliren fırtına bulutlarının endişe verici olduğu kabul ediliyordu. Ancak Ekvador'un ekonomisi hâlâ iyi durumdaydı, dolayısıyla Bahía de Darwin'in planlanan yolculuğa çıkmayacağına inanmak için ortada hiçbir sebep yoktu. Mektubun söylemediği ancak King'in bildiği bir şey daha vardı: Japonya ile Amerika Birleşik Devletleri hariç listede temsil edilen hemen her ülkeden gelen iptaller yüzünden yolcu listesi nerdeyse yarı yarıya kısalmıştı. Demek ki gitmeye hâlâ niyeti olan herkes New York'tan kalkacak olan özel uçak seferini kullanacaktı.

Şimdi de, King'in ofisine giren sekreteri ona Dışişle-

ri Bakanlığı'nın Amerikan vatandaşlarına bugünlerde Ekvador'a gitmemelerini öğütlemiş olduğunu az önce radyodan duyduğunu söylüyordu.

İşte King'in o güne dek becerdiği en iyi iş olduğuna inandığı şeyin sonu böylece gelmiş bulunuyordu. Gemi mühendisliğinden hiç anlamadığı halde gemi sahiplerini gemilerine –vermek üzere oldukları– Antonio José de Sucre adını değil, Bahía de Darwin adını vermeye ikna ederek bir gemiyi çok daha cazip hale getirmişti. Yolcuları adalara götürüp getirecek iki haftalık rutin bir yolculuk olacak olan şeyi asrın doğa gezisine çevirmişti. Böyle bir mucizeyi nasıl başarmıştı? Onu asla "Asrın Doğa Gezisi"nden başka bir adla anmayarak tabii.

Şayet, şimdi King'in kesin gözüyle baktığı gibi, Bahía de Darwin ertesi gün öğlen vakti "Asrın Doğa Gezisi"ne çıkmayacak bile olsa, King'in kampanyasının bazı yan etkileri baki kalacaktı. Bayan Onassis'in, Dr. Kissinger'ın ve Mick Jagger'ın falan görecekleri harikalara dair basın bültenleri sayesinde insanlara epey doğa tarihi öğretmişti. İki yeni şöhret yaratmıştı: King'in bu ilk yolculukta gemi mutfağının başına geçirdikten sonra "Fransa'nın en büyük şefi" ilan ettiği aşçıbaşı Robert Pépin ve Bahía de Darwin'in kaptanı, o koca burnu ve dünyadan tarifsiz bir kişisel trajedi sakladığını düşündüren hali tavrıyla birinci sınıf bir komedyen olduğu televizyon talk şovlarında ortaya çıkan Kaptan Adolf von Kleist.

King'in dosyaları arasında, kaptanın Johnny Carson yönetimindeki *The Tonight Show*'da sergilediği performansın metni de vardı. Kaptan bu şovda, tüm diğer şovlarda olduğu gibi, Ekvador Yedek Deniz Kuvvetleri'nin bir amirali olarak giyme hakkına sahip olduğu altın yaldızlı beyaz üniforması içinde göz kamaştırıyordu. Metinde geçen konuşma şöyleydi:

* * *

CARSON: "Von Kleist" kulağa pek Güney Amerikalı ismiymiş gibi gelmiyor nedense.

KAPTAN: İnka çünkü – en yaygın İnka isimlerinden biridir aslında, İngilizcedeki "Smith" ya da "Jones" gibi. Fetişist oldukları gerekçesiyle İnka İmparatorluğu'nu yok eden İspanyol kâşiflerin yazanaklarını okumuşsunuzdur...

CARSON: Evet?

KAPTAN: Okumuşsunuzdur herhalde.

CARSON: Yatağımın başucunda dururlar – Hedy Lamarr'ın otobiyografisi *Ecstasy and Me*'yle birlikte.

KAPTAN: O halde dalalet gerekçesiyle yaktıkları her üç yerliden birinin von Kleist adını taşıdığını biliyor olmalısınız.

CARSON: Ekvador donanmasının büyüklüğü ne kadardır?

KAPTAN: Dört denizaltı. Hep sualtında dururlar. Hiç yukarı çıkmazlar.

CARSON: Hiç çıkmazlar mı?

KAPTAN: Yıllardır çıkmadılar.

CARSON: Ama radyo vasıtasıyla haberleşiyorlardır herhalde.

KAPTAN: Hayır. Radyo sessizliğini korurlar. Bu onların kendi fikirleridir. Onlardan haber alsaydık biz de memnun olurduk ama onlar radyo sessizliğini korumayı tercih ederler.

CARSON: Sualtında neden bu kadar uzun kaldılar?

KAPTAN: Bunu onlara sormanız lazım. Ekvador'da demokrasi vardır, biliyorsunuz. Biz donanma mensuplarına bile neyi yapıp neyi yapamayacağımız konusunda çok geniş bir serbestlik tanınır.

CARSON: Kimilerine göre Hitler hâlâ hayattaymış ve şu anda Güney Afrika'da yaşıyor olabilirmiş. Sizce buna imkân var mı?

KAPTAN: Ekvador'da onu sofralarında görmekten mutluluk duyacak insanlar olduğunu biliyorum.

CARSON: Nazi sempatizanları mı?

KAPTAN: Orasını bilemem. Mümkündür sanırım.

CARSON: Ama mademki Hitler'i sofralarında görmek onları mutlu edecek...

KAPTAN: O halde yamyam olmalılar... Ben Kanka-bono'ları kastediyordum. Onlar hemen herkesi sofralarında görmekten mutluluk duyarlar. Onlar... şey, neydi o kelime? Dilimin ucunda ama çıkartamıyorum.

CARSON: Neyse, bunu geçelim en iyisi.

KAPTAN: Onlar şey... şey hani... Kanka-bono'lar şey oluyorlar...

CARSON: Acele etmeyin, istediğiniz kadar düşünün.

KAPTAN: Hah, buldum! Onlar "apolitik." Aradığım kelime buydu. Kanka-bono'lar apolitik.

CARSON: Ama onlar da Ekvador vatandaşı, öyle değil mi?

KAPTAN: Evet. Tabii ki. Dedim ya, Ekvador'da demokrasi vardır. Bir yamyam, bir oy demektir.

CARSON: Birkaç hanımefendinin size yöneltmemi istediği bir soru var ama belki fazla kişisel olabilir...

KAPTAN: Benim kadar güzel ve çekici bir adamın evlilik mutluluğunu neden hiç tatmadığını mı soracaklar?

CARSON: Belki sizin de malumunuz olduğu üzere, bu konularda benim de bazı tecrübelerim oldu.

KAPTAN: Evleneceğin kadına haksızlık etmiş olurdum.

CARSON: Eyvah, fazla kişisel konulara girdik. Biraz da mavi ayaklı sümsük kuşlarından bahsedelim. Belki de yanınızda getirdiğiniz filmi göstermenin şimdi tam sırasıdır.

KAPTAN: Hayır, hayır. Sorun değil, sadakat yemini edemeyişimi tartışmaktan gocunmam. Benim bir kadınla evlenmem haksızlık olur çünkü her an bir denizaltının komutasını üstlenmem gerekebilir.

CARSON: Siz de denize dalıp bir daha hiç çıkmamak zorunda kalırsınız.

KAPTAN: Eh, n'aparsın, gelenek böyle.

* * *

King derin derin göğüs geçirdi. Yolcu listesi masasında duruyordu; isimlerin yarısının üstü çizilmişti – Meksikalılar, Arjantinliler, İtalyanlar, Filipinliler, servetlerini kendi ulusal paralarına yatıracak kadar salak olanlar. Geri kalan isimlerin hepsi de, halihazırda Guayaquil'de olan altı kişi hariç, New York civarındaydılar ve onlara telefonla kolayca ulaşılabilirdi.

"Sanırım birkaç telefon açmamız gerekecek," dedi King sekreterine.

Sekreteri bu işi üstüne almayı teklif etti. King, "Olmaz," dedi ona. Gönül rahatlığıyla başkasına devredebileceği bir görev değildi bu. Tüm bu ünlüleri geziye katılmaya kendisi ikna etmişti, aralarındaki en güçlü haber malzemelerinin ağızlarından girip burunlarından çıkmıştı, ancak bir sevdalının yapabileceği gibi. Şimdi kötü haberi de onlara kendisi vermek zorundaydı, sorumlu bir sevdalının yapması gerektiği gibi. En azından onlardan çoğunu bulmakta fazla zorlanmayacaktı. Bir ehemmiyeti olmayan eşleri dostları da sayarsanız kırk iki kişiydiler; ama o günkü dedikodu sütunlarında gayet tabii haber yapıldığı üzere, limuzinler gelip onları Uluslararası Kennedy Havaalanı'na el bebek gül bebek götürene kadar hoşça vakit geçirmek için kendi aralarında birkaç yemekli davet organize etmişlerdi.

Hiç değilse onlara paralarını iade etmekten bahsetmesi gerekmeyecekti. Yolculuk kimsenin bir kuruşuna bile mal olmayacaktı – üstelik tam takım valiz ve tuvalet eşyalarını zaten bedavaya almışlardı bile, yanında da panama şapkaları.

King, doldurulmuş deniz iguanasıyla yaptığı şakayı bu kez kendini ve sekreterini acı acı gülümsetmek için tekrarladı. İguanayı kaldırıp sanki telefon ahizesiymiş gibi yanağına bastırdı ve şöyle dedi: "Bayan Onassis? Korkarım sizi hayal kırıklığına uğratacak bir haberim var. Mavi ayaklı sümsük kuşlarının kur danslarını göremeyeceksiniz maalesef."

* * *

King'in özür telefonları nazik birer formaliteydi aslında. O gece saat onda uçağa binmeyi bekleyen kimse kalmamıştı. Sırası gelmişken, o gece saat ona kadar *Andrew MacIntosh, *Zenji Hiroguchi ve kaptanın biraderi *Siegfried, üçü birden ölmüş olacak, üçü birden mavi tüneldeki kısa yolculuklarını tamamlayıp öbür dünyaya göçmüş olacaktı.

Yolcu listesindekiler arasından King'in konuştuğu herkes, gelecek iki hafta için çoktan yeni planlar yapmıştı. Pek çoğu Amerika Birleşik Devletleri'nin emniyetli sınırları içinde kayak yapmaya gidecekti. Altı kişilik bir akşam yemeğinde, herkes Arizona'nın Phoenix kentindeki tenis ve zayıflama kampına gitmeye şimdiden karar vermişti.

King'in ofisinden ayrılmadan önce aradığı son kişi, on aydır çok sıkı dostluk kurduğu Dr. Teodoro Donoso adında bir adam oldu. Quito'lu bir şair ve hekim olan bu adam, Ekvador'un Birleşmiş Milletler büyükelçisiydi. Tıp diplomasını Harvard'dan almıştı; King'in irtibatta

bulunduğu diğer birkaç Ekvadorlu da Amerika Birleşik Devletleri'nde öğrenim görmüşlerdi. Bahía de Darwin'in kaptanı Adolf von Kleist, Amerika Birleşik Devletleri'nin Annapolis'teki Deniz Kuvvetleri Akademisi'nden mezundu. Kaptanın biraderi *Siegfried, New York'un Ithaca kentindeki Cornell Otelcilik Yüksekokulu mezunlarındandı.

Telefonda kopan gürültüyü duyan, büyükelçilikte çılgın bir parti veriliyor sanırdı. Dr. Donoso bir kapıyı kapatmak suretiyle gürültüyü bastırdı.

"Oradakiler neyi kutluyorlar öyle?" diye sordu King.

"Halk Dansları Topluluğu burada," dedi büyükelçi. "Kanka-bono'ların ateş dansını prova ediyorlar da..."

"Gezinin iptal edildiğini bilmiyorlar mı yoksa?" dedi King.

Bilmesine biliyorlardı ama Bobby King'in tanıtımı sayesinde enikonu meşhur olan bir dansı –Kanka-bono'ların ateş dansını– gece kulüplerinde ve tiyatrolarda sergileyerek bir sürü dolar kazanıp ailelerine götürmek için Amerika Birleşik Devletleri'nde kalmak niyetindeydiler.

"Aralarında hiç gerçek Kanka-bono var mı?" dedi King.

"Bana sorarsan hiçbir yerde hiç gerçek Kanka-bono yok zaten," dedi büyükelçi. Ekvador'daki yağmur ormanlarında yaşayan küçük bir kabilenin neslinin tükenişi hakkında "Son Kanka-bono" adını taşıyan yirmi altı dizelik bir şiir yazmıştı. Şiirin başında on bir tane Kanka-bono vardı. Sonundaysa tek bir tane kalıyor, o da kendini iyi hissetmiyordu. Ancak bu sadece bir kurmaca denemesiydi; zira şair de, çoğu Ekvadorlu gibi, hayatı boyunca hiç Kanka-bono görmemişti. Kabileden geriye kala kala on dört kişi kaldığını duymuştu ve eğer bu doğruysa, medeniyetin tecavüzleri neticesinde eninde sonunda nesillerinin tükenmesi kaçınılmaz gözüküyordu.

Bir yüzyıla kalmadan yeryüzündeki her insanın damarlarında bir tutam von Kleist ve bir tutam Hiroguchi kanı katkılı Kanka-bono kanı taşıyacağı hiç aklına gelmezdi tabii.

Bu akla durgunluk veren beklenmedik gelişme de, "Asrın Doğa Gezisi"nin orijinal yolcu listesinde yer alan beş para etmez iki kişiden birinin marifeti olacaktı. O kişi Mary Hepburn'dü. Öbür beş para etmez kişi ise Mary'nin kocası, yani kendi yok oluşuyla karşı karşıyayken su hattının altında kalan o küçük ucuz kamarayı ayırtmak yoluyla insanoğlunun yazgısını şekillendirmekte hayati bir rol oynamış olan Roy'du.

22

Büyükelçi Donoso'nun "Son Kanka-bono" için yazdığı yirmi altı dizelik ağıtı tarif edebilecek en olumlu sıfat "prematüre" olurdu. Büyükelçi şiirinde Kanka-bono'lar için ağlayıp sızlayacağına, "Anakaradaki Son Kuzey Amerikalı" için, "Anakaradaki Son Avrupalı" için, "Anakaradaki Son Afrikalı" için ve "Anakaradaki Son Asyalı" için yanıp yakılsa daha iyi ederdi.

Bununla birlikte Bobby King'e telefonda şunları söylediğinde, Ekvador halkının moralinin bir-iki saat içinde ne hale geleceği konusunda doğru bir tahminde bulunuyordu: "Bu kadar bekledikten sonra Bayan Onassis'in gelmeyeceğini öğrenince oradaki herkes perişan olacak."

"İşin rengi sadece üç gün içinde bu kadar değişebilirmiş demek," dedi King. "'Asrın Doğa Gezisi' Ekvadorluların dört gözle bekleyebilecekleri pek çok şeyden yalnızca bir tanesiydi. Aniden tek şey haline geldi."

"Sanki koca bir kristal kâse dolusu şampanyalı panç hazırlamışız da," dedi Donoso, "sonra o panç bir gece içinde paslı bir kova dolusu nitrogliserine dönüşüvermiş." "Asrın Doğa Gezisi"nin hiç değilse Ekvador'un çözümsüz ekonomik sorunlarıyla yüzleşmesini bir-iki haftalığına ertelemiş olduğunu söyledi. Kuzeydeki Kolombiya da, güney ve doğudaki Peru da çoktan alaşağı olmuş

ve şimdi askerî diktatörlükler haline gelmişti. Hatta Peru'nun yeni liderleri vatandaşlarının koca beyinlerini tüm sorunlarından uzaklaştırıp başka tarafa yönlendirmek için Ekvador'a savaş açmak üzereydiler.

* * *

"Şayet Bayan Onassis şimdi oraya gidecek olsaydı," dedi Donoso, "halk onu adeta mucizeler yaratacak bir kurtarıcıymış gibi karşılayacaktı. Guayaquil'e yiyecek yüklü gemiler yollatması ve Amerika Birleşik Devletleri'ne ait bombardıman uçaklarına çocuklar için paraşütlerle tahıl gevreği, süt ve taze meyve dağıttırması beklenecekti!"

Günümüzde hiç kimsenin, dokuz aylık olduğu andan itibaren hiçbir şeyden kurtarılmayı beklemediğini belirtmeden edemeyeceğim. Günümüzde insan çocukluğu ancak o kadar sürüyor çünkü.

* * *

Bendeniz de on yaşıma gelene –yani annem, babamla beni terk edene– kadar ahmaklıktan ve dikkatsizlikten kollanmıştım. Ondan sonra kendi başımın çaresine baktım. Mary Hepburn, yirmi iki yaşında yüksek lisans diplomasını alana dek annesiyle babasına bağımlı kaldı. Bahía de Darwin'in kaptanı Adolf von Kleist ise yirmi altı yaşına gelene –yani babası Huntington koresine tutulup annesini öldürene– kadar kumar borçlarından, alkollü araç kullanma, tecavüz, tevkife karşı gelme ve vandallık suçlamalarından ebeveynlerinin kefaleti sayesinde kurtuldu. Yaptığı hataların mesuliyetini ancak ondan sonra üstlenmeye başladı.

Çocuklukların böylesine sürüncemeli geçtiği çağlarda pek çok insanın, ebeveynleri ölüp gittikten sonra bile

biri –Tanrı, bir aziz, bir koruyucu melek, yıldızlar ya da başka biri– tarafından her daim kollandıklarına inanma alışkanlığını ömürleri boyunca sürdürmüş olmalarına şaşmamak lazım.

Günümüzde insanların bu tür yanılsamaları yok artık. Dünyanın gerçekte nasıl bir dünya olduğunu çok erken yaşlarda öğreniyorlar ve dikkatsiz bir evladın ya da ebeveynin bir katil balina ya da köpekbalığı tarafından canlı canlı yendiğine tanık olmamış bir yetişkine de çok sık rastlanmıyor doğrusu.

* * *

Bir milyon yıl önce –yeryüzündeki insan nüfusunun mevcut kaynaklarla beslenemeyecek sayılara ulaşmasına mâni olmak amacıyla– spermin yumurtayı döllemesini önlemek ya da döllenmiş yumurtayı rahimden almak için mekanik yollara başvurulmasının doğru mu yanlış mı olduğu konusunda hararetli tartışmalar yapılırdı.

Günümüzdeyse kimsenin doğaya aykırı bir şey yapmasına gerek kalmadan bu sorun kökünden çözümlenmiştir. Katil balinalar ve köpekbalıkları insan nüfusunu gayet makul ve idare edilebilir seviyelerde tutar ve kimse açlıktan ölmez.

* * *

Mary Hepburn, eskiden Ilium Ortaokulu'nda sadece genel biyoloji dersleri vermezdi, insan cinselliğini de öğretirdi. Bu da onun muhtelif doğum kontrol araçlarını anlatmasını gerekli kılardı; halbuki kendisi onları hiç kullanmazdı; çünkü kocası cinsel ilişkide bulunduğu tek kişiydi ve Roy ile Mary evlendikleri günden beri bir bebekleri olsun istemişlerdi.

Dolayısıyla, Roy'la yıllarca çok yoğun bir cinsellik paylaştığı halde bir türlü hamile kalamamış olan Mary, dişi bir insanın bir erkekle yaşayacağı en geçici, en duygusuz ve görünüşte önemsiz temas neticesinde bile ne büyük bir kolaylıkla hamile kalabileceği konusunda öğrencilerini uyarmak zorundaydı. Ayrıca öğretmenliğe başladıktan birkaç yıl sonra, çoğunu şahsen –ve aynı yerden, Ilium Ortaokulu'ndan– tanıdığı öğrencilerin öykülerini ibret olsun diye anlatır hale gelmişti.

Okulda tek bir sömestrin bile en az bir istenmeyen hamilelik vakası yaşanmadan geçtiğine pek rastlanmazdı; 1981 yılının o unutulmaz bahar sömestrindeyse tam altı vaka birden yaşanmıştı. İşin ilginç yanı, karınlarında kendi bebeklerini taşıyan bu bebeklerin yarısı kadarı, çiftleştikleri kişilerle gerçek anlamda seviştiklerinden söz ediyorlardı. Ama öbür yarısı, ancak ezici diye nitelendirilebilecek çelişik kanıtlara rağmen, hatırlayabildikleri kadarıyla asla bir çocuğun doğumuyla sonuçlanabilecek herhangi bir etkinlikte bulunmadıklarına yemin ediyorlardı.

Mary 1981 yılının o unutulmaz bahar sömestri sonunda bir kadın meslektaşına şöyle diyecekti: "Kimileri için hamile kalmak nezle olmak kadar kolaydır." Bu sözlerde elbette bir analoji saklıydı: Nezlelere de, bebeklere de, mukozayı sevdiği kadar hiçbir şeyi sevmeyen mikroorganizmalar sebep olurdu.

* * *

Santa Rosalia Adası'nda geçen on sene sonrasında Mary Hepburn, ergenlik çağındaki bir bakireyi, cinsel boşalmadan başka hiçbir beklentisi olmayan, hatta kıza beğeni bile duymayan bir erkeğin tohumuyla hamile bırakmanın tam olarak ne kadar kolay olduğunu ilk elden keşfedecekti.

23

Velhasıl Kaptan Adolf von Kleist taksiye atlayıp Guayaquil Uluslararası Havaalanı'ndan Bahía de Darwin'e giderken, onun tüm insanlığın ceddi olacağına dair en ufak bir fikrim dahi olmadan kafasına girdim. İnsanlığın, şans eseri minicik bir noktaya indirgenmek, sonra da yine şans eseri tekrar genişleme olanağı bulmak üzere olduğundan habersizdim. Dört bir yana dağılan ve durmaksızın üreyen milyarlarca koca beyinli insanı içine alan bu kaosun sonsuza dek sürüp gideceğine inanırdım. Böylesine plansız bir curcuna içinde bir bireyin müstesna bir önem taşıyabileceği hiç mümkün gözükmüyordu.

Taşıt olarak kaptanın kafasını seçmiş oluşum, o zaman için devasa bir kumarhaneye girip oyun makinesinin tekine para atmak ve atar atmaz büyük ikramiyeye konmakla birdi.

Onun bana cazip gelen yanlarından biri de üniforması olmuştu. Yedek Deniz Kuvvetleri amirallerine has yaldızlı beyazlı bir üniforma giymişti. Ben de bir zamanlar erdim, dolayısıyla çok yüksek bir askerî rütbeye ve sosyal statüye sahip bir adamın gözlerinden bakıldığında dünyanın neye benzeyeceğini pek merak ederdim.

Onun koca beyninin göktaşlarını düşünmekte olduğunu fark edince hayretler içinde kaldım. Bu o zamanlar

sık sık yaptığım bir şeydi: Birinin kafasına girip o kişinin koca beyninin o sırada söz konusu olan sorunla hiç alakası olmayan şeyler düşünmekte olduğunu keşfetmek, benim için son derece ilginç bir durumdu.

Kaptan ile göktaşlarının nesi ilginçti derseniz: Kaptan, Amerika Birleşik Devletleri Deniz Kuvvetleri Akademisi'ndeyken, eğitmenlerinden çoğunu pek öyle can kulağıyla dinlememiş ve sınıf sonuncusu olarak mezun olmuştu. Hatta annesiyle babası diplomatik kanalları devreye sokmasalardı, konusu "yıldızlara bakarak yön bulma" olan bir sınavda kopya çektiği gerekçesiyle akademiden uzaklaştırılmış olacaktı. Lakin göktaşları hakkında gördükleri bir ders onu çok etkilemişti. Eğitmen, uzay boşluğundan yağan dev kaya parçalarına çağlar boyu sıkça rastlandığını ve bunların muhtemelen, dinozorlar dahil pek çok canlı türünün köklerini kurutacak ölçüde etkili olduklarını söylemişti. Dediğine göre, insanlığın uzaydan her an yeni gezegen balyozlarının inmelerini beklemesi için elde her türlü sebep mevcuttu ve düşman füzelerini göktaşlarından ayırt edebilecek düzeneklerin icat edilmesi gerekiyordu.

Aksi takdirde uzay boşluğundan gelen düpedüz manasız bir gazap, Üçüncü Dünya Savaşı'nı tetikleyebilirdi.

Babasının Huntington koresine tutulmasından bile önce, bu apokaliptik uyarı kaptanın aklına o kadar yatmıştı ki, o günden itibaren insanlığın kökünü kazıması en muhtemel şeyin hakikaten bu olduğuna inanacaktı: göktaşları.

Kaptana göre böyle bir ölüm insanlık için Üçüncü Dünya Savaşı'ndan çok daha şerefli, şiirsel, hatta güzel bir ölüm şekliydi.

* * *

Onun koca beynini daha iyi tanıdıkça, sıkıyönetim altındaki aç insan kalabalıklarıyla dolu Guayaquil'e bakarken göktaşlarını düşünmesinde belli bir mantık olduğunu anladım. Görkemli bir göktaşı yağmuru yokken bile dünya Guayaquil halkına sonu gelmiş gibi gözüküyordu.

* * *

Bir bakıma bu adama çoktan bir göktaşı çarpmış sayılırdı: annesinin babası tarafından öldürülüşü. Hayatın anlamsız bir kâbus olduğu, olanı biteni izleyen ya da umursayan kimsenin bulunmadığı hissi, aslında bana da hiç yabancı değildi.

Vietnam'da bir büyükanne vurduktan sonra ben de aynen öyle hissetmiştim. Kadın, Mary Hepburn'ün hayatı son bulduğu zaman olacağı kadar dişsiz ve iki büklüm bir ihtiyardı. Onu vurmuştum çünkü az önce o da benim müfrezedeki en iyi dostum ve en kötü düşmanımı tek bir el bombasıyla öldürmüştü.

Bu hadise beni yaşadığıma pişman etti, taşlara gıpta etmeme yol açtı. Doğanın düzenine hizmet eden bir taş olmayı yeğler hale geldim.

* * *

Kaptan havaalanından çıktıktan sonra biraderini görmek için otele bile uğramadan, dosdoğru gemisine gitti. New York'tan gelirken o uzun uçak yolculuğu süresince durmadan şampanya içtiği için başı ağrıdan çatlamaktaydı.

Bahia de Darwin'e bindiğimiz zaman, kaptanın kaptanlığının da Yedek Deniz Kuvvetleri amiralliği gibi bütünüyle göstermelik olduğunu hemencecik anladım. Dümencilik, mühendislik, mürettebat disiplinini sağla-

ma falan filan gibi işler başkaları tarafından halledilirken, kaptan da seçkin yolcularla ahbaplık edecekti. Geminin çalışma sistemi hakkında çok az bilgisi vardı ve daha fazlasını bilmeye de gerek görmüyordu. Galápagos Adaları'na olan aşinalığı da aynı şekilde üstünkörüydü. İsmen kumandanı olduğu bir gemide yine basit bir yolcu gibi seyahat ederek, Baltra Adası'ndaki üsse ve Santa Cruz'daki Darwin Araştırma İstasyonu'na amiral sıfatıyla göstermelik ziyaretlerde bulunmuştu. Ama tüm diğer adalar onun için keşfedilmemiş birer kıta gibiydiler. Sözgelimi İsviçre'deki kayak pistlerinde, Monte Carlo'daki kumarhanenin halıları üstünde ya da Palm Beach'teki polo sahalarına at temin eden ahırlar konusunda, şimdi olacağından daha eğitici bir rehber olabilirdi.

Ama bunun ne önemi vardı sanki? "Asrın Doğa Gezisi"nde, doğabilimlerinde ihtisas yapmış, Darwin Araştırma İstasyonu'nda eğitilmiş rehberler ve konuşmacılar bulunacaktı. Kaptan da diğer yolcularla birlikte onları dikkatle dinleyip adalar hakkında bilgi edinmek niyetindeydi.

* * *

Kaptanın kafatasına bindiğim zaman, bir başkumandan olmanın nasıl bir şey olduğunu anlamayı ummuştum. Onun yerine bir ağustosböceği olmanın nasıl bir şey olduğunu anladım. İskele tahtasına çıktığımızda, akla gelebilecek her türlü askerî saygı gösterisiyle karşılandık. Ama gemiye bindiğimiz andan itibaren, Bayan Onassis ile diğerlerinin varışı için son hazırlıklar tamamlanırken hiçbir görevli ya da mürettebat üyesi bizden herhangi bir konuda herhangi bir talimat talebinde bulunmadı.

Kaptanın bildiği kadarıyla gemi hâlâ ertesi gün denize açılacaktı. Ona aksini bildiren olmamıştı. Ekvador'a

döneli henüz sadece bir saat olduğu, karnı hâlâ bir sürü güzel New York yemeğiyle tıka basa dolu olduğu, şampanya da başını ağrıttığı için gemisinin ve kendisinin ne büyük bir belaya çatmış olduklarının kafasına dank etmesi zaman alacaktı.

* * *

Doğal Seçilim Yasası'nın henüz tedavi edemediği bir insan kusuru daha var. Günümüz insanları, karınlarını tıka basa doyurdukları zaman tıpkı bir milyon yıl önce yaşamış atalarına benziyorlar: Başlarının fena halde dertte olabileceğini idrak etmekte gecikiyorlar. Bu durum genellikle köpekbalıklarına ve balinalara karşı tetikte durmayı unuttukları zaman yaşanıyor.

Bir milyon yıl önce bu iyicene trajik bir kusurdu; çünkü mesela *Andrew MacIntosh gibi, gezegenin durumu hakkında en iyi bilgilendirilen, süregelen onca zayiat ve yıkımı yavaşlatabilecek kadar zengin ve güçlü olan insanlar tanım itibariyle karnı tok kişilerdi.

Dolayısıyla onlara soracak olursanız, işler her zaman gayet tıkırındaydı.

Onca bilgisayar, ölçüm aleti, haber toplayıcı, değerlendirmeci, bellek yuvası, kütüphane ve muhtelif uzmanlar emirlerine amade oldukları halde kendi kör ve sağır karınları, herhangi bir problemin, sözgelimi Kuzey Amerika'daki ya da Avrupa'daki ormanların asit yağmurları altında yok oluşunun aslında ne kadar acil olabileceği konusunda nihai kararı veren yargıçlar olmayı sürdürüyordu.

Nitekim Bahía de Darwin'in ikinci kaptanı Hernando Cruz rehberlerden hiçbirinin daha ne teşrif etmiş ne de bir haber vermiş olduğunu, mürettebatın da şimdilik üçte birinin ailelerine göz kulak olsalar daha iyi edecek-

leri hissine kapılarak çekip gittiklerini söylediği zaman kaptanın tok karnının ona verdiği öğüt, tok karınların geçmişte verdikleri ve hâlâ vermekte oldukları türden bir nasihat olmuştu: "Sabırlı ol. Kendine güven. Nasılsa her şey yoluna girer."

24

Mary Hepburn, kaptanın *The Tonight Show*'daki komik gösterisini, ardından da *Good Morning America*'daki bir diğer performansını görmüş ve pek beğenmişti. Koca beynine uyup Guayaquil'e gelmeden önce, bu şovlar sayesinde onu az buçuk tanıdığı hissine kapılmıştı.

Kaptan, *The Tonight Show*'a Roy öldükten iki hafta sonra çıkmış ve o acı olaydan sonra Mary'yi katıla katıla güldüren ilk kişi olmuştu. Mary, boş ve satılık evlerle çevrili küçücük evinin oturma odasında oturadururken, Ekvador'un sualtına dalıp bir daha hiç çıkmamak gibi bir geleneği olan gülünç denizaltı filosuna katıla katıla gülmekte olduğunu fark etmişti.

O zaman von Kleist'ın doğa ve makine sevgisi açısından Roy'a çok benzediği sanısına kapılmıştı. Zaten Bahía de Darwin'in kaptanlığına seçilmesinin başka ne sebebi olabilirdi?

Derken koca beynine uyup etrafta sesini duyabilecek kimse olmadığı halde utançtan yerin dibine geçerek kaptanın katot ışın ekranı üstündeki görüntüsüne yüksek sesle şöyle seslenmişti: "Acaba diyorum, benimle evlenmek ister miydin?"

* * *

Sonradan anlaşılacağı üzere, Mary'nin Roy'la yaşamış olmasından kaynaklanan makine bilgisi kaptanınkinden az da olsa üstün sayılırdı. Roy öldükten sonra, çim biçme makinesi çalışmayınca mesela, Mary bujiyi değiştirip makineyi diriltebilmişti – kaptanın asla yapamayacağı bir şeydi bu.

Adalar hakkındaki bilgisiyse kaptanınkinden kat kat üstündü. Çıkıp mahsur kalacakları adayı doğru teşhis eden Mary olmuştu. Koca beyni her şeyi yüzüne gözüne bulaştırdıktan sonra özsaygısından ve otoritesinden artakalan kırpıntılara sıkı sıkı tutunmaya çalışan kaptansa adanın Rábida olduğunu ileri sürmüş ve kesinlikle yanılmıştı, ki zaten orayı da hayatı boyunca hiç görmemişti.

Mary, Santa Rosalia'yı, adadaki başat canlı türü olan ispinozgiller sayesinde tanımıştı. Sırası gelmişken söyleyeyim, çoğu turistin olduğu gibi Mary'nin öğrencilerinin de hiç ilgisini çekmeyen bu sevimsiz küçük kuşlar, genç Charles Darwin'i dev kara kaplumbağaları kadar, sümsük kuşları, deniz iguanaları ya da oradaki diğer yaratıklardan herhangi biri kadar heyecanlandırmıştı. Şöyleydi: İspinozgiller birbirlerine çok benziyorlardı ama aslında on üç türe ayrılmışlardı ve her bir türün kendine özgü bir beslenme düzeni ve yiyecek bulma yöntemi vardı.

Hiçbirinin Güney Amerika anakarasında ya da başka herhangi bir yerde yakın akrabası yoktu. Açık okyanus üzerindeki bin kilometrelik mesafeyi uçarak aşmaya kalkmak bir ispinozun karakterine tamamen aykırı düştüğüne göre, kim bilir belki onların ataları da Nuh'un Gemisi'yle ya da doğal sallarla gelmişlerdi.

Adalarda hiç ağaçkakan yoktu; ama ağaçkakanların yiyeceği türden şeyleri yiyen bir ispinoz vardı. Bu ispinoz ağaç kakamadığı için küçük kör gagasıyla kaktüslerden ince dallar ya da filizler kopartır ve böcekleri saklandıkları yerlerden çıkarmak için kullanırdı.

Başka bir ispinoz türü de bir kan emiciydi. Karnını doyurmak için, umursamaz bir sümsük kuşunun uzun boynunu boncuk boncuk kanatana dek gagalardı. Sonra da bu mükemmel besini kana kana içerdi. Bu kuşa insanlar tarafından verilen ad *Geospiza difficilis* idi.

Bu acayip ispinozların başlıca yuvalama yeri, onların cennet bahçesi olan Santa Rosalia Adası'ydı. Bu ada, takımadanın geri kalan kısmından o kadar uzak ve o kadar kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdeydi ki, *Geospiza difficilis* sürüleriyle tanınmış olmasaydı Mary muhtemelen onun adını bile duymamış olurdu. Ve o kan emiciler öğrencilerinin ilgisini çekmeyi başaran yegâne ispinoz türü olmasaydı, derslerde onlara katiyen bu kadar geniş yer ayırmazdı.

Ama o öyle harika bir öğretmendi ki, öğrencileriyle bir olup bu kuşları "... Kont Drakula için ideal ev hayvanları" diye tanımlardı. Bu tamamen hayal mahsulü kontun öğrencilerinden çoğunun gözünde, mesela ülkelerinin kurucusu olmaktan başka özelliği bulunmayan George Washington'dan çok daha ehemmiyetli bir şahsiyet olduğunu bilirdi.

Çocukların Drakula hakkında bildikleri de Washington hakkında bildiklerinden fazlaydı, o yüzden Mary bu şakayı daha da uzatıp kontun her şeye rağmen evinde *Geospiza difficilis* beslemekten hoşlanmayabileceğini çünkü lafının burasında "*Homo transilvanyansis*" diye adlandırdığı kontun gündüzleri uyuduğunu, halbuki *Geospiza difficilis*'in geceleri uyuduğunu söylerdi. "O halde belki de," diyerek sahte bir üzüntüyle şu kanaate varırdı: "'Vampir yarasa'nın bilimsel adı olan *Desmodontidae* familyasının üyeleri, Kont Drakula için en uygun ev hayvanları olmayı sürdürecekler."

* * *

Sonra da şakasını şu sözlerle noktalardı: "Şayet kendinizi Santa Rosalia'da bulsanız ve *Geospiza difficilis* türünden bir kuş öldürmüş olsanız, onun sonsuza dek ölü kalacağına emin olmak için ne yaparsınız?" Bu soruya yanıtı şu olurdu: "Tabii ki onu bir dörtyol ağzına gömersiniz, kalbini delip geçen küçük bir kazıkla beraber."

* * *

Gerçi genç Darwin'in tüm Galápagos ispinozu türlerini bu kadar ilginç bulmasının sebebi, onların kıtalardaki çok daha yetkin kuş türleri gibi davranmak için kendilerini paralamasıydı. Darwin, ulu Tanrı'nın tüm yaratıkları, tıpkı bu dünya yolculuğu sırasında kendisinin bulduğu gibi yarattığına inanmaya, fikir aklına yatmaya başladığı takdirde hâlâ hazırdı. Ama koca beyni, Galápagos Adaları vakasında Yaradan'ın küçük bir karakuşuna reva görebileceği her işi, uyum sağlamayı çoğu kez beceremeyen bir ispinoza neden yüklediğini de merak etmek zorundaydı. Ola ki adalarda ağaçkakan cinsinden bir kuş bulunması gerektiğini düşündüyse, Yaradan'ı gerçek bir ağaçkakan yaratmaktan ne alıkoyabilirdi? Eğer adalarda bir vampirin işe yarayacağını düşündüyse, bu işi bir vampir yarasaya vermek dururken ne diye bir ispinoza vermişti sanki? Bir vampir ispinoza ne lüzum vardı?

* * *

Mary de aynı entelektüel sorunu öğrencilerine aktardıktan sonra, "Evet, yorumlarınızı bekliyorum," derdi.

* * *

Mary, Bahía de Darwin'in karaya oturduğu siyah yükseltide ilk kez kıyıya çıktığında ayağı takılıp tökezledi. Yere düşerken sağ elinin parmak boğumları yere sürtüp azıcık çizildi. Pek canı yanmamıştı. Hiç aldırış etmeden şöyle bir yaralarına baktı. Elinde boncuk boncuk kanamaya başlamış çizikler vardı.

Derken, gözünü budaktan sakınmayan bir ispinoz aniden parmağına konuverdi. İnsanların kafalarına, ellerine, içki kadehlerine filan konan ispinozlara dair bir sürü hikâye duymuş olduğundan Mary buna hiç şaşırmadı. Bu karşılama töreninin tadını çıkarmaya karar verdi ve elini oynatmadan kuşla tatlı tatlı konuşmaya başladı. "Sen on üç ispinoz türünden hangisine giriyorsun bakayım?" diye sordu.

Kuş sanki Mary'nin sorusunu anlamış gibi, parmak boğumlarındaki kırmızı kan damlacıklarını yudumlamaya başlayarak hangi türden olduğunu gösterdi ona.

Bunun üzerine Mary, hayatının geri kalanını orada, vampir ispinozlara binlerce kez yem olarak geçireceğini hiç aklına getirmeden, adaya yeni baştan göz gezdirdi. Gözünde saygınlığı sıfıra inmiş olan kaptana dönüp sordu: "Sence burası Rábida Adası, öyle mi?"

"Evet," dedi kaptan. "Hemen hiç kuşkum yok."

"Şey, başına gelen onca şeyden sonra sana bunu söylemekten nefret ediyorum ama maalesef yine yanıldın," dedi Mary. "Burası Santa Rosalia olmalı."

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" dedi kaptan.

Mary cevap verdi: "Demin şu küçük kuş bana öyle söyledi."

25

Manhattan adasında, Chrystler Binası'nın tepesindeki ofisinin ışığını söndüren Bobby King, sekreterine iyi geceler dileyip evine gitti. Onun bu öyküde bir daha bahsi geçmeyecek. Çünkü o andan itibaren, pek çok faal yıl sonrasında öbür dünyaya uzanan mavi tünele girene dek yaptığı başka hiçbir şeyin insan ırkının geleceği üstünde en ufak bir tesiri olmayacaktı.

Bobby King'in evine varışıyla aynı anda Guayaquil'de *Zenji Hiroguchi hamile karısına öfkelenmiş, Hotel El Dorado'daki odasını terk etmekteydi. Karısı, onun önce Gokubi'yi, sonra da Mandarax'ı hangi dürtülerle yaratmış olduğu hakkında affedilemez şeyler söylemişti. *Zenji asansörü çağırmak için düğmeye bastı, parmaklarını şaklattı ve burnundan solumaya koyuldu.

Derken o sırada görmek isteyeceği son kişi, ona sorarsan başına gelenlerin tek sebebi *Andrew MacIntosh koridorda belirdi.

"Vay... demek buradasın," dedi *MacIntosh. "Ben de sana telefonların arızalandığını söylemeye geliyordum. Arıza giderilir giderilmez sana verecek çok güzel haberlerim olacak."

Önce karısı, şimdi de *MacIntosh, genleri bugün hâlâ yaşayan *Zenji'nin asabını o kadar bozmuştu ki,

*Zenji ağzını açıp konuşamadı. Mandarax'ın klavyesine Japonca olarak şu mesajı yazdı ve Mandarax'ın çeviriyi küçük ekranından *MacIntosh'a göstermesini bekledi: *Şu anda konuşmak istemiyorum. Çok sinirliyim. Lütfen beni yalnız bırak.*

Aklıma gelmişken, tıpkı Bobby King gibi *MacIntosh'un da insan ırkının geleceği üstünde başkaca etkisi olmayacaktı. Kızı on sene sonra Santa Rosalia'da suni olarak döllenmeyi kabul etmiş olsaydı durum çok daha farklı olabilirdi belki. Öyle sanıyorum ki, Mary Hepburn'ün kaptanın spermiyle yaptığı deneylere *MacIntosh'un da katkıda bulunmuş olmayı çok isteyeceğini söylemek yanlış olmaz. Selena biraz daha cesur davransaydı, bugün herkes onun geldiği soydan geliyor olabilirdi, yani çok eski çağlarda işgalci Roma lejyonlarını geri püskürtmüş olan cesur yürekli İskoç savaşçıların soyundan. Ne fırsat kaçmış ama! Mandarax olsa şöyle derdi:

Herhalde insanoğlunun yazdığı ve söylediği
Acı sözlerin en acısı şu olmalı: "Olabilirdi!"

JOHN GREENLEAF WHITTIER (1807-1892)

"Sana nasıl yardımcı olabilirim?" dedi *MacIntosh. "Ne istersen yaparım. Sen iste yeter."

*Zenji başını bile sallayamadığını fark etti. Elinden gelen tek şey, gözlerini sımsıkı yummaktı. Derken asansör geldi ve *MacIntosh da onunla birlikte asansöre binince *Zenji'nin sigortası atıverdi.

"Dinle beni..." dedi *MacIntosh, aşağı inerlerken. "Ben senin dostunum. Bana her şeyi anlatabilirsin. Eğer canını sıkan bensem, yedi sülalemden bando mızıkayla geçsen gıkım çıkmaz, anlayışla karşılarım. Ben de hata yapabilirim. Ben de insanım."

Lobiye indikleri zaman *Zenji'nin koca beyni ona

son derece mantıksız, nerdeyse çocukça bir öğüt verdi ve bir yolunu bulup *MacIntosh'tan kaçması gerektiğini –bu atletik Amerikalıyı bir koşu yarışında alt edebileceğini– söyledi.

Bunun üzerine otelin ön kapısından dışarı fırlayan *Zenji, yanından ayrılmayan *MacIntosh'la birlikte Calle Diez de Agosto'nun kordon altına alınmış bölgesine çıktı.

İkisinin birden lobiden geçip dışarıya, günbatımına çıkışları o kadar çabuk olup bitmişti ki, o sırada barın arkasında durmakta olan talihsiz von Kleist birader *Siegfried onları zamanında uyaramadı bile. "Lütfen! Lütfen! Yerinizde olsam dışarı çıkmazdım!" diye bağırarak peşlerinden koşmaya başladığında iş işten geçmişti.

* * *

Etkileri bir milyon yıl sonrasına uzanacak olan pek çok olay, gezegenin küçücük bir bölgesi içinde ve kısacık bir sürede gerçekleşiyordu. Talihsiz von Kleist birader *MacIntosh ile *Hiroguchi'nin peşlerinden koşarken, talihli birader de Bahía de Darwin'in kaptan köşkünün kıç tarafındaki kamarasında duş almaktaydı. Yaşıyor olmak dışında, insanlığın geleceği açısından özel bir mana ve önem taşıyan herhangi bir şey yaptığı yoktu, oysa adı Hernando Cruz olan ikinci kaptan, radikal biçimde etkili bir eylemde bulunmak üzereydi.

Cruz güneş güvertesine çıkmış, görünürdeki tek diğer gemiye, uzun zamandır halice demir atmış vaziyette bekleyen Kolombiya şilebi San Mateo'ya bakıyordu. Cruz, kaptanla yaşıt, tıknaz, dazlak bir adamdı ve başka gemilerle adalara elli sefer yapmıştı. Bahia de Darwin'i Malmö'den getiren çekirdek kadroda o da vardı. Sözde kaptan Amerika Birleşik Devletleri'nde tanıtım amaçlı

bir turneye çıkarken ikinci kaptan Guayaquil'de kalıp geminin donatımını denetlemişti. Bu adam koca beynini geminin her bir parçası hakkında kusursuz bir kavrayışla doldurmuştu, aşağıdaki muazzam dizel motorlarından tutun ana salondaki barın arkasında duran buzluğa kadar. Dahası, mürettebatın her bir üyesini kişisel güç ve zaaflarıyla tanırdı ve hepsinin saygısını kazanmıştı.

O sırada duş keyfi yapıp şarkı söylemekte olan Adolf von Kleist yemeklerde yolcuları büyüler ve geceleri gemideki bütün hanımefendilerle birer birer dans ederken gemiyi bilfiil yönetecek olan gerçek kaptan bu adamdı.

Ne şu anda gözlerini rasgele dikmiş olduğu San Mateo ne de çapa halatı etrafına birikmiş koca zerzevat salı Cruz'un zerre kadar umurundaydı. O paslı küçük gemi limanın öyle sabit bir parçası haline gelmişti ki, yerinde cansız bir kaya parçası da olsa pek bir şey fark etmezdi. Ama şimdi San Mateo'nun yanına küçük bir tanker yanaşmış, yavrusunu emziren bir balina gibi besliyordu onu. Esnek bir tüpün içinden dizel yakıtı boşalıyordu. Ana sütü gibi San Mateo'nun motoruna doluyordu.

Ne mi olmuştu? Kolombiya kokaini karşılığında San Mateo'nun sahiplerinin ellerine yüklü miktarlarda ABD doları geçmiş ve bu dolarları gizlice Ekvador'a sokmuşlardı. Ekvador'da dolar karşılığında yalnızca dizel yakıtı değil, her şeyden değerli olan o mal, insanoğlunun yakıtı olan gıda maddeleri de temin edilebilirdi. Dolayısıyla hâlâ bir ölçüde uluslararası ticaret yapıldığı söylenebilirdi.

Cruz, San Mateo'ya yakıt ve erzak ikmali yapılmasını mümkün kılan yozlaşmanın ayrıntılarını kestiremiyordu; ama genel anlamda yozlaşmaya kafa yoruyordu elbet; başka bir deyişle: Likit zenginliği olan herkes, hak etmiş olsun ya da olmasın istediği her şeye sahip olabilirdi. Duş almakta olan kaptan öyle biriydi, oysa Cruz değildi. Cruz'un hayatı boyunca dişinden tırnağından artı-

rarak biriktirdiği, hepsi de *sucre* biriminden olan parası bir anda pula dönüşmüştü.

San Mateo mürettebatının artık eve dönebilecekleri için hissetmekte oldukları sevince imrendi. O sabah gün ağarırken kalktığından beri Cruz da eve dönmeyi ciddi ciddi düşünmekteydi. Havaalanı civarındaki güzel bir evde hamile bir karısı ve on bir tane çocuğu vardı ve hepsi de korku içinde bekleşmekteydiler. Ona ihtiyaç duyduklarına şüphe yoktu; ancak şimdiye dek görevli bulunduğu bir gemiyi her ne sebeple olursa olsun terk etmeyi bir nevi intihar gibi, karakterinin ve namının tüm beğenilen yönlerini silip götürecek bir günah gibi görmüştü Cruz.

Ama şimdi, ne pahasına olursa olsun Bahía de Darwin'den çıkıp gitmeye karar vermişti. Güneş güvertesini çevreleyen parmaklığı tapışladı ve yumuşak bir sesle İspanyolca olarak şöyle dedi: "İyi şanslar, İsveç prensesim benim. Seni hiç unutmayacağım."

Bu durum, El Dorado'nun telefon bağlantılarını koparan Jesús Ortiz'in durumuyla çok benzeşiyordu. Cruz'un koca beyni, antisosyal davranma zamanının artık geldiği yolundaki vargısını mümkün olan son âna kadar ruhundan saklamıştı.

* * *

İşte böylece ne denizcilik hakkında ne Galápagos Adaları hakkında ne de bu büyüklükte bir geminin işletimi ve bakımı hakkında bir bok bilmediği halde geminin tüm sorumluluğu kala kala Adolf von Kleist'a kaldı.

Kaptanın yetersizliği, Hernando Cruz'un kendi kanından canından insanların yardımına koşma kararıyla birleşince, o zaman için kaba güldürü konusu olsa bile günümüz insanlığı için paha biçilmez bir değer kazandı.

Komedi buraya kadardı. Göstermelik ciddiyet buraya kadardı.

* * *

"Asrın Doğa Gezisi" planlandığı gibi gerçekleşmiş olsaydı, kaptan ile ikinci kaptan arasındaki görev dağılımı bir milyon yıl öncesinin pek çok kuruluşu için geçerli olan yönetimin tipik özelliklerini gösterecekti. Sözde lider sosyal laklakıyatta ihtisaslaşırken, işlerin gerçekte nasıl gittiğini ve gerçekte neler olup bittiğini anlama sorumluluğunu ikincil farz edilen öbürü yüklenecekti.

İyi yönetilen devletlerin ortak özelliği, yönetimin zirvesinde hep böyle ortakyaşar çiftlerin bulunmasıydı. Devletlerin eski zamanlarda yaptıkları ölümcül hataları da düşününce, bir Hernando Cruz'ları olmayan bu kabinelerin zirveye yerleşmiş bir Adolf von Kleist'la idare etmeye çalıştıklarını anlıyorum. Böyle bir devletin hayatta kalan sakinleri kendi eserleri olan harabeden sürünerek çıkıp şunu fark ettiklerinde iş işten geçmiş olacaktı: kendi kendilerine çektirdikleri onca eziyet süresince, işlerin gerçekte nasıl gittiğini, bütün olanların ne anlama geldiğini, gerçekte neler olup bittiğini anlayan hiç kimsenin başlarında olmadığını.

26

Talihli von Kleist birader, yani bugün yaşamakta olan herkesin ortak ceddi, uzun ince bir adamdı ve kartal gagası gibi bir burnu, eskiden altın sarısı olup şimdilerde beyazlamış kıvırcık saçlarla kaplı kocaman bir kafası vardı. Ciddiyetle düşünülmesi gereken her şeyin icabına ikinci kaptanın bakacağı düşüncesiyle Bahía de Darwin'in kaptanlığına getirilmişti. *Siegfried de aynı sebepten dolayı otelin başındaydı: Quito'daki amcaları ünlü konuklarına ve değerli eşyalarına yakın akrabalarından birinin göz kulak olmasını istemişlerdi.

Kaptan ile biraderi, Quito kentine tepeden bakan serin ve puslu yamaçlara kurulmuş şahane evlere sahiptiler; lakin onları bir daha asla göremeyeceklerdi. Cinayete kurban giden annelerinden ve her iki taraftan büyükbabalarından hayli yüklü servetler miras almışlardı ve bu paraların hemen hiçbiri değersiz *sucre* biriminden değildi. Hemen hepsi New York'taki Chase Manhattan Bank'in kontrolü altındaydı ve banka onların ABD dolarlarına ve Japon yenlerine çevrilmelerini sağlamıştı.

Guayaquil'de işler bu kadar sarpa sarmış olduğu halde, banyosunda keyif çatan kaptana göre ortada endişelenmesini gerektirecek bir durum yoktu. Başlarına ne

gelecek olursa olsun Hernando Cruz bir çaresini bulurdu nasıl olsa.

Koca beyni, çıkıp kurulandıktan sonra Cruz'a aktarmakta fayda olabileceğini düşündüğü bir fikir üretmişti. Şayet mürettebat firar etmeye hazırlanıyorsa, Cruz onlara Bahía de Darwin'in teknik olarak bir savaş gemisi sayıldığını, dolayısıyla kaçakların donanma nizamı gereğince ağır cezalara çarptırılacaklarını hatırlatabilirdi.

Bu mantık düpedüz saçmaydı; ama kaptan geminin kâğıt üstünde Ekvador donanmasına ait olduğu konusunda haklıydı. Gemi yazın Malmö'den geldiği zaman onu amiral sıfatıyla karşılayıp Deniz Kuvvetleri'ne kabul eden de kaptanın ta kendisi olmuştu. O sırada güverteler henüz halıyla kaplanmamıştı ve çıplak çelik zeminin ötesi berisi, tıkaçlanmış deliklerle bezeliydi. Ola ki savaş çıkarsa, bu delikler makineli tüfek kundaklarına, roketatarlara, sualtı patlayıcılarına filan yuva olabilecekti.

Gemi işte o zaman, kaptanın *The Tonight Show*'da söylediği gibi, "... her yüz erbaşa on şişe Dom Pérignon ve bir bide düşen" zırhlı bir nakliye aracına dönüşecekti.

* * *

Duş alırken kaptanın aklından geçen başka fikirler de vardı; ama hepsi de aslında Hernando Cruz'un kafasından çıkmıştı. Mesela: Gezi iptal edilecek olursa, ki öyle olacağına nerdeyse kesin gözüyle bakılıyordu, Cruz birkaç adamıyla birlikte gemiyi yağmacılardan uzaklaştırıp bataklıkta bir yere demirleyecekti. Kaptanın böyle bir yolculuğa eşlik etmesi için herhangi bir sebep göremiyordu Cruz.

İşler adamakıllı çığırından çıkacak olursa, kent civarındaki hiçbir yer gemi için emniyetli olmayacaktı, o takdirde Cruz gemiyi Galápagos Adası Baltra'daki deniz üs-

süne götürmeyi planlamıştı. Cruz bu durumda da kaptanın gemide bulunması için hiçbir sebep göremiyordu.

Veyahut bir mucize gerçekleşir ve New York'daki ünlüler her şeye rağmen ertesi sabah teşrif edecek olurlarsa, kaptanın onları karşılamak ve güvence vermek üzere gemide bulunması zorunlu hale gelecekti. Onları beklerlerken Cruz, Bahía de Darwin'i de tıpkı Kolombiya şilebi San Mateo gibi kıyıdan uzağa demirleyecekti. Onu rıhtıma ancak ünlüler gelip gemiye binmeye hazır oldukları zaman yanaştıracaktı. Onları mümkün olduğunca süratli bir şekilde açık denizin güvenli sularına taşıyacak ve sonra da, gelen haberlere bağlı olarak, vaat edilen adalar turuna sahiden çıkabilecekti belki.

Ancak daha büyük bir ihtimalle, onları Guayaquil'e nazaran emniyetli bir limana götürecekti; ama tabii ki bu liman bir Peru, Şili ya da Kolombiya limanı olmayacaktı; yani neresinden baksan, Güney Amerika'nın batı kıyısının tamamı olasılık haricindeydi. Tüm bu ülkelerin vatandaşları en az Ekvador halkı kadar çaresizdi.

Panama olasılık dahilindeydi.

Hernando Cruz, gerektiği takdirde ünlüleri ta San Diego'ya kadar götürmek niyetindeydi. Gemide bu kadar uzun bir yolculuk için hiç şüphesiz gereğinden fazla yiyecek, yakıt ve su vardı. Ünlüler gemiden eşlerine dostlarına telefon da edebilirler ve dünyanın geri kalan kısmından ulaşan haberler ne kadar kötü olursa olsun, kendilerinin her zamanki gibi bir elleri yağda bir elleri balda yaşamakta olduklarını bildirebilirlerdi.

* * *

Kaptanın duştayken dikkate almadığı bir acil durum planı daha vardı: Bir tek Mary Hepburn'ün yardımıyla geminin tüm sorumluluğunu üstüne almak... ve onu tüm

insanlığın beşiği haline gelecek olan Santa Rosalia'da karaya oturtmak.

* * *

İşte Mandarax'ın pek iyi bildiği bir alıntı:

Ufak bir ihmal büyük zararlar doğurabilir... Çividen yoksunsa nal elden gider, naldan yoksunsa at elden gider, attan yoksunsa binici elden gider.

BENJAMIN FRANKLIN (1706-1790)

Amma velakin ufak bir ihmal hayırlı bir haberi de aynı kolaylıkla doğurabilir. Bahía de Darwin'in Hernando Cruz'dan yoksun kalması sayesinde insanlık kurtuldu. Cruz olsaydı gemiyi asla Santa Rosalia'da karaya oturtmazdı.

İşte şimdi de, bagajını "Asrın Doğa Gezisi" için hazırlanmış leziz yiyeceklerle tıka basa doldurduğu Cadillac El Dorado'suna binmiş, rıhtımdan ayrılmaktaydı. O yiyeceklerin hepsini sabahleyin gün ağarmadan, askerler ve aç kalabalık ayaklanmadan önce, ailesi için çalmıştı.

Bahía de Darwin'in donatımına ve erzak tedarikine ayrılan fondan tırtıkladığı parayla satın aldığı arabası, otelle aynı adı taşıyordu – İspanyol atalarının çok aradıkları ama hiç bulamadıkları efsanevi zenginlik ve fırsatlar şehrinin adını. Ataları yerlilere işkence yapardı – El Dorado'nun nerede olduğunu söyletmek için.

Şimdilerde birinin birine işkence yaptığını hayal etmek bile zor. Birine işkence yapmak isteseniz bile sırf yüzgeçayaklarınızı ve ağzınızı kullanarak onu nasıl yakalayabilirsiniz ki? İnsanlar artık bu kadar hızlı yüzebiliyor ve sualtında bu kadar uzun kalabiliyorlarken birini kova-

lamak bile ne mümkün! Peşinde olduğunuz kişi başka herkese çok benziyor olacağı gibi, hemen her yerde ve her derinlikte saklanıyor olabilir.

* * *

Hernando Cruz insanlık için üstüne düşeni yapmıştı.

Peru Hava Kuvvetleri de kendi üstüne düşeni çok yakında yapacaktı; ama hemen değil, o akşam saat altıda *Andrew MacIntosh ile *Zenji Hiroguchi öldükten ve aynı anda Peru Ekvador'a savaş ilan ettikten sonra. Peru Ekvador'dan on dört gün önce iflas etmiş olduğundan, açlık orada bir o kadar daha alıp yürümüştü. Kara Kuvvetleri evlerine dönüyor, silahlarını da beraberlerinde götürüyordu. Ülkenin güvenilirliğini hâlâ koruyan tek teşkilatı küçük Peru Hava Kuvvetleri'ydi ve askerî cunta eldeki avuçtaki son yiyeceklerin en iyilerini Hava Kuvvetleri mensuplarına vererek bu durumu idame ettirmeye çalışıyordu.

Hava Kuvvetleri'nin böylesine yüksek bir moral unsuru oluşturmasının bir sebebi de, veresiye satın alınan ve teslimi iflastan önce gerçekleşen donanımlarının son derece modern oluşuydu. Sekiz tane yeni Fransız yapımı avcı bomba uçağı vardı, üstelik bu uçaklardan her biri havadan yere fırlatılan Amerikan yapımı füzelerle donatılmıştı. Bu füzeler, pilotun talimatına bağlı olarak radar sinyallerine ya da bir motorun ısısına nişan alabilen Japon yapımı birer hedef güdümlü beyne sahipti. Pilot da karadaki ve kokpitindeki bilgisayarlardan talimat alırdı. Her füzenin savaş başlığı yeni bir İsrail yapımı patlayıcı taşırdı. Bu patlayıcı, Amerika Birleşik Devletleri'nin İkinci Dünya Savaşı sırasında Hisako Hiroguchi'nin annesinin tepesine attığı atom bombası tarafından yaratılanın beşte biri büyüklükte yıkım yaratabilecek güçteydi.

Bu yeni patlayıcı, ordunun koca beyinli biliminsanlarına göre büyük bir lütuftu. İnsanları nükleer silahlar yerine konvansiyonel silahlarla öldürdükleri müddetçe insancıl devlet adamları olarak görülür, övgüyle anılırlardı. Onlar nükleer silahlar kullanmadıkları sürece, öyle anlaşılıyordu ki, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan beri sürüp gitmekte olan onca katliama doğru adını koyan kimse çıkmayacaktı, ki o ad tabii ki "Üçüncü Dünya Savaşı" idi.

* * *

Peru cuntası savaş gerekçesi olarak şunu gösterdi: Galápagos Adaları Peru'nun hakkıydı ve Peru hakkını geri alacaktı.

* * *

Bugün kimsenin aklı o türden silahlar yapmaya ermez, halbuki bir milyon yıl önce onlara en yoksul devletler bile sahipti. Evet, üstelik sürekli kullanılırlardı da. Bütün hayatım boyunca, gezegenin bir yerlerinde en az üç savaşın birden sürmediği tek bir gün bile geçmemiştir.

Doğal Seçilim Yasası da böylesine yeni teknolojiler karşısında âciz kalırdı. Hiçbir canlı türünün hiçbir dişisi, belki bir gergedan olmadığı sürece, yanma, bombalanma ya da vurulma tehlikesi karşısında zarar görmeyecek bir yavru doğurmayı umut edemezdi.

Benim zamanımda Doğal Seçilim Yasası'nın elinden gelenin en iyisi, korkulacak çok şey olduğu halde hiçbir şeyden korkmayan bir insan türü yaratmak oldu. Vietnam'da bu türden birkaç kişi tanımıştım – bu tür insanların tanınabilirliği ölçüsünde tabii. İşte o insanlardan biri de *Andrew MacIntosh'tu.

27

Selena MacIntosh, babasının ölmüş olduğunu asla kesin olarak bilemeyecekti, ta ki öbür dünyaya uzanan mavi tünelin öteki ucunda ona kavuşana dek. Emin olabildiği tek şey, babasının El Dorado'daki odasından ayrıldığı ve koridorda *Zenji Hiroguchi'yle bir şeyler konuştuğuydu. Sonra da birlikte asansöre binip aşağıya inmişlerdi. Ondan sonra ikisinden de bir daha hiç haber alınamayacaktı.

Selena'nın neden kör olduğuna gelince: Selena retinitis pigmentosa hastasıydı ve bu hastalığa dişiden dişiye geçen defektif bir gen yol açıyordu. Gözleri mükemmelen gören ve bu geni kesinkes taşıyor olduğunu kocasından saklamış olan annesinden geçmişti hastalık ona.

Mandarax'ın gayet iyi tanıdığı hastalıklardan biri de buydu; çünkü *Homo sapiens* türüne mahsus bin ciddi hastalıktan biriydi. Santa Rosalia'da Mary ona bu hastalığı sorduğu zaman Mandarax, Selena'nın vakasını "son derece ciddi" diye tanımlayacaktı; çünkü Selena doğuştan kördü. Konaklarının kimi zaman otuz yıl kadar dünyayı görmelerine izin vermek, demişti Gokubi'nin oğlu Mandarax, retinitis pigmentosa için daha olağandır. Mary'ye Selena'nın söylemiş olduğu şeyi de doğrulamıştı: Selena doğuracak olursa, bebeğinin kör olma olasılığı

yüzde elliydi. Ayrıca şayet bebek kız olursa, görme yetisini yitirse de yitirmese de büyüyüp anne olduğu zaman onun çocuğu da yine yüzde elli olasılıkla kör olacaktı.

* * *

Nispeten ender rastlanan bu iki kalıtımsal kusurun, yani retinitis pigmentosa ile Huntington koresinin, bula bula Santa Rosalia'nın ilk insan kolonicilerini bulmuş olması hayret vericidir; çünkü o koloniciler topu topu on kişiydiler.

Daha önce de söylediğim gibi, kaptan şanslı çıkmış, taşıyıcı olmadığı anlaşılmıştı. Ama Selena hiç şüphesiz taşıyıcıydı. Gerçi doğursaydı bile sanırım insanlık şimdiye dek retinitis pigmentosa'dan yine de kurtulmuş olurdu – Doğal Seçilim Yasası ve de köpekbalıkları ile katil balinalar sayesinde.

* * *

Selena köpeği Kazakh'la birlikte dışarıdaki kalabalığın gürültüsüne kulak kabartırken babası ile *Zenji Hiroguchi'nin nasıl öldüklerine gelince: Arkadan ve kafadan vuruldular, dolayısıyla neye uğradıklarını asla bilemediler. Etkileri bir milyon yıl sonra bile hâlâ görülebilen bir şeye az buçuk katkıda bulunmuş olduğuna göre, onları vuran askerin de hakkını teslim etmek lazım. Ateş etmesinden bahsetmiyorum. El Dorado'nun karşısındaki kepenk indirmiş hediyelik eşya dükkânının arka kapısını kırıp içeri dalmasından bahsediyorum.

Eğer o dükkâna zorla girmiş olmasaydı, hemen hiç kuşku yok ki bugün yeryüzünde hiç insan olmazdı. Çok ciddiyim. Bugün hayatta olan herkes, o asker keçileri kaçırdığı için Tanrı'ya şükretmeli.

Adı Er Geraldo Delgado'ydu ve ilkyardım çantasını, matarasını, bıçağını, otomatik hücum tüfeğini yanına almış, iki el bombası, birkaç şarjör filan kapmış ve birliğinden firar etmişti. Daha on sekiz yaşındaydı ve paranoid şizofrendi. Eline asla dolu silah verilmemiş olması gerekirdi.

Koca beyni ona yalan yanlış bir sürü şey söylüyordu – dünyanın en büyük dansçısı olduğunu, Frank Sinatra'nın oğlu olduğunu, dans yeteneğini çekemeyen insanların küçük radyolarla onun aklını bozmaya uğraştıklarını falan filan.

Guayaquil'deki pek çok diğer insan gibi açlıkla karşı karşıya kalan Delgado, kendi büyük sorununun küçük radyolarla saldıran düşmanlar olduğu düşüncesindeydi. Sıfırı tüketmiş bir hediyelik eşyacı olmaktan başka hiçbir şey olmayan o dükkânın arka kapısını kırıp içeri daldığında, o yer onun gözünde bir hediyelik eşya dükkânı değildi. Ekvador Halk Dansları Topluluğu'nun genel merkeziydi ve o, dünyanın en büyük dansçısı olduğunu kanıtlama fırsatını şimdi bulacaktı.

* * *

Sanrılayan, gerçekte var olmayan türlü türlü olaylara tutkuyla tepki veren pek çok insana günümüzde de hâlâ rastlanıyor. Bu onlara Kanka-bono'lardan miras kalmış olabilir. Ama silah bulmak böyle insanlar için artık imkânsız; ayrıca yüzerek onlardan kaçmak da çok kolay. Bir el bombası, bir makineli tüfek, bir bıçak ya da eski çağlardan kalma başka bir silah buldular diyelim, sırf yüzgeçayakları ve ağızlarıyla onu nasıl kullanabilirler ki zaten?

* * *

Cohoes'da küçük bir çocukken, bir keresinde annem beni Albany'deki sirke götürmüştü; hem de aslında buna ayıracak paramız olmadığı ve babam sirkleri hiç tasvip etmediği halde. Orada, topu burunlarının üstünde dengede tutabilen, düdük öttürebilen, işaret verildiğinde yüzgeçayaklarını çırpabilen ve daha bir sürü numara bilen eğitilmiş fok balıkları ve denizaslanları vardı.

Ama onlar bir makineli tüfeği doldurup ateşe hazır hale getirmeyi, bir el bombasının pimini çekip fırlatarak herhangi bir hedefe isabet ettirmeyi asla beceremezlerdi.

* * *

Delgado kadar üşütük birinin orduya hangi akla hizmetle kabul edildiğine gelince: Askerlik şubesinde konuştuğu subaya gayet düzgün görünmüş ve gayet düzgün davranmıştı, tıpkı benim de Amerika Birleşik Devletleri Deniz Piyadeleri'ne yazıldığım zaman yaptığım gibi. Böylece Delgado, önceki yaz Roy Hepburn'ün öldüğü sıralar, bilhassa "Asrın Doğa Gezisi" için çalıştırılmak üzere kısa süreliğine silahaltına alındı. Delgado'nun birliği, Bayan Onassis ile diğerleri gelmeden önce hazırlıklara yardım edecek bir "sil-süpür" talim ekibi olacaktı. Ekibe hücum tüfekleri, çelik başlıklar filan dağıtılacaktı ama tabii ki ellerine dolu silah verilmeyecekti.

Eh, Delgado'nun da uygun adım yürümekte, pirinç düğme parlatmakta ve ayakkabı cilalamakta üstüne yoktu. Ama şu ekonomik kriz Ekvador'u allak bullak edince, askerlere cephane dağıtıldı.

Delgado hızlı evrimin içler acısı bir örneğiydi; ama zaten o zamanlar her asker öyleydi. Ben de deniz piyadeleri acemi kampıyla işim bitip Vietnam'a gönderildiğim ve elime dolu silah tutuşturulduğu zaman, sivil hayatta olmuş olduğum sümsük hayvandan geriye eser kalma-

mıştı. Üstelik ben Delgado'nun yaptıklarından daha kötü şeyler yaptım.

* * *

Şöyleydi: Delgado'nun tecavüz ettiği dükkân, El Dorado'nun karşı sırasında, kapısına kilit vurulmuş işletmelerle dolu bir bloktaydı. Otelin etrafına dikenli tel çekmiş olan askerler, bu dükkânları bariyerlerinin parçası saymışlardı. Öyle ki, Delgado bunlardan birinin arka kapısını kırıp içeri daldıktan sonra ön kapıyı açıp bir milim aralayarak dışarıya göz attığı zaman, bariyerde başkalarının da geçmelerine olanak veren bir delik açmış oldu. İşte bu gedik onun insanlığın geleceğine olan katkısıydı; çünkü çok geçmeden son derece önemli insanlar o gedikten sızıp otele ulaşacaklardı.

* * *

Delgado kapı aralığından dışarıya baktığında, düşmanlarından ikisinin orada olduklarını gördü. Bunlardan birinin elinde, Delgado'nun aklını karman çorman edebilecek küçük bir radyo vardı – ya da Delgado onu radyo sandı. Ama o bir radyo değildi. Mandarax'tı; o iki sözde düşman da *Zenji Hiroguchi ile *Andrew MacIntosh'tu. Barikatın içinde haldır haldır yürüyorlardı çünkü otelin konukları olarak bunu yapmaya hakları vardı.

*Hiroguchi'nin cinleri hâlâ tepesindeydi, *MacIntosh'sa hayatı fazla ciddiye aldığını söyleyerek ona takılmaktaydı. Delgado'nun pusuya yattığı dükkânın tam önünden geçtiler. İşte o zaman Delgado kapının önüne çıktı ve meşru müdafaa olduğuna inandığı bir hareketle ikisini de vurdu.

Öyleyse artık Zenji Hiroguchi ile Andrew MacIntosh'

un adlarının önüne yıldız koymama gerek kalmadı. Bunu yapmamın tek sebebi, El Dorado'daki altı konuktan gün batmadan ölecek olan ikisinin onlar olduklarını okurlara hatırlatmaktı.

Onlar artık ölüydüler ve bir milyon yıl önce sadece uyum sağlayanların hayatta kaldıklarına inanılan bir dünyanın ufkunda güneş batmaktaydı.

* * *

Delgado, yani "sağ kalan", gerisingeriye dükkâna girip gözden kayboldu ve hayatlarına son verilecek başka düşmanlar bulmak umuduyla arka kapıya yöneldi.

Ama orada yalnızca altı küçük esmer dilenci çocuk vardı – hepsi de kızdı. Bu dehşet saçan manyak asker tüm o ölüm gereçleriyle birlikte dışarı fırladığı zaman, hepsi de kaçamayacak kadar aç ve ölüme boyun eğmiş haldeydi. Kaçacaklarına ağızlarını açtılar; ne kadar aç olduklarını göstermek için kahverengi gözlerini devirdiler, ellerini karınlarına götürdüler ve boğazlarını işaret ettiler.

O sırada yalnızca bu Ekvador sokağında değil, dünyanın dört bir yanında, tüm çocuklar aynı şeyi yapmaktaydılar.

Delgado böylece yoluna devam etti, sonra da ne yakalandı ne cezalandırıldı ne hastaneye kaldırıldı ne de başka bir şey oldu. Asker kaynayan bir kentte askerlerden bir askerdi yalnızca ve yüzüne alıcı gözüyle bakan olmadı; ki çelik başlığının gölgelediği yüzü başka herhangi birininkinden pek farklı görünmüyordu zaten. Dahası, o öyle büyük bir "sağ kalan"dı ki, ertesi gün bir kadının ırzına geçecek ve Güney Amerika anakarasında doğacak olan son on milyon küsur çocuktan birinin babası olacaktı.

* * *

Delgado gittikten sonra, o altı küçük kız çocuğu dükkâna girip yiyecek ya da yiyecekle değiştokuş edilebilecek bir şeyler aradı. Bunlar doğudaki dağların ardında kalan Ekvador yağmur ormanlarından –çok ama çok uzaklardan– gelmiş yetimlerdi. Anaları babaları havadan püskürtülen haşere ilaçları yüzünden öldükten sonra bir orman pilotu tarafından Guayaquil'e getirilmiş ve sokak çocukları olmuşlardı.

Bu çocuklar yerli kökenliydiler ama zenci ataları da vardı – çok eskiden yağmur ormanlarına kaçmış Afrikalı kölelerin torunlarıydı onlar.

Bunlar Kanka-bono'lardı. Santa Rosalia'da büyüyüp kadınlığa erecekler ve Hisako Hiroguchi'yla birlikte tüm modern insanlığın anaları olacaklardı.

* * *

Ancak Santa Rosalia'ya varabilmeleri için önce otele ulaşmaları gerekiyordu. Ve eğer Er Geraldo Delgado dükkânın içinden geçen yolu açmış olmasaydı, askerler ve barikatlar onların otele varmalarını muhakkak engellemiş olurdu.

28

Bu çocuklar, Santa Rosalia'da Kaptan von Kleist'ın Âdemliğine altı Havva temin edeceklerdi ve Eduardo Ximénez adındaki orman pilotu onlara rastlamış olmasaydı, şimdi Guayaquil'de olamazlardı. Önceki yaz, aslında tam da Roy Hepburn'ün toprağa verilmesini izleyen gün, Ximénez kendi beş kişilik amfibi uçağıyla yağmur ormanının üzerinde, Pasifik Okyanusu'na değil de Atlantik'e dökülmeyi tercih eden Tiputini Irmağı'nın doğduğu civarda uçuyordu. Az önce Fransız bir insanbilimciyi, acil ihtiyaç malzemeleriyle birlikte ırmağın aşağı kesimine, Peru sınırında bir noktaya bırakmıştı. Fransız orada bir arama çalışması başlatmayı planlıyordu – kaçkın Kanka-bono'ları arayacaktı.

Ximénez, Fransız'ı bıraktıktan sonra beş yüz kilometre uzaklıkta, iki yüksek ve yalçın dağ bariyerinin ardında kalan Guayaquil'e yönelmişti. Guayaquil'e varınca iki Arjantinli milyoner sporcuyu alıp Galápagos Adası Baltra'daki iniş pistine götürmesi gerekiyordu. Sporcular oradan bir açık deniz balıkçı teknesi ve tayfa kiralamışlardı. Peşinde oldukları av da öyle alelade bir balık değildi. Onlar ağlarına dev beyaz köpekbalıkları düşürmek istiyorlardı; yani otuz bir yıl sonra Mary Hepburn'ü, Kaptan von Kleist'ı ve Mandarax'ı yutacak olan aynı yaratıkları.

* * *

Ximénez uçaktan aşağıya bakınca nehrin çamurlu kıyısına ayak izleriyle çizilmiş harfler gördü: SOS. Suya iniş yaptı, sonra da uçağını ördek gibi yürüterek kıyıya çıkardı.

Onu karşılayan kişi, Peder Bernard Fitzgerald adında, İrlandalı bir Katolik kilisesi rahibiydi. Seksen yaşındaki peder yarım yüzyıldır Kanka-bono'larla bir arada yaşıyordu. Yanında şu altı küçük kız vardı – son Kanka-bono'lar. Nehir kıyısına o harfleri pederle birlikte onlar çizmişlerdi.

Peder Fitzgerald'ın büyük büyükbabası, Bayan Onassis'in ilk kocası ve Amerika Birleşik Devletleri'nin otuz beşinci başkanı olan John F. Kennedy'ninkiyle aynıydı. Peder bir yerliyle çiftleşmiş olsaydı, ki bunu asla yapmadı, bugün yaşayan herkes damarlarında asil İrlandalı kanı dolaştığını iddia edebilirdi – gerçi bugün herhangi bir şey olduğunu iddia eden yok ya, neyse.

İnsanlar topu topu dokuz ay yaşadıktan sonra annelerini bile unutuyorlar.

* * *

Kabiledeki herkes haşere ilacı yağmuruna yakalandığı sırada, kızlar Peder Fitzgerald'la koro provasındaydılar. Kurbanlardan bazıları hâlâ can çekişmekte olduklarından yaşlı rahip onlarla kalacaktı. Peder yine de Ximénez'den, çocukları bakılıp büyütülebilecekleri bir yere götürmesini istedi.

Kızlar böylece yalnızca beş saat içinde Taş Devri'nden Elektronik Devri'ne, cangılın tatlı su bataklıklarından Guayaquil'in tuzlu su bataklıklarına uçurulmuş oldular. Konuşabildikleri tek dil Kanka-bono diliydi.

Cangılda can çekişen bir-iki akrabadan ve sonradan Guayaquil'de ortaya çıkacak olan kartaloz bir beyaz adamdan başka kimsenin anlayamayacağı bir dildi bu.

Ximénez, Quito'luydu ve Guayaquil'de kızları misafir edebileceği kendine ait bir yeri yoktu. Hotel El Dorado'da bir oda tutmuş, orada kalıyordu; daha sonra Selena MacIntosh ile köpeğinin kalacağı aynı odada. Polisin tavsiyesi üzerine kızları şehir merkezine, katedralin bitişiğindeki yetimhaneye götürdü ve rahibeler onların sorumluluklarını üstlerine almayı memnuniyetle kabul ettiler. Henüz hâlâ herkes için bol bol yiyecek vardı.

Ximénez sonra otele gitti ve olanları oradaki barmene anlattı. Barmenin adı Jesús Ortiz'di, daha sonra otelin dış dünyayla arasındaki tüm telefon bağlantılarını koparacak olan adam.

* * *

Velhasıl Ximénez insanlığın geleceğini büyük ölçüde etkilemiş havacılardan biriydi. Bir diğeri de Paul W. Tibbets adında bir Amerikalıydı. İkinci Dünya Savaşı sırasında Hisako Hiroguchi'nin annesinin tepesine atom bombası atan pilot, Tibbets'di. Tibbets o bombayı atmış olmasaydı bile insanlar muhtemelen bugün oldukları kadar tüylü olacaklardı. Ama daha hızlı tüylenmiş olmalarını hiç şüphesiz ona borçlular.

* * *

Yetimhane, Kanka-bono dilini konuşabilen ve tercüman olarak görevlendirilecek birini aradığını duyurmuştu. Yaşlı mı yaşlı, ayyaş bir kaldırımcı çıkageldi; safkan bir beyazdı ve işin ilginç yanı, kızlardan en açık tenlisinin büyükbabası oluyordu. Gençken yağmur orma-

nında değerli mineraller aramaya gitmiş ve üç sene süresince Kanka-bono'larla yaşamıştı. Peder Fitzgerald İrlanda'dan geldiği zaman onu kabile adına karşılayan da kendisi olmuştu.

Adı Domingo Quezeda'ydı ve mükemmel bir soydan geliyordu. Babası, Quito'daki Merkez Üniversitesi'nin Felsefe Bölümü başkanlığını yürütmüştü. Yani kader öyle isteseymiş, günümüz insanları köklü bir sülalenin, aristokrat İspanyol entelektüellerinin torunları olduklarını iddia edebilirlermiş.

* * *

Cohoes'da küçük bir çocukken ve küçücük ailemizin yaşantısında gurur duyabileceğim hiçbir şey bulamazken, annem bana damarlarımda Fransız asilzadelerinin kanının dolaştığını söylemişti. Fransız Devrimi olmasaydı, demişti, muhtemelen orada, geniş topraklar üstüne kurulu bir şatoda yaşıyor olacaktın. Ailemin bu özelliği anne tarafından geliyordu. Dediğine göre, Bağımsızlık Bildirgesi'nin altına imzasını atanlardan biri olan Carter Braxton'la da anne tarafından akrabalığım vardı. Damarlarında dolaşan kandan dolayı, demişti annem, başın dik, alnın açık olmalı.

Bu duyduğum pek hoşuma gitmişti. Ben de gidip daktilo başında yazı yazmakta olan babamın çalışmasını böldüm ve ona ailenin kendisine ait tarafından bana kalan mirasın ne olduğunu sordum. Spermin ne olduğunu henüz bilmiyordum, dolayısıyla babamın yanıtını birkaç sene daha anlayamayacaktım. "Evlat," demişti babam, "sen köklü bir sülalenin, azimli, dirayetli, mikroskobik iribaşların torunusun – yarışı önde bitiren iribaşların."

* * *

Bir savaş meydanı gibi kokan ihtiyar Quezeda, kızlara bir tek kendisine güvenebileceklerini söyledi, ki buna inanmak onlar için yeterince kolaydı; çünkü Quezeda aralarından birinin büyükbabasıydı ve onlarla konuşabilen tek kişiydi. Onun her dediğine inanmaya mecburdular. Yeni ortamlarının yağmur ormanıyla ortak hiçbir yanı bulunmadığından, kuşkucu olmak gibi bir seçenekleri yoktu. Onların da inatla ve gururla savunmaya hazır oldukları pek çok doğruları vardı; ama bunlardan hiçbirinin şimdiye dek Guayaquil'de görmüş oldukları herhangi bir şeye uygulanabilirliği bulunmamaktaydı. Bir şey hariç; bir milyon yıl önce kırsal yörelerde yaygın olan klasik bir ölümcül inanç: Akrabalar asla onları incitmek istemezlerdi. Halbuki Quezeda kızlara hırsızlık, dilencilik, sonra da mümkün olan en yakın zamanda fahişelik yaptırarak onları korkunç tehlikelere maruz bırakmak niyetindeydi. Koca beyninin özsaygıya ve alkole susamışlığını doyurmak için yapacaktı bunu. Nihayet o da zengin ve önemli bir adam olacaktı.

Kızları kent civarında yürüyüşlere çıkarıyor ve yetimhanedeki rahibelerin bildikleri kadarıyla parkları, katedrali, müzeleri filan gezdiriyordu. Aslında onlara turistlerin nefret edilesi yanlarını, onları nerede bulacaklarını, nasıl tuzağa düşüreceklerini ve değerli mallarını genellikle nerede sakladıklarını öğretiyordu. Polis tarafından fark edilmeden polisi fark etme oyunu oynuyorlar, herhangi bir düşmanın kendilerini yakalamaya çalışması ihtimaline karşı şehrin merkez bölgesinde iyi saklanma yerleri belliyorlardı.

* * *

Kızların kentteki ilk haftaları boyunca tek yaptıkları "araklamaca" oynamak oldu. Ama sonra Büyükbaba Do-

mingo Quezeda ve kızlar, rahibelerin ve polisin bildikleri kadarıyla, yer yarılıp içine girdiler. Tüm insanlığın bu hain yaşlı atası, kızları rıhtım kenarındaki boş bir hangara taşımıştı – bu hangar, tesadüf bu ya, Bahía de Darwin'in güya rekabet edeceği daha yaşlı iki gezi gemisinden birine aitti. Hangarın boş durmasının sebebi, turizmin yaşlı gemiyi işsiz bırakacak kadar gerilemiş olmasıydı.

Kızlar en azından bir aradaydılar. Santa Rosalia'daki ilk yılları süresince, Mary Hepburn onlara birer bebek armağan edene kadar en çok buna şükrettiler: En azından bir aradaydılar – ve kendi dillerine, kendi dinî inançlarına, şakalarına, şarkılarına filan sahiptiler.

Öbür dünyaya uzanan mavi tünele birer birer girdikleri zaman, Santa Rosalia'daki çocuklarına bırakacakları da bu olacaktı: en azından birbirlerine, Kanka-bono diline, Kanka-bono dinine, Kanka-bono şakalarına ve şarkılarına sahip oldukları tesellisi.

* * *

Guayaquil'deki eski kötü günler sırasında, yaşlı Quezeda daha el kadar çocuk oldukları halde kızlara fahişelerin temel beceri ve davranışlarını öğretirken, kendi kokuşmuş vücudunu onların tecrübesine sunmuştu.

Kızların ekonomik kriz patlak vermeden çok daha evvel kurtarılmaya muhtaç olduklarına ne şüphe! Evet, kızların iğrenç okul binası haline gelmiş olan hangarın tek tozlu penceresi de hemen karşıdaki Bahía de Darwin'in pupasına bakıyordu. O güzel beyaz geminin çok yakında kendileri için bir Nuh'un Gemisi olacağını nereden bilebilirlerdi?

* * *

Kızlar sonunda ihtiyarın elinden kaçtılar. Dilenmeye ve hırsızlık yapmaya devam ederek sokaklarda yaşamaya başladılar. Ancak anlayamadıkları sebeplerden ötürü kentte turist bulmak giderek zorlaştı ve en sonunda sanki hiçbir yerde hiç yiyecek kalmadı. Her önlerine çıkanın yanına sokulup ağızlarını bir karış açar, gözlerini devirir ve ağızlarına bir lokma koymayalı ne uzun zaman geçtiğini göstermek için küçük gırtlaklarını işaret ederlerken artık sahiden de açtılar.

Derken bir akşamüstü, El Dorado'nun etrafına toplanmış kalabalığın gürültüsü onları o tarafa çekti. Kepenk indirmiş bir dükkânın arka kapısının açık bırakıldığını fark ettikleri sırada, az önce Andrew MacIntosh'u ve Zenji Hiroguchi'yi vurmuş olan Geraldo Delgado dışarı fırladı. Onlar da dükkâna dalıp ön kapıdan çıktılar. Böylece askerler tarafından oluşturulan bariyeri geçmiş oldular, dolayısıyla onları El Dorado'ya girmekten kimse alıkoymadı. Sonra da otelin barına gidip kendilerini James Wait'in merhametli kollarına attılar.

29

Bu arada Mary Hepburn odasında intihar etmekle meşguldü. "Jackie elbisesi"nin polietilen kılıfını kafasına dolayıp yatağa uzanmıştı. Kılıfın içi artık iyice buğulanmıştı ve Mary çağlar önce yelkenli bir geminin sıcak ve rutubetli ambarında sırtüstü yatmakta olan dev bir kara kaplumbağası olduğunu sanrılıyordu. Tıpkı ters dönmüş bir kara kaplumbağası gibi, boş yere havayı eşeleyip duruyordu.

Öğrencilerine sık sık anlattığı gibi, eskiden Pasifik Okyanusu'na açılacak olan yelkenli gemiler savunmasız kaplumbağaları yakalamak için Galápagos Adaları'na uğrardı. Bu kaplumbağalar sırtlarının üstünde aç susuz aylarca yaşayabilirdi. Son derece ağırcanlı, uysal, iri ve boldular. Denizciler onları ısırılma ya da tırmalanma endişesi duymadan alabora ederlerdi. Sonra da hayvanların kendi atıl zırhlarını kızak niyetine kullanarak, onları kıyıda beklemekte olan büyük filikalara sürüklerlerdi.

Kaplumbağaları karanlıkta sırtüstü yatar vaziyette depolar ve yenme sıraları gelene kadar onlarla bir daha hiç ilgilenmezlerdi. Kaplumbağaların denizcilere cazip gelen yanı, dondurulmaları ya da derhal yenmeleri gerekmeden taze taze bekletilebilmeleriydi.

* * *

Mary, Ilium'dayken her öğretim yılı en az bir öğrencisinin, insanların böylesine teslimiyetçi yaratıklara bu kadar zulmetmiş olmalarına isyan edeceğini adı gibi bilirdi. Bu da ona, insan denen hayvan henüz var olmadan çok daha önce doğa düzeninin bu türden kaplumbağalara hayli acımasız davrandığını söyleme fırsatı verirdi.

Eskiden büyüklü küçüklü her ılıman kara parçasında, hantal hantal kıpırdanan milyonlarca kaplumbağa vardı, derdi.

Ama sonra bazı ufak hayvanlar evrimleşip kemirgenlere dönüştü. Bunlar kaplumbağa yumurtalarını kolayca bulup midelerine indirdiler – bütün yumurtaları.

İşte böylece, kaplumbağalar her yerde çabucak tükeniverdi, kemirgensiz kalan birkaç ada hariç her yerde.

* * *

Mary'nin havasızlıktan boğulmak üzereyken bir kara kaplumbağası olduğunu hayal edişinde kehanet kabilinden bir yan vardı; çünkü çağlar önce kara kaplumbağalarından çoğunun başlarına gelene çok benzer bir şey, tam da o sırada insanlardan çoğunun başlarına gelmeye başlamıştı.

Çıplak gözle görülemeyen yeni bir yaratık, Almanya'nın Frankfurt kentinde her yıl düzenlenen kitap fuarından başlayarak insan yumurtalıklarındaki tüm yumurtaları yiyip bitirmekteydi. Fuardaki kadınlar bir-iki gün sürüp geçen hafif ateşten, bazen de görüş bulanıklığından yakınıyorlardı. Bundan böyle onlar da tıpkı Mary Hepburn'e benzeyeceklerdi: Bebekleri olamayacaktı artık. Bu hastalığı durduracak bir çare de bulunamayacaktı. Hastalık hemen her yere yayılacaktı.

Kapı gibi kara kaplumbağalarının küçük kemirgenler tarafından nerdeyse yok edilişi, tam bir Davud ve Golyat öyküsüdür.[1] Bir diğeri de şöyleydi:

* * *

Evet, Mary ölüme öbür dünyaya giden mavi tüneli görecek kadar yaklaşmıştı. İşte o noktada, onu oraya kadar götürmüş olan koca beynine başkaldırdı. Kafasına doladığı elbise torbasını çıkarıp attı ve ölmek yerine aşağıya inmeyi seçip James Wait'in o altı Kanka-bono kızını barın arkasındaki yerfıstıklarıyla, zeytinlerle, kiraz şurubuyla ve kokteyl soğanlarıyla beslemekte olduğunu gördü.

Bu acemi hayırseverlik tablosu, hayatının sonuna dek beynine kazılı kalacaktı. Bundan böyle Wait'in fedakâr, merhametli, dünya tatlısı bir insan olduğuna inanacaktı. Wait ölümcül bir kalp krizi geçirmek üzereydi, dolayısıyla Mary'nin bu iğrenç adam hakkındaki olumlu düşüncesini değiştirecek hiçbir şey olmayacaktı artık.

Her şey bir yana, adam katildi.

Cinayetini de şöyle işlemişti:

Manhattan adasındayken homoseksüel bir fahişeydi ve barın tekinde karşılaştığı burnu havalarda bir kalantor, paketinden yeni çıkmış şık kadife gömleğinin üstünden hâlâ sarkan fiyat etiketi konusunda onu uyarmak bahanesiyle Wait'e yazılmıştı. Bu adamın damarlarında kral kanı dolaşıyordu! Bu adam Hırvat-Sloven Prensi Richard'dı. İngiltere Kralı I. James'in, Almanya İmparatoru III. Friedrich'in, Avusturya İmparatoru Franz Joseph'in ve Fransa Kralı XV. Louis'nin doğrudan akrabası oluyordu. Madison Caddesi'nde bir antika dükkânı işletiyordu ve homo-

1. Kitabı Mukaddes'te, Davud'un Filistinli dev savaşçı Golyat'ı sapan ve taşla yenip öldürdüğü yazılıdır (Eski Ahit, "I. Samuel", 17:48-51). (Ç.N.)

seksüel değildi. Genç Wait'ten ropdöşambrının ipek kemeriyle boğazını sıkmasını ve kendisini ölüme mümkün olduğunca yaklaştırdıktan sonra kemeri gevşetmesini istiyordu.

Prens Richard evli ve iki çocuk babasıydı. Çocukları İsviçre'ye kayak yapmaya gitmişlerdi, karısı da hâlâ yumurtlayacak kadar gençti; dolayısıyla genç Wait belki de bu asil genlerin bir diğer taşıyıcısının daha doğmasına engel olmuştu.

Şu da vardı: Prens Richard öldürülmüş olmasaydı, o ve karısı, Bobby King tarafından "Asrın Doğa Gezisi"ne katılmaya davet edilmiş olabilirdi.

* * *

Dul karısı, çok başarılı bir kravat tasarımcısı olacak ve kendini "Prenses Charlotte" diye lanse edecekti. Oysa sıradan bir vatandaştı; Staten Island'lı bir dam aktarıcısının kızıydı ve ne bu unvanı ne de kocasının hanedan armasını kullanmaya hakkı vardı. Gelgelelim o arma, tasarladığı her kravatın üstünde boy gösterecekti.

Merhum Andrew MacIntosh'un da birkaç tane Prenses Charlotte kravatı vardı.

* * *

Wait bu tombul, basık çeneli asilzadeyi dört direkli bir karyolaya yatırıp kollarını bacaklarını alabildiğine açtırdı. Prensin dediğine bakılırsa, bu yatak Macaristan Kralı I. Joseph'in annesi olan Pfalz-Neuburg'lu Eleonore'ye aitti. Wait önceden kesilip hazırlanmış naylon iplerle onu karyolanın kalın direklerine bağladı. İpler, yatağın ayakucundaki farbalaların altına gizlenmiş özel bir çekmeceden çıkmıştı. Bu da eski bir çekmeceydi ve bir

zamanlar Pfalz-Neuburg'lu Eleonore'nin seks hayatının sırlarını barındırmıştı.

"Beni sıkı sıkı bağla ki kaçamayayım," dedi Prens Richard genç Wait'e. "Ama sakın kan dolaşımımı engelleme. Kangren olmak istemem."

Son üç yıldır koca beyni ona bunu her ay en az bir defa yaptırıyordu: Kendisini yatağa bağlayıp azıcık boğmaları için yabancı adamlar tutuyordu. Ne sağkalım yolu ama!

* * *

Hırvat-Sloven Prensi Richard, belki de hortlak dedelerinin gözleri önünde, bilincini yitirene dek boğazını sıkmasını söyledi James Wait'e. Sonra da, prensin yalnızca "Jimmy" diye bildiği Wait, şu şekilde ağır ağır yirmiye kadar sayacaktı: "Bir milyon bir, bir milyon iki..."

Yugoslavya tahtı üstünde hak iddia edebilecek birkaç kişiden biri olan prens, muhtemelen Kral James'in, İmparator Friedrich'in, İmparator Franz Joseph'in ve Kral Louis'nin gözleri önünde boğazına dolayacağı kemer dışında vücudunun ya da giysilerinin hiçbir yerine dokunmaması konusunda "Jimmy"yi uyardı. Prens orgazm yaşayacak ama "Jimmy" bu olayı ağzıyla ya da elleriyle pekiştirmeye kalkmayacaktı. "Ben homoseksüel değilim," dedi. "Seni de bir nevi uşak olarak tuttum – fahişe olarak değil."

"Eğer yaşadığını sandığım türden bir hayat yaşıyorsan, Jimmy," diye devam etti sözlerine, "bana inanmak senin için zor olabilir; ama bu benim için ruhani bir deneyim, o yüzden bırak ruhani kalsın. Aksi takdirde... Yüz dolar bahşişi unut. Bilmem anlatabildim mi? Ben senin bildiğin adamlardan değilim."

* * *

Wait'e bundan bahsetmedi; ama bilinçsiz kaldığı süre içinde koca beyni gözlerinin önünden epeyce uzun bir film şeridi geçirirdi. Yaklaşık beş metre çapında, içinden kamyon geçebilecek büyüklükte ve içi bir tornadonun kıvrılıp bükülen hunisi gibi aydınlık, masmavi bir burgacın ucunu gösterirdi ona. Ama bu burgaç bir tornado gibi kükremezdi. Bilakis, yaklaşık elli metre ötedeymiş gibi gözüken öbür uçtan, adeta bir cam armonikasından çıkarcasına olağanüstü bir müzik yükselirdi. Burgacın kıvrılıp bükülüşlerine bağlı olarak, öbür uçtaki açıklığın arada bir Prens Richard'ın gözüne iliştiği olurdu: altın sarısı bir benek ve yeşillik bir yerler.

Bu burgaç tabii ki öbür dünyaya uzanan tüneldi.

* * *

Wait, yapması söyleneni yapıp Yugoslavların bu sözde kurtarıcısının ağzını küçük bir lastik topla tıkadı ve önceden kesilip karyola direklerinden birine tutturulmuş bir parça yapışkanlı şeritle sıkı sıkı bantladı.

Sonra da prensin boğazını sıkıp koca beynine kan, ciğerlerine hava gitmesini engelledi. Prens bilincini yitirdikten, orgazmını yaşadıktan ve kıvrılıp bükülen huniyi gördükten sonra da ağır ağır yirmiye kadar sayacağına ağır ağır üç yüze kadar saydı. Bu iş tam beş dakikasını aldı.

Fikir Wait'in koca beyninden çıkmıştı. Wait'in kendisine kalsa, yapmadan edemeyeceği bir şey değildi bu.

* * *

Şayet bir gün cinayetle, kasıtsız adam öldürmeyle ya da devletin bu suça vermeyi seçeceği ad her ne ise onunla suçlanıp mahkemeye çıkarılmış olsaydı, mazereti büyük bir ihtimalle geçici cinnet olacaktı. Koca beyninin

olay sırasında doğru çalışmadığını öne sürecekti. Bir milyon yıl önce, bunun nasıl bir şey olduğunu bilmeyen yoktu yeryüzünde.

Anlık beyin arızaları hakkındaki pişmanlık sözcüklerini kimse dilinden düşürmezdi: "Hay aksi," "Kusura bakma," "Umarım canın yanmamıştır," "Bunu yapmış olduğuma inanamıyorum," "O kadar hızlı olup bitti ki düşünmeye vakit bulamadım," "Ben böyle kazalara karşı sigortalıyım," "Kendimi hiç affetmeyeceğim," "Dolu olduğunu bilmiyordum" ve daha niceleri.

* * *

Genç Wait kendini Sutton Place'teki tripleks daireden dışarı atarken, prensin armalı saten çarşaflarının üstünde, haybeye yarışan kraliyet iribaşlarıyla dolu topak topak insan spermi vardı. Wait hiçbir şey çalmamış, hiç parmak izi bırakmamıştı. Onu binaya girip çıkarken görmüş olan kapıcı ise genç, beyaz ve zayıf olduğu ve fiyat etiketi çıkarılmamış mavi bir kadife gömlek giydiği dışında eşkali hakkında polise çok az şey söyleyebilmişti.

Saten bir çarşaf üstünde, gidecek anlamlı bir yer bulamadan yarışıp duran o milyonlarca kraliyet iribaşının da kehanet kabilinden bir yanları vardı. Galápagos Adaları hariç bütün dünya, insan spermi açısından tıpkı o saten çarşafa benzemek üzereydi.

Hatta nasıl desem, bunun olmasına "ramak kalmıştı."

30

İşte şimdi, *Siegfried von Kleist'tan sonra ölme sırasının kendisine geleceğine işaret etmek için *James Wait'in adının önüne de bir yıldız koyacağım. Mavi tünele önce *Siegfried girecekti, yani yaklaşık bir buçuk saat sonra. *Wait de yaklaşık on dört saat içinde onu takip edecekti, Bahía de Darwin kıyıdan epey uzaklaştığı zaman güneş güvertesinde Mary Hepburn'le evlendikten sonra.

* * *

Mandarax kaç zaman evvel şöyle demiş:

Yeter ki sonu iyi bitsin.

JOHN HEYWOOD (1497?-1580?)

*James Wait'in hayatı için kesinkes geçerli bir sözdü bu. Dünyaya tabiri caizse şeytanın çocuğu olarak gelmiş ve neredeyse doğar doğmaz dayak yemeye başlamıştı. Ama işte şimdi, sona bu kadar yaklaşmışken, Kanka-bono kızlarını beslemekten duyduğu sevinç onu şaşkına çevirmişti. Kızlar ona minnettardılar ve barda dünya kadar çerez, meze ve garnitür varken onlara yardım etmek

işten bile değildi. Hayırsever olma fırsatı daha evvel hiç önüne çıkmamıştı; ama işte şimdi karşısındaydı ve *Wait'in pek hoşuna gitmişti. Bu çocuklara göre *Wait hayatın ta kendisiydi.

Derken, *Wait'in öğlenden beri yolunu gözlediği dul Hepburn göründü. Onun güvenini kazanmak için *Wait'in kılını bile kıpırdatması gerekmedi. Çocukları beslemekte olduğundan Mary onu hemencecik sevdi ve önceki akşamüstü Guayaquil Uluslararası Havaalanı'ndan otele gelirken yolda bir sürü aç çocuk görmüş olduğundan ona şöyle dedi: "Hay eline sağlık! Eline sağlık!" Bu adamın o çocukları dışarıda gördüğünü ve beslemek için içeriye davet ettiğini sanmıştı. Bu inancını bir daha hiçbir şey değiştirmeyecekti.

"Bunu ben neden akıl edemedim?" diye devam edecekti sözlerine. "Ne zamandır kendim için üzülmekten başka hiçbir şey yapmadan yukarıda oturuyordum, halbuki senin gibi burada, aşağıda olmalıydım; elimizdeki her şeyi dışarıdaki tüm o zavallı çocuklarla paylaşıyor olmalıydım. Beni öyle utandırdın ki... ama beynim son zamanlarda hiç doğru işlemiyor. Bazen beynimi öldüresim geliyor."

Çocuklarla İngilizce konuştu, onların hiçbir zaman anlamayacakları bir dildi bu. "Nasıl, tadı güzel mi?" dedi. "Anneniz babanız nerede?" gibi şeyler söyledi.

Küçük kızlar İngilizceyi hiç öğrenmeyeceklerdi çünkü Kanka-bono dili Santa Rosalia'da daha ilk günden itibaren çoğunluğun dili olacaktı. Bir buçuk yüzyıl içinde insanlığın anadili olacaktı. Bundan kırk iki yıl sonra ise insanlığın tek dili Kanka-bono dili olacaktı.

* * *

Mary'nin kızlara yiyecek doğru dürüst bir şeyler

bulmak için acele etmesine hiç gerek yoktu. Barın arkasında bolca bulabilecekleri yerfıstıkları ve portakallar onlar için ideal yemeklerdi. Kızlar hoşlarına gitmeyen her şeyi tükürüp atıyorlardı – kirazları, yeşil zeytinleri ve küçük soğanları. Yeme konusunda hiç yardıma ihtiyaçları yoktu.

Böylece Mary ile *Wait de oturup onları seyrederek gevezelik etmeye fırsat buldular.

*Wait insanların dünyaya birbirlerine yardım etmek için geldiklerine inandığını söyledi, çocukları beslemesinin sebebi de buydu. Çocukların dünyanın geleceği ve dolayısıyla gezegenin en büyük doğal kaynağı olduklarını söyledi.

"İzin verirsen sana kendimi tanıtayım," dedi. "Ben Saskatchewan'ın Moose Jaw kentinden Willard Flemming."

Mary de ona kim ve ne olduğunu söyledi: eski bir öğretmen ve bir dul.

*Wait öğretmenleri ne çok takdir ettiğini ve gençliğinde onların kendisi için ne büyük önem taşıdıklarını anlattı. "Ortaokul öğretmenlerim olmasalardı," dedi, "asla Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'ne gidemezdim. Hatta belki de üniversiteye hiç gitmemiş olurdum – muhtemelen babam gibi otomobil tamircisinin teki olur çıkardım."

"Peki ne oldun?" diye sordu Mary.

"Karım kanserden öleli beri ben bir hiçim," dedi *Wait.

"Ah, sahi mi?" dedi Mary. "İnan çok üzüldüm!"

"Üzülme... senin suçun değil ya," dedi *Wait.

"Değil tabii," dedi Mary.

"Ondan evvel," dedi *Wait, "bir yel değirmeni mühendisiydim. Etrafta bol bol temiz, bedava enerji bulunduğu yolunda çılgınca bir fikrim vardı. Bu fikir sana da çılgınca geliyor mu?"

"Çok güzel bir fikir," dedi Mary. "Bunu biz de kocamla sık sık konuşurduk."

"Elektrik şirketleri benden nefret ederlerdi," dedi *Wait. "Petrol kralları, kömür kralları ve nükleer enerji tröstleri de öyle."

"Etmeseler şaşardım!" dedi Mary.

"Artık benden çekinmelerine gerek kalmadı," dedi *Wait. "Karım öldükten sonra işletmemi kapattım; o zamandan beri amaçsızca dünyayı dolaşıyorum. Ne aradığımı bile bilmiyorum. Bulmaya değer bir şey olduğundan da şüpheliyim. Emin olduğum tek şey var: O da bir daha asla âşık olamayacağım."

"Dünyaya verecek çok şeyin var senin!" dedi Mary.

"Eğer bir gün tekrar âşık olursam," dedi *Wait, "bugün çoğu erkeğin anlaşılan pek beğendiği o aptal süs bebeklerinden birini sevmeyeceğim kesin. Onlara hiç tahammülüm yoktur."

"Haklısın tabii," dedi Mary.

"Ben çok şımartıldım," dedi *Wait.

"Bence hak etmişsindir," dedi Mary.

"'Para şimdi ne işe yarar?' diye soruyorum kendime," dedi *Wait. "Eminim senin kocan da benim karım kadar iyi bir eşti..."

"O gerçekten de çok iyi bir adamdı," dedi Mary, "mükemmel, harika bir adam."

"O halde aynı soruyu mutlaka sen de soruyorsundur: 'İnsan yalnız olduktan sonra para ne işe yarar?'" dedi *Wait. "Tut ki bir milyon doların var..."

"Aman Tanrım!" dedi Mary. "Bende o kadar para ne gezer?"

"Pekâlâ, yüz bin dolar olsun..."

"Bak belki o kadar olabilir," dedi Mary.

"Hiç kıymeti kalmadı artık, değil mi?" dedi *Wait. "Para hangi mutluluğu satın alabilir ki?"

"Bir miktar maddi konfor belki," dedi Mary.

"Sanırım güzel bir evin vardır," dedi *Wait.

"Güzel sayılır," dedi Mary.

"Bir de araban ya da belki iki, üç araban," dedi *Wait.

"Bir tane," dedi Mary.

"Bahse girerim Mercedes'tir," dedi *Wait.

"Bir Jeep," dedi Mary.

"Herhalde hisse senedi ve tahvillerin de vardır, tıpkı benim gibi," dedi *Wait.

"Roy'un şirketinin bir kâr dağıtım planı vardı," dedi Mary.

"Ah, tabii," dedi *Wait. "Bir de sigorta planı, bir de emeklilik planı – orta sınıfa mahsus diğer güvenlik hayalleri."

"İkimiz de çalışıyorduk," dedi Mary. "Geçimimize ikimiz de katkıda bulunuyorduk."

"Ben çalışmayan bir eşle yapamazdım," dedi *Wait. "Karım telefon şirketinde çalışırdı. Onun ölümü üzerine ödenen veraset gelirleri yüklüce bir meblağ tuttu. Ama o para benim gözlerimden yaşlar boşanmasına sebep olurdu. Hayatımın nasıl da ıpıssız kalıverdiğini daha beter hatırlatırdı bana. Karımın küçük mücevher kutusu da yıllar yılı ona hediye ettiğim yüzüklerle, iğnelerle, gerdanlıklarla doluydu ve onları devralacak bir çocuğumuz bile yoktu."

"Bizim de çocuğumuz olmadı," dedi Mary.

"Anlaşılan çok ortak yanımız var," dedi *Wait. "Peki sen mücevherlerini kime bırakacaksın?"

"Eh, pek bir şeyim yok zaten," dedi Mary. "Galiba en değerli mücevherim Roy'un annesinden bana kalan bir sıra inci gerdanlık. Elmas bir de kopçası vardır. Ben çok nadir mücevher takarım, o incilerin varlığını bile nerdeyse tamamen unutmuşum."

"Umarım sigortalıdırlar," dedi *Wait.

31

O zamanki insanlarda da ne çene vardı ama! Bütün gün hiç durmadan vır vır ederlerdi. Bazıları uykularında bile konuşmayı sürdürürdü. Babam uykusunda çok sayıklardı – özellikle de annem bizi terk edip gittikten sonra. Ben kanepede uyuyor olurdum ve gecenin bir vakti, evde ikimizden başka kimsecikler yokken, onun yatak odasında vır vır ettiğini duyardım. Bir süre için sesini keser, sonra yeniden vır vıra başlardı.

Deniz piyadelerindeyken ya da sonradan İsveç'teyken, bazen beni de birinin uyandırıp uykumda konuşmayı kesmemi söylediği olurdu. Ne demiş olabileceğimi hiç tahmin edemezdim. Neden bahsettiğimi başkalarına sormak zorunda kalır, öğrendiğim zaman da hep çok şaşırırdım. Gece gündüz aman vermeyen bu vır vırların büyük bölümü, mantıksızca büyük ve etkin beyinlerimizden gelen yararsız, lüzumsuz sinyallerin dışavurumundan başka ne olabilirdi?

Onları susturmaya kimsenin gücü yetmezdi! Fikirlerini soran olsun ya da olmasın, ha babam konuşurlardı! Sesleri de amma yüksek çıkardı ha! Of of, hiç sormayın, o ne gürültüydü öyle!

Ben hâlâ hayattayken, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kentlerde yaşayan gençlerin hep yanlarında taşı-

dıkları şu portatif radyo ve kasetçalarlardan vardı, bu teyplerden çıkan müziğin sesi gök gürültüsünü bile bastırabilecek yükseklikteydi. Bunlara "getto teypleri" denilirdi. Bundan bir milyon yıl önce, kafalarımızın içindeki getto teypleri yetmezmiş gibi, bir de bunları zangırdatırdık!

* * *

Bunca zaman sonra bile, bir milyon yıl öncesinin o muazzam koca beyinleri kadar kafa karıştırıcı, münasebetsiz ve fitne fücur bir şeyin evrimine olanak tanıdığı için doğanın düzenine hâlâ fena halde kızgınım. Doğruyu söyleseler hadi neyse, o zaman herkeste bunlardan bir tane bulunmasını anlardım. Ama bu şeyler habire yalan atıyorlardı! *James Wait'in Mary Hepburn'e attığı yalanlara baksanıza!

Şimdi de *Siegfried von Kleist, Zenji Hiroguchi ile Andrew MacIntosh'un vuruluşlarına tanık olduktan sonra otelin barına dönmüştü. Eğer o koca beyni bir doğruluk makinesi olsaydı, bilmeyi kesinlikle hak ettikleri ve hayatta kalmak istemeleri halinde çok işlerine yarayabilecek.olan bilgileri herhalde Mary ile *Wait'e aktarmış olurdu: kendisinin zihinsel bir çöküntünün ilk evrelerinde olduğunu, oteldeki konuklardan ikisinin az önce vurulmuş olduğunu, dışarıdaki kalabalığın daha fazla zapt edilemeyeceğini, otelin dünyayla bağlantısının kopmuş olduğunu falan filan.

Ama nerede! *Siegfried hiç renk vermedi. Geriye kalan dört konuğunun paniğe kapılmasını istemiyordu. Sonuç olarak Zenji Hiroguchi ile Andrew MacIntosh'un başlarına neler geldiğini kimse asla öğrenemeyecekti. Hatta yaklaşık bir saat içinde ilan edilecek olan haberi, yani Peru'nun Ekvador'a savaş açtığını bile ne onlar ne de kaptan duyacaktı. Peru roketleri Guayaquil bölgesin-

deki hedefleri vurduğu zaman, koca beyninin doğruyu söylemekten çekindiği için filan uydurmadığı, doğru olduğuna içtenlikle inandığı şeyi dile getiren kaptana inanacaklardı: Bir göktaşı yağmuruna tutulmuşlardı.

Santa Rosalia'da atalarının oraya neden geldiklerini merak edenler olduğu sürece –ki bu merak aradan yalnızca üç bin sene geçtikten sonra kaybolmaya yüz tutacaktı– bunun açıklaması şu olacaktı: Ataları bir göktaşı yağmurundan kaçarken anakaradan uzaklaşmışlardı.

Ne demiş Mandarax:

> *Tarihi olmayan bir ulus, mutlu bir ulustur.*
>
> BECCARIA MARKİSİ CESARE BONESANA (1738-1794) .

Velhasıl kaptanın biraderi *Siegfried, gayet sakin bir ses tonuyla *Wait'e hitap ederek yukarı çıkmasını, Selena MacIntosh ile Hisako Hiroguchi'den aşağı inmelerini rica etmesini ve valizlerini taşımalarına yardımcı olmasını istedi. "Onları telaşlandırmamaya dikkat et," dedi. "Sorarlarsa her şeyin yolunda gittiğini söyle. Güvenliğinizi sağlamak için sizi havaalanına götüreceğim." Bu arada, Guayaquil Uluslararası Havaalanı, Peru roketleri tarafından tahrip edilecek ilk hedef olacaktı.

*Siegfried, *Wait'in Hisako'yla iletişim kurabilmesi için Mandarax'ı da ona verdi. Aleti Zenji'nin cesedinin yanı başından alıp otele getirmişti. İki ceset de ortalıktan kaldırılmıştı – soyulan hediyelik eşya dükkânına sokulmuşlardı. *Siegfried, barın arkasına asılı Charles Darwin portresinin aynısıyla bezeli hediyelik yatak örtülerini kendi elleriyle cesetlerin üstlerine örtmüştü.

* * *

Böylece *Siegfried von Kleist, Mary Hepburn'ü, Hisako Hiroguchi'yi, *James Wait'i, Selena MacIntosh'u ve *Kazakh'ı önüne katıp otelin girişine park edilmiş allı pullu bir otobüse bindirdi. Bu otobüs, New York'tan gelecek ünlüleri eğlendirmek için havaalanına müzisyen ve dansçı taşımak üzere hazırlanmıştı. Altı Kanka-bono kızı da öbürlerinin peşi sıra otobüse bindiler; ama artık köpeğin adı önüne bir yıldız koymak zorundayım çünkü çok geçmeden o çocuklar tarafından öldürülecek ve yenecekti. O sıralar köpek olmak hiç akıl kârı değildi.

Selena babasının nerede olduğunu sordu, Hisako da kocasının nerede olduğunu sordu. *Siegfried onların havaalanına önden gittiklerini söyledi. Bir çaresini bulup onları sağ salim Ekvador'dan uzaklaşmalarını sağlayacak bir uçağa, ister ticari ister çartır ister askerî, herhangi bir uçağa yerleştirmeyi planlıyordu. Andrew MacIntosh ile Zenji Hiroguchi hakkındaki gerçek, uçak kalkmadan evvel kendisinden duyacakları son şey olacaktı – o zaman acılarından kahrolsalar bile hayatlarına devam edebilirlerdi.

Mary'nin çenesini kapatmak için altı kızı da beraberlerinde götürmeyi kabul etmişti. Mandarax'ın yardımıyla bile kızların dilinden hiç anlamıyordu. Mandarax'ın tek yapabildiği, yirmi sözcükten belki bir tanesini, o da İnka İmparatorluğu'nun *lingua franca*'sı[1] olan Keçuvacayla yakından ilintili olduğu için, tanımlamaktan ibaretti. Arada bir Mandarax'ın biraz Arapça işittiğini sandığı da oluyordu; uzun zaman önce Afrikalı köle ticaretinin *lingua franca*'sı olan dili yani.

Şimdilerde bahsinin geçtiğini pek duymadığım koca beyin fikirlerinden biri de budur işte: insan köleliği. Sırf yüzgeçayaklarınızı ve ağzınızı kullanarak herhangi birini esir tutmayı nasıl becerebilirsiniz ki zaten?

1. (Lat.) Farklı uluslardan insanlarca konuşulan ortak dil. (Ç.N.)

32

Herkes El Dorado'nun önündeki otobüse güzelce yerleştiği zaman, kalabalığın elindeki birkaç radyo "Asrın Doğa Gezisi"nin iptal edildiği haberini geçti. Bu haber, kalabalık için de, üniforma giymiş siviller olmaktan başka bir şey olmayan askerler için de şu manaya geliyordu: Oteldeki yiyecekler artık herkesin malıydı. Bir milyon yıldır ortalıkta dolanan biri olarak sizi temin ederim: Can hemen her zaman boğazdan gelmiştir.

Ne demiş Mandarax:

Önce ekmek gelir, ardından ahlâk![1]

BERTOLT BRECHT (1898-1956)

Otelin girişlerine akın eden kalabalık bir an için otobüsü yutar gibi oldu, oysa otobüs de içindeki insanlar da yiyecek yağmacılarını hiç ilgilendirmiyordu. Yine de otobüsün kapılarına vurup çığlık çığlığa bağrıştılar – otele kendilerinden önce girenler olduğunu ve içeride yiyecek bir şey kalmamış olacağını fark edince beyinlerinden vurulmuşa dönmüşlerdi.

O otobüsün içinde olmak kuşkusuz korkutucu bir

1. *Üç Kuruşluk Opera*, çev. Yücel Erten, Agora Kitaplığı, 2013, s. 332. (Y.N.)

şeydi. Otobüs devrilebilirdi. Ateşe verilebilirdi. Taşlar fırlatılabilir, cam kırıkları şarapnel etkisi yaratabilirlerdi. Hayatta kalmak için en güvenli yer, koridorda yere yatmaktı. Hisako Hiroguchi kör Selena'yla ilk kez o zaman yakınlaştı. Elleriyle yol gösterip Japonca sözler mırıldanarak Selena'nın koridora diz çöküp başını eğmesini sağladı. Sonra da onun ve *Kazakh'ın yanına çöküp kolunu kızın beline doladı.

Gelecek senelerde Hisako ile Selena birbirlerine nasıl da şefkatle bağlanacaklardı! Ne güzel ve iyi huylu bir çocuk yetiştireceklerdi! Onlara nasıl da hayran kalacaktım!

* * *

Evet, *James Wait de kendini bir kez daha çocukların hamisi konumunda bulmuştu. Dehşete kapılmış Kanka-bono kızlarına koridorda kendi bedenini siper ediyordu. Ona kalsa sırf kendi canını kurtarırdı; ama Mary Hepburn onu iki elinden kavrayıp kendine doğru çekmiş, böylece ikisi birlikte bir yaşam kalkanı oluşturmuşlardı. Havada cam kırıkları uçuşacak olursa küçük kızlara değil, onlara saplanacaktı.

Ne demiş Mandarax:

Hiç kimsede, insanın, dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur.[1]

HAVARİ AZİZ YUHANNA (MÖ 4?– MS 30?)

Kalbinde fibrilasyon baş gösterdiğinde –yani kalp kasları eşgüdümsüz olarak kasılmaya başladığı için dolaşım sistemine düzenli kan pompalanışı kesildiğinde–

1. Yeni Ahit, "Yuhanna'", 15:13. (Ç.N.)

*Wait bu pozisyondaydı. Kalıtım da bir kez daha işbaşındaydı. *Wait'in bunu bilmesine olanak yoktu; ama aynı zamanda baba kız olan ana babası, ikisi de kırklı yaşlarının başlarındayken geçirdikleri kalp krizleri neticesinde ölmüştü.

*Wait'in Santa Rosalia'daki çiftleşme oyunlarında rol alacak kadar uzun yaşamamış oluşu insanlık için bir şanstı. Gerçi yaşasaydı ve o saatli bomba kalbini günümüz insanlarına miras bıraksaydı bile belki de pek bir şey değişmezdi; çünkü kimse bombanın patladığını görecek kadar yaşamayacaktı nasılsa. Bugün her kim *Wait kadar yaşayacak olsa, tam bir Metuşelah[1] sayılır.

* * *

Bu arada rıhtımda da bir diğer insan kalabalığı –Ekvador'daki sosyal sistemin fibrilasyon geçiren bir diğer organı– Bahía de Darwin'i soyup soğana çevirmekle meşguldü; yalnızca yiyecekleri değil, televizyonları, telefonları, radarları, sonarları, radyoları, ampulleri, pusulaları, tuvalet kâğıtlarını, halıları, sabunları, tencereleri, tavaları, haritaları, şilteleri, dıştan takma motorları, şişirme botları, ellerine geçirebildikleri her şeyi yağmalıyorlardı. "Hayatta kalan" bu insanlar demir atmaya ya da almaya yarayan vinci bile çalmaya kalkacaklar ama yalnızca onarılmaz biçimde hasar vermeyi başaracaklardı.

Cankurtaran sandallarını bari bırakmışlardı – içlerindeki acil durum erzaklarını topladıktan sonra tabii.

O sırada Kaptan von Kleist can havliyle çanaklık almıştı soluğu, hem de don gömlek vaziyette.

* * *

1. 969 yıl yaşamış bir Âdemoğlu (Eski Ahit, "Yaratılış", 5:27). (Ç.N.)

El Dorado'daki kalabalık, otobüsün önünden dev bir dalga gibi geçti ve onu tabiri caizse cascavlak ortada bıraktı. Otobüs dilediği yere gitmekte serbestti. İzdiham sırasında yaralandıkları ya da öldükleri için ötede beride yatan birkaç kişi dışında etrafta pek kimse kalmamıştı.

Böylece *Siegfried von Kleist, spazmlarını kahramanca bastırıp Huntington koresinin tipik belirtileri olan sanrıları hiçe sayarak sürücü koltuğunda yerini aldı. On yolcusunun oldukları yerde, koridorda kalmalarının en iyisi olacağını düşünüyordu – böylece dışarıdan görülemeyecek ve vücut ısılarıyla birbirlerini sakinleştireceklerdi.

Kontağı açınca deponun ağzına kadar benzin dolu olduğunu gördü. Havalandırmayı çalıştırdı. Yolcularından herhangi biriyle anlaşmasını sağlayabilecek tek dilde, yani İngilizce olarak, bir-iki dakikaya kalmadan içerisinin çok serinleyeceğini haber verdi. Tutabileceği bir sözdü bu.

Dışarısı alacakaranlıktı artık, *Siegfried park lambalarını yaktı.

* * *

Aynı saatlerde Peru Ekvador'a savaş ilan etti. Peru'ya ait iki avcı bomba uçağı, o sıralar Ekvador toprakları üstünde uçmaktaydı. Bunlardan birinin roketi Guayaquil Uluslararası Havaalanı'ndan gelen radar sinyallerine, öbürününki ise Galápagos Adası Baltra'daki deniz üssünden gelen radar sinyallerine kilitlenmişti. Bu üs, bir denizcilik eğitim gemisi, altı sahil koruma gemisi, iki okyanus römorkörü, bir denizaltı, bir kuru kızak ve kuru kızağın içinde cascavlak duran bir destroyer barındırıyordu. Destroyer Ekvador donanmasının en büyük gemisiydi, ötekini –Bahía de Darwin'i– saymazsak tabii.

Ne demiş Mandarax:

Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi, hem de kuşku, Aydınlık mevsimiydi, Karanlık mevsimiydi, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı, hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik ya da tam öteki yana.[1]

CHARLES DICKENS (1812-1870)

1. *İki Şehrin Hikâyesi*, çev. Mervam Aras, Can Yayınları, 2016, s. 13. (Y.N.)

33

Bazen durup düşünürüm, Santa Rosalia'daki ilk koloniciler "Asrın Doğa Gezisi"nin orijinal yolcu ve müretteba listesindeki kişiler olsaydı insanlığın hali ne olurdu acaba? Başta elbette Kaptan von Kleist, sonra Hisako Hiroguchi, Selena MacIntosh ve Mary Hepburn, sonra da Kanka-bono kızları yerine denizciler ve subaylar, Jacqueline Onassis, Dr. Henry Kissinger, Rudolf Nureyev, Mick Jagger, Paloma Picasso, Walter Cronkite, Bobby King, "Fransa'nın en büyük şefi" Robert Pépin ve tabii ki Andrew MacIntosh'la Zenji Hiroguchi, vesaire vesaire.

Ada bu kadar insanı –kıt kanaat da olsa– besleyebilirdi. Biraz kavga dövüş çıkardı sanırım – hatta yiyecek ya da su kıtlığı yaşandığında cinayet bile işlenirdi. Ve öyle zannediyorum ki aralarından bazıları, bu savaştan galip çıkmaları halinde doğayı ya da başka bir şeyi pek sevindireceklerini zannederdi. Oysa onların sağkalımı, çoğalmadıkları sürece evrim açısından incir çekirdeğini doldurmayacak bir şeydi ve yolcu listesindeki kadınlardan çoğu, doğurganlık çağlarını geride bırakmış olduklarından uğurlarında savaşmaya değmeyecek dişilerdi.

Santa Rosalia'daki ilk on üç seneleri süresince, daha doğrusu Akiko ergenlik çağına erene kadar, gözleri görmeyen Selena'dan, zaten tüylerle kaplı bir bebek dünya-

ya getirmiş olan Hisako Hiroguchi'den ve üç diğer normal kadından başka aralarında hiç doğurgan dişi bulunmazdı. Muhtemelen hepsi de galipler tarafından ister istemez gebe bırakılırdı. Ama uzun vadede, gebe bırakma işini hangi erkek üstlenirse üstlensin, kanaatimce pek bir şey değişmezdi, ha Mick Jagger ha Dr. Henry Kissinger ha kaptan ha kamarot. İnsanlığın hali bugün olduğundan daha farklı olmazdı.

Uzun vadede, hayatta kalanlar en yırtıcı savaşçılar değil, en etkili balıkçılar olurlardı yine. Bu adalarda işler böyle yürür çünkü.

* * *

Kalım becerilerinin Galápagos Takımadası'nda sınava tabi tutulmasından kıl payı kurtulan canlı Maine ıstakozları da vardı. Bahía de Darwin yağmalanmadan önce, gemi ambarındaki havalandırmalı, tuzlu su dolu sarnıçların içinde tam iki yüz taneydiler.

Santa Rosalia'yı çevreleyen sular onlar için yeterince soğuktu soğuk olmasına; ama belki fazla derindi. Her halükârda onların şöyle bir özellikleri vardı: Zorunda kalınca hemen her şeyi yiyebilmeleri açısından insanlara benziyorlardı.

Kaptan von Kleist, ihtiyar mı ihtiyar bir dede olduğu zaman, sarnıçlardaki o ıstakozları hatırlayıverdi. Yaşlandıkça, geçmişteki olayları giderek artan bir netlikle anımsamaya başlamıştı. Bir akşam yemekten sonra, Hisako Hiroguchi'nin tüylü kızı Akiko'yu bir bilimkurgu öyküsüyle eğledi. Kaptanın fantezisinde, Maine ıstakozlarının adaya ulaşmayı başardıkları, aradan –bugün hakikaten olduğu gibi– bir milyon yıl geçtiği ve o ıstakozların gezegenin başat canlı türü haline gelip kentler, tiyatrolar, hastaneler, toplu ulaşım sistemleri filan inşa ettikleri var-

sayılıyordu. Kaptanın öyküsünde keman çalan, cinayet çözen, mikrocerrahide uzmanlaşan ve kitap kulüplerine filan abone olan ıstakozlar vardı.

Öykünün anafikri, bu ıstakozların da aynen insanların yapmış olduğu şeyi yapmakta olduğuydu, yani her şeyi yüzlerine gözlerine bulaştırıyorlardı. Onları canlı canlı haşlamak isteyen insan ırkı da artık ortadan kalkmış olduğuna göre, sadece sıradan ıstakozlar olmak herkesin ortak dileğiydi.

Eskiden tek şikâyetleri buydu: canlı canlı haşlanmak. Şimdiyse sırf bir daha canlı canlı haşlanmak istemedikleri için senfoni orkestralarını desteklemek gibi şeyler yapmak zorundaydılar. Kaptanın öyküsünün esas kahramanı, Istakozya Senfoni Orkestrası'nın hak ettiğinden az para kazanan ikinci başkornocusuydu ve karısını profesyonel bir buz hokeyi oyuncusuna daha yeni kaptırmıştı.

* * *

Kaptan bu öyküyü uydurduğu zaman, insanlığın Santa Rosalia'dan başka her yerde yok oluşun eşiğine geldiğinden ve diğer canlı türlerinin başatlaşma eğilimi göstermeleri halinde giderek daha az engelle karşılaştıklarından habersizdi. Bunu ne kaptan ne de Santa Rosalia'da yaşayan başka biri asla öğrenemeyecekti. Üstelik ben sadece büyük canlı türlerinin diğer büyük canlı türleri üstündeki hâkimiyetinden bahsediyorum. Oysa gezegenin en muzaffer organizmalarının her zaman için mikroskobik oldukları tartışılmaz bir gerçektir. Davudlarla Golyatlar arasındaki onca karşılaşmadan hangisinde bir Golyat'ın galip geldiği görülmüş?

O halde konuyu büyük yaratıklar, yani gözle görülür savaşçılar düzeyinde ele alırsak, insanoğlu kadar mükellef biçimde yapıcı ve yıkıcı hale gelebilirlik açısından ısta-

kozlar tabii ki zayıf adaylardı. Gerçi kaptanın iğneleyici fablı ıstakozlar yerine ahtapotları konu alsaydı ortaya bu kadar gülünç bir hikâye çıkmayabilirdi. O zamanlar da şimdi olduğu gibi o süngersi yaratıklar son derece gelişmiş beyinlere sahiptiler ve beyinlerinin temel işlevi, becerikli kollarının denetimini sağlamaktı. Bu hayvanların durumu, denetlenmesi gereken ellere sahip insanların durumundan o kadar da farklı sayılmayabilirdi. Beyinlerinin kol ve kafalarını kullanarak balık yakalamaktan başka şeyler de yapıyor olmaları kuvvetle muhtemeldi.

Bununla birlikte, insanoğlunun sınırsız bir hırs ve ihtirasla sergilediği deneylerden uzak durup yeryüzündeki ömrünü yem arayarak geçirmekle yetinemeyen bir ahtapota, hatta herhangi bir başka hayvana henüz rastlamış değilim doğrusu.

* * *

İnsanlar yeniden sahneye çıkıp araç gereç kullanmaya, evler inşa etmeye, müzik enstrümanları filan çalmaya başlarlar mı dersiniz? Eh, artık bütün bunları burun uzantılarıyla yapmaları gerekir. Çünkü kolları, el kemiklerinin nerdeyse tamamını içine hapsedip kımıldamaz hale getiren yüzgeçayaklara dönüşmüştür. Her yüzgeçayak, çiftleşme mevsiminde karşı cinse cazip görünmekten başka işe yaramayan, tamamen dekoratif beş ufak yumruyla bezelidir. Bunlar, zapt edilmiş dört parmağın ve bir başparmağın kalıntılarıdır aslında. Dahası, insan beyinlerinin eskiden elleri denetleyen kısımları artık mevcut değildir. İnsan kafatasları bu sayede çok daha kaygan bir hal almıştır. Kafatası ne kadar kaygansa balıkçı o kadar başarılı olur.

* * *

İnsanlar artık kulaklı foklar kadar hızlı yüzebildiklerine ve uzaklara açılabildiklerine göre onları anakaraya kadar yüzerek atalarının geldikleri yere dönmekten alıkoyan nedir? Yanıt: hiçbir şey.

Şimdiye dek çok deneyen oldu; balığın kıtlaştığı ya da nüfusun aşırı arttığı dönemlerde başkaları da deneyecek. Ama insan yumurtası yiyen bakteri, onları her zaman orada bekliyor olacak.

Keşif sevdasından vazgeçme zamanı.

Hem zaten burası o kadar huzurlu ki, anakarada yaşamayı kim neden istesin? Rüzgârda salınan hindistancevizi ağaçlarıyla, geniş beyaz kumsallarıyla –ve de berrak mavi lagünleriyle– her ada, çocuk yetiştirmek için ideal bir yer haline geldi.

Üstelik tüm insanlar artık son derece masum ve sakin; çünkü evrim onlardan ellerini aldı.

Ne demiş Mandarax:

Ben de arı gibi boş durmaz
Bitiririm her işi
Şeytan işsiz bırakmaz
Çalışmayan elleri

ISAAC WATTS (1674-1748)

34

Bir milyon yıl önce, genç bir yarbay olan şu Perulu pilot, avcı bomba uçağını gezegen atmosferinin en dış katmanındaki incecik gaz bulutları arasında sektirip durmaktaydı. Adı Guillermo Reyes idi ve giysileriyle başlığı yapay atmosferle şişirilmiş olduğundan bu kadar yüksek bir irtifada yaşayabiliyordu. İnsanlar böylesine inanılmaz yaratıklardı, olanaksız düşler kurup gerçeğe dönüştürürlerdi.

Yarbay Reyes bir keresinde havacı arkadaşlarından biriyle, cinsel ilişkinin yerini tutabilecek bir hissin var olup olmadığını tartışmış ama hiçbir sonuca varamamıştı. Şu anda da telsizde yine aynı arkadaşıyla bağlantı halindeydi. Arkadaşı Peru'daki hava üssündeydi ve Peru'nun Ekvador'a resmen savaş ilan ettiği ânı ona bildirmekle görevliydi.

Yarbay Reyes, uçağının altına iliştirilmiş otomatik tahrikli müthiş silahın beynini çoktan aktive etmişti. Bu o silahın ilk kan tadışı olacaktı ama daha şimdiden Guayaquil Uluslararası Havaalanı'nın kontrol kulesindeki radar çanağına abayı yakmıştı. Orası meşru bir askerî hedefti çünkü Ekvador kendi savaş uçaklarından on tanesini orada barındırıyordu. Yarbayın uçağının altındaki bu inanılmaz radar sevdalısı, bir bakıma Galápagos Adala-

rı'ndaki dev kara kaplumbağalarına benziyordu: İhtiyacı olan bütün besinini kabuğunun içinde taşıyordu.

Derken, yarbaya o şeyi salıvermesinde artık sakınca kalmadığını bildiren talimat geldi.

O da salıverdi.

Yerdeki arkadaşı böyle bir şeyi serbest bırakmanın nasıl bir his verdiğini sordu. Yarbay Reyes, nihayet cinsel ilişkiden daha eğlenceli bir şey bulduğunu söyleyerek yanıtladı onu.

* * *

Genç yarbayın tahliye ânındaki hissiyatı fizikötesi olmalıydı, tümüyle koca beyninin mahsulü olmalıydı; çünkü roket büyük aşkını tamamına erdirmek üzere ayrıldığı zaman uçak ne sarsılmış ne yalpalamış ne aniden yukarı fırlamış ne de pike yapmıştı. Ağırlık ve aerodinamiğindeki ani değişim otomatik pilot tarafından derhal dengelenince hiç istifini bozmadan yoluna devam etmişti.

Tahliyenin Reyes tarafından gözlemlenebilen etkilerine gelince: Roket arkasında iz bırakmasına olanak vermeyecek bir yükseklikteydi ve hiç duman çıkartmadan fırlayıp gitmişti, öyle ki Reyes'in gözüne, çabucak küçülüp önce bir beneğe, sonra bir noktaya, sonra da hiçliğe dönüşen bir çubuk gibi görünmüştü. O kadar çabuk yok olmuştu ki, az önce var olduğuna inanmak bile zordu.

Her şey göz açıp kapayana kadar olup bitmişti.

Olay, belki ancak Reyes'in koca beyni hariç, stratosferin hiçbir yerinde tek bir iz bırakmamıştı. Reyes mutluydu. Ezikti. Huşu içindeydi. Bitkindi.

* * *

Reyes'in, yapmış olduğu şeyi bir erkeğin cinsel ilişki sırasındaki performansına benzetmesi, aklını kaçırmış olduğunu göstermezdi. Kontrolü dışında işleyen bir bilgisayar, Reyes tarafından açılır açılmaz roketin ayrılma saatini dakikası dakikasına belirlemiş ve onun hiçbir komutuna ihtiyaç duymaksızın ayırma mekanizmasına ayrıntılı talimatlar iletmişti. Reyes mekanizmanın nasıl çalıştığı hakkında pek bir şey bilmiyordu zaten. O tür bilgiler uzmanlarına mahsustu. Savaşta, aşkta da olduğu gibi, korkusuz, gamsız bir serüvenciydi o.

Füzenin fırlatılışı, aslında erkek hayvanların üreme sürecinde oynadıkları rolle hemen hemen aynıydı.

Yarbayın üstesinden gelmesi beklenen iş bundan ibaretti: malı ânında adrese teslim etmek.

Evet... çabucak küçülüp önce bir beneğe, sonra bir noktaya, sonra da hiçliğe dönüşen o çubuk artık bir başkasının sorumluluğuydu. Bundan sonra her şey alıcı tarafta olup bitecekti.

O kendi üstüne düşeni yapmıştı. Şimdi tatlı bir rehavet içindeydi – keyifli ve gururluydu.

* * *

İçime bir kurt düştü şimdi, acaba öykümü yanlış mı naklettim? Bazı karakterler hakikaten delirdiler diye, bir milyon yıl önce herkesin deli olduğu izlenimi bırakmış olmayayım sakın? Hayır, katiyen öyle değildi. Tekrarlıyorum: Katiyen öyle değildi.

O zamanlar hemen herkesin aklı gayet başındaydı ve Reyes'i de bu genel övgüye memnuniyetle dahil ederim. Ayrıca zaten esas sorun delilik değildi, insan beyinlerinin işe yarayamayacak kadar büyük ve yalancı olmalarıydı.

* * *

Kusursuz bir iş çıkaracak olan o roketin başarısını tek başına sahiplenebilecek kimse yoktu. Doğada var olan dağınık şiddetin ele geçirilip sıkıştırıldıktan sonra nispeten küçük paketler halinde düşmanın üstüne nasıl fırlatılabileceği sorununa çözüm bulmak için koca beynini çalıştırmış olan herkesin kolektif başarısıydı bu.

Benim de Vietnam'da bu türden "düş gerçekleştirimleri" konusunda oldukça kişisel bazı deneyimlerim olmuştu – havan toplarını, el bombalarını ve ağır silahları kastediyorum. Doğa bu kadar küçük alanlarda bu kadar kestirilebilir biçimde yıkıcı olmayı insanlığın yardımı olmadan asla başaramazdı.

Bir el bombası fırlattı diye vurduğum yaşlı kadının hikâyesini daha önce anlatmıştım. Daha anlatabileceğim bir sürü hikâyem var; ama gördüğüm ya da işittiğim hiçbir patlama, o Peru roketinin hassas sinir uçları açısından en zengin organı olan burnunu o Ekvador radarının çanağına değdirdiği an olanlarla kıyaslanamaz.

* * *

Günümüzde kimsenin heykelle ilgilendiği yok. Sırf yüzgeçayakları ve ağzıyla bir keski ya da kaynak hamlacını kim nasıl kullansın ki zaten?

Şayet adalardan birine mazinin kilit olaylarından birini ölümsüzleştirecek bir heykel dikilmiş olsaydı, şöylesi pek yakışık alırdı: patlamadan hemen önce, roket ile radar çanağı arasındaki çiftleşme ânı.

Altındaki lavdan altlığa da şu sözcükler kazınabilirdi – roketin tasarımında, imalinde, satışında, alımında ve fırlatılışında parmağı olan herkesin ve güçlü patlayıcıları

eğlence endüstrisinin bir kolu olarak gören herkesin duygularına tercüman olacak sözler:

... Hangi insan gönülden istemezdi bu bitişi![1]

WILLIAM SHAKESPEARE (1564-1616)

1. *Hamlet*, çev. Bülent Bozkurt, Remzi Kitabevi, 2002, s. 114. (Ç.N.)

35

Roketin radar çanağına şu Fransız öpücüğünü kondurmasından yirmi dakika evvel Kaptan Adolf von Kleist, tehlikenin geçtiği ve Bahía de Darwin'in çanaklığından aşağı inebileceği kanaatine varmıştı. Gemide ne var ne yoksa götürülmüştü ve cesur, küçük bir ahşap yelkenli olan kraliyet gemisi Beagle'ın 27 Aralık 1831'de dünyayı dolaşmak üzere yola koyulduğunda sahip olduğundan bile daha az konforu ve seyir aracı kalmıştı. Beagle'ın hiç değilse bir pusulası vardı, bir de sekstantı ve gemilerinin mekanik evren içindeki konumunu yıldız bilgileri sayesinde hatırı sayılır bir doğrulukla tahmin edebilen deniz kâşifleri. Dahası, Beagle'da geceleyin kullanmak için gaz lambaları ve mumlar, denizciler için hamaklar, kaptanlar için şilteler ve yastıklar vardı. Oysa şimdi, geceyi Bahía de Darwin'de geçirmeye niyetlenen herkes, takatsiz başını çıplak çelik zemine koymak ya da belki Hisako Hiroguchi'nin gözlerini daha fazla açık tutamadığı zaman yaptığı şeyi yapmak zorundaydı. Hisako ana salonun tuvaletine girip klozet kapağının üstüne oturur ve kavuşturup lavaboya dayadığı kollarına başını yaslardı.

* * *

Oteldeki insan kalabalığını, tepesi otobüsü yalayıp geçen ve bir daha asla geri dönmeyen dev bir dalgaya benzetmiştim. Rıhtımdaki kalabalığın ise daha ziyade bir tornadoyu andırdığını söylemeliyim. Şimdi de o yırtıcı hortum alacakaranlıkta kentin iç kısımlarına doğru ilerliyor, yol boyunca kendi kendini yiyerek büyüyordu; çünkü içindeki insanların kendileri de artık soyulmaya değer hale gelmişlerdi – ellerinde ıstakozlar, şaraplar, elektronik aletler, perdeler, elbise askıları, sigaralar, sandalyeler, halı ruloları, havlular, yatak örtüleri ve daha neler neler vardı.

Bunun üzerine kaptan oflaya puflaya çanaklıktan indi. İnce basamaklar çıplak ve nazenin ayaklarını yara bere içinde bırakmıştı. Görebildiği kadarıyla gemi ve rıhtım olduğu gibi kendisine kalmıştı. Önce kamarasına gitti; çünkü üstünde donundan başka bir şeyi yoktu. Çapulcuların ona bir parça giysi bırakmış olmalarını umuyordu. Ancak kamarasının ışığını yakmak için düğmeye bastığında hiçbir şey olmadı – gemide ampul de bırakmamışlardı çünkü.

Ampul olmasa da elektrik vardı – zira geminin makine dairesindeki akümülatörler hâlâ doluydu. Şöyleydi: Ampul hırsızları, akümülatörler, jeneratörler ve marş motorları henüz çalınamadan, makine dairesini karanlığa gömmüşlerdi. Yani bir bakıma, farkında olmadan insanlığa büyük bir iyilikte bulunmuşlardı. Sayelerinde gemi hâlâ çalışabilir durumdaydı. Seyir araçları yokken o da Selena MacIntosh kadar kör sayılırdı; ama hâlâ dünyanın o kesimindeki en hızlı gemiydi ve gerekirse yirmi gün hiç yakıt ikmali yapmadan suları yararak son sürat yol alabilirdi – zifirî karanlığa gömülü makine dairesinde hiçbir sorun çıkmaması şartıyla tabii.

Gerçi evdeki hesap çarşıya uymayacaktı: Denizde

yalnızca beş gün geçirdikten sonra, zifirî karanlığa gömülü makine dairesinde çok büyük bir sorun çıkacaktı.

* * *

Çıplaklığını örtmek için kamarasında el yordamıyla bir-iki giysi aranırken, kaptanın denize açılmak gibi bir niyeti katiyen yoktu. Odada bir mendil ya da bir el havlusu bile kalmamıştı. Kumaş kıtlığını da böylece ilk kez tatmış oluyordu. Bu türden bir kıtlık şimdilik sadece sinir bozucu olmaktan ibaretti; ama ömrünün henüz yaşanmamış otuz senesi boyunca onu canından bezdirecekti. Tenini gündüz vakti güneş yanığından, geceleyin dondurucu soğuktan koruyacak bir parça kumaşa hasret kalacaktı. Kaptan ve diğer öncü koloniciler, Hisako'nun kızı Akiko'nun kürk mantosuna nasıl da imrenecekleri!

Akiko'nun kendi tüylü bebekleri doğana kadar Akiko'dan başka herkes, gündüzleri balık bağırsaklarıyla örülen tüylerden yapılmış kırılgan pelerinler ve şapkalarla örtünmek zorunda kalacaktı.

Mamafih Mandarax tam aksini söylemiş:

İnsan tüysüz bir ikiayaklıdır.

PLATON (MÖ 427?-347)

Kaptan kamarasını araştırırken soğukkanlılığını korudu. Tuvaletteki duşun damlatan musluğunu iyice sıkıp kapattı. Taş atıp kolu mu yorulacaktı sanki. O denli sakindi yani. Demiştim ya, sindirim sisteminde hâlâ öğütülecek yemek vardı. Ondan medet uman kimsenin bulunmayışı, iç huzuru açısından daha bile önemliydi. Gemiyi yağmalayan insanlardan hemen hepsinin acil yardıma muhtaç sürü sepet akrabası vardı, tıpkı Kanka-bono

kızları gibi gözlerini devirmeye, karınlarını sıvazlamaya ve gırtlaklarını işaret etmeye başlamışlardı.

Kaptan o dillere destan mizah duygusunu hâlâ kaybetmemişti ve ifrata kaçmakta artık alabildiğine özgürdü. Kimin hatırı için hayatı ciddiye alırmış gibi yapacaktı ki? Gemiyi fareler bile terk etmişti. Bahía de Darwin'de hiç fare olmamıştı, ki bu da Tanrı'nın insanlığa bir diğer lütfuydu. Santa Rosalia'nın ilk kolonicileriyle birlikte fareler de kıyıya çıkmış olsaydı, altı aya kalmadan insanlara yiyecek tek lokma bırakmazlardı.

Bilahare, insanlardan ve birbirlerinden artakalan her şeyi yiyip bitirdikten sonra kendileri de ölürlerdi.

Ne demiş Mandarax:

Fareler!
Köpeklerle savaştılar, kedileri öldürdüler,
Beşiklerdeki bebeleri ısırdılar,
Tenekelerdeki peynirleri yediler,
Aşçıların kepçelerinden çorba içtiler,
Tuzlu balık fıçılarını kırıp açtılar,
Erkeklerin pazar şapkalarına yuva yaptılar,
Elli farklı tondan cırlayarak
Cıyak cıyak bağırarak
Kadınların bile sesini bastırıp
Sohbetlerini bozdular.

ROBERT BROWNING (1812-1889)

Kaptanın kapkaranlık tuvalette harıl harıl işleyen marifetli parmakları, şimdi de yarım şişe konyak olduğunu sonradan keşfedeceği bir şeye rast gelmişti. Sifonun haznesi üstünde duran bu şişe gemide kalan son içki şişesi, muhteviyatı da talimardan pupaya, çanaklıktan omurgaya kadar her yan aransa, gemide bulunabilecek ve bir insanoğlu tarafından sindirebilecek son madde oluyordu.

Bunu söylerken tabii ki yamyamlık olasılığını hariç tutuyorum. Kaptanın kendisinin de gayet yenebilir olduğu gerçeğini göz ardı ediyorum.

Tam da kaptanın parmakları karanlıkta bulduğu şişenin boynuna sıkıca dolandıkları sırada, dışarıdan gelen büyük ve kuvvetli bir güç Bahia de Darwin'i karşı konulmaz bir şiddetle sarstı. Aynı anda: Bir aşağıdaki sandal güvertesinden erkek sesleri yükseldi. Şöyleydi: Kolombiya şilebi San Mateo'ya yakıt ve erzak taşımış olan römorkörün mürettebatı, şimdi de Bahía de Darwin'in iki cankurtaran sandalını çekip götürmeye hazırlanıyordu. Geminin pruva halatını mola etmişlerdi ve römorkör, sancak tarafındaki cankurtaran sandalının suya indirilebilmesi için geminin pruvasını halice doğru çekmekteydi.

Yani gemi Güney Amerika anakarasına artık tek bir halatla kıçından bağlıydı. Şairane bir deyişle, o kıç halatı tüm modern insanlığın beyaz naylon göbek bağıydı.

* * *

Kaptan Bahia de Darwin'in yolcuları arasına hayalet arkadaşım olarak da katılmış olabilirdi. Ama cankurtaran sandallarımızı götüren adamlar teknede kendilerinden başka birinin daha olabileceğinden şüphelenmediler bile.

Ben hariç herkes gidip kaptan gemide tekrar bir başına kalınca, oturup kafa çekmeye başladı. Sarhoş olmayıp da ne yapacaktı? Römorkör, tıpış tıpış arkasından giden cankurtaran sandallarıyla birlikte, akıntıya karşı ilerleyerek uzaklaşmıştı. Bir Noel ağacı gibi ışıl ışıl parlayan San Mateo da, kaptan köşkünün tepesinde dönenip duran radar çanağıyla birlikte, akıntı istikametinde gözden kaybolmuştu. Böylece kaptan, kötü niyetli kimsenin dikkatini çekmeden kaptan köşkünden canının istediği gibi bağırabileceğini düşündü. Elleri geminin dümenin-

de, yıldızlı geceye seslendi: "Denize adam düştü!" Kendinden bahsediyordu.

Hiçbir şey olmasını beklemeden, iskele tarafındaki motorun marş düğmesine bastı. Geminin böğründen, son derece sağlıklı, müthiş bir dizel motorunun gurul gurul gümbürtüsü yükseldi. Kaptan öteki marş düğmesine de basarak motorun tek yumurta ikizine can verdi. Bu güvenilir, sabırlı köleler, Indiana'nın Columbus kentinde doğmuşlardı – Mary Hepburn'ün zooloji dalında yüksek lisans yaptığı Indiana Üniversitesi'nden çok uzak olmayan bir yerde.

Dünya küçük.

* * *

Dizellerin hâlâ çalışır durumda oluşu, konyakla sapıtıp aptallaşma fikrini kaptana daha da mazur gösterdi. Motorları kapattı ve iyi ki de öyle yaptı. Onları iyice kızana dek çalıştırsaydı, o ısı anomalisi Peru'nun stratosferdeki avcı bomba uçaklarından birinin elektronik dikkatini geminin üstüne çekebilirdi. Vietnam'dayken bizim de o kadar hassas ısı detektörlerimiz vardı ki, geceleyin insanların ya da en azından bazı büyük memelilerin varlığını bile algılayabilirlerdi – zira geceleyin bedenler ortamlarından bir nebze daha sıcak olurdu.

Bir keresinde bir su bizonunun üstüne baraj ateşi açtırmıştım. Oralarda saklananlar genellikle insanlar olurlardı – sinsice yanımıza sokulurlar, ellerinden gelirse bizi öldürmeye çalışırlardı. Ne hayat ama! Bütün silahlarımı bırakıp bir balıkçı olmak için neler vermezdim.

* * *

Kaptanın da kaptan köşkünde aklından böyle şeyler

geçmekteydi: "Ne hayat ama!" türünden şeyler. Her şey çok komikti; ama onun hiç gülesi yoktu. Hayatın ona notunu verdiğini, onu pek bir şeye değer bulmadığını ve artık onunla işinin bittiği düşünüyordu. Bilmediği çok şey vardı!

Çıplak ayaklarıyla çıplak çeliğe basarak kaptan köşkünün ve kaptan kamaralarının kıç tarafında kalan güneş güvertesine çıktı. Güneş güvertesinin halı döşemesi sökülüp götürüldüğü için, silah kundaklarına yuva olmak üzere tasarlanmış tıkaçlı delikler açık seçik görülebiliyorlardı – yıldız ışığında bile. Güneş güvertesindeki levhalardan dördünü kendi ellerimle perçinlemiştim. Gerçi benim elimden çıkmış işlerin çoğu ve en güzelleri, geminin çok daha dip kısımlarında saklıydı.

Kaptan başını kaldırıp yıldızlara baktı ve koca beyni ona bu gezegenin koca evrende önemsiz bir toz zerresi olduğunu, kendisinin de o toz zerresi üstünde yaşayan bir mikrop olduğunu ve hiçbir şeyin kendi başına ne geldiğinden daha önemsiz olamayacağını söyledi. O zamanlar koca beyinlerin ekstra kapasitelerini değerlendirmek için yaptıkları bir şeydi bu: böyle saçma sapan konuşmak. Ne yararı varsa... Günümüzde aklından böyle şeyler geçiren kimseye rastlayamazsınız.

Derken bir akanyıldız gördü – atmosferin kıyısında, Peru'nun Ekvador'a resmen savaş açtığı haberinin astronot giysileri içindeki Yarbay Reyes'e az önce ulaşmış olduğu noktada cayır cayır yanan bir göktaşı. Kaptanın koca beynini yeniden tetikleyen akanyıldız, insanların yeryüzüne çarpacak göktaşlarına böylesine hazırlıksız olmalarına bir kez daha hayret etmesine sebep oldu.

Sonra da, roket ile radar çanağı balayına çıkarlarken, havaalanında o muazzam patlama meydana geldi.

* * *

Dış yüzü mavi ayaklı sümsük kuşlarının, deniz iguanalarının, penguenlerin, uçamayan karabatakların resimleriyle süslü otel otobüsü, o sırada bir hastanenin önündeydi. Kaptanın biraderi *Siegfried, bilincini yitirmiş olan *James Wait'e yardım çağırmak için hastaneye girmek üzereydi. *Wait'in kalp krizi geçirmesi, havaalanı yolundan sapıp buraya uğramalarını zorunlu kılmış ve hiç şüphesiz, otobüsteki herkesin hayatını kurtarmıştı.

O patlamadan yayılan dev şok dalgası adeta beton etkisi yarattı. Otobüstekilere hastanenin kendisi patlamış gibi geldi. Otobüsün pencere ve camları içeriye doğru kabardılar ama anlaşılan dağılmaz cam kullanıldığından parçalanmadılar. Şarapnele dönüşmediler yani. Şarapnel yerine Mary'nin, Hisako'nun, Selena'nın, *Kazakh'ın, zavallı *Wait'in, Kanka-bono kızlarının ve kaptanın biraderinin üstüne patlamış mısır görünümlü beyaz taneler yağdı.

Bahía de Darwin'de de aynı şey olacaktı. Pencerelerin hepsi içeri doğru kabaracak ve her yer beyaz patlamış mısır taneleriyle kaplanacaktı.

Daha birkaç saniye önce bütün lambaları ışıl ışıl yanan hastane, şimdi kentin tamamı gibi karanlığa gömülmüştü ve içinden imdat çığlıkları yükseliyordu. Tanrı'ya bin şükür, otobüsün motoru hâlâ çalışıyor, farları da karşıdaki enkazın arasında uzanan dar patikayı aydınlatıyordu. Böylece *Siegfried, eli ayağı her geçen saniye biraz daha dolaştığı halde otobüsü kaldırıp oradan uzaklaştırmayı becerdi. Hastane enkazının altında hâlâ yaşayanlar olsaydı bile *Siegfried'in ya da otobüsteki başka birinin onlara ne faydası dokunabilirdi?

Moloz labirentinin kendi içindeki mantığı, tıngır mıngır ilerleyen otobüsü patlamanın merkezi olan havaalanından uzağa, rıhtıma doğru yöneltti. Kenti bataklık üzerinden iskelelere bağlayan yol nerdeyse hiç hasara

uğramamıştı, oralarda şok dalgasının yere serebileceği çok az şey vardı.

* * *

*Siegfried von Kleist'ın otobüsü rıhtıma doğru sürmesinin tek sebebi, en elverişli yolun o tarafta olmasıydı. Nereye gittiklerini bir tek kendisi görebiliyordu. Öbürleri hâlâ yerde yatmaktaydılar. Mary Hepburn bilincini kaybetmiş olan *James Wait'i Kanka-bono kızlarının üstünden çekmişti; yani *Wait artık sırtüstü yatıyordu, başı da Mary'nin kucağındaydı. Kanka-bono'ların neler olup bittiğine dair en ufak bir kuramdan yoksun kalan koca beyinleri artık tamamen susmuştu. Hisako Hiroguchi, Selena MacIntosh ve *Kazakh da aynı şekilde donakalmıştı.

Şok dalgası herkesin içkulaklarındaki kemikleri, yani vücutlarının en minik kemiklerini o kadar zorlamıştı ki, donakalmaları yetmezmiş gibi bir de sağır olmuşlardı. Üstelik hiçbirinin işitme duyusu bir daha asla tamamen iyileşmeyecekti. Kaptan hariç, Santa Rosalia'nın ilk kolonicilerinin hepsi de hafiften sağır olacaklardı, öyle ki aralarında geçen konuşmaların büyük bölümü, şu ya da bu dilde "Ha?" ya da "Bağırsana biraz," filan demekten ibaret kalacaktı.

Bereket versin bu kusur kalıtımsal değildi.

* * *

Andrew MacIntosh ve Zenji Hiroguchi gibi, onlar da neye uğradıklarını asla anlayamayacaklardı – öbür dünyaya giden mavi tünelin sonunda bu gibi sorulara yanıt bulunuyorsa şayet, işin rengi değişir tabii. Kaptanın teorisini –bu patlamanın ve henüz meydana gelmemiş olan ikinci patlamanın uzaydan akkor halinde yağan kaya parçaları yüzünden meydana geldikleri iddiasını– doğru

kabul edeceklerdi ama bütün kalpleriyle değil; zira kaptanın pek çok konuda gülünç yanılgılara düştüğü zamanla ortaya çıkacaktı.

* * *

Kaptanın eli ayağına dolaşan küçük biraderi, kulakları çınlar, işitmesi azıcık düzelir gibi olurken, otobüsü Bahía de Darwin'e en yakın iskelenin üstünde durdurdu. Geminin sığınak vazifesi göreceği hiç aklına gelmemişti. Onu karanlıklar içinde, besbelli terk edilmiş, pencereleri içeri göçmüş, cankurtaran sandalları kaybolmuş ve iskeleye tek bir halatla kıçından yarım yamalak bağlanmış vaziyette bulduğuna şaşırmamıştı. Kendi haline bırakılan pruvası iskeleden bir miktar uzaktaydı, pruvadan sarkan iskele tahtası suyun üstünde yüzüyordu.

O da tabii ki yağmalanmıştı, tıpkı otel gibi. İskelenin üstü, leş kargalarının arkalarında bıraktıkları paket kâğıtlarıyla, karton kutularla ve diğer çöplerle doluydu.

*Siegfried biraderini görmeyi beklemiyordu. Kaptanın New York'tan ayrıldığını duymuştu ama Guayaquil'e varıp varmadığından haberi yoktu. Eğer kaptan Guayaquil'de bir yerlerdeyse, muhtemelen ya ölü ya yaralı ya da her halükârda başkalarına pek yardımı dokunamayacak vaziyette olmalıydı. Tarihin bu noktasında, Guayaquil'de kimse kimseye hayrı dokunabilecek vaziyette sayılmazdı.

Ne demiş Mandarax:

> *Kendine yardım eden Tanrı'dan da yardım görür.*[1]
>
> JEAN DE LA FONTAINE (1621-1695)

1. *Masallar*, çev. Sabahattin Eyüboğlu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014, s. 233. (Y.N.)

*Siegfried'in yegâne umudu, kaosun içinde huzurlu bir mola yeri bulmaktı. Umduğunu bulmuştu da. Ortalıkta başka kimsecikler yok gibiydi.

Bunun üzerine, Huntington koresinin sebep olduğu istemsiz dans hareketlerini egzersiz yaparak –hoplayıp zıplayarak, şınav çekerek, çöküp kalkarak filan– kontrol altına alabilirim belki diye düşünerek otobüsten indi.

Ay yükseliyordu.

Derken, Bahía de Darwin'in güneş güvertesinde ayağa kalkan bir insan figürü gördü.

O insan *Siegfried'in biraderiydi; ama kaptanın yüzü gölgede kaldığı için *Siegfried onu tanıyamadı.

*Siegfried'in kulağına, geminin hayaletli olduğuna ilişkin rivayetler çalınmıştı. Gördüğü şeyin bir hayalet olduğuna inanıyordu. Onun ben olduğumu sanıyordu. Leon Trout'u görmekte olduğunu sanıyordu.

36

Ancak kaptan biraderini tanımıştı, güverteden ona seslendi ve bir hayalet olarak orada cisimlenmiş olsaydım söylemeyi benim de içimden geçirebileceğim bir şey söyledi. Şöyle bağırdı: "'Asrın Doğa Gezisi'ne hoş geldiniz!"

* * *

Şişesini boşaldığı halde hâlâ elinden bırakmayan kaptan, biraderiyle aşağı yukarı aynı seviyede olabilmek için kıçtaki ana güverteye indi; *Siegfried de aralarındaki dar boşluktan denize düşmeden yaklaşabildiği kadar yaklaştı ona. Kıç halatı, yani şu beyaz göbek bağı, aralarındaki boşlukta köprü gibi uzanıyordu.

"Sağır oldum," dedi *Siegfried. "Sen de oldun mu?"

"Hayır," dedi kaptan. Olay sırasında *Siegfried'e göre patlama merkezinden epey uzak bir noktadaydı. Gerçi komik bulmayı seçtiği bir burun kanaması geçirmişti. Şok dalgası onu güneş güvertesinde yere devirdiği zaman burnunu fena çarpmıştı. Konyak mizah duygusunu her şeyin inanılmaz derecede komik gözüktüğü bir noktaya vardırmıştı.

*Siegfried'in iskelede yapmış olduğu egzersizlerin,

ikisinin de babalarından almış olabilecekleri dans hastalığına yönelik bir tezyif olduğunu düşünmüştü. "Babamızı taklit edişin çok hoşuma gitti," dedi. Bütün bunları Almanca konuşuyorlardı – Almanca anadilleriydi, öğrendikleri ilk dil.

"Adie!" dedi *Siegfried. "Hiç komik değil!"

"Her şey komik," dedi kaptan.

"İlaç var mı? Yiyecek var mı? Yataklar yerlerinde mi?" dedi *Siegfried.

Kaptan bu soruları Mandarax'ın pek iyi bildiği bir alıntıyla yanıtladı:

Çok şey borçluyum: Hiçbir şeyim yok. Geri kalanını yoksullara veriyorum.

FRANÇOIS RABELAIS (1494-1553)

"Sarhoşsun sen!" dedi *Siegfried.

"Neden olmayayım ki?" dedi kaptan. "Ben bir soytarıdan başka hiçbir şey değilim." Konyağın beynine verdiği gelişigüzel hasar onu fena halde bencilleştirmişti. Uzaktaki karanlık ve perişan kentte başkalarının kim bilir neler çekmekte olduklarını hiç akıl edemiyordu. "Kendi müretteb atımdan biri, pusulamı çalmasına mâni olmaya çalışırken bana ne dedi biliyor musun Ziggie?"

"Hayır," dedi *Siegfried ve yeniden dans etmeye koyuldu.

"'Çekil yolumdan soytarı!'" dedi kaptan, ardından kahkahalara boğuldu. "Bir amirale bunu söylemeye cüret etti Ziggie. Onu seren cundasına astıracaktım, *hık*... şayet biri seren cundasını... *hık*, çalmamış olsaydı... *hık*. Şafak sökerken, *hık*... şayet biri şafağı çalmamış olsaydı."

Sırası gelmişken söyleyeyim, insanları hâlâ hıçkırık tutuyor. Hıçkırıp hıçkırmamak hâlâ ellerinde değil. On-

ların hıçkırdıklarını sık sık duyarım, geniş beyaz kumsallarda yatar ya da mavi lagünlerde yüzerlerken glottislerini istemsizce kapatırlar ve spazmlar yüzünden sarsıla sarsıla solumaya başlarlar. Nedendir bilmem, şimdilerde insanlar bir milyon yıl önce hıçkırdıklarından daha çok hıçkırıyorlar. Bunun evrimle alakası olduğunu pek sanmıyorum; evrimden ziyade, çoğu insanın çiğ balıkları doğru dürüst çiğnemeden mideye indirmesiyle alakalı.

(İNSANLAR)

Ve insanlar küçülen beyinlerine rağmen hâlâ eskisi kadar çok gülüyorlar. Bir avuç insan kumsalda öteye beriye uzanmış yatıyor olsalar ve içlerinden biri osursa mesela, herkes kahkahayı salıverir, tıpkı bir milyon yıl önceki insanların yapmış olacakları gibi.

37

"*Hık*," diye devam etti kaptan, "aslına bakarsan haklılığım kanıtlanmış oldu... *hık*, *Siegfried," dedi. "Zaman zaman büyük göktaşlarının yeryüzüne çarpmalarını beklememiz gerektiğini eskiden beri söylerdim. İşte bak... *hık*, dediğim... *hık*, çıktı."

"Patlayan şey hastaneydi," dedi *Siegfried. Ona sahiden de öyle gelmişti.

"Hiçbir hastane öyle patlamaz," dedi kaptan, sonra da *Siegfried'i dehşete düşüren bir sıçrayışla korkuluğun üstüne çıkıp iskeleye atlamaya hazırlandı. Aslında öyle aman aman bir tehlike yoktu ortada – atlama mesafesi topu topu iki metre kadardı; ama kaptan çok sarhoştu.

Kaptan başarılı bir uçuş gerçekleştirip iskeleye dizüstü kapaklandı. Bu hareket hıçkırığını geçirmişti.

"Gemide başka kimse var mı?" diye sordu *Siegfried.

"Biz ödleklerden başka kimse yok burada," dedi kaptan. *Siegfried ile kendisinin birbirlerinden başka herhangi birinin yardımına koşmaktan sorumlu olduklarına dair en ufak bir fikri yoktu. Otobüsteki herkes hâlâ boylu boyunca yerde yatmaktaydı. Bu arada *Siegfried Mandarax'ı, belki Hisako Hiroguchi'yle iletişim kurması gerekir diye Mary Hepburn'e emanet etmişti. Mandarax, dediğim gibi, Kanka-bono'lara tercüman olarak hiçbir işe yaramazdı.

Kaptan kolunu *Siegfried'in zangır zangır sarsılan omuzlarına atarak ona şöyle dedi: "Korkma sakın birader. Biz hayatta kalmayı iyi beceren bir sülaleden geliyoruz. Küçük bir göktaşı yağmuru von Kleist'lara vız gelir tırıs gider."

"Adie..." dedi *Siegfried, "gemiyi doka yaklaştırmanın bir yolu var mı?" Otobüsteki insanların gemide kendilerini biraz daha emniyette ve kesinlikle daha rahat hissedebileceklerini düşünmüştü.

"Gemiyi siktir et. Gemide bir şey kalmadı," dedi kaptan. "Galiba yaşlı Leon'u bile çaldılar." Evet... Leon dediği ben oluyordum.

"Adie..." dedi *Siegfried, "şu otobüste on kişi var, üstelik içlerinden biri kalp krizi geçiriyor."

Kaptan gözlerini kısarak otobüse baktı. "Nasıl bu kadar görünmez olabiliyorlar?" dedi. Hıçkırığı tamamen kesilmişti.

"Yerde yatıyorlar da ondan, korkudan ödleri patladı," dedi *Siegfried. "Senin ayılman lazım. Ben onlarla ilgilenemem. Senin ayılıp elinden ne gelirse yapman gerekecek. Ben artık hareketlerime hâkim olamıyorum Adie. Bir bu eksikti – babamın hastalığına tutuldum."

Kaptan için zaman durdu. Bu onun için çok tanıdık bir yanılsamaydı. Aynı duyguyu her yıl birkaç defa tecrübe edeceğine bahse girebilirdi – ne zaman şakaya vuramayacağı bir haber alsa aynı şey olurdu. Zamanın yeniden akmaya başlamasını nasıl sağlayacağını da bilirdi, kötü haberi yadsıyarak tabii ki. "Bu doğru değil," dedi. "Olamaz."

"Yani sence iş olsun diye mi dans ediyorum ben?" dedi *Siegfried, istemsizce dans ederek biraderinden uzaklaşırken.

Sonra yine istemsizce kaptana yaklaşıp şöyle dedi: "Benim sonum geldi. Belki de hiç yaşamamış olmalıy-

dım. En azından çocuğum yok, zavallı bir kadıncağızın dünyaya bir diğer ucube daha getirmesine sebep olmadım bari."

"Kendimi öyle çaresiz hissediyorum ki," dedi kaptan, sonra bezgin bir sesle ekledi, "ve körkütük sarhoş. Vay anasını... başka sorumluluk beklemiyordum doğrusu. Çok sarhoşum. Düşünemiyorum. Bana ne yapacağımı söyle Ziggie."

Kaptan pek bir şey yapamayacak kadar sarhoş olduğu için ağzı açık ayran budalası gibi kenarda durup beklerken, Mary Hepburn ile Hisako ve dans eden bedenine söz geçirmeyi başarabildiği sürece zavallı *Siegfried, geminin kıçını otobüsle çekerek iskeleye yanaştırdılar, sonra da otobüsü geminin başka türlü ulaşamayacakları en alçak güvertesine çıkmalarını sağlayacak bir merdiven gibi kullanabilmek için kıçın tam altına park ettiler.

Ah, tabii, haklısınız, "Ne dâhiyane bir fikir bu böyle," "O müthiş koca beyinleri olmadan bunu asla yapamazlardı," "Bugün hiç kimsenin böyle şeyler yapmayı asla akıl edemeyeceğine bahse girebilirsiniz," falan diyebilirsiniz. Ama unutmayın, gezegen diğer insanların müthiş koca beyinlerinin eser ve etkinlikleri sayesinde nerdeyse yaşanmaz hale getirilmiş olmasaydı, bu insanlar bu kadar yaratıcı davranmak zorunda kalmaz, böylesine çetin zorluklarla karşılaşmazlardı.

Ne demiş Mandarax:

Atlıkarıncada kaybettiğimizi salıncakta kazanırız!

PATRICK REGINALD CHALMERS
(1872-1942)

* * *

Herkes en çok *James Wait'le uğraşmak zorunda kalacaklarını zannetmişti. Oysa onları en çok uğraştıran kaptan olacaktı; çünkü kaptan bu insan zincirinde halka oluşturmasına güvenilemeyecek kadar sarhoştu ve elinden sadece otobüsün arka koltuğunda oturup bu kadar sarhoş olduğuna yanmak geliyordu.

Hıçkırıkları yeniden başlamıştı.

*James Wait'i gemiye nasıl bindirdiklerine gelince: İskelede, Mary Hepburn'ün halatın ucundan *Wait'e bir emniyet kayışı yapmasına yetecek kadar ekstra kıç halatı vardı. Bu tamamen Mary'nin fikriydi tabii, emniyet kayışı yani. Ne de olsa tecrübeli bir dağcıydı. Emniyet kayışını taktıktan sonra *Wait'i otobüsün yanına yatırdılar. Sonra Mary, Hisako ve *Siegfried otobüsün damına çıkıp *Wait'i mümkün olduğunca sarsıntısız bir şekilde yukarıya çekti. Sonra da bu üç kişi, onu korkuluğun üstünden aşırıp ana güverteye indirdi. Bilahare, onu güneş güvertesine taşıyacaklardı ve orada *Wait'in bilinci kısa bir süre için yerine gelecekti – Mary Hepburn'le karıkoca olmalarına yetecek kadar.

* * *

Bu iş bitince *Siegfried, kaptana gemiye binme sırasının kendisine geldiğini söylemek üzere aşağı indi. Kaptan, otobüsün damına çıkmaya çalışırken kendini madara edeceğini bildiği için zamana oynadı. Sarhoşken atlamak kolaydı. Ama azıcık kıvraklık gerektiren bir tırmanış gerçekleştirmek başka şeydi. Bir milyon yıl önce aramızdan bu kadar çok kişinin neden zaman zaman beyinlerinin belli başlı bölgelerini alkolle uyuşturduğu hâlâ ilginç bir muammadır. Kim bilir, belki de evrimi doğru istikametine sokmaya çalışıyorduk – daha küçük beyinler istikametine.

Zamana oynayan kaptan, ayakta bile duramadığı

halde aklı başında ve saygın görünmeye çalışarak biraderine şöyle dedi: "O adamın yerinden oynatılabilecek kadar iyi olduğuna pek emin değilim ben."

*Siegfried'in sabrı artık taşmıştı. "Bak bu çok kötü işte, öyle değil mi? Çünkü biz adamcağızı çoktan taşıdık bile. Belki de helikopter çağırmalı ve onu Waldorf-Astoria'nın kral dairesine uçurmalıydık," dedi.

Bu sözler, kaptan otobüsün damına çıkmayı tekrar tekrar deneyip beceremediği sırada aralarında geçen "Hop!", "Ha gayret!" ve "Aman dikkat!" gibi laflar dışında von Kleist biraderlerin son konuşmaları olacaktı.

Kaptan, becerene kadar rezil rüsva da olsa, sonunda dama çıkmayı başardı. Damdan gemiye geçme işini bari kendi başına becerdi. Sonra *Siegfried, Mary'ye diğerleriyle birlikte gemiye binmesini ve Willard Flemming olduğuna inandıkları *Wait için elinden geleni yapmasını söyledi. Mary de, otobüsün damına yardımsız çıkmanın erkeklere mahsus bir gurur meselesi olduğunu düşünerek *Siegfried'in sözünü dinledi.

* * *

Böylece *Siegfried iskelede bir başına kaldı ve başını kaldırıp gemidekilere baktı. Herkes onun da aralarına katılmasını bekliyordu ama bu olmayacaktı. *Siegfried dama tırmanacağına otobüse gidip sürücü koltuğuna oturdu. Kolu bacağı seğirip durduğu halde motoru çalıştırmayı başardı. Son sürat kente doğru gitmeyi ve otobüsü bir yerlere çarparak kendini öldürmeyi planlıyordu.

Daha vitesi bile geçiremeden, bir başka muazzam patlamadan yayılan şok dalgası onu serseme çevirdi. Bu patlama kentte ya da kente yakın bir yerde olmamıştı. Bu seferki dalga akıntı istikametinden, hemen hiç kimsenin yaşamadığı bataklık civarından geliyordu.

38

İkinci patlama da aynen ilki gibiydi. Roketin teki bir radar çanağıyla çiftleşmişti. Bu seferki çanak, küçük Kolombiya şilebi San Mateo'nun tepesindekiydi. Rokete hayat kıvılcımını veren Perulu pilot Ricardo Cortez, onu Bahía de Darwin'in radar çanağına âşık ettiğini sanmıştı; oysa Bahía de Darwin'in radarı madarı yoktu artık, dolayısıyla söz konusu türden roketlerin gözünde hiçbir seksapeli kalmamıştı.

Binbaşı Cortez bir milyon yıl önce "mazur görülebilir hata" diye tabir edilen şeyi yapmıştı.

Ayrıca şunu da söylemekte fayda var, şayet "Asrın Doğa Gezisi" bir gemi dolusu ünlüsüyle birlikte planlandığı gibi yürüseydi, Peru asla Bahía de Darwin'e saldırılmasını emretmiş olmazdı. Peru dünya kamuoyuna bu kadar duyarsız kalamazdı. Ama gezinin iptali, gemiyi tamamen farklı bir açmaza sokmuştu; bir başka deyişle, havaya uçurulmak, napalm bombasına hedef olmak ya da makineli tüfekle falan taranmak için resmen kaşınan adamların, yani "donanma personeli"nin tasarrufuna sunulmuş, potansiyel bir askerî nakliye aracı haline getirmişti onu.

* * *

Velhasıl şu Kolombiyalılar ay ışığında bataklıkta ilerliyorlardı. Rotalarını açık okyanusa ve memleketlerine çevirmiş, bir haftadır boğazlarından geçen ilk doğru dürüst yemeği yiyor ve radar çanaklarının bir döner Meryem Ana gibi kendilerine göz kulak olduğunu zannediyorlardı. Meryem Anaları onlara bir zarar gelmesine asla izin vermezdi. Bilmedikleri çok şey vardı.

Bu arada, yemekte oldukları şey de, artık eskisi kadar süt veremeyen yaşlı bir mandıra ineğiydi. San Manteo'ya erzak götüren mavnanın, muşambanın altında taşıdığı şey buydu: hâlâ canlı sayılabilecek bir mandıra ineği. Kıyıdaki insanlar onu göremesinler diye ineği gemiye rıhtımdan gözükmeyen taraftan çıkartmışlardı. Kıyıda o inek için adam öldürebilecek kadar gözü dönmüş insanlar vardı.

Ve o inek, Ekvador'dan çıkmasına göz yumulamayacak kadar bereketli bir protein kaynağıydı.

* * *

Onu gemiye çıkartışları da enteresan olmuştu. Bir taşıma askısı ya da ağ kullanmamışlardı. Boynuzlarına ip dolaya dolaya ona urgandan bir taç örmüşlerdi. Vinç kablosunun ucundaki çelik kancayı da bu dolaşık urgan tacına saplamışlardı. Sonra yukarıdaki vinç operatörü kabloyu sarmaya başlamış ve az sonra inek havada dımdızlak asılı kalmıştı – hayatında ilk kez iki ayağı üstünde doğrulmuştu, arka bacaklarını sere serpe uzatmış, memeleri meydanda, ön bacakları enlemesine gerilmiş vaziyette sallanıyor, bir kangurunun genel görünümünü arz ediyordu.

Bu iriyarı memeliyi üretmiş olan evrim süreci, onun böyle bir vaziyete gireceğini, bütün vücut ağırlığını boynuna taşıtmak zorunda kalacağını asla öngörememişti. Havada asılı kaldıkça, boynu giderek bir mavi ayaklı

sümsük kuşunun ya da kuğunun ya da uçamayan karabatağın boynunu andırmaya başlamıştı.

O zamanlar, belli bazı koca beyinlere göre, onun bu uçuş deneyimi gülünç bir hadiseydi. O hayvanın zarif göründüğünü kimse iddia edemezdi.

Nihayet San Mateo'nun güvertesine bırakıldığı zaman o kadar ciddi biçimde sakatlanmıştı ki, artık ayakta duramıyordu. Ama bu zaten olması beklenen bir şeydi ve hiç mahzuru yoktu. Yılların tecrübesi, bu muameleyi gören sığırların en az bir hafta daha yaşamaya devam edebileceklerini ve böylece yenme zamanları gelene kadar kendi etlerini çürümekten korumuş olacaklarını denizcilere öğretmişti. O mandıra ineğine yapılanlar, yelkenli gemiler devrinde dev kara kaplumbağalarına yapılanların daha kısa süreli bir versiyonu idi.

Her iki vakada da, eti dondurmaya hiç gerek kalmıyordu.

* * *

Mutlu Kolombiyalılar, güçlü patlayıcıların evrimindeki son nokta olan ve "dagonit" adı verilen şey tarafından lime lime edildikleri sırada, o zavallı ineğin etini yalayıp yutmakla meşguldüler. Dagonit, aynı şirket tarafından üretilen ve "glakko" diye bilinen çok daha güçsüz bir patlayıcının tabiri caizse oğluydu ve ikisi de Rum ateşinin, barutun, dinamitin, korditin ve TNT'nin soyundan geliyordu.

Velhasıl Kolombiyalıların o ineğe çok eziyet ettiklerini ama dagonitin koca beyinli mucitlerinin büyük katkıları sayesinde ineğin intikamının derhal ve hunharca alındığını söylemek herhalde yanlış olmaz.

* * *

Kolombiyalıların ineğe çektirdikleri eziyet düşünülürse, sesten hızlı uçmakta olan Binbaşı Ricardo Cortez'i eski günlerin erdemli bir şövalyesi olarak görmek mümkündür. İnekten de, roketinin neye çarptığından da habersiz olduğu halde, o da kendini aynen böyle görüyordu. Amirleriyle telsiz bağlantısı kurup Bahía de Darwin'in yok edildiğini bildirdi. O akşamüstü havaalanına bir roket bıraktıktan sonra yere inmiş olan en iyi arkadaşı Yarbay Reyes'e İspanyolca bir mesaj iletilmesini istedi: *Haklıymışsın.*

Roketi serbest bırakmanın cinsel ilişki kadar coşturucu olduğu konusunda kendisine hak verdiğini Reyes mutlaka anlayacaktı. Cortez, Bahía de Darwin'i vurmuş olmadığını hiç öğrenemeyecekti. Haliçte paramparça olup köftelik kıymaya dönüşen Kolombiyalıların dostları ve akrabaları da, onların başlarına neler geldiğini hiç bilemeyeceklerdi.

* * *

Havaalanına çarpan roket, Darwinci kuram açısından tabii ki San Mateo'yu vurandan çok daha etkiliydi. Aksi takdirde kendi türünü çoğaltmayı sürdürecek olan binlerce insan, kuş, kedi, köpek, fare, sıçanı vs. öldürmüştü.

Oysa bataklıktaki patlama, yalnızca on dört kişilik mürettebatı, gemide bulunan yaklaşık beş yüz fareyi, birkaç yüz kuşu, bir miktar yengeci ve balığı öldürmüştü.

Gerçi gıda zincirinin en dibindeki canlılara pek tesiri olmayan bir saldırıydı bu. Kendi dışkıları ve atalarının cesetleriyle birlikte bataklığın balçığını oluşturan milyarlarca mikroorganizma vardı. Patlama onları fazla ırgalamamıştı; çünkü ani duruş ve kalkışlara karşı pek duyarlı sayılmazlardı. Otobüsün sürücü koltuğundaki *Siegfried von Kleist'ın intihar etmeye niyetlendiği gibi –ani bir duruşla– intihar etmelerine olanak yoktu.

Saldırı sırasında ansızın bir muhitten diğerine taşınıvermişlerdi. Eski muhitlerinin büyük bir kısmını da beraberlerinde götürerek havada uçuşmuşlar, sonra da döküle saçıla aşağı inmişlerdi. Hatta birçokları patlama sayesinde büyük refaha kavuşmuşlardı; inekten, farelerden, mürettebattan ve diğer yüksek canlı türlerinden artakalanlarla kendilerine güzel bir ziyafet çekmişlerdi.

Ne demiş Mandarax:

Doğanın ne kadar azla yetindiğini görmek harikulade bir şeydir.

MICHEL EYQUEM DE MONTAIGNE
(1533-1592)

Glakkonun oğlu ve soylu dinamitin torunu olan dagonitin infilakı, haliçte dev bir dalga yaratmıştı. Guayaquil rıhtımındaki otobüsü iskeleden söküp alarak, zaten her halükârda ölmek isteyen Siegfried von Kleist'ın boğulmasına yol açtığında, dalganın yüksekliği altı metreyi bulmuştu.

Daha da önemlisi: İnsanlığın geleceğini anakaraya bağlayan beyaz naylon göbek bağını da koparıp atmıştı.

Dalga Bahia de Darwin'i akıntıya karşı bir kilometre sürükledi, sonra da sığ bir yerde onu yavaşça balçığın üstüne bıraktı. Gemi yalnızca ay ışığıyla değil, Guayaquil'in her yerinden yükselen marazi, göz alıcı alevlerle de aydınlanmıştı.

Kaptan, kaptan köşküne çıktı. Geminin dibinde, karanlıkta bekleyen ikiz dizel motorlarını çalıştırdı. İkiz pervaneleri de devreye sokunca, gemi kayarak balçıktan sıyrıldı. Artık özgürdü.

Kaptan dümeni akıntı istikametine yöneltti, açık okyanusa doğru.

Ne demiş Mandarax:

Gemi, yeryüzünden kopmuş bir parça misali küçük bir gezegen gibi bir başına ve hızla ilerledi.[1]

JOSEPH CONRAD (1857-1924)

Üstelik Bahia de Darwin herhangi bir gemi değildi. İnsanlığın geleceği açısından yeni Nuh'un Gemisi'ydi o.

1. *Narcissus'un Zencisi*, çev. Erhun Yücesoy, Can Yayınları, 2013, s. 43. (Y.N.)

İKİNCİ KİTAP

Böyle Oldu

1

Haritaları, pusulası ya da seyir fenerleri olmadan gecenin içinde yol alan ama her şeye karşın soğuk ve derin okyanusu son sürat yarıp geçen yeni, beyaz bir motorlu gemiydi şimdi. İnsanlığın gözünde artık var olmayan bir gemiydi. İnsanlık, havaya uçup paramparça olan geminin Bahía de Darwin olduğunu zannediyordu, San Mateo değil.

Bir hayalet gemiydi o artık, karayı gözden kaybetmiş, kaptanının ve on yolcusundan yedisinin genlerini batıya doğru, başlayalı şimdilik bir milyon yıl olmuş bir maceraya doğru götürmekteydi.

Bir hayalet geminin hayaletiydim artık. Kilgore Trout adındaki koca beyinli bir bilimkurgu yazarının oğluyum ben.

Amerika Birleşik Devletleri Deniz Piyadeleri'nden firar etmiştim.

İsveç'ten siyasal sığınma hakkı almış ve Malmö'deki bir tersanede kaynakçı olarak işe başlamıştım. Bir gün Bahía de Darwin'in gövdesi içinde çalışırken kafama düşen çelik bir levha kellemi uçurunca, öbür dünyaya giden mavi tünele ayak basmayı reddetmiştim.

Cisimlenme gücüm her zaman vardı; ama bunu yalnızca bir defa yaptım: Maceramın daha en başlarında –

gemimin Malmö'den Guayaquil'e giderken Kuzey Atlantik'te karşılaştığı fırtına sırasında– birkaç ıslak ve keşmekeş an için cisme büründüm. Çanaklıkta göründüm ve çekirdek kadronun İsveçli bir üyesi başını kaldırıp orada beni gördü. Epeydir içmekteydi. Kellesi uçmuş bedenim geminin kıç tarafına dönüktü ve kollarımı havaya kaldırmıştım. Kopuk kafamı bir basketbol topu gibi ellerimde tutuyordum.

* * *

Guayaquil'den apar topar ayrıldıktan sonra denizdeki ilk gecemizin sona ermesini beklediğimiz sırada Bahía de Darwin'in kaptan köşkünde Kaptan Adolf von Kleist'ın yanı başında dikilirken de görünmez haldeydim yani. Kaptan bütün gece uyumamıştı ve artık ayıktı; ama başı çatlarcasına ağrıyordu, acısını Mary Hepburn'e "... gözlerimin arasını altın bir vidayla oyuyorlar sanki," diye tarif etmişti.

Önceki gecenin utanç verici taşkınlığına dair başka hatıraları da vardı – otobüsün damında ayağa kalkmaya uğraşırken birkaç kez düştüğü için her tarafı yara bere içindeydi. Omuzlarına herhangi bir sorumluluk yükleneceğini bilseydi asla o kadar sarhoş olmazdı. Kendisi gibi bütün geceyi ayakta geçiren ve kaptan kamaralarının kıç tarafındaki güneş güvertesine yatırdıkları *James Wait'in başından hiç ayrılmayan Mary'ye çoktan açıklamıştı bunu.

*Wait'i oraya çıkarmış ve Mary'nin bluzunu katlayıp başının altına yastık yapmışlardı; zira geminin geri kalan kısmı kapkaranlıktı. Ay da battıktan sonra güneş güvertesi en azından yıldız ışığı alıyordu. Gün ağarınca, çıplak çelik levhaların üstünde pişip ölmemesi için *Wait'i bir kamaraya taşımayı planlıyorlardı.

Başka herkes aşağıdaki sandal güvertesindeydi. Selena MacIntosh başını köpeğine yaslayıp ana salona uzanmıştı; altı Kanka-bono kızı da oradaydı. Birbirlerini yastık niyetine kullanıyorlardı. Hisako ise ana salonun çıkışındaki heladaydı ve tuvaletle lavabo arasına sıkışıp uyuyakalmıştı.

* * *

Mary'nin kaptana teslim ettiği Mandarax, kaptan köşkündeki bir çekmecenin içinde duruyordu. Koca gemide, içinde herhangi bir şey olan tek çekmece oydu. Hafif aralık kaldığı için Mandarax gece boyu konuşulanlardan çoğunu gizlice işitip tercüme etmişti. Rasgele bir dile ayarlanmış olduğundan, kaptanın hareket planı dahil her şeyi Kırgızcaya çevirmişti, ki bu plan şöyleydi: Dosdoğru Galápagos Adası Baltra'ya gideceklerdi; orada dok hizmetleri, küçük bir havaalanı ve küçük bir hastane vardı. Güçlü bir radyo istasyonu da vardı, dolayısıyla o iki patlamanın neden kaynaklandığını öğrenecekleri gibi, meteor yağmuru daha geniş bir alanı etkilediyse ya da Mary'nin ileri sürdüğü gibi Üçüncü Dünya Savaşı patlak verdiyse dünyanın geri kalan kısmında neler olup bittiğini de kesin bir şekilde öğrenebileceklerdi.

Evet, bu plan ister Kırgızcaya çevrilsin ister kimsenin anlamadığı başka bir lisana çevrilsin, pek bir şey fark etmezdi; çünkü onları Galápagos Adaları'ndan hiçbirine götüremeyecek bir rotada ilerlemekteydiler.

Kaptanın cehaleti, gemiyi rotasından çıkarmaya tek başına yetebilirdi aslında. Ama kaptan, ilk gece iyice ayılana kadar gemiyi akanyıldızların okyanustaki olası etki noktalarına doğru yöneltmek için rotayı tekrar tekrar değiştirmek suretiyle hatalarını içinden çıkılmaz hale getirmişti. Hatırlarsanız, koca beyni onu bir göktaşı yağmu-

runun sürmekte olduğuna inandırmıştı. Ne zaman bir akanyıldız görse, okyanusa çarpıp dev bir dalgaya yol açmasını bekliyordu.

Dalgayı geminin sivri pruvasıyla karşılamak için de ona doğru gitmesi gerekiyordu. Güneş doğduğunda, kaptanın koca beyni yüzünden gemidekiler kendilerini hemen her yerde bulabilirler ve hemen her yere doğru yol alıyor olabilirlerdi.

* * *

Bu arada, yarı uykuda yarı uyanık vaziyette *James Wait'in başında bekleyen Mary Hepburn, insanların artık akıl erdiremedikleri bir şey yapmaktaydı. Geçmişi yad ediyordu. Bakirelik günlerine geri dönmüştü. Bir uyku tulumunun içindeydi. Günün ilk ışıklarıyla birlikte, bir çobanaldatanın keskin ötüşüyle uyanıyordu. Indiana eyalet parkında kamp kurmuştu – canlı bir müzeydi orası, Avrupalılar insanoğlu tarafından ehlileştirilemeyen ya da yenemeyen hiçbir bitki ya da hayvana müsamaha gösterilemeyeceğini karara bağlamadan evvel o toprakların neye benzediğini örnekleyen küçük bir arazi parçasıydı. Genç Mary kozasından, yani uyku tulumundan kafasını çıkardığı zaman çürümeye yüz tutmuş ağaç gövdeleri ve set çekilmemiş bir akarsu gördü. Ölüp çürüyen canlıların asırlardır birikedurmuş artıklarından oluşan aromatik bir gübre örtüsünün üstünde yatmaktaydı. Bir mikroorganizma olduğunuz ya da yaprak sindirebildiğiniz takdirde etrafta yiyecek çok şey vardı; ama bir milyon otuz yıl öncesinin insanları için burada besleyici bir kahvaltı bulmak mümkün değildi.

Haziran ayının başlarıydı. Hava ılık ve yumuşaktı.

Kuş sesi, yabangülü ve sumak ağaçlarıyla dolu bir fundalıktan geliyordu. Bu çalar saat Mary'yi pek sevin-

dirmişti; çünkü uykuya dalarken de niyeti bu kadar erken kalkıp uyku tulumunun bir koza olduğunu düşünerek şehvetle kıvrıla büküle dışarı süzülmekti; tıpkı şimdi, şen bir yetişkin olarak yapmakta olduğu gibi.

Ne keyif ama!

Ne mutluluk!

Her şey mükemmeldi, yanındaki kız arkadaşıysa hâlâ mışıl mışıl uyumaktaydı.

Bunun üzerine Mary ormanlık arazinin esnek zemini üstünde usul usul yürüyerek şu erkenci kuşu görmek için fundalığa gitti. Ama kuş bulmayı umarken uzun boylu, sıska, ağırbaşlı, denizci kıyafetleri içinde bir delikanlı çıktı karşısına. Bir çobanaldatanın keskin ötüşünü ıslıkla çalan oydu. Roy'du o, Mary'nin müstakbel kocası.

* * *

Mary sinirlenmiş ve afallamıştı. Denizden bu kadar uzak bir bölgede denizci kıyafetli birini görmek hayli yadırganacak bir ayrıntıydı. Kendini tacize uğramış gibi hissetti, ayrıca belki korkması da gerekiyordu. Ama eğer bu son derece garip kişi peşinden gelmeye kalkarsa, önce yabangüllerinin birbirine dolanmış dalları arasından geçmesi gerekecekti. Mary soyunmadan uyumuştu, çoraplı ayakları dışında tamamen giyinikti yani.

Adam onun gelişini fark etmişti. Kulakları inanılmaz derecede keskindi. Babasınınkiler de öyleydi. Bir aile özelliğiydi bu. İlk konuşan Roy oldu. "Merhaba," dedi.

"Merhaba," dedi Mary. Sonraları, kendini cennet bahçesindeki tek kişi sandığını, derken sanki her şeyin sahibiymiş gibi davranan şu denizci kıyafetli yaratığa rastladığını anlatacaktı. Roy ise buna karşılık, sanki her şeyin sahibiymiş gibi davrananın aslında Mary olduğunu söyleyecekti.

"Ne yapıyorsun burada?" dedi Mary.

"İnsanların parkın bu kesiminde uyumalarının yasak olduğunu zannediyordum," dedi Roy. Bu konuda haklıydı, Mary de bunu biliyordu. O ve arkadaşı, canlı müzenin kurallarını çiğnemişlerdi. Geceleri alçak türlerden hayvanlar dışında kimsenin bulunmaması gereken bir bölgedeydiler.

"Denizci misin?" dedi Mary.

Roy da, evet, öyleyim, dedi – ya da kısa süre öncesine kadar öyleydi. Donanmadan yeni terhis edilmişti ve eve dönmeden önce otostop çekerek taşrayı dolaşıyordu. Üniforması üstünde olduğu zaman insanların onu arabalarına almaya daha meyilli olduklarını keşfetmişti.

* * *

Günümüzde birine, Mary'nin Roy'a sorduğu gibi, "Ne yapıyorsun burada?" diye sormanın hiçbir manası kalmamıştır. Herhangi bir yerde bulunmanın sebepleri her zaman için aynı şekilde basit ve aşikârdır çünkü. Hiç kimse bu soruya karşılık olarak Roy'unki kadar dolambaçlı bir hikâye anlatamaz: Roy, San Francisco'dan terhis edilmiş, biletini iade edip paraya çevirmiş, kendine bir uyku tulumu satın almış ve otostop çekerek Büyük Kanyon'a, Yellowstone Ulusal Parkı'na ve hep görmek istediği başka birkaç yere daha gitmişti. Özellikle kuşlara hayrandı ve onlarla kendi dillerinde konuşabilirdi.

Bindiği arabalardan birinin radyosundan, Indiana'daki bu küçük eyalet parkında bir çift fildişi gagalı ağaçkakanın görüldüğünü duymuştu; oysa neslinin uzun zaman önce tükendiğine inanılan bir türdü bu. Roy da soluğu burada almıştı. Gerçi duyduğu hikâyenin asılsız olduğunu sonradan anlayacaktı. Balta girmemiş ormanların bu iri ve güzel sakinlerinin nesli gerçekten de tü-

kenmişti; çünkü insanlar onların tüm doğal habitatlarını yok etmişlerdi. Onlar için yeterince çürük ağaç, huzur ve sessizlik kalmamıştı artık.

"Büyük bir huzura ve sessizliğe ihtiyaç duyarlar," dedi Roy. "Ben de öyle, ki galiba sen de öyle, o yüzden seni rahatsız ettiysem çok özür dilerim. Bir kuşun yapmayacağı hiçbir şey yapmıyordum."

Mary'nin koca beyninde otomatik bir cihaz çıt etti, dizleri boşalır gibi oldu ve midesinde bir ürperti hissetti. Bu adama âşık olmuştu.

Günümüzde kimse böyle hatıralar biriktirmiyor artık.

2

*James Wait, Mary Hepburn'ü şu sözlerle hayallerinden uyandırdı: "Seni çok seviyorum. Lütfen evlen benimle. Çok yalnızım. Çok korkuyorum."

"Gücünü tüketme Bay Flemming," dedi Mary. *Wait bütün gece habire evlenme teklif edip durmuştu.

"Elini ver bana," dedi *Wait.

"Ne zaman versem geri alamıyorum," dedi Mary.

"Söz veriyorum alacaksın," dedi *Wait.

Bunun üzerine Mary elini uzattı ve *Wait dermansızca kavradı onu. *Wait'in ne geçmişe ne de geleceğe yönelik hülyaları vardı. Fibrilasyon geçiren bir yürekten başka pek bir şey değildi artık; keza Hisako Hiroguchi de, motorların zangırdattığı tuvaletle lavabonun arasına sığışan bir dölüt ve bir rahimden ibaretti.

Hisako, doğmamış çocuğundan başka hiçbir yaşama sebebinin olmadığını düşünüyordu.

* * *

İnsanlar hâlâ eskisi kadar hıçkırıyorlar ve biri osurduğu zaman bunu hâlâ çok komik buluyorlar. Hastalananları da hâlâ yatıştırıcı ses tonlarıyla teselli ediyorlar. Mary'nin gemide *James Wait'e refakat ederken kullan-

dığı ses tonunu günümüzde de sık sık işitmek mümkün. Sözlü ya da sözsüz, bu ton bugünkü hastaların işitmek isteyecekleri, *Wait'in de bir milyon yıl önce işitmek istediği şeyi aktarır.

Mary pek çok söz kullanarak *Wait'e şuna benzer şeyler söyledi; ama ses tonu aynı mesajları tek başına da aktarabilirdi aslında: "Seni seviyoruz. Yalnız değilsin. Her şey yoluna girecek," vesaire vesaire.

* * *

Bugün birini teselli eden kimsenin Mary Hepburn'ünkü kadar karmaşık bir aşk hayatı, acı çeken hiç kimsenin de *James Wait'inki kadar karmaşık bir aşk hayatı olmamıştır elbet. Günümüzde insanlara dair her aşk hikâyesinin dönüm noktasını şu çok basit soru oluşturur: söz konusu kişilerin kızışmış olup olmadıkları. Erkekler ve kadınlar birbirlerine ve yüzgeçayaklarındaki yumrulara çaresizce kapılıyorlar artık, o da anca yılda iki kere – ya da balığın kıt olduğu dönemlerde yılda yalnızca bir kere. Pek çok şey balıklara tabi artık.

Elverişli koşullar altında, aşk hemen her an Mary Hepburn ile *James Wait'in gözünü kör edebilirdi.

O güneş güvertesinde, gün doğmadan hemen önce *Wait, Mary'ye canıyürekten âşık oldu, Mary de ona –ya da daha doğrusu *Wait'in olduğunu iddia ettiği kişiye– canıyürekten âşık oldu. Mary gece boyunca ona "Bay Flemming" deyip durmuş, *Wait de kendisine ilk adıyla hitap etmesini istememişti. Neden mi? İlk adının ne olması gerektiğini hatırlayamıyordu da ondan.

"Seni çok zengin edeceğim," dedi *Wait.

"Şışşş, sus bakayım," dedi Mary. "Yorma kendini."

"Bileşik faiz," dedi *Wait.

"Gücünü tüketme, Bay Flemming," dedi Mary.

"Lütfen evlen benimle," dedi *Wait.

"Bunu Baltra'ya vardığımız zaman konuşuruz," dedi Mary. Baltra'yı ona bir nevi yaşama sebebi gibi sunmuştu. Gece boyu ona yumuşacık bir sesle mırıldanarak Baltra'da onları bekleyen birbirinden güzel şeyleri anlatıp durmuştu – orası sanki bir nevi cennetmiş gibi. Dokta azizler ve melekler tarafından karşılanacaklardı, her çeşit yiyecek ve ilaçla birlikte.

Ölmekte olduğunu *Wait de biliyordu. "Çok zengin bir dul olacaksın," dedi.

"Böyle konuşma lütfen," dedi Mary.

Mary onunla sahiden evleneceğine ve akabinde dul kalacağına göre teknik olarak kendisine miras kalacak olan tüm o servete gelince: Dünyanın en koca beyinli dedektifleri bir araya gelseler o serveti bula bula bitiremezlerdi. *Wait bir cemiyetten öbürüne geçerken var olmayan bir vatandaş yaratmıştı. Eşeğini sağlam kazığa bağlayan bu vatandaş, üstünde yaşadığı gezegen giderek yoksullaştığı halde servetini muntazaman çoğaltan ve güvenliği ya Amerika Birleşik Devletleri ya da Kanada hükümetlerinin garantisi altında olan biriydi. Meksika'nın Guadalajara kentindeki tasarruf hesabı ise peso cinsindendi ve o zamana kadar çoktan suyunu çekmişti.

Serveti o zamanki büyüme hızıyla büyümeyi sürdürseydi, *James Wait'in mal varlığı bugün bütün evreni kapsıyor olurdu: galaksiler, karadelikler, kuyrukluyıldızlar, asteroit bulutları, meteorlar, kaptanın göktaşları ve her türden yıldızlararası madde – düpedüz her şey.

Evet, insan nüfusu da o zamanki artış hızıyla artmaya devam etseydi, şimdi *James Wait'in malvarlığından –yani düpedüz her şeyin toplamından– ağır çekiyor olurdu.

Daha dün, yani yalnızca bir milyon yıl önce, insanlar amma olanaksız artış hayalleri kurarlarmış meğer!

3

Aklıma gelmişken, *Wait'in de bir çocuğu *vardı* aslında. Çok eskiden o antika satıcısını öbür dünyaya giden mavi tünele göndermekle kalmamış, bir vârisin doğumunu da mümkün kılmıştı. Hem bir katil hem de bir cet olarak, Darwinci standartlara göre gayet iyi iş becermişti doğrusu.

Henüz sadece on altı yaşındayken baba olmuştu – bir milyon yıl önce erkek insanların seksüel açıdan en verimli oldukları çağda.

O zamanlar hâlâ Ohio'nun Midland City kentinde yaşıyordu; sıcak bir temmuz gününün öğleden sonrasıydı, *Wait de fevkalade varlıklı bir otomobil satıcısı ve yöresel fast-food restoranlarının sahibi olan Dwayne Hoover adında, evli ama çocuksuz bir adamın bahçesinde çim biçmekteydi. O gün Bay Hoover iş için Cincinnati'ye gitmişti, orada pek çok defa çim biçtiği halde *Wait'in hiç görmediği Bayan Hoover da evdeydi. Kadın eve kapanmıştı; çünkü alkol sorunu vardı ve doktoru tarafından verilen ilaçlar koca beynini topluluk içinde ne yapacağı belli olmayacak kadar tutarsızlaştırmıştı.

*Wait o zamanlar yakışıklıydı. Annesi babası da güzel insanlardı. Eli yüzü düzgün bir aileden geliyordu. Hava çok sıcak olduğu halde *Wait'in gömleğini çıkar-

maya niyeti yoktu; çünkü evlatlık verildiği çeşitli evlerde yediği dayakların vücudunda bıraktığı yara izlerinden çok utanırdı. Sonradan, Manhattan adasında fahişelik yapmaya başladığı sıralar, sigaralarla, elbise askılarıyla, kemer tokalarıyla filan açılmış olan bu yara izlerini müşterileri pek tahrik edici bulacaklardı.

*Wait seksüel fırsatlar peşinde değildi. Manhattan'a kapağı atmayı kafasına koymuş sayılırdı ve onu hapse tıkmaları için polisin eline koz verecek hiçbir şey yapmak istemiyordu. Polislerce iyi tanınırdı, asla gerçek bir suç işlemediği halde, soygun moygun gibi bilumum bahanelerle onu zırt pırt sorguya çekerlerdi. Polisin gözü her halükârda üstündeydi. "Er ya da geç, evlat, büyük bir hata yapacaksın," gibi şeyler söylerlerdi ona.

Derken Bayan Hoover üstünü yarım yamalak örten bir bornozla ön kapıda belirdi. Arka tarafta bir yüzme havuzu vardı. Kadının suratı muşmula gibiydi, dişleri çirkindi; ama hâlâ çok güzel bir vücuda sahipti. Havalandırma tertibatı bulunan eve girip bir bardak buzlu çay ya da limonatayla serinlemek isteyip istemeyeceğini sordu *Wait'e.

Hemen akabinde *Wait kendini kadınla yatakta buldu. Bayan Hoover birbirlerine çok benzediklerini, yolunu kaybetmiş iki insan olduklarını falan söylüyor, *Wait'in yara izlerini öpüp okşuyordu.

Bayan Hoover gebe kaldı ve dokuz ay sonra, Bay Hoover'ın kendi oğlu olduğuna inandığı bir çocuk dünyaya getirdi. Güzel bir çocuktu ve büyüyünce iyi bir dansçı ve yetenekli bir müziksever olacaktı – tıpkı *Wait gibi.

* * *

*Wait bu doğumdan Manhattan'a taşındıktan sonra haberdar oldu; ama bebeği asla bir akraba olarak düşü-

nemezdi. Yıllarca bu konuyu aklından bile geçirmeyecekti. Sonra birdenbire koca beyni, ortada hiç sebep yokken, ona dünyanın bir yerinde küçük bir erkek çocuğunun yaşamakta olduğunu ve bu çocuğun dünyaya gelişini kendisine borçlu olduğunu söyleyiverecekti. Bu düşünce *Wait'in tüylerini diken diken edecekti. Öylesine küçük bir kazadan beklenemeyecek kadar büyük bir sonuçtu bu.

*Wait o sıralar kendine neden bir oğul istemiş olsun? Aklına gelebilecek en son şey buydu oysa.

* * *

Unutmadan, günümüzde erkek insanların seksüel açıdan en verimli oldukları çağ, altı yaş civarı. Altı yaşında bir erkek kızışmış bir dişiye rastlamayagörsün, onunla cinsel ilişkiye girmesini hiçbir kuvvet engelleyemez.

Bense *Wait'e acıyorum; çünkü on altı yaşımdayken neye benzediğimi hâlâ hatırlayabiliyorum. O heyecana yürek dayanmazdı. O zamanlar da, şimdi olduğu gibi, orgazmlar adamı hiç kesmezdi. Orgazmdan on dakika sonra bilin bakalım ne olurdu? Heyecan bana mısın demez, ille de bir orgazm daha diye tuttururdu. Üstelik ev ödevi de vardı!

4

Bahía de Darwin'deki bu insanlar, henüz mideleri kazınacak kadar acıkmamışlardı. *Kazakh dahil herkesin bağırsakları, hâlâ geçen akşamüstü yemiş oldukları şeylerin son sindirilebilir moleküllerini ezip öğütmekle meşguldü. Henüz kimse, Galápagos kaplumbağalarının sağkalım yöntemini izleyerek kendi bedeninden parçalar tüketmeye başlamamıştı. Kanka-bono'lar açlığın ne olduğunu zaten biliyorlardı tabii. Diğerleri ise yeni keşfedeceklerdi.

Kuvvetten düşmemek ve uyuklayıp durmaktan başka şeyler yapmak zorunda olanlar yalnızca iki kişiydi: Mary Hepburn ile kaptan. Kanka-bono kızları gemiye de okyanusa da hiç mana veremiyorlardı ve Kanka-bono'larınkinden başka herhangi bir dilde onlara ne desen boştu. Hisako katatonikti, Selena kördü, *Wait de can çekişmekteydi. Dolayısıyla gemiyi idare etmek ve *Wait'e bakmak yalnızca iki kişiye düşüyordu.

İlk gece bu ikisi, dümene gündüzleri Mary'nin geçmesine karar vermişlerdi. Mary hangi tarafın doğu, hangi tarafın batı olduğunu güneşe bakarak ayan beyan anlayabilirdi. Doğudan kaçmaları ve Baltra'da güya onları bekleyen huzura ve bolluğa, yani batıya doğru gitmeleri gerekiyordu. Kaptan da geceleri yıldızlara bakarak yolunu tayin edecekti.

Her kim dümen başında değilse *Wait'in başında durmak zorundaydı; bunu yaparken belki biraz da uykusunu alabilecekti. Hiç şüphesiz uzun nöbetlerdi bunlar. Gelgelelim bu çilenin çok uzun sürmemesi gerekiyordu; çünkü kaptanın hesaplarına bakılırsa, Guayaquil'den Baltra'ya gitmek topu topu kırk saat alırdı.

Şayet Baltra'ya ulaşmış olsalardı, ki asla ulaşamadılar, adanın uçak postasıyla gönderilmiş bir diğer dagonit paketi tarafından yakılıp yıkıldığını ve insansız bırakıldığını göreceklerdi.

* * *

O zamanlar insanlar o kadar doğurgandı ki, bu türden konvansiyonel patlamaların uzun vadeli biyolojik sonuçlar doğurduğuna nadiren rastlanırdı. Sürüncemeli savaşların sonunda bile ortalıkta hâlâ sürüyle insan olurdu. Bebekler her zaman için öyle boldu ki, şiddete başvurmak yoluyla nüfusu azaltmaya yönelik ciddi gayretler başarısızlığa uğramaya mahkûmdu. Hiroşima ve Nagasaki'nin uğradığı nükleer saldırılar dışında hiçbir saldırı, Bahía de Darwin'in her türlü izi silip atan denizi yırtıp bulandırırken suya verdiği zarardan daha kalıcı hasarlara yol açmazdı.

Bebekler vasıtasıyla böylesine çabuk onarılmak insanlığa mahsus bir yetiydi, bu yüzden pek çok insan, patlamaları şov dünyasının bir parçası olarak görmeye, ifade gücünün son derece teatral biçimleri olarak görmeye teşvik edilirdi.

Ne var ki, Santa Rosalia'daki minik bir koloni dışında tüm insanlığın kaybetmek üzere olduğu şey, her türlü izi silip atan denizin sudan oluştuğu sürece asla kaybedemeyeceği bir şeydi: kendi kendini onarma yetisi.

İnsanlığın aldığı tüm yaralar iyiden iyiye kalıcılaş-

mak üzereydi. Güçlü patlayıcılar da artık şov dünyasının bir kolu olmaktan çıkacaktı.

* * *

Evet, şayet insanlık kendi kendinde açtığı yaraları çiftleşerek onarmaya devam etmiş olsaydı, Santa Rosalia kolonisi hakkında anlatmak zorunda kalacağım hikâye, hem kel hem fodul bir insan olan Kaptan Adolf von Kleist'ın başrolünü oynadığı bir trajikomedi haline gelirdi. Bir milyon yıl süreceğine birkaç ay içinde olur biterdi; zira koloniciler asla kolonici olamazlardı. Mahsur kalmış kişiler olurlar ve çok geçmeden fark edilip kurtarılırlardı.

Aralarında, utançtan yerin dibine geçmiş bir kaptan olurdu – çekilen eziyetin yegâne sorumlusu.

Gerçi denizde geçen tek bir gecenin sonunda, kaptan hâlâ her şeyin yolunda gittiğine inanabiliyordu. Az sonra dümeni Mary Hepburn'e devretme vakti gelecek ve kaptan ona şu talimatları verecekti: "Güneşi öğlene kadar kıçta, öğleden sonra da pruvada görmeye bak." Kaptanın yapması gerektiğine inandığı en acil iş, yolcularının saygısını kazanmaktı. Herkes onun en kötü haline tanık olmuştu. Öyle umuyordu ki, gemi Baltra'daki doka yanaşana dek kaptanın sarhoşken yaptıklarını unutmuş olacaklar ve oradaki herkese hayatlarını kendisinin kurtardığını söyleyeceklerdi.

Bu da insanların eskiden yapabilip artık yapamadıkları bir diğer şeydi: henüz olmamış ve hiç olmayabilecek olayları akıllarından geçirip mutlu olmak. Annem bu işte çok ustaydı. Günün birinde babam bilimkurgu yazarlığını bırakıp bir sürü insanın okumak isteyeceği bir şey yazacaktı. Böylece güzel bir kentte yeni bir evimiz, güzel giysilerimiz filan olacaktı. Annem, Tanrı'nın ne de-

meye onca zahmete girip gerçekliği yaratmış olduğuna hayret etmeme sebep olurdu.

Ne demiş Mandarax:

Hayal kurmak seyahat etmek kadar güzeldir – hem de ne kadar daha ucuz!

GEORGE WILLIAM CURTIS (1824-1892)

Velhasıl kaptan işte oracıkta, Bahía de Darwin'in kaptan köşkünde, yarı çıplak dikilmekteydi; ama aklı Manhattan adasındaydı – parasının büyük bir kısmının ve bir sürü arkadaşının zaten bulunduğu yerde. Baltra'dan oraya gitmenin bir çaresini bulacak ve kendine Park Caddesi'nde güzel bir daire satın alacaktı. Kim takar Ekvador'u!

* * *

Gerçeklik kendini ona hatırlatıyordu şimdi. Çok kızgın bir güneş doğmaktaydı. Ancak güneşle ilgili küçük bir sorun vardı: Kaptan bütün gece batıya doğru ilerlediklerini düşünmüştü, yani güneşin kıç tarafından doğuyor olması gerekirdi. Halbuki o sırada doğmakta olan güneş kıçta olmasına kıçtaydı ama aynı zamanda sancağa da bakıyordu. Bunun üzerine kaptan, güneşi olması gereken yere getirene dek gemiyi iskele tarafına doğru döndürdü. Düzelttiği hatadan sorumlu olan koca beyni, bunun önemsiz ve önü erken alınmış bir hata olduğuna ve şafak vakti yıldızlar sönükleştiği için vuku bulduğuna ruhunu inandırdı. Koca beyni, yolcularının saygısını istediği kadar ruhunun saygısını da istiyordu. Beyninin kendine ait bir yaşamı vardı ve kendisini yanlış yönlendirdiği için beyninin işine son vermeyi ciddi ciddi deneyeceği gün de gelecekti.

Ama o güne daha beş gün vardı.

"Willard Flemming"in nasıl olduğunu öğrenmek ve Mary'nin onu plana uygun olarak kaptan kamaraları arasındaki geçidin gölgesine taşımasına yardım etmek üzere kıç tarafına giderken beynine hâlâ güveniyordu. Willard Flemming'in adı önüne yıldız koymuyorum çünkü gerçekte öyle biri yoktu – dolayısıyla ölemezdi de.

Kaptan kişisel olarak Mary Hepburn'e karşı o kadar ilgisizdi ki, soyadını bile bilmiyordu. Soyadını Kaplan zannediyordu, Mary'nin şimdi *Wait'e yastık vazifesi gören savaştan kalma asker giysisinin cebinde yazan isimdi bu.

*Wait de onun soyadının Kaplan olduğuna inanıyordu, halbuki Mary onun bu yanlışını kırk kere düzeltmişti. Geceleyin Mary'ye şöyle demişti *Wait: "Siz Yahudiler hayatta kalmayı sahiden iyi beceriyorsunuz."

"Sen de beceriyorsun Willard," diye cevap vermişti Mary.

"Eh," demişti *Wait. "Eskiden ben de öyle zannederdim, Bayan Kaplan. Ama artık o kadar emin değilim. Galiba henüz ölmemiş olan herkes hayatta kalmayı becermiş sayılır."

"Şışşş, yeter artık," demişti Mary. "Biraz da güzel şeylerden bahsedelim. Hadi Baltra'yı konuşalım."

Ama o sırada beynine giden kan akışı geçici olarak düzelmiş olacak ki, *Wait bu konuda mantık yürütmeyi sürdürmüştü. Acı bir kahkaha atmış ve şöyle demişti: "Nasıl hayatta kaldıklarını anlata anlata bitiremeyen onca insan var, sanki çok matah bir iş becermişler gibi. Oysa bunu söyleyemeyecek tek insan türü cesetlerdir."

"Şışşş, sus bakayım," demişti Mary.

* * *

Kaptan gündoğumundan sonra Mary ile *Wait'in önünde bittiğinde, Mary *Wait'le evlenmeyi az önce kabul etmişti. *Wait sabaha kadar Mary'nin başının etini yemişti. Bütün gece bir yudum su diye yalvarmıştı adeta, Mary de nihayet ona biraz su verecekti. Mademki evlilik sözünü bu kadar çok istiyordu ve bu söz Mary'nin ona verebileceği tek şeydi, o halde o da ona istediği sözü verecekti.

Gerçi bu sözü hemen şimdi ya da başka zaman yerine getirmek zorunda kalmayı beklemiyordu. *Wait'in kendisi hakkında anlattıklarının hepsi de hiç şüphesiz hoşuna gitmişti. *Wait geceleyin Mary'nin bir kayak krosu meraklısı olduğunu keşfetmişti. Tertemiz karlarla kaplı bir yerde, donmuş göllerin ve ormanların sessizliği içinde kayak yaparken olduğu kadar hiçbir yerde mutlu olmadığını söyleyerek sıcak bir karşılık vermişti ona. Hayatında hiç kayak yapmamıştı ama bir zamanlar New Hampshire'daki Beyaz Dağlar'da kurulu bir kayak merkezi sahibinin dul eşiyle evlenmiş ve kadına hayatı zehir etmişti. Ona baharda kur yapmış ve yeşil yapraklar turuncuya, sarıya, yeşile, kahverengine dönüşmeden ocağına incir dikmişti.

Mary'nin nişanlandığı adam insan değildi. Mary bir pastişle nişanlanmıştı.

Koca beyni ona neyle nişanlanmış olduğunun pek önemi olmadığını söylüyordu, nasılsa Baltra'ya varmadan evvel evlenmelerine imkân yoktu ve "Willard Flemming" o zamana kadar hayatta kalsa bile derhal yoğun bakıma girmesi gerekecekti. Nişanı bozmak için bol bol vakit var, diye düşünüyordu Mary.

Dolayısıyla *Wait, kaptana şöyle dediğinde, Mary bunu çok da ciddiye almadı: "Size harika bir haberim var. Bayan Kaplan benimle evlenecek. Ben dünyanın en şanslı adamıyım."

Kader şimdi Mary'yi, Malmö'deki tersanede kellemin uçuruluşu kadar hızlı ve mantıklı bir oyuna getiriyordu. "Şanslısınız," dedi kaptan. "Bu geminin kaptanı olarak, uluslararası sularda sizi evlendirmeye kanunen yetkiliyim. Tanrı'nın huzurunda, siz sevenleri bir araya getirmek için toplandık..." diye başladı; iki dakika sonra "Mary Kaplan" ile "Willard Flemming"i karıkoca ilan etmişti.

5

Ne demiş Mandarax:

Yeminler sözcüklerden ibarettir, sözcükler de rüzgârdan.

SAMUEL BUTLER (1612-1680)

Mary Hepburn, Santa Rosalia'da bu alıntıyı başka yüzlerce alıntıyla birlikte Mandarax'tan öğrenip ezberleyecekti. Ama yıllar geçtikçe "Willard Flemming"le yaptığı evliliği giderek daha ciddiye almaya başlayacaktı; hem de bu ikinci kocası, kaptanın onları karıkoca ilan etmesinden yaklaşık iki dakika sonra, yüzünde bir tebessümle can vermiş olduğu halde. İhtiyar mı ihtiyar, iki büklüm ve dişsiz bir nine olduğu zaman, tüylü Akiko'ya şöyle diyecekti: "Bana iki iyi adam gönderdiği için Tanrı'ya şükrediyorum." Roy'u ve "Willard Flemming"i kastediyordu. Artık ihtiyar mı ihtiyar bir dede ve Akiko hariç adadaki tüm gençlerin babası ya da büyükbabası olan kaptanı adamdan saymadığını da böylece belli etmiş oluyordu.

* * *

Akiko, bütün koloninin hikâye dinlemeye can atan tek genç insanıydı; özellikle de anakaradaki hayata dair aşk öykülerini severdi. Öyle ki Mary kendi yaşamından anlatabileceği çok az aşk hikâyesi olduğu için ondan özür dilerdi. Ama annesiyle babasının birbirlerine deli gibi âşık olduklarını söyler, Akiko da onların hayatlarının son demlerine kadar nasıl öpüşüp koklaştıklarını dinlemeye bayılırdı.

Mary, Ilium Ortaokulu kapanmadan evvel İngilizce Bölümü'nün başkanı olan Robert Wojciehowitz adında bir dulla yaşadığı komik aşk macerasını –ona da aşk macerası denebilirse tabii– anlatarak Akiko'yu çok güldürürdü. Roy ile "Willard Flemming" dışında Mary'ye evlenme teklif etmiş tek kişi oydu.

Hikâye şöyleydi:

Robert Wojciehowitz, Roy toprağa verildikten yalnızca iki hafta sonra Mary'yi zırt pırt arayıp flört teklifinde bulunmaya başladı. Mary onu reddetti ve yeniden flört etmek için vaktin henüz çok erken olduğunu açık açık söyledi ona.

Onu caydırmak için ne gerekiyorsa yaptı; ama adam yine de bir akşamüstü onu görmeye gitti, hem de Mary yalnız kalmayı çok istediğini söylediği halde. Mary çimleri biçerken arabasıyla Mary'nin evine geldi. Önce ona çim biçme makinesini kapattırdı, sonra da damdan düşercesine evlenme teklif etti.

Mary'nin adamın arabasını tarif edişi Akiko'yu çok güldürürdü, halbuki Akiko hayatında hiç araba görmemişti, göreceği de yoktu. Robert Wojciehowitz'in, eskiden çok güzel olan ama artık her tarafı çizilmiş ve sürücü tarafına doğru göçmüş bir Jaguar'ı vardı. Bu araba, karısının ona ölürken verdiği bir hediyeydi. Karısının adı *Doris'ti ve Akiko tüylü kızlarından birine sırf Mary'nin hikâyesinden etkilenerek bu adı verecekti.

*Doris Wojciehowitz'e biraz para miras kalmıştı ve kocasına mükemmel bir koca olduğu için teşekkür etmek istediğinden ona bu Jaguar'ı satın almıştı. Joseph adında yetişmiş bir oğulları vardı ve salağın tekiydi; annesi hâlâ hayattayken o güzelim Jaguar'ı hurdaya çevirmişti. Joseph bir seneliğine hapse atıldı – alkolün etkisi altındayken motorlu taşıt kullanmanın cezası olarak.

Beyin küçültücü eski dostumuz alkol, işte yine karşımızda.

Robert'ın evlenme teklifi, civardaki tek yeni biçilmiş çimenlikte gerçekleşiyordu. Öbür bahçelerin hepsi de yeniden yabanıllığın eline geçmeye başlamıştı; zira Mary'den başka herkes oradan taşınmıştı. Wojciehowitz evlenme teklif ettiği sırada iri bir golden retriever onlara havlayıp duruyor, sanki tehlikeliymiş gibi gözükmeye çalışıyordu. Bu köpek Donald'dı – hayatının son aylarında Roy'a büyük teselli vermiş olan köpek. O zamanlar köpeklerin bile adları vardı. Köpek Donald'dı. Adam da Robert. Ve Donald zararsızdı. Asla kimseyi ısırmamıştı. Tek derdi birinin onun için bir sopa fırlatmasıydı, böylece gidip sopayı geri getirebilirdi; biri onun için bir sopa fırlatacak, o da gidip getirecek, bu böyle devam edecekti. Kusura bakmasın ama Donald pek akıllı değildi. Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini onun yazmayacağı kesindi. Donald uyuduğu zaman sık sık homurdanır ve arka bacakları titrerdi. Rüyasında sopa yakalardı.

Robert köpeklerden korkardı – çünkü o ve annesi, Robert henüz sadece beş yaşındayken bir doberman pinscher'ın saldırısına uğramışlardı. Etrafta onlara söz geçirmeyi bilen biri olduğu sürece Robert köpeklerden çekinmezdi. Ama bir köpekle yalnız kalmayagörsün, köpeğin boyutu ne olursa olsun terlemeye ve titremeye başlar, tüyleri diken diken olurdu. Dolayısıyla böyle durumlardan kaçınmaya çok dikkat ederdi.

Ama evlenme teklifi Mary Hepburn'ü o kadar şaşırttı ki, günümüzde kimsenin yapmadığı bir şey yaparak gözyaşlarına boğuldu. Utanç ve şaşkınlığından ne yapacağını bilemeden, cılız bir sesle adamdan özür dileyip eve kaçtı. Roy'dan başka kimsenin karısı olmak istemiyordu. Roy ölmüş bile olsa, yine de Roy'dan başkasıyla evli olmak istemezdi.

Böylece Robert'ı ön çimenlikte Donald'la baş başa bırakmış oldu.

Eğer Robert'ın koca beyni azıcık işe yarasaydı, adamcağızı acele etmeden arabasına doğru yürütür ve Donald'a çıkışmasını, "kes sesini ve içeri gir" filan demesini sağlardı. Ama koca beyni ona bunları yaptıracağına dönüp koşmasını söyledi. Beyni öyle noksandı ki, Robert'ı koşa koşa arabasının yanından geçirip haldır haldır peşinden giden Donald'la birlikte caddenin öteki tarafına yöneltti ve Alaska'ya taşınmış bir ailenin bomboş evlerinin ön bahçesindeki elma ağacına tırmandırttı.

Donald da ağacın altına çöküp ona havlamaya koyuldu.

Aşağı inmeye korkan Robert tam bir saat orada kaldı, ta ki Donald'ın ne zamandır neden bu kadar tekdüze bir sesle havlamakta olduğunu merak eden Mary evinden dışarı çıkıp onu kurtarana dek.

Robert ağaçtan indiğinde, korkudan ve kendine kızgınlığından midesi bulanıyordu. Hatta kustu bile. Kusup kendi pabuçlarını ve pantolon paçalarını batırdıktan sonra burnundan soluyarak şöyle dedi: "Ben adam değilim. Benim gibisine adam denmez. Seni elbette bir daha hiç rahatsız etmeyeceğim. Bundan böyle hiçbir kadını rahatsız etmeyeceğim."

Mary'nin hikâyesini size öykümün bu noktasında nakletmemin sebebi, Kaptan Adolf von Kleist'ın da beş gün beş gece boyunca okyanusunun her yanını köpükler

içinde bırakıp hâlâ herhangi bir ada bulmayı başaramayınca kendi değerini aynı derecede küçümseyecek oluşudur.

Hayli kuzeye açılmıştı – bir hayli kuzeye. Dolayısıyla *bizler* de hayli kuzeye açılmıştık – bir hayli kuzeye. Ben gayet tabii acıkmamıştım, aşağıdaki mutfağın et dolabında buz kesmiş halde duran James Wait de öyle. Mutfak ampulleri çalındığı, lombozları da olmadığı halde, içindeki elektrikli fırınların ve ocakların ısıtıcı elemanları sayesinde her ne kadar cehennem gibi de olsa hâlâ aydınlatılabiliyordu.

Evet, su tesisatı da tıkır tıkır işliyordu. Bütün musluklardan bol bol su akıyordu – isteyene sıcak, isteyene soğuk.

Dolayısıyla kimse susuz değildi; ama herkes tabii ki kurt gibi açtı. Selena'nın köpeği Kazakh ortadan kaybolmuştu. Artık köpeğin adı önüne yıldız koymuyorum; zira Kazakh ölmüştü. Kanka-bono kızları onu Selena uyurken yürütmüşler, elleriyle boğazlayıp derisini yüzmüşler, dişlerinden ve tırnaklarından başka hiçbir alet kullanmadan içini temizlemişlerdi. Sonra da bir fırına atıp pişirmişlerdi. Bu yaptıklarından henüz kimsenin haberi yoktu.

Köpek zaten kendi kendini yiyip bitirmeye başlamıştı. Onu öldürdükleri sırada bir deri bir kemik kalmıştı.

Santa Rosalia'ya sağ salim ulaşması, hatta çok zayıf bir ihtimalle de olsa orada bir erkek köpeğin yaşıyor olması halinde bile pek istikbali olamazdı. Kazakh kısırlaştırılmıştı çünkü. Elinden gelebilecek ve sonuçları kendisinden daha uzun yaşayabilecek olan tek şey, yakında doğacak olan tüylü Akiko'ya bir köpeğe dair bebeklik hatıraları bırakmak olurdu. Kazakh, en iyi koşullar altında bile, adada doğan diğer çocukların kendisini sevip okşamasını, kuyruğunu sallayışını filan görmesini mümkün kılacak kadar uzun yaşayamazdı. Ayrıca hatırlarsanız, çocuklar onu havlarken de göremezlerdi; çünkü Kazakh hiç havlamazdı.

6

Aman kimse çok duygulanıp ağlamaya filan kalkmasın diye Kazakh'ın zamansız ölümü hakkında bir çift laf edeceğim: "Neyse, boş ver... Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini o yazmayacaktı nasıl olsa."

James Wait'in ölümü için de aynı şeyi söyleyeceğim: "Neyse, boş ver... Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini o yazmayacaktı nasıl olsa."

Ne çok yaşarsak yaşayalım çoğumuzun hayatta muhtemelen ne kadar az iş başardığımız hakkındaki bu iğneleyici yorum benim kendi icadım değil. Bunu ilk kez, henüz hâlâ sağken katıldığım bir cenaze töreninde, İsveççe söylenirken duymuştum. Bu ölüm ayininin konusu olan ceset, Per Olaf Rosenquist adında, kalın kafalı ve sevilmeyen bir tersane ustasına aitti. Genç yaşta, daha doğrusu o zamanlar genç sayılan bir yaşta ölmüştü; çünkü o da, James Wait gibi, ana babasından kalıtım yoluyla kusurlu bir kalp almıştı. Cenaze törenine kaynakçı arkadaşlarımdan biriyle gitmiştim; arkadaşımın adı Hjalmar Arvid Boström idi, gerçi bir milyon yıl önce yaşamış birinin adının ne olduğu bugün pek kimseyi ilgilendirmez ya, neyse. Kiliseden çıkarken Boström bana şöyle dedi: "Neyse, boş ver... Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini o yazmayacaktı nasıl olsa."

Ona bu kara mizah ürünü esprinin kendi buluşu olup olmadığını sordum, o da "hayır" diye cevap verdi, Birinci Dünya Savaşı sırasında Garp Cephesi'nde ölüleri gömmekten sorumlu bir subay olan Alman büyükbabasından duymuştu bu lafı. Böyle şeylerle yeni karşılaşan askerler için, suratına kürekle toprak atmak üzere oldukları şu ya da bu ceset karşısında filozof kesilmek, merhumun bu kadar genç yaşta ölmüş olmasaydı neler yapmış olabileceği konusunda fikir yürütmek olağan bir şeydi. Böyle düşüncelere dalmış bir acemi ere bir gazinin söyleyebileceği pek çok kinik laf vardı ve bu da onlardan biriydi: "Boş ver, üzülme. Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini o yazmayacaktı nasıl olsa."

* * *

Ben kendim de genç yaşta Malmö'de, Per Olaf Rosenquist'ten yalnızca altı metre uzağa gömüldükten sonra Hjalmar Arvid Boström, mezarlıktan ayrılırken aynı lafı benim için sarf etti: "Neyse, boş ver... Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini Leon yazmayacaktı nasıl olsa."

Ya, işte böyle. Kaptan von Kleist, William Flemming olduğuna inandıkları adamın arkasından ağlayıp sızladığı için Mary'ye çıkışınca, ben de birden bu yorumu hatırlayıverdim. O sıralar denize açılmalarının üstünden yalnızca on iki saat geçmişti ve kaptan Mary'ye, hatta hemen herkese üstünlük taslayacak gücü hâlâ kendinde buluyordu.

Mary'ye geminin rotasını batı istikametinde nasıl tutacağını gösterirken ona şöyle dedi: "Hiç tanımadığın bir yabancı için gözyaşı dökmek boşa zaman harcamaktan başka işe yaramaz. Anlattıklarına bakılırsa zaten hiç akrabası yokmuş, üstelik artık faydalı bir iş de yapmıyormuş, öyleyse ağlayacak ne var şimdi bunda?"

Belki de cisme bürünmeden sesimi yükseltip şöyle dememin tam sırasıydı: "Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini kesinlikle o yazmayacaktı nasıl olsa."

Kaptan şimdi de bir nevi espri yapıyordu; ama buna espri demeye bin şahit isterdi: "Bu geminin kaptanı olarak," dedi, "sana ancak ortada ağlanacak bir şey varken ağlamanı emrediyorum. Şu anda ortada ağlanacak bir şey yok."

"O benim kocamdı," dedi Mary. "Senin büyük bir ciddiyetle kıydığın nikâhta 'evet' demeyi seçtim ben. Sen istersen gülebilirsin." Wait'in cesedi hâlâ ortalıktaydı. Henüz dondurucuya konulmamıştı. "O bu dünyaya çok şey verdi ve biz onu kurtarabilseydik, daha verecek çok şeyi vardı."

"Adam dünyaya o kadar değerli ne vermiş?" diye sordu kaptan.

"Yel değirmenleri hakkında yeryüzünde hiç kimsenin bilemeyeceği kadar çok şey biliyordu," dedi Mary. "Kömür madenlerini, uranyum madenlerini kapatabileceğimizi söylüyordu; yel değirmenlerinin dünyadaki en soğuk bölgeleri bile Miami kadar ısıtmaya tek başlarına yeteceklerini söylüyordu. Aynı zamanda besteciydi."

"Sahi mi?" dedi kaptan.

"Evet," dedi Mary, "iki tane senfoni yazmış." Daha demincek anlattıklarımı da düşününce, Wait'in yeryüzündeki son gecesinde Mary'ye iki tane senfoni yazdığını iddia etmeye kalkmasını son derece dokunaklı buluyorum. Mary, eve döndüğü zaman Moose Jaw'a gidip hiç icra edilmemiş olan o senfonileri bulacağını ve bir orkestra ayarlayıp onları ilk kez bir konserde çaldırmaya çalışacağını da ekledi sözlerine.

"Willard çok mütevazı bir adamdı," dedi.

"Öyle görünüyor," dedi kaptan.

* * *

Bundan yüz sekiz saat sonra, kaptan bu mütevazı fazilet abidesinin Mary'de bıraktığı izlenimle yarışmaya itildiği hissine kapılmıştı. "Ah, keşke Willard yaşıyor olsaydı," dedi Mary. "Ne yapmamız gerektiğini o mutlaka bilirdi."

Kaptan özsaygısını tamamen yitirmişti ve yaşayacak otuz senesi daha olduğu halde bir daha asla kazanamayacaktı. Gerçek bir trajedi olarak buna ne buyrulur! Kaptan, Mary'nin alayı karşısında ezilip büzüldü. "Öneriye kesinlikle açığım," dedi. "Tek yapman gereken, yerimde olsaydı harika Willard'ın ne yapmış olacağını bana söylemek, ben de seve seve sözünü dinleyeceğim."

O sıralar kaptan beyninin işine artık son vermişti; gemiyi yalnızca ruhunun tavsiyelerine kulak vererek idare ediyor, bir o yana bir bu yana döndürüp duruyordu. Mendil büyüklüğünde bir ada bile kaptanın minnetle ağlamasına sebep olabilirdi. Ama nerede... güneş işte bir kez daha ha tam karşıdan ha iskeleden ha kıçtan ha sancaktan batmaktaydı.

Aşağıdaki güvertede Selena MacIntosh köpeğine sesleniyordu: "Kaaaaaaaa-zakh. Kaaaaaaaa-zakh. Köpeğimi gören oldu mu?"

Mary, "Burada değil," diye bağırarak cevap verdi ona. Sonra birden, yaşasaydı Willard'ın ne yapmış olacağını tahmin etmeye çalışırken, Mandarax'ın saat ve çevirmen vazifesi görebildiği gibi, belki aynı zamanda bir radyo da olabileceği geldi aklına. Kaptana Mandarax'la yardım çağırmayı denemesini söyledi.

Kaptan o aletin bir Mandarax olduğunu bilmiyordu. Onu bir Gokubi sanmıştı; kendisinin de Quito'daki evinde bir Gokubi'si vardı, kol düğmeleri, gömlek iğneleri ve cep saatleriyle birlikte mendil çekmecesinde dururdu. Onu kaptana geçen Noel biraderi vermişti ama kaptan aleti pek kullanışlı bulmamıştı. Gokubi ona göre

bir tür oyuncaktı ve onun hakkında şu kadarını biliyordu: Kesinlikle bir radyo değildi.

Şimdi, bir Gokubi sandığı şeyi eline almış ağırlığını ölçüyor ve Mary'ye şöyle diyordu: "Bu aptal şeyin bir radyo olması için sağ kolumu vermeye hazırım. Ama inan bana, azizim Willard Flemming bile bir Gokubi'yle mesaj alıp gönderemezdi."

"Belki de her şeyden adın gibi emin olmaktan vazgeçmenin vakti gelmiştir artık!" dedi Mary.

"Bu benim de aklıma geldi," dedi kaptan.

"O halde SOS yolla," dedi Mary. "Ne kaybederiz sanki?"

"Kaybedilecek bir şey yok tabii," dedi kaptan. "Bayan Flemming, sonuna kadar haklısın. Kesinlikle bir şey kaybetmeyiz." Mandarax'ın minik mikrofonunu ağzına yaklaştırarak, bir milyon yıl önce başı sıkışmış gemilerin imdat çağrısı olan o uluslararası sözcüğü tekrarladı: "*Mayday, Mayday, Mayday*," dedi tekdüze bir sesle.

Sonra da Mandarax'ı, ekranı üstünde belirebilecek herhangi bir yanıtı hem kendisinin hem de Mary'nin okuyabileceği şekilde tutup bekledi. Bunu yaparken, aletin anlağının Gokubi'de bulunmayan ve mayıs ayı dahil, akla gelebilecek her konuda bir sürü alıntı bilen kısmını devreye sokmuşlardı. Küçük ekranda şu son derece gizemli sözcükler belirdi:

Yoz Mayısta kızılcık ve kestane, çiçekli erguvanlar,
Yenilecek, bölüşülecek, içilecek
Fısıltılar arasında...[1]

T.S. ELIOT (1888-1965)

1. *Çorak Ülke, Dört Kuartet ve Başka Şiirler*, çev. Suphi Aytimur, Adam Yayınları, 2000, s. 39. (Ç.N.)

7

Hiçbir SOS mesajına bu kadar hızlı ve bu kadar edebî bir yanıt gelemeyeceği halde, kaptan ve Mary bir an için dış dünyayla temas kurduklarına inanabildiler.

Sonra kaptan yine seslendi: "*Mayday! Mayday!* Burası Bahía de Darwin, nerede olduğumuzu bilmiyoruz. Anlaşıldı mı?"

Mandarax şöyle yanıtladı:

Mayıs belki gelecek sene de çok güzel olacak:
Ama biz de yirmi dördümüze basacağız.

A.E. HOUSMAN (1859-1936)

İşte o zaman, "*May*" sözcüğünün aletin kendi içindeki mayısla ilgili alıntıları tetiklediği anlaşıldı. Kaptan bu işe epey kafa yordu. Hâlâ elindekinin bir Gokubi olduğuna inanıyordu; ama belki evdeki Gokubi'sinden bir nebze daha gelişmiş bir alet olabilirdi. Bilmediği çok şey vardı! Yanıtların "mayıs" sözcüğüne karşılık olarak geldiklerini çakmıştı. Bunun üzerine o da "haziran"ı denedi.

Mandarax karşılık verdi:

Haziran her yanı sardı.
OSCAR HAMMERSTEIN II
(1895-1960)

"Ekim! Ekim!" diye bağırdı kaptan.
Mandarax karşılık verdi:

Gökler, tatsız ve kül rengiydi gökler
Yapraklar sararıp solmuşlardı
Yapraklar kurumuş ve solmuşlardı
O çok gerilerde kalan yılın
Yapayalnız ekiminde bir gece.[1]
EDGAR ALLAN POE (1809-1849)

Kaptanın Gokubi olduğuna hâlâ inandığı Mandarax'ın elinden daha fazlası gelmiyordu. Mary, bu durumda yeniden çanaklığa çıkıp ufukta herhangi bir şey olup olmadığına bakacağını söyledi.

Gerçi çanaklığa çıkmadan evvel kaptana bir taş daha attı. Çok yakında görmeyi bekleyebileceği adanın ismini sordu ona. Kaptanın denizde geçen üçüncü gün boyunca yapıp durmuş olduğu bir şeydi bu: sözümona ufuk çizgisinin hemen altında ve tam karşılarında onları bekleyen adaların isimlerini sıralamak. "Gözünü sakın ufuktan ayırayım deme, ne kadar güneyde olduğumuza bağlı olarak her an San Cristóbal'ı ya da belki Genovesa'yı görebilirsin," demişti mesela; veyahut günün ilerleyen saatlerinde, "Hah! Nerede olduğumuzu şimdi anladım. Birkaç dakikaya kalmadan Hood Adası'nı görüyor olacağız – takımadanın en büyük kuşu olan dalgalı albatrosların dünyadaki yegâne yuvalama yerini." Vesaire vesaire.

Sırası gelmişken, o albatrosların soyları hâlâ tükenmedi ve hâlâ Hood'da yuvalıyorlar. İki metre uzunluğunda müthiş kanatları var ve uçuculuk geleneğine hâlâ

1. "Ulalume", *Bütün Şiirleri*, çev. Oğuz Cebeci, İthaki Yayınları, 2015, s. 195. (Y.N.)

eskisi kadar bağlılar. İstikbalin göklerde olduğuna hâlâ inanıyorlar.

Amma velakin denizdeki beşinci gün de yavaş yavaş tamamına ererken, Mary ona çok yaklaşmış olduklarına inandığı herhangi bir adanın ismini sorduğunda kaptan sessiz kaldı.

Mary sorusunu tekrarlayınca ona şöyle dedi: "Ararat Dağı."

* * *

Gelgelelim Mary çanaklığa çıktığı zaman, geminin pupasının tam üstünde belirip dümen suyu üzerinden kıça doğru ilerleyen ve benim son derece tuhaf bir hava fenomeni sandığım şeyi görünce şaşkınlıktan nasıl olup da feryadı basmadığına hayret ettim. Bu şey son derece sessiz olduğu halde elektriksel bir doğası varmış gibiydi: top şimşeğin yakın bir akrabası belki ya da St. Elmo ateşi.

Bu eski ortaokul öğretmeni, gözlerini tam da o noktaya dikmiş olduğu halde, olağandışı bir şey gördüğüne alamet eden en ufak bir tepki vermiyordu. İşte o zaman, bu şeyi yalnızca benim görebildiğimi anladım ve onun ne olduğunu hemen çaktım: öbür dünyaya giden mavi tünel. Yine peşimden gelmişti.

Onu bundan evvel üç defa daha görmüştüm: önce kellemin uçtuğu an, sonra Malmö'deki mezarlıkta İsveç toprağı tabutumun üstüne ıslak ıslak düşer ve Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini yazmayacağına adınız gibi emin olabileceğiniz Hjalmar Arvid Boström benim için, "Neyse, boş ver... Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini o yazmayacaktı nasıl olsa," derken. Üçüncü kez de Kuzey Atlantik'te kopan bir fırtına sırasında, sulusepken kar yağarken ve ben kopuk kafamı bir basketbol topu gibi tutup havaya kaldırarak çanaklığın tepesinde dikilirken.

Mavi tünelin bana kendini göstermek yoluyla yönelttiği soru, yanıtını verebileceğim tek sorudur: Hayatın ne anlama geldiği konusundaki merakımı nihayet giderebildim mi? Şayet giderdiysem tek yapmam gereken, bir elektrik süpürgesine benzettiğim o şeyin içine ayak basmaktan ibarettir. Bahía de Darwin'in elektrikli fırın ve ocaklarından yayılana çok benzer bir ışık saçan mavi tünelin içi sahiden vakumluysa bile bu durum merhum babam bilimkurgu yazarı Kilgour Trout'u hiç ırgalamıyor anlaşılan; tünelin tam ağzında durup benimle çene çalabildiğine göre...

* * *

Babamın Bahía de Darwin'in kıç tarafından bana söylediği ilk şey şu oldu: "Bu aptallar gemisinden daha sıkılmadın mı oğlum? Hadi gel artık babacığına. Beni bu defa da reddedersen, bir milyon yıl boyunca bir daha yüzümü göremeyeceksin."

Bir milyon yıl! Aman Tanrım... bir milyon yıl! Dalga geçmiyordu. Bir baba olarak ne kadar kötü olursa olsun, verdiği sözleri hep tutmuş, bana da bilerek asla yalan söylememişti.

Bunun üzerine ona doğru bir adım ilerledim; ama ikinci adımı atmadım. Kur dansının ilk demlerindeki dişi bir mavi ayaklı sümsük kuşunu andırıyordum. Tıpkı kur dansında olduğu gibi, bu tereddütlü ilk adım, bir saatin giderek karşı konulmazlaşacak olan tik taklarından ilkiydi. Tünelin ağzıyla aramda hâlâ epeyce uzun bir mesafe olduğu halde, şimdiden değişmiştim. Bahía de Darwin'in motorlarından yayılan gümbürtü silikleşti ve çelik güneş güvertesi şeffaflaştı. Aşağıdaki ana salonu görebiliyordum artık: Kanka-bono kızları masum kız kardeşleri Kazakh'ın kemiklerini kemiriyorlardı orada.

Babama doğru attığım o ilk adım, yerli kızlar hakkında, arkamdaki çanaklığın tepesinde dikilen Mary hakkında, yüznumarada uyuklayan Hisako Hiroguchi ile dölütü hakkında, kaptan köşkündeki moralsiz kaptan ile kör Selena hakkında ve soğuk hava mahzenindeki ceset hakkında şunu düşünmeme sebep oldu: "Korkunun ve açlığın esiri olan bu yabancılardan bana ne? Benim onlarla ne alakam var?"

* * *

Ona doğru ikinci adımı bir türlü atamayınca babam bana şöyle dedi: "Kıpırda hadi Leon. Nazlanmanın sırası mı şimdi?"

"Ama daha araştırmamı tamamlayamadım," diye itiraz ettim. Hayalet olmayı seçmemin sebebi, bu işin bazı avantaları da beraberinde getirmesiydi: insanların aklını okuma, geçmişleri hakkındaki gerçeği öğrenme, duvarların ötesini görme, aynı anda pek çok yerde bulunabilme, şu ya da bu durumun son halini alana kadar hangi aşamalardan geçtiğini derinlemesine öğrenme ve insanlığa mahsus tüm bilgilere erişme yetkisi. "Baba..." dedim, "bana beş yıl daha tanı."

"Beş yıl mı?" diye bağırdı. Beni taklit ederek onunla daha evvel yaptığım üç pazarlığı hatırlattı: "'Tek bir gün daha baba.' 'Sadece bir ay babacığım.' 'Bana altı ay daha tanı baba.'"

"Ama ben hayatın gerçekte ne olduğu, aslında nasıl işlediği, sahiden ne anlama geldiği hakkında o kadar çok şey öğreniyorum ki!" dedim.

"Bana yalan söyleme," dedi. "Ben sana hiç yalan söyledim mi?"

"Hayır efendim," dedim.

"O zaman bana yalan söyleme," dedi.

"Sen şimdi bir tanrı mı oldun?" diye sordum.

"Hayır," dedi. "Ben hâlâ yalnızca babanım senin Leon... ama bana yalan söyleme. Ne zamandır etrafa kulak kabartıp duruyorsun ama bilgiden başka hiçbir şey biriktirdiğin yok. Beyzbol kartı ya da şişe kapağı biriktirseydin bundan daha farklı olmazdı. Şu anda sahip olduğun tüm o bilgilerden senin çıkarabildiğin manayı Mandarax da pekâlâ çıkarırdı."

"Sadece beş sene daha baba, babacığım, lütfen," dedim.

"Öğrenmeyi umduğun şeyi öğrenmene beş sene asla yetmez," dedi. "İşte bu yüzden, oğlum, sana şeref sözü veriyorum: Beni şimdi eli boş döndürürsen, bir milyon yıl süresince sana bir daha görünmeyeceğim.

Leon! Leon! Leon!" diye haykırdı. "İnsanlar hakkında ne kadar çok şey öğrenirsen, onlardan bir o kadar daha tiksinirsin. Ülkenin güya en akıllı insanları tarafından nerdeyse hiç bitmeyen, kadir bilmeyen, dehşete düşüren ve son olarak hiçbir anlamı olmayan bir savaşa yollandın. Bu deneyimin insanın doğası hakkında sana sonsuza dek yetecek kadar içgörü kazandırmış olmasını beklerdim!

Anlaşılan haklarında hâlâ daha çok şey öğrenmek istediğin o aynı harika hayvanların, düğmelerine basıldığı an harekete geçip dünya üstündeki her şeyin kökünü kurutacak güçte silahlara sahip oldukları için şu anda hindi gibi kabardıklarını sana söylememe gerek var mı?

Bir zamanlar güzel ve besleyici bir yer olan bu gezegenin, şimdi gökyüzünden bakıldığında zavallı Roy Hepburn'ün otopside meydana çıkan hastalıklı organlarını andırdığını ve sırf büyümüş olmak için büyüyüp her şeyi tüketen, her şeyi zehirleyen belirgin kanserlerin de senin şu sevgili insanlarının kentleri olduklarını söylememe gerek var mı?

Her şeyi yüzlerine gözlerine bulaştıran bu hayvanların, artık kendi torunları için bile doğru dürüst yaşamlar tasavvur edemediklerini ve sadece on dört yıl ötedeki iki bin yılına gelindiğinde dünyada yenebilecek ya da güzel bulunabilecek bir şey kalırsa bunu bir mucize sayacaklarını sana söylememe gerek var mı?

Tıpkı bu lanetli gemideki insanlar gibi, oğlum, onlar da haritaları ya da pusulaları olmayan ve özsaygılarını nasıl koruyacaklarından daha esaslı bir sorunla arada bir de olsa yüzleşmeyen kaptanlar tarafından idare edilirler."

* * *

Hayattayken olduğu gibi şimdi de saçı sakalı birbirine dolaşmıştı. Hayattayken olduğu gibi şimdi de solgun ve bitkindi. Hayattayken olduğu gibi şimdi de elinde bir sigara vardı. Ona doğru bir adım daha atmamı zorlaştıran sebeplerden biri de, hiç şüphesiz, onu sevmiyor oluşumdu.

Ondan çok utandığım için on altı yaşımda evden kaçmıştım ben.

Mavi tünelin ağzında babam değil de bir melek dursaydı belki de koşa koşa girerdim içeri.

* * *

James Wait'in evden kaçma sebebi, insanların ona sürekli olarak fiziksel acı çektirmesiydi. Evlatlık gittiği ailelerdeki koca beyinlerin onun için icat ettiği işkencelerden bazıları o kadar dâhiyaneydi ki, doğumevinden çıkar çıkmaz dosdoğru İspanyol Engizisyonu'na gönderilseydi bundan daha kötüsü gelemezdi başına. Bense, ne kadar kızarsa kızsın bana asla tek bir tokat bile atmamış olan, gerçek bir ebeveynden kaçmıştım.

Ben henüz doğruyla yanlışı ayırt edemeyeceğim bir

yaştayken, babam annemin temelli çekip gitmesine yol açacak bir komploya beni ortak etmişti. Biraz seyahat etmek, birkaç arkadaş edinmek, onları yemeğe davet etmek, arada bir sinemaya ya da tiyatroya gitmek istediği için anneme demediğini bırakmayan babam, benim de kendisiyle bir olup anneme cephe almamı sağlamıştı. Babamla aynı fikirdeydim. O zamanlar onun dünyanın en büyük yazarı olduğuna inanırdım; çünkü gurur duymamı sağlayabilecek tek şey buydu. Hiç dostumuz yoktu ve evimiz mahallenin en pejmürde eviydi. Bir televizyonumuz ya da otomobilimiz bile yoktu. O halde neden anneme karşı babamı savunmayayım? Yine de doğruya doğru, babam asla büyüklük iddia etmemiştir. Gerçi kendi hükümlerimi verebilecek yaşa geldiğimde onun yazmaktan ve hiç durmadan –abartmıyorum, hiç durmadan– sigara içmekten başka hiçbir şey yapmamaktaki ısrarında bir nebze büyüklük bulmuştum.

Ah, tabii, gurur duyabileceğim bir şey daha vardı ve Cohoes'da çok makbule geçen bir şeydi bu: Babam Amerika Birleşik Devletleri'nin eski bir deniz piyadesiydi.

Ama on altı yaşıma geldiğim zaman, annemin ve komşuların uzun süre önce vardıkları sonuca ben de varmıştım: Babam tam bir fiyaskoydu, eserlerini ancak en itibarsız yayınevlerine bastırabiliyor ve karşılığında yok denecek kadar az para alıyordu. Yazmaktan ve hiç durmadan –abartmıyorum, hiç durmadan– sigara içmekten başka bir şey yapmamayı sürdürdüğü zaman, onun hayatın yüzkarası olduğunu düşünmüştüm.

O sıralar okulda resim hariç her dersten çakıyordum. Cohoes Ortaokulu'nda kimse resimden çakmazdı. Bu kesinlikle imkânsızdı. Ben de annemi bulmak için evden kaçtım; ama hiç bulamadım.

* * *

Babamın yayımlanmış yüz küsur kitabı, bin küsur kısa öyküsü vardı; ama seyahat ederken onu tanıyan kimseye rastlamadım – tek bir kişi hariç. Bu kadar aradıktan sonra böyle biriyle karşılaşmak beni duygusal açıdan o kadar sarstı ki, galiba kısa bir süreliğine aklımı kaçırdım.

Babama ne telefon ettim ne de bir kartpostal yolladım. Kendim de ölene ve öbür dünyaya giden mavi tünelin ağzında onu ilk kez görene dek öldüğünden bile haberim olmadı.

Ama babamın her şeye rağmen gurur duyması gerektiğini düşündüğüm tek konuda onun yüzünü kara çıkartmadım: Ben de bir Amerika Birleşik Devletleri deniz piyadesi oldum. Bu bir aile geleneğiydi.

Bak sen şu işe, şimdi de ister misiniz yazar olup çıkayım? Tıpkı babam gibi bir şeyler karalayıp duruyorum – bir yerlerde bir okuyucu bulunup bulunmayacağı konusunda en ufak bir fikrim dahi olmadan. Yoktur elbette. Nasıl olsun?

* * *

Şimdi ikimiz de birbirine kur yapan mavi ayaklı sümsük kuşlarına benzemiştik; bir gören olsun ya da olmasın, ne yapmamız gerekiyorsa onu yapıyorduk – ya da daha doğrusu, yapmıyorduk.

* * *

Babam şimdi de tünelin ağzından bana şöyle diyordu: "Sen de tıpkı annen gibisin."

"Ne bakımdan?" dedim.

"Annenin en sevdiği alıntı neydi, biliyor musun?" dedi.

Tabii ki biliyordum, Mandarax da biliyordu. Bu kitabın en başında o alıntı yer alır.

* * *

"İnsanların iyi hayvanlar olduklarına ve sonunda tüm sorunlarını halledip yeryüzünü yeniden cennet bahçesine çevireceklerine inanıyorsun."

"Mümkünse annemi görebilir miyim?" diye sordum. Onun tünelin öbür ucunda bir yerlerde olduğunu, ölmüş olduğunu biliyordum. Kendim de öldükten sonra babama sorduğum ilk soru bu olmuştu: "Anneme ne olduğunu biliyor musun?" Birleşik Devletler Deniz Piyadeleri'ne katılmadan evvel, onu aramadık yer bırakmamıştım.

"Şu tam arkanda duran annem mi yoksa?" dedim. Mavi tünelin içinde, bağırsakların peristaltik hareketlerini andıran bir çalkantı başlamıştı. Kıvrılıp büküldükçe, arada bir tünelin derinliklerini görür gibi oluyordum. Babamın o üçüncü görünüşünde, orada bir kadın fark etmiş ve onun annem olabileceğini düşünmüştüm – ama nerede bende o şans!

"Ben Naomi Tharp'ım Leon," diye seslendi kadın bana. Öz annem gittikten sonra kısa süreliğine bana elinden geldiğince annelik etmiş bir komşu kadındı o. "Ben Bayan Tharp'ım," diye bağırdı. "Beni hatırlıyorsun, değil mi Leon? Eskiden mutfağımın kapısından girdiğin gibi gel yanıma hadi. Uslu çocuk ol. Bir milyon yıl daha orada kalmak istemezsin."

Tünelin ağzına doğru bir adım daha attım. Bahía de Darwin örümcek ağlarından oluşan bir fantezi âlemine dönüştü. Mavi tünelse, Malmö'deyken beni her gün tersaneye götürüp getiren tramvay kadar somut ve algılanır bir ulaşım aracı halini aldı.

Derken arkamdan, Bahía de Darwin'in zar gibi incelmiş çanaklığının tepesinden, mat bir hortlağa dönüşmüş olan Mary'nin çığlık çığlığa bir şeyler tekrarladığını işittim. Bir tür ıstırap çekiyor olmalı, diye düşündüm. Ne dediğini çıkartamıyordum ama karnından vurulmuş olsa sesi ancak böyle çıkardı.

Ne dediğini öğrenmek zorundaydım, iki adım gerileyip arkamı döndüm ve yukarıya, ona baktım. Hüngür hüngür ağlıyor, katıla katıla gülüyordu. Çelik kovanın kenarından sarkıp başını aşağıya eğmiş, kaptan köşkündeki kaptana bas bas bağırıyordu: "Kara göründü! Kara göründü! Ulu Tanrım! Şükürler olsun! Kara göründü! Kara göründü!"

8

May Hepburn'ün gördüğü kara parçası Santa Rosalia' ydı. Kaptan, orada yaşayan insanlar –ya da en azından pişirip yiyebilecekleri hayvanlar– bulmayı umarak, dümeni elbette hemen o tarafa kıracaktı.

Geriye tek bir soru kalıyordu: Ben de onlarla kalıp bundan sonra olacakları görecek miydim? Gemideki insanların akıbetleri hakkındaki merakımı gidermek için ödemek zorunda kalacağım bedel ayan beyan ortadaydı: şartlı tahliye şansı tanınmaksızın, yeryüzünde bir milyon yıl daha hayalet olarak dolaşmak.

Kararı benim yerime Mary Hepburn, daha doğrusu "Bayan Flemming" verdi. Dikkatim onun çanaklıktaki sevincine takılıp kalalı beri o kadar uzun zaman geçmişti ki, başımı çevirip tekrar babama baktığımda tünelin yerinde yeller esiyordu.

* * *

Bin milenyumluk mahkûmiyetimi artık tamamlamış bulunuyorum. Topluma ya da her ne ise ona olan borcumu sonuna kadar ödedim. Artık her an mavi tüneli yeniden görmeyi bekleyebilirim. Bu defa tabii ki koşa koşa içeri gireceğim. Daha evvel defalarca görmediğim

ya da işitmediğim hiçbir şey olmuyor artık buralarda. Hiç şüphesiz, kimse Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini yazmayacak – kimse ne yalan söyleyecek ne de bir Üçüncü Dünya Savaşı çıkaracak.

Annem haklıymış: Meğer sahiden, en karanlık zamanlarda bile, insanlık için hâlâ umut varmış.

* * *

1 Aralık 1986 günü akşamüstü, Kaptan Adolf von Kleist, gemide denize atacak çapa olmadığı için kıyıya yakın bir lav resifine sokulup Bahía de Darwin'i bile bile karaya oturttu. Yeniden denize açılma vakti geldiğinde, geminin Guayaquil'de yapılmış olduğu gibi yine kendi kendini sıyırıp kurtaracağına inanıyordu.

Peki ne zaman tekrar denize açılmayı planlıyordu? Kilerler yumurtalarla, iguanalarla, penguenlerle, karabataklarla, yengeçlerle, adada yenebilecek ve kolay yakalanabilecek başka ne varsa onlarla dolar dolmaz. Yakıt ve su stokuna dengi dengine yetecek miktarda erzak depolandıktan sonra, en uygun zamanda anakaraya dönebilir ve onları kabul edecek, barışın hüküm sürdüğü bir liman arayabilirdi. Güney Amerika kıtasını yeniden keşfedecekti.

Sadık motorlarını kapattı. Motorlar için sadakatin sonu bu olacaktı. Kaptanın hiç belirleyemediği sebeplerden ötürü bir daha asla çalışmayacaklardı.

Motorlar susunca fırınlar, ocaklar ve buzdolapları da çok yakında devreden çıkacaktı – akümülatörler tükenir tükenmez.

* * *

Gemide hâlâ on metre kıç halatı vardı: ana güvertedeki bir koçboynuzuna dolanmış on metre beyaz naylon

göbek bağı. Kaptan bu halata düğümler attı ve Mary'yle birlikte, halata tutuna tutuna resife indiler, sonra da kendilerinden hiç korkmayan, alçak türlerden hayvanları öldürmek ve yumurta toplamak üzere kıyıya yürüdüler. Mary'nin bluzunu ve James Wait'in etiketi hâlâ üstünde duran yeni gömleğini torba niyetine kullanacaklardı.

Sümsük kuşlarının boyunlarını büke büke kırdılar. Kara iguanalarını kuyruklarından yakalayıp kara taşlara çarpa çarpa öldürdüler. Mary işte bu katliam sırasında elini kanatacak ve korkusuz bir vampir ispinoz hayatında ilk kez insan kanı tadacaktı.

* * *

Katiller, etlerini yiyemeyeceklerine inandıkları deniz iguanalarına ilişmediler. Bu yaratıkların midelerinden çıkan kısmen hazmedilmiş deniz yosununun yalnızca lezzetli bir sıcak yemek olmakla kalmayıp o zamana kadar başlarına dert olan vitamin ve mineral eksikliğini gidermeye de yaradığını keşfetmeleri için iki yıl daha geçmesi gerekecekti. Böylece besin kaynakları tamamlanmış olacaktı. Dahası, bazı insanlar bu püreyi diğerlerinden daha iyi sindirebildikleri için daha sağlıklı oluyor, daha güzel görünüyor ve seks partnerleri olarak rağbet görüyorlardı. Bunun üzerine Doğal Seçilim Yasası duruma el attı ve sonuç olarak, bir milyon yıl sonra, insanlar artık deniz yosununu kendileri hazmedebiliyorlar, deniz iguanalarının aracılığına gerek kalmadığı için de onlara artık hiç ilişmiyorlar.

Böylesi herkes için çok daha iyi oldu.

Gerçi insanlar hâlâ balıkları öldürüyorlar. Balık kıtlığı yaşandığı zamanlarda hâlâ sümsük kuşu yiyorlar, sümsük kuşları da hâlâ onlardan korkmuyor.

Burada bir milyon yıl daha kalsam, eminim bu kadar zaman bile sümsük kuşlarının insanlardan zarar gel-

diğini anlamalarına yetmeyecektir. Evet, daha evvel de söylediğim gibi, çiftleşme mevsiminde hâlâ bıkmadan usanmadan dans ediyorlar.

* * *

İnsanlar o gece Bahía de Darwin'de kendilerine müthiş bir ziyafet çektiler. Yemeklerini güneş güvertesinde yediler; servis tabağı güvertenin kendisi, aşçıbaşı da kaptandı. Yengeç eti ve ispinoz kıymasıyla doldurulup kızartılmış kara iguanaları vardı. Kendi yumurtalarıyla doldurulup eritilmiş penguen yağıyla yumuşatılarak kızartılmış sümsük kuşları vardı. Son derece lezzetliydiler. Herkes yeniden mutlu olmuştu.

Ertesi sabah, günün ilk ışıklarıyla birlikte kaptan ile Mary tekrar kıyıya çıktı. Bu sefer Kanka-bono kızlarını da yanlarında götürdüler. Hep birlikte ellerine ne geçerse öldürdüler, ceset üstüne ceset yığdılar; ta ki geminin dondurucusu, James Wait'in yanı sıra, gerekirse bir ay yetecek kadar kuş, iguana ve yumurtayla dolana kadar. Artık bol bol yakıtları ve suları olduğu gibi, yeterinden fazla yiyecekleri de vardı; hem de çok lezzetli yiyecekler.

Artık sıra motorları çalıştırmaya gelmişti. Kaptan gemiyi son sürat doğuya yöneltecekti. Güney Amerika'yı, olmazsa Orta Amerika'yı, o da olmazsa Kuzey Amerika'yı kaçırmasına imkân yoktu; mizah duygusu yerine gelen kaptan, Mary'ye böyle demiş ve eklemişti: "... Panama Kanalı'ndan geçecek kadar şanssız değilsek tabii. Ama şayet sahiden de kanaldan geçecek olursak, eninde sonunda Avrupa'ya ya da Afrika'ya varacağımız konusunda sana garanti verebilirim."

Sonra da gülmüştü, Mary de gülmüştü. Nasılsa bundan sonra her şey yolunda gidecekti. Derken... motorlar çalışmayıverdi.

9

Bahia de Darwin'in ıssız okyanusun dibini boyladığı zamana, yani 1996'nın Eylül ayına gelindiğinde, kaptan hariç herkes gemiden Mary'nin taktığı lakapla bahsediyordu: "Walloping Window Blind."[1]

Bu küçük düşürücü lakap, Mary'nin Mandarax'tan öğrendiği bir şarkıdan alınmıştı ve şarkı şöyle bir şeydi:

Büyük bir harp gemisiydi
Walloping Window Blind okyanusta.
Fırtınalar ne tayfayı yıldırır
Ne dert olurdu kaptana.
Boş vermeyi öğrenmişti dümenci
En delisinden rüzgâra,
Ve çoğu kez hava açtığında
Bakardık horluyor kamarasında.

CHARLES CARRYL (1842-1920)

Hisako Hiroguchi, Hisako'nun tüylü kızı Akiko ve Selena MacIntosh, gemiden "Walloping Window Blind" diye bahsederlerdi; anlam veremedikleri bu sözcüklerin

1. (İng.) Pencereye çarpan stor. (Ç.N.)

tınısından pek hoşlanan Kanka-bono kadınları da öyle. Kanka-bono kadınları anne olduklarında, ki henüz değildiler, çocuklarına anakaradan Walloping Window Blind ismini taşıyan bir gemiyle geldiklerini ve bu geminin, buhar olup uçtuğuna bakılırsa, sihirli olduğunu öğreteceklerdi.

İngilizce ve Japoncayı olduğu kadar Kanka-bono dilini de gayet iyi konuşan ve Kanka-bono olmadığı halde Kanka-bono'larla anlaşabilen tek kişi olan Akiko, bu ismi Kanka-bono diline tatminkâr biçimde tercüme etmenin bir yolunu asla bulamamıştı: "Walloping Window Blind."

Mavi bir lagünün beyaz kumsalında güneşlenmekte olan modern insanlardan biri, şayet uzanıp kulağına fısıldayacak olsam bu lafı ve komik içeriğini ne kadar anlayabilirse, Kanka-bono'lar da o kadar anlayabilirlerdi: "Walloping Window Blind."

* * *

Walloping Window Blind'ın okyanusun dibini boylamasından kısa süre sonra Mary suni dölleme programını başlattı. O sıralar altmış bir yaşındaydı. Kaptanın tek seks partneriydi ve altmış altı yaşına gelen kaptanın cinsel dürtüleri artık eskisi kadar güçlü sayılmazdı. Üstelik baba olmamaya kararlıydı; çünkü Huntington koresini çocuğuna geçirme olasılığının hâlâ epey yüksek olduğuna inanıyordu. Ayrıca ırkçının tekiydi, dolayısıyla Hisako'yu ya da tüylü kızını hiç cazip bulmuyor, neticede kendi çocuklarını doğuracak olan yerli kadınlardan ise hiç mi hiç hazzetmiyordu.

Unutmayın: Bu insanlar her an kurtarılmayı bekliyorlardı ve insan ırkının son umudu olduklarını bilmelerine olanak yoktu. Dolayısıyla cinsel etkinliklerde bulunmalarının tek sebebi, biraz hoşça vakit geçirmekten, bir

nebze rahatlamaktan, uykularını getirmekten ya da aklınıza ne gelirse ondan ibaretti. Şimdilik herkesin bildiği kadarıyla, üremek aslında çok büyük sorumsuzluk olurdu; çünkü Santa Rosalia çocuk yetiştirmeye uygun bir yer değildi ve çocuklar yiyecek sıkıntısına da yol açabilirlerdi.

Walloping Window Blind, Ekvador'un denizaltı filosuna katılmadan evvel Mary de bu konuda herkes kadar duyarlıydı: Bir çocuk doğacak olursa bu bir trajedi olurdu.

Ruhu böyle hissetmeyi sürdürüyordu; ama koca beyni, onu ürkütmemeye özen göstererek, kendince düşünmeye başlamıştı: Kaptanın iki ayda bir içine fışkırttığı spermi doğurgan bir kadına aktarmanın bir yolu bulunabilir miydi acaba? Kim bilir, bir de bakarsın kadın gebe kalıverirdi. O sıralar yalnızca on yaşında olan Akiko henüz yumurtlamaya başlamamıştı. Ama yaşları on beş ile on dokuz arasında değişen Kanka-bono kadınlarının yumurtlamakta olduklarına hiç şüphe yoktu.

* * *

Mary'nin öğrencilerine sık sık söylediği şeyi bu kez koca beyni kendisine söyledi: İlk bakışta ne kadar olanaksız, mantıksız, hatta düpedüz çılgınca görünürse görünsün, insanın aklına gelen her türlü fikri kafasında evirip çevirmesinin hiçbir zararı olmadığı gibi, muhtemelen çok fazla yararı vardı. En kötü fikirlerle oynanan akıl oyunlarının bile, Mary'nin bir milyon yıl önce "modern zamanlar" diye adlandırdığı çağın en önemli bilimsel içgörülerinden pek çoğunu doğurmuş olduklarına, tıpkı Ilium'daki yeniyetmeleri inandırdığı gibi, Santa Rosalia'da da kendini inandırdı.

"Merak" konusunu Mandarax'a danıştı.

Şöyle dedi Mandarax:

Merak, sağlıklı bir aklın daimi ve değişmez özelliklerinden biridir.

SAMUEL JOHNSON (1709-1784)

Ama Mandarax'ın ona söylemediği, koca beyninin de katiyen söylemeyeceği bir şey vardı: Aklına gelen bu yeni deney fikrinin işe yarama olasılığı varsa, koca beyni Mary'ye bu deneyi bilfiil yaptırana dek ona dünyayı zindan edecekti.

Bu, benim kanaatimce, eski zaman koca beyinlerinin en şeytani yanıydı. Sahiplerine, şu manaya çekilebilecek şeyler söylerlerdi: "Al sana çılgınca bir fikir, isteseydik gerçekten yapabilirdik ama biz bunu tabii ki asla yapmayız. Düşünmesi çok eğlenceli, hepsi o kadar."

Derken insanlar, adeta vecde kapılırcasına, akıllarından geçeni bilfiil yapmaya koyulurlardı – Colosseum'da biri ötekini öldürene dek köle savaştırmak, insanları o yörede tasvip edilmeyen görüşler benimsedikleri için meydanlarda diri diri yakmak, tek amacı insanları kitleler halinde katletmek olan fabrikalar inşa etmek, koca şehirleri havaya uçurmak falan gibi şeyler yaparlardı.

* * *

Mandarax'ın bir yerlerinde şu manada bir uyarı olmalıydı; ama yoktu: "Bu koca beyinler çağında, yapılabilecek olan ne varsa yapılacaktır – yani ayağınızı denk alın."

Mandarax'ın söyleyebilecekleri arasında buna en yakını, Thomas Carlyle'dan (1795-1881) bir alıntıydı:

Her çeşit Şüphe'ye ancak Eylem'le son verilebilir.

* * *

Bir kadının, ıpıssız bir adada ve hiç teknik yardım alınmaksızın başka bir kadın tarafından hamile bırakılıp bırakılamayacağı konusundaki şüpheleri Mary'yi harekete geçirdi. Vecde benzer bir ruh haliyle kendini kraterin öte tarafında, Kanka-bono kadınlarının kampında buldu. Akiko'yu da tercüman olarak yanında götürmüştü.

Şimdi gel de babamın hâlâ hayatta olduğu ve Cohoes'da mürekkep lekeli bir habis olarak yaşadığı zamanları hatırlama. Babam hep sinemaya bir şeyler satmayı umut ederdi, böylece niteliksiz işler yapmak zorunda kalmayacak, eve bir aşçı ve temizlikçi tutabilecekti.

Ama sinemaya satış yapmayı ne kadar arzu ederse etsin, öykü ve kitaplarındaki tüm can alıcı sahneler, aklı başında kimsenin sinemaya uyarlamak istemeyeceği türden olaylardı – filmin popüler olması isteniyorsa tabii.

Şimdi benim anlatmakta olduğum öykünün de bir milyon yıl öncesinin popüler sinema filmlerinden birinde asla yer alamayacak türden bir can alıcı sahnesi var. Bu sahnede Mary Hepburn, adeta hipnotize olmuş gibi, sağ işaretparmağını önce kendi içine, sonra da on sekiz yaşında bir Kanka-bono kadınının içine batırıp onu hamile bırakıyor.

Sonradan Mary'nin aklına, ergenlik çağındaki Kanka-bono kızlarından sadece birinin değil, her birinin vücudu üstünde denemekten çekinmediği bu pervasız, akıl almaz, sorumsuz, düpedüz çılgınca şey hakkında yapabileceği bir espri gelecekti. Ama bu espriyi anlayabilecek tek kolonici olan kaptanla da artık pek muhabbeti kalmadığından onu kendine saklamak zorunda kalacaktı. Espri, şayet dile getirilseydi, şöyle bir şey olurdu:

"Ah, keşke bunu yapmayı Ilium Ortaokulu'nda öğretmenken akıl etseydim, şu anda Tanrı'nın bile unuttuğu Santa Rosalia'da olacağıma, New York eyaletinin sıcak ve şirin bir kadınlar koğuşunda olurdum."

10

Gemi battığı zaman, James Wait'in soğuk hava mahzenindeki kemiklerini de beraberinde götürdü. Wait'in kemikleri, bugün hâlâ nesli tükenmemiş türlerden sürüngen ve kuşların kemiklerine karışmıştı. Günümüzde yalnızca Wait'inkine benzer kemiklerin üstünde et yoktur.

Kemiklerine bakılırsa bir tür erkek maymundu anlaşılan – iki ayağı üstünde yürüyordu ve olağanüstü büyük bir beyni vardı. Bu beynin işlevi, tahmin edilebileceği üzere, ustalıkla eklemlenmiş ellerini denetlemekti. Belki ateş yakabiliyordu. Belki araç gereç kullanıyordu.

Belki bir düzine ya da daha fazla sözcükle konuşuyordu.

* * *

Gemi battığı zaman, adadaki tek sakal kaptana aitti. Bundan bir sene sonra, kaptanın oğlu Kamikaze doğacaktı. Bundan on üç yıl sonra ise ada ikinci sakalına kavuşacaktı: Kamikaze'nin sakalı.

Ne demiş Mandarax:

Bir zamanlar sakallı bir ihtiyar varmış,
"Korktuğum başıma geldi!" diye bağırmış,

"İki baykuş, dört tarla kuşu,
Bir tavuk, bir de çalıkuşu,
Hepsi birden sakalıma yuva yapmış."

EDWARD LEAR (1812-1888)

Gemi battığı zaman, koloni kurulalı on sene olmuştu ve düşünecek konu, yapacak iş bulmakta zorlanan kaptan, son derece sıkıcı biri olup çıkmıştı. Vaktinin çoğunu adadaki tek su kaynağının civarında, krater tabanındaki pınarda geçiriyordu. Su almaya gelen insanları, sanki pınarın nazik ve bilgili sahibiymiş, muaviniymiş, koruyucusuymuş gibi karşılardı. Herkese, hatta söylediklerinden tek kelime anlamayan Kanka-bono'lara bile –suyun kayadaki çatlaktan akış şeklini "... bugün çok sinirli," ya da "... bugün pek neşeli," ya da "... bugün çok tembel," diye nitelendirerek– pınarın o günkü hissiyatını anlatırdı.

Akış aslında gayet istikrarlıydı, koloniciler gelmeden önceki binlerce yıl boyunca hep istikrarlı olmuştu; günümüzde de, insanların hayatları artık ona bağlı olmasa da hâlâ istikrarlı. Suyun gizemlerini anlamak için Amerika Birleşik Devletleri Deniz Kuvvetleri Akademisi'nden mezun olmak gerekmezdi; ama ille de açıklamak gerekirse: Krater, yağmur suyunu emip çok kalın bir volkanik kalıntı katmanı altında biriktirerek gün ışığından saklayan devasa bir kâseydi. Kâsede incecik bir çatlak vardı, pınar da o çatlaktan çıkıyordu.

Zamanı bol, elleri boş olan kaptanın pınarın akışını iyileştirmek için yapabileceği hiçbir şey yoktu. Su, kayalaşmış lav parçasındaki çatlaktan zaten son derece tatminkâr bir şekilde akıyor ve on santimetre aşağıdaki doğal kurnada kendiliğinden birikiyordu. O kurna Walloping Window Blind'ın ana salonunun çıkışındaki yüznumaranın lavabosu büyüklüğündeydi. O kurna, şayet bo-

şalsaydı bile, kaptanın teşviki olsun ya da olmasın, Mandarax'ın hesabına göre yirmi üç dakika on bir saniye içinde yeniden ağzına kadar dolardı.

Kaptanın hayatının son yıllarını size nasıl tarif etsem acaba? Sessiz bir umarsızlığa kapıldığını söylemeliyim. Gerçi onun kendini böyle hissetmesi için Santa Rosalia'da mahsur kalması gerekmezdi tabii.

Ne demiş Mandarax:

İnsanların büyük çoğunluğu sessiz bir ümitsizlikle dolu hayatlar sürdürüyor.[1]

HENRY DAVID THOREAU (1817-1862)

Peki o zamanlar sessiz umarsızlıklara düşmek, bilhassa erkekler arasında, neden böylesine yaygın bir illetti dersiniz? Buna cevap olarak, öykümün tek gerçek hainini bir kez daha sahneye sürmek durumundayım: aşırı büyük insan beyni.

* * *

Günümüzde kimse sessizce umarsız bir yaşam sürmüyor. Bir milyon yıl önce çoğu insan sessiz umarsızlıklara kapılırdı; çünkü kafataslarının içindeki şeytani bilgisayarlar kısıtlanmaya ya da boş bırakılmaya gelmezlerdi; habire daha sınayıcı problemler talep ederlerdi, hayat da bu talebi karşılayamazdı.

* * *

Buraya kadar, insanlığın günümüze uzanan mucize-

1. *Walden: Ormanda Yaşam*, çev. Aykut Örküp, Zeplin Kitap, 2014, s. 17. (Y.N.)

vi sağkalımı açısından benim kanaatimce hayati önem taşıyan olay ve koşulların hemen hepsini anlatmış bulunuyorum. Ben bunları pek çok kilitli kapıyı açan tuhaf biçimli anahtarlar olarak anımsıyorum, kapılardan sonuncusu ise kusursuz mutluluğa açılıyor.

Bu anahtarlardan biri de hiç şüphesiz Santa Rosalia'da araç gereç bulunmayışıydı; kemiklerden, dallardan, kayalardan, balık bağırsaklarından –ve kuş bağırsaklarından– yapılmış derme çatma düzenekleri saymazsak tabii.

Kaptan, şayet elinde doğru dürüst araçlar, manivelalar, kazmalar, kürekler filan olsaydı, ne yapıp yapıp bilim ve ilerleme adına pınarı tıkamanın ya da kraterin bütün muhteviyatını bir-iki haftaya kalmadan kusmasına yol açmanın bir çaresini bulurdu.

* * *

Kolonicilerin kendileri ile besin kaynakları arasında kurmuş oldukları dengeye gelince: Şunu da söylemeliyim ki, bu denge de zekâdan ziyade şans eseriydi.

Doğa cömert davranmayı seçmişti, dolayısıyla yeterince yiyecek vardı. Öteki adalardaki kuşlar bereketli seneler geçirdiklerinden, nüfusu aşırı artmış yuva kolonilerinden Santa Rosalia'ya göçmen gönderiyor, bu göçmenler de insanlar tarafından yenip bitirilen kuşların yuvalarını devralıyordu. Uzun mesafe yüzücüleri olmayan deniz iguanaları içinse böyle bir doğal yenileme sistemi yoktu. Ama o sıracalı sürüngenlerin ve bağırsak muhteviyatlarının iticiliği, insanların onları yalnızca başka türden yiyeceklerde ciddi kıtlıklar yaşandığı dönemlerde besin olarak kullanmalarını sağlamıştı.

En tatminkâr yiyeceğin, yassı ve düzgün bir kaya üstüne bırakılarak güneşte saatlerce pişirilmiş bir yumurta

olduğu konusunda herkes hemfikirdi. Santa Rosalia'da ateş yoktu. İkinci sırayı, kuşlardan çalınan balıklar alıyordu. Ondan sonra kuşların kendileri, ondan sonra da deniz iguanalarının içinden çıkarılan yeşil lapa geliyordu.

Doğa aslında o kadar bonkördü ki, yedekte bekleyen bir gıda kaynağı bile sunmuştu. Koloniciler de bunun farkındaydılar ama ona hiç başvurmak zorunda kalmadılar. Bunlar, her yaştan foklar ve denizaslanlarıydı. Çiftleşme mevsiminde eş arayan erkekler dışında hiçbiri şüphecilikten ya da yırtıcılıktan nasibini almamıştı; ortalığa sere serpe uzanırlar, yanlarından geçen insanlara göz süzerlerdi. Yenmesine yenebilirdiler... hem de nasıl.

* * *

Kolonicilerin tüm kara iguanalarını nerdeyse gelir gelmez katletmeleri ölümcül bir hata olabilirdi; ama sonradan anlaşılacağı gibi, herhangi bir felakete yol açmadı. Çok şeyi değiştirebilirdi. Ama şans eseri hiçbir şeyi değiştirmedi. Santa Rosalia'da hiçbir zaman dev kara kaplumbağaları yaşamamıştır. Şayet yaşasaydı, koloniciler muhtemelen onların da köklerini kazımış olurlardı. Ama bu da hiçbir şeyi değiştirmezdi.

Bu arada dünyanın diğer bölgelerinde, özellikle de Afrika'da insanlar milyonlar halinde ölmekteydi; çünkü onlar şanssızdı. Yıllardır yağmur yağmamıştı. Oralarda eskiden çok yağmur yağardı ama şimdi, sanki bir daha hiç yağmayacakmış gibiydi.

En azından Afrikalılar üremeyi kesmişlerdi. Bu da bir şeydi. Biraz yardımı dokunuyordu. Ellerinde dağıtacak o kadar daha fazla hiçlik kalıyordu.

* * *

Kaptan, Kanka-bono kadınlarından herhangi birinin hamile kaldığını, aralarından ilki doğum yapana –daha doğrusu, adadaki ilk yerli insanoğlunu dünyaya getirene– kadar fark etmedi. Tüylü Akiko, bebeğin erkek olmasından duyduğu sevinci dile getirmek için ona bir lakap takacak ve çocuk adada bu lakapla tanınacaktı: Japoncada "kutsal rüzgâr" anlamına gelen "Kamikaze" adıyla.

* * *

İlk koloniciler, herkesi içeren bir aile haline asla gelemediler. Gerçi daha sonraki nesiller, yaşlı insanların sonuncusu da öldükten sonra, herkesi içeren bir aile oluşturdular. Bu aile ortak bir dile, ortak bir dine, ortak bazı şakalara, şarkılara, danslara filan sahipti ve hemen her şeyiyle Kanka-bono'ydu. Kamikaze ise, ihtiyar mı ihtiyar bir adam olma sırası kendisine geldiği zaman, kaptanın asla olamadığı bir şey olmayı başardı: Hürmet edilen bir aile babası oldu. Akiko da hürmet edilen bir aile anası oldu.

Bu oluşum çok çabuk gerçekleşti – son derece rastlantısal genetik malzemelerden, birbirine mükemmelen kenetlenmiş bir insan ailesi oluştu. Bunu görmek güzeldi. Az kalsın insanları o zamanki halleriyle bile sevmemi sağlayacaktı – koca beyinleriyle filan yani.

11

Bir Kanka-bono kadınının hamile kaldığından kaptanın çok geç haberdar olmasının nedeni, kimsenin bunu ona söylemeye yanaşmamasıydı tabii; ama aynı zamanda, Kanka-bono kadınları temelde ırkçı sebeplerden dolayı ondan o kadar nefret ederlerdi ki, kaptan onlardan birini nadiren görürdü. Kadınlar kraterin öte tarafından su almaya bile, sırf onunla karşılaşmamak için ancak gece geç vakit giderlerdi – kaptan genellikle mışıl mışıl uyurken yani. Kaptan ölene dek ona olan nefretleri hiç azalmayacaktı, çok sevdikleri tüm çocuklarının babası kendisi olduğu halde.

Ama Kamikaze'nin doğumundan bir ay evvel, Mary'yle paylaştığı kuştüyü döşekte kaptanı bir türlü uyku tutmadı. Koca beyni, kraterin tepesinden başlayıp kaza kaza su kaynağına inmenin, çatlağı tespit etmenin ve böylece hiç kimsenin şikâyet sebebi olarak görmediği şeyi –pınarın akış hızını– kontrol altına almanın bir yolunu bulmayı kaptanın kafasına sokmuş, onu yatakta bir o yana bir bu yana ha babam döndürüyordu.

Laf aramızda, hayli karışık bir mühendislik projesiydi bu, nerdeyse Keops'un Büyük Piramit'inin ya da Panama Kanalı'nın inşası kadar mütevazı bir proje.

Bunun üzerine kaptan yataktan kendini dar atıp

gece yarısı yürüyüşe çıktı. Dolunay vardı ve tam tepedeydi. Pınara geldiğinde Kanka-bono kadınlarından altısı oradaydı; ağzına kadar dolu kurnanın içindeki suyu sanki sevimli bir hayvanmış gibi sıvazlayarak birbirlerine sıçratıyorlardı. Çok eğleniyorlardı ve hepsinin yakında birer bebekleri olacağı için daha bir mutluydular.

Kaptanı görür görmez eğlenmeyi kestiler. Şeytan görmüş gibi oldular. Gerçi kaptanın da dili tutulmuştu – çünkü çırılçıplaktı. Herhangi birine rastlayacağına ihtimal vermemişti. İguana derisinden yapılmış peştamalını kuşanma zahmetine girmemişti. Böylece, Santa Rosalia'da on sene yaşadıktan sonra, Kanka-bono'lar onun üreme organını ilk kez görme şerefine nail oluyorlardı. Gülmekten kendilerini alamadılar, sonra da susmak bilmediler.

* * *

Kaptan soluğu yatağında aldığında Mary çoktan uykuya dalmıştı. Kaptan, kadınların gülüşmelerini cehalet diye kestirip attı. Aralarından birinin karnında bir tümör, parazit ya da enfeksiyon olduğunu ve keyfi tıkırındaymış gibi görünmesine rağmen büyük bir ihtimalle çok yakında öleceğini de geçirdi aklından.

Ertesi sabah, kadının karnındaki şişlikten Mary'ye bahsetti ve Mary'nin yüzünde çok garip bir tebessüm belirdi.

"Gülünecek ne var bunda şimdi?" diye sordu.

"Gülüyor muydum?" dedi Mary. "Aman Tanrım... tabii ki gülünecek bir şey yok."

"Aha bu kadar şişmiş..." dedi kaptan. "Önemsiz bir şey olamaz."

"Sana kesinlikle katılıyorum," dedi Mary. "Oturup beklemekten başka çaremiz yok. Başka ne gelir elden?"

"Pek de neşeliydi," diye hayret etti kaptan. "Hiç umurunda değildi sanki – karnı da davul gibi şişmiş oysa."

"Senin de sık sık söylediğin gibi," dedi Mary, "onlar bize benzemezler. Çok ilkel düşünürler. Başlarına ne gelirse gelsin her şeyi hayra yorarlar. Nasılsa hiçbir konuda pek bir şey yapamayacaklarına inandıklarından olsa gerek, kaderlerine razı olurlar."

Mandarax da yatakta, Mary'nin yanındaydı. Mary ve o zamanlar yalnızca on yaşında olan Akiko, aygıtı hâlâ eğlenceli bulan yegâne kolonicilerdi. Onlar olmasaydı Mandarax'ın yararsız öğütleri, anlamsız bilgeliği, beceriksiz komik olma çabaları karşısında kendini salak gibi hisseden kaptan, Selena ya da Hisako, Mandarax'ı çoktan okyanusun dibine yollamış olurdu.

Bilhassa kaptan, Mandarax Walloping Window Blind'ın gülünç kaptanı hakkındaki şiiri yumurtlayalı beri, aygıtın ona kişisel hakaretlerde bulunduğu hissine kapılmıştı.

Mary şimdi de, göbeğindeki şişliğe rağmen gayet mutlu olan Kanka-bono kadınının cehalet farz edilen tavrıyla alakalı bir yorum bulmayı başarmıştı:

Hiçbir şeyin farkına varmazsan mutluluk içinde
Geçer günlerin, neşeyle hüznü öğrenene kadar.[1]

SOPHOKLES (MÖ 496-406)

Mary'nin onunla dalga geçişini, kaptanın eski bir hemcinsi olarak kibirli ve alçakça bulmaktan kendimi alamıyordum. Yaşarken kadın olsaydım belki daha farklı hissederdim. Kadın olsaydım, Mary Hepburn o zamanki

1. *Aias*, çev. Ari Çokona, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2015, s. 22. (Y.N.)

erkeklerin üreme sürecinde oynadıkları sınırlı rolle gizli gizli dalga geçerken belki ben de zevkten dört köşe olurdum. Bugün de erkekler hâlâ aynı rolü oynuyorlar. Bu durumda değişen bir şey olmadı. Çiftleşme mevsiminde canlı sperm fışkırtacaklarına adınız gibi emin olabileceğiniz o koca kaşkavallardan hâlâ var.

Mary'nin bu durumla gizli gizli dalga geçişi, aleni ve çirkin bir hal almak üzereydi. Kamikaze doğduktan ve kaptan onun kendi oğlu olduğunu öğrendikten sonra, böyle bir şey yapmadan önce kendisine de danışılmış olması gerektiği yolunda bir şeyler geveleyecekti.

Mary de ona şöyle karşılık verecekti: "O çocuğu dokuz ay karnında taşıyacak, sonra da ıkına sıkına bacaklarının arasından çıkarmak zorunda kalacak olan kişi sen değildin. İsteyeceğini pek sanmıyorum ya, istesen bile onu emziremezsin. Üstelik senden onu büyütmeni bekleyen de yok. Hatta senin bu konuyla hiç alakan yokmuş gibi davranman bekleniyor doğrusu!"

"Öyle de olsa..." diye itiraz etmişti kaptan.

"Tanrım bana sabır ver..." demişti Mary. "Bir deniz iguanasının tükürüğünden bebek yapabiliyor olsaydık yapmaz mıydık sanıyorsun, ne demeye kaptan hazretlerini rahatsız edelim?"

12

Mary kaptana bunu söyledikten sonra ilişkilerinin eskisi gibi devam etmesine olanak kalmamıştı. Bir milyon yıl önce koca beyinliler, ayrılığı önleme yolları hakkında insan çiftleri için bir sürü teori üretirlerdi ve eğer Mary, kaptanla yaşamaya bir müddet daha devam etmeyi gerçekten istemiş olsaydı, bunu yapmanın en az bir yolu vardı: Ona Kanka-bono kadınlarının denizaslanlarıyla ve kulaklı foklarla cinsel ilişkiye girmiş olduklarını söyleyebilirdi. Kaptan da inanırdı, üstelik sadece o kadınların ahlak anlayışıyla ilgili olumsuz düşünceleri olduğundan değil, suni dölleme yapılmış olmasından kuşkulanmayı bile akıl edemeyeceği için. Bunun mümkün olabileceğine ihtimal vermezdi, halbuki Mary bu işi kolayca, tereyağından kıl çeker gibi becermişti.

Ne demiş Mandarax:

Duvar sevmeyen bir şey var.

ROBERT FROST (1874-1963)

Buna ben de şunu ekliyorum:

Evet ama mukozaya bayılan bir şey de var.

LEON TROTSKY TROUT
(1946-1001986)

Yani Mary böyle bir yalana başvurarak ilişkiyi kurtarmış olabilirdi, gerçi bu yalan Kamikaze'nin mavi gözlerini açıklamaya yetmezdi. Sırası gelmişken, günümüzde her on iki kişiden biri kaptanın mavi gözlerine ve sarı kıvırcık saçlarına sahiptir. Bazen "*Guten morgen Herr von Kleist*," ya da "*Wie geht's es Ihnen Fräulein von Kleist?*"[1] diyerek o numunelerden birine takıldığım olur. Bütün Almancam bundan ibaret.

Eh, günümüzde de fazla söze gerek yok zaten.

* * *

Acaba Mary Hepburn böyle bir yalan atarak ilişkisini kurtarmalı mıydı? Aradan bunca zaman geçtikten sonra bile bu soru hâlâ tartışmaya açık. Onlar asla ideal bir çift olmadılar. Selena ile Hisako birlikte yaşamaya başlayınca, Kanka-bono kadınları da Kanka-bono inançlarının, gelenek ve göreneklerinin saflığını korumak üzere kraterin öteki tarafına taşınınca, kaptan ile Mary birbirlerine kaldılar.

Sırası gelmişken, Kanka-bono'ların âdetlerinden biri de, isimlerini Kanka-bono olmayan herkesten sır gibi saklamaktı. Gerçi ben onların sırlarına ermiştim tabii, tıpkı başka herkesin sırrına erdiğim gibi. Kaptandan bir bebek doğuran ilk kadının Sinka olduğunu, ikinci bebeği doğuranın Lor olduğunu, üçüncü bebeği doğuranın Lira olduğunu, dördüncü bebeği doğuranın Dirno olduğunu, beşinci bebeği doğuranın Nanno olduğunu ve altıncı bebeği doğuranın Keel olduğunu açıklamamın artık bir sakıncası kalmamıştır herhalde.

1. (Alm.) Sırasıyla; "Günaydın Bay von Kleist" ve "Nasılsınız Bayan von Kleist". (Y.N.)

* * *

Mary kaptanın yanından ayrılıp kendine ayrı bir tente ve bir de kuştüyü döşek yaptıktan sonra Akiko'ya, kaptanla yaşarken olduğundan daha yalnız olmadığını söyleyecekti. Belli bazı konularda kaptandan şikâyetçiydi. Mary'yle ilişkisini sürdürmeye kendisi de az buçuk istekli olsaydı, kaptanın kolaylıkla onarmış olabileceği hatalardı bunlar.

Mary, "Bir ilişkinin yürümesi için her iki tarafın da çaba göstermesi gerekir," diye öğüt vermişti Akiko'ya. "Eğer taraflardan yalnızca biri çaba gösteriyorsa, o ilişkiyi unut gitsin. Öylesinden kimseye hayır gelmez ve çaba gösteren taraf hangisiyse, akıbeti benimkine benzer: Kendini enayi gibi hissetmeye başlar. Bir zamanlar gerçekten mutlu bir evliliğim vardı benim Akiko, üstelik Willard ölmüş olmasaydı ikinci bir mutlu evliliğim daha olacaktı – dolayısıyla bir ilişkinin nasıl yürümesi gerektiğini bilirim."

Kaptanın isteseydi kolaylıkla onarabileceği ama onarmadığı en ciddi dört hatayı şöyle sıralamıştı:

1. Kurtarıldıktan sonra yapacağı şeylerden bahsederken Mary'yi asla planlarına dahil etmezdi.
2. Bunun Mary'yi ne kadar incittiğini bildiği halde Willard Flemming'i alaya alır, onun iki senfoni yazmış olduğundan, yel değirmenlerinden anladığından, hatta kayak yapmayı bile bildiğinden çok kuşkulu olduğunu söyler dururdu.
3. Mandarax'ın Mary düğmelerine bastıkça biplemesinden şikâyet ederdi; halbuki sesler zar zor işitilirdi, üstelik bilgisine bilgi katmanın, ünlü alıntılar ezberlemenin, yeni diller filan öğrenmenin Mary için ne önemli olduğunu bilirdi.

4. "Seni seviyorum," demektense boğularak ölmeyi tercih ederdi.

"Üstelik bunlar sadece dört büyük hatasıydı," demişti Mary. Dolayısıyla Mary, kaptanla konuştuğu zaman, deniz iguanasının tükürüğünden bahsederek yaptığı gibi, içinde kalmış pek çok kırgınlığı dışarı vurmuştu.

* * *

Ortada anaya babaya muhtaç bir çocuk filan olmadığı ve her iki taraf da yalnız yaşamayı katlanılmaz bulmadığına göre, bence bu ayrılık çok trajik sayılmazdı. Akiko ikisini de düzenli olarak ziyaret ediyordu ve sonraları, Kamikaze'nin sakalı bittikten sonra, Akiko da kendi tüylü çocuklarını doğurup yetiştirecekti.

* * *

Kanka-bono kadınlarının gözünde, bebek doğurmalarını mümkün kılan kişi olmasına rağmen Mary'nin hiçbir özel statüsü yoktu. Önce onlar, sonra da çocukları, kaptandan korktukları kadar Mary'den de korkarlar, onun kendilerine büyük iyilikleri dokunabileceği gibi büyük kötülükleri de dokunabileceğine inanırlardı.

Aradan yirmi sene geçti. Sekiz sene evvel Hisako ile Selena birlikte boğularak intihar etmişti. Akiko artık otuz dokuz yaşında oturaklı bir anneydi, Kamikaze'den olma yedi tüylü çocuğu vardı – iki erkek, beş kız. Mandarax'tan yardım almadan üç dili de gayet akıcı bir şekilde konuşabiliyordu: İngilizce, Japonca ve Kanka-bono dili. Çocuklarıysa bir tek Kanka-bono dilinden anlıyor, yalnızca iki sözcüğün İngilizcesini biliyorlardı: *büyükbaba* ve *büyükanne*. Kaptana ve Mary Hepburn'e

böyle hitap etmeyi çocuklarına Akiko öğretmişti. Zira kendisi de onlara öyle hitap ederdi.

* * *

Bir sabah, *Mandarax'a göre 9 Mayıs 2016 günü saat yedi buçukta, Akiko *Mary'yi uyandırdı ve gidip *kaptanla barışması gerektiğini söyledi; çünkü *kaptan o kadar hastaydı ki, büyük bir ihtimalle günün sonunu göremeyecekti. Akiko önceki akşam onu ziyaret etmiş, sonra çocuklarını eve yollayıp kendi orada kalmış ve *kaptan için yapılabilecek pek bir şey olmadığı halde bütün gece ona bakmıştı.

Bunun üzerine *Mary de kalkıp *kaptana gitti, gerçi artık kendisi de piliç sayılmazdı. Seksen yaşına gelmişti... ve ağzında diş kalmamıştı. *Mandarax'a göre osteoporoz tahribine uğrayan omurgası adeta bir soru işareti gibi bükülmüştü. Bunun osteoporoz olduğunu ona *Mandarax'ın söylemesine gerek yoktu. Annesinin ve büyükannesinin kemikleri de ölmelerinden önce osteoporoz yüzünden iyice zayıflayıp bisküvi gibi kırılganlaşmışlardı. Bu da günümüzde bilinmeyen bir diğer kalıtımsal kusurdur.

*Kaptanın nesi olduğuna gelince: *Mandarax'ın bilgi birikimlerine dayanarak yaptığı tahmine göre *kaptan Alzheimer hastasıydı. Bunak ihtiyar artık kendine bakabilecek durumda değildi ve nerede olduğunu bile kestiremiyordu. Akiko her gün ona yemek götürmese ve en azından bir kısmını yutmasını sağlamasa açlıktan ölmüş olurdu. Seksen altı yaşındaydı.

Ne demiş *Mandarax:

İlginç olaylarla dolu bu tarihsel oyunun son sahnesi
İkinci çocukluk ve sınırsız unutkanlıktır;

Ne diş kalmıştır artık, ne göz, ne tat,
Ne de başka bir şey.[1]

WILLIAM SHAKESPEARE (1564-1616)

Velhasıl iki büklüm vücudunu zar zor taşıyan *Mary, ayaklarını sürüye sürüye eskiden *kaptanla paylaştığı kuştüyü tentenin altına girdi. Yirmi yıldır oraya hiç gitmemişti. *Mary oradan ayrılalı beri tente pek çok defa yenilenmişti, onu ayakta tutan mangrov sırıkları ile kazıklar ve kuştüyü döşek de tabii. Ama mimarisi aynıydı, canlı mangrov ağaçları arasından denizi gören tente, Walloping Window Blind'ın yıllar önce karaya oturduğu resifi çerçevesi içine alan bir manzaraya nazırdı.

Sırası gelmişken, o gemiyi oturduğu resiften nihayet çekip kurtaran şey, kıçında biriken yağmur ve deniz suları olmuştu. Deniz suyu, geminin devasa vidalarından birinin şaftı etrafından içeriye sızmıştı. Gemi geceleyin sessizce okyanusa kaymıştı. Onun "Asrın Doğa Gezisi"nin son durağına, üç kilometre derinlikteki Haydar'ın Kasası'na[2] gidişini kimse görmemişti.

1. *Size Nasıl Geliyorsa*, çev. Bülent Bozkurt, Remzi Kitabevi, 1999, s. 66. (Ç.N.)

2. Denizci inanışına göre Haydar (Davy Jones) denizdeki tüm kötü güçlerin ruhudur. Deniz kazalarında ölenlerin, denizin dibindeki "Haydar'ın Kasası"na gittiklerine inanılır. (Ç.N.)

13

*Kaptanın evi önünde uzanan resifin son derece hazin bir tarihî önem taşıdığına ne şüphe! *Kaptanın oraya her gün bakmak istemesi beni çok şaşırtırdı. *Hisako Hiroguchi ile *Selena MacIntosh'un suya girip el ele yürüyerek öbür dünyaya giden mavi tüneli birlikte arayıp buldukları yer olan yarısı suya gömülü tümseğin önünde de aynı resif uzanırdı. *Selena o zamanlar kırk sekiz yaşındaydı ve hâlâ doğurgandı. *Hisako ise elli altısına gelmişti ve epeydir yumurtlamıyordu.

Akiko o resifi her gördüğünde hâlâ allak bullak olurdu. Onu yetiştirmiş olan iki kadının intiharlarından kendini sorumlu tutmamak elinde değildi – halbuki *Mandarax'a göre ikisinin de kesin ölüm sebebi, *Hisako'nun o dizginlenemez, karşı konulmaz ve muhtemelen kalıtımsal depresyonuydu.

Ama şu da Akiko için kaçınılmaz bir gerçekti: *Hisako ile *Selena, Akiko'nun kendi evini kurup yalnız yaşamaya başlamasından kısa süre sonra intihar etmişlerdi.

Akiko o zamanlar yirmi iki yaşındaydı. Henüz buluğa bile ermemiş olan Kamikaze'nin bu kararla hiç alakası yoktu. Akiko yalnız yaşamayı kendisi seçmişti ve hayatından gayet memnundu. Çoğu insanın yuvadan uçtuğu çağları çoktan geride bırakmıştı ve ben de onun bu kara-

rını sonuna kadar destekliyordum. *Hisako ile *Selena, Akiko büyüyüp son derece gürbüz ve marifetli bir kadın olduktan çok sonra bile ona bebek muamelesi yapmayı sürdürdüklerinde, bunun Akiko'yu ne kadar üzdüğüne kendi gözlerimle tanık olmuştum. Üstelik Akiko bu durumu çok uzun zamandır sineye çekiyordu zaten; çünkü gerçekten de âciz olduğu dönemlerde kendisi için yapmış oldukları her şey için onlara minnettardı.

Evi terk ettiği gün, *Hisako ile *Selena hâlâ sümsük kuşu etini onun için kesip lokmalara bölüyorlardı, inanabiliyor musunuz!

Bunu izleyen bir ay boyunca kurdukları her sofrada ona da yer ayırmayı sürdürdüler, etini kesip hazır ettiler ve o artık orada yaşamadığı halde, ona agucuk gugucuk yapıp tatlı tatlı sataştılar.

Derken bir gün, hayat onlar için yaşanmaya değer olmaktan çıkıverdi.

* * *

*Mary Hepburn *kaptanı ölüm döşeğinde ziyaret etmeye gittiğinde, başına bela olan bir sürü illete rağmen hâlâ kendi kendine yetebilecek durumdaydı. Hâlâ kendi yiyeceğini kendi topluyor, kendi hazırlıyor, yuvasını pırıl pırıl ve derli toplu tutuyordu. Bununla gurur duyuyordu ve duymakta da çok haklıydı. *Kaptan başkalarına, daha doğrusu Akiko'ya yük olmuştu. *Mary ise katiyen kimseye yük değildi. Sık sık söylediği gibi, eğer günün birinde herhangi birine yük olmak üzere olduğunu hissederse, tıpkı Hisako ile Selena gibi resife yürüyecek ve okyanusun dibinde ikinci kocasıyla buluşacaktı.

*Mary'nin ayakları ile hanım evladı *kaptanın ayakları arasındaki tezat çok çarpıcıydı. Ayakları dile gelecek olsa kesinlikle çok farklı hikâyeler anlatırdı. *Kaptanın-

kiler beyaz ve yumuşacıktı. *Mary'ninkiler ise onca yıl önce beraberinde Guayaquil'e getirdiği dağcı botları kadar sert ve kahverengiydi.

*Mary, yirmi yıldır hiç konuşmadığı bu adama şöyle dedi: "Çok hasta olduğunu söylediler."

Aslına bakılırsa, *kaptan hâlâ oldukça yakışıklı ve boylu boslu bir adamdı. Akiko onu her gün yıkayıp sabunladığı, saçını sakalını taradığı için hâlâ temiz ve bakımlıydı. Akiko'nun kullandığı sabunu, Kanka-bono kadınları kemikleri öğütüp penguen yağıyla karıştırarak yapıyorlardı.

*Kaptanın hastalığının insanı çileden çıkaran yanlarından biri de, bedeninin hâlâ kendi başının çaresine gayet güzel bakabilecek vaziyette olmasıydı. Vücudu *Mary'ninkinden çok daha kuvvetliydi. Onu yatağa bağlayan, altını kirletmesine, yemeden içmeden kesilmesine filan izin veren organı, giderek bozulan koca beyniydi.

Unutmayın: *Kaptanın durumu Santa Rosalia'ya mahsus değildi. Anakarada da bebekler kadar âciz milyonlarca yaşlı insan vardı ve Akiko gibi merhametli gençler onlara bakmak zorunda kalıyorlardı. Günümüzdeyse, köpekbalıkları ve katil balinalar sayesinde, yaşlanmanın getirdiği sorunlar sorun olmaktan çıktı artık.

* * *

*Kaptan, "Bu kocakarı da kim?" diye sordu Akiko'ya. "Çirkin kadınlardan nefret ederim. Hayatım boyunca gördüğüm en çirkin kadın bu."

"Bayan *Mary Hepburn o – Bayan Flemming yani, büyükannemiz," dedi Akiko. Tüylü yanaklarından bir damla gözyaşı süzüldü. "Büyükannemiz," dedi.

"Onu daha önce hiç görmedim," dedi *kaptan. "Hemen çıkar onu buradan lütfen. Bak, gözlerimi kapadım.

Açtığım zaman gitmiş olsun." Gözlerini kapadı ve yüksek sesle saymaya koyuldu.

Akiko *Mary'nin yanına gelip dokunsan kırılacakmış gibi duran sağ kolunu kavradı. "Ah, büyükanneciğim..." dedi. "Böyle davranacağını nereden bileydim?"

*Mary sesini yükselterek şöyle dedi ona: "Onun her zamanki hali bu, değişen bir şey yok."

*Kaptan saymaya devam ediyordu.

Yarım kilometre ötedeki pınarın civarından bir erkeğin zafer çığlıkları ve bir dişinin gür kahkahaları yükseldi. Bu erkek çığlıkları, ada sakinleri için alışılagelmiş bir şeydi. Kamikaze bir cins dişi yakaladığını ve çiftleşmek üzere olduklarını cümle âleme bu şekilde ilan etmeyi âdet edinmişti. O zamanlar on dokuz yaşındaydı, seksüel açıdan en verimli çağını geride bırakmak üzereydi ve adadaki tek güçlü kuvvetli erkek olarak her an biriyle ya da bir şeyle çiftleşmesi olasıydı. Akiko'nun katlanmak zorunda kaldığı bir diğer gam da buydu – eşinin uluorta zinaları. Bu kadın gerçek bir azizeydi.

Kamikaze'nin pınar başında yakalamış olduğu dişi öz teyzesi Dirno'ydu ve artık çocuk doğurabilecek yaşta değildi. Ama Kamikaze için hiç fark etmezdi. Ne olursa olsun çiftleşeceklerdi. Daha küçükken denizaslanlarıyla ve kulaklı foklarla bile çiftleşirdi; sonunda Akiko, kendi iyiliği için olmasa bile karısının hatırı için, hiç değilse bunu yapmaktan vazgeçebileceğine ikna etmişti onu.

Hiçbir denizaslanı ya da kulaklı fok Kamikaze'den gebe kalmadı, ki aslında keşke kalsaydı. Kamikaze onlardan birini gebe bırakmayı başarmış olsaydı, modern insanlığın evrimi bir milyon yıldan çok daha kısa sürede gerçekleşirdi.

Gerçi acele etmeye de ne gerek vardı sanki?

* * *

*Kaptan gözlerini açtı ve *Mary'ye şöyle dedi: "Sen neden hâlâ buradasın?"

"Ah, ben mi? Boş ver sen, aldırma bana, ben senin on sene birlikte yaşadığın kadınım alt tarafı."

Tam o sırada, bir diğer Kanka-bono kadını olan Lira, Akiko'ya seslenerek Kanka-bono dilinde bir şeyler söyledi. Akiko'nun dört yaşındaki oğlu Orlon'un düşüp kolunu kırdığını ve Akiko'nun derhal eve gitmesi gerektiğini haber veriyordu. Lira *kaptanın evine daha fazla yaklaşmazdı çünkü orada çok kötü bir büyü olduğuna inanırdı.

Bunun üzerine Akiko *Mary'den kendisi yokken *kaptana göz kulak olmasını rica etti. Elinden geldiğince çabuk döneceğine söz verdi. "Uslu çocuk ol, tamam mı?" dedi *kaptana. "Söz mü?"

*Kaptan somurtarak söz verdi.

* * *

*Mary, Akiko'nun ricası üzerine *Mandarax'ı da yanında getirmişti. *Kaptanın geçen gün ve gece boyunca birkaç kez adeta komaya girmiş gibi uyuyakalmasına neyin sebep olduğunu teşhis etmek için *Mandarax'ı kullanmayı umuyordu.

Ama ona aygıtı gösterir göstermez, daha ilk soruyu bile soramadan *kaptan son derece şaşırtıcı bir şey yaptı: Onu *Mary'nin elinden kapıp sanki hasta masta değilmiş gibi ayağa fırladı. "Dünyada şu orospu çocuğundan nefret ettiğim kadar hiçbir şeyden nefret etmedim," dedi, sonra da yalpalaya yalpalaya sahile inip dizlerine kadar suya girdi ve resife doğru ilerledi.

Zavallı *Mary de arkasından gitti; ama tabii ki o kadar iri bir adama engel olmaya gücü yetmezdi. *Kaptanın *Mandarax'ı resifin yamacından, üç metre derinliğinde olduğu sonradan anlaşılan suya fırlatışını eli böğ-

ründe kalarak izledi. Resif orada aniden derinleşiyordu, tıpkı bir deniz iguanasının sırtı gibi.

*Mary, *Mandarax'ın nerede olduğunu görebiliyordu. İşte oradaydı – öldüğü zaman Akiko'ya bırakacağına söz verdiği paha biçilmez ata yadigârı. Bunun üzerine, o gözü pek yaşlı kadın, aygıtın peşinden suya atladı. Aslında onu yakalamayı başardı da; ama tam yakaladığı anda, kocaman bir beyaz köpekbalığı hem Mary'yi hem de Mandarax'ı midesine indiriverdi.

* * *

*Kaptan hafızasını yitirmişti, dolayısıyla kana bulanan suya ne anlam vereceğini bilemedi. Dünyanın neresinde olduğundan bile habersizdi. O sırada *kaptanın algılayabileceği en korkutucu olay, kuşların saldırısına uğradığıydı. Saldıranlar, *kaptanın yatak çıbanlarına üşüşen zararsız vampir ispinozlardı, yani adada en çok rastlanan kuşlar. Ama *kaptana göre, yeni ve korkunç yaratıklardı onlar.

Bir yandan elleriyle kuşları kovalamaya çalışırken, bir yandan da imdat çığlıkları atıyordu. İspinozlar akın akın gelmeye devam edince *kaptan onların kendisini öldürmek istediklerine kani olup suya atladı ve bir çekiçbalığına yem oldu. Bu hayvanın gözleri, başındaki yan çıkıntıların uçlarındaydı; Doğal Seçilim Yasası tarafından milyonlarca yıl önce mükemmelleştirilmiş bir tasarımdı bu. Mekanik evrenin hatasız bir parçasıydı. Giderilmesi gereken tek kusuru yoktu. Daha büyük bir beyne hiç ihtiyacı olmadığıysa gün gibi ortadaydı.

Daha büyük bir beyne sahip olup da ne yapacaktı? Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini mi besteleyecekti?

Yoksa şu dizeleri mi yazacaktı?

Tümüyle bir sahnedir yaşam;
Erkeklerle kadınlarsa, hepsi birer oyuncu;
Biri çıkar, öteki girer ve her biri,
Kendine düşen sürede pek çok rol oynar...[1]

WILLIAM SHAKESPEARE (1564-1616)

1. *Size Nasıl Geliyorsa*, s. 65. (Ç.N.)

14

Bütün bu sözcükleri havaya yazdım – sol elimin işaretparmağının ucuyla, ki zaten o da hava. Annem solaktı, ben de öyleyim. Artık hiç solak insan kalmadı. İnsanlar yüzgeçayaklarını kusursuz bir simetriyle kullanıyorlar. Annem kızlı saçlıydı, Andrew MacIntosh da öyle; gerçi bu ikisinin pas rengi saçları, kendi çocuklarına, yani bana ve Selena'ya sirayet etmemiş – ne de herhangi bir insanoğluna, hatta ne de insanlığa. Artık hiç kızıl saçlı yok. Şahsen hiç albino tanımadım gerçi ama artık albino da kalmadı. Kulaklı foklar arasından hâlâ arada bir albinoların çıktığı oluyor. Bir milyon yıl önce bu hayvanların pöstekileri, hanımefendilerin operaya ve hayır derneklerinin balolarına giderken giydikleri kürk mantolara malzeme olarak çok para ederdi.

Acaba modern insanların pöstekilerinden de eski çağlarda yaşamış ataları için güzel kürk mantolar çıkar mıydı? Çıkmaması için sebep göremiyorum.

* * *

Böylesine havacıva bir yazıyı, havaya havayla yazıyor olmak çok mu canımı sıkıyor dersiniz? Eh... benim sözcüklerim de babamın yazdığı, Shakespeare'in yazdı-

ğı, Beethoven'ın yazdığı ya da Darwin'in yazdığı herhangi bir şey kadar kalıcı olacak. Öyle anlaşılıyor ki aslında onlar da havaya havayla yazı yazmışlar. Alın işte, etrafımı saran ılıman atmosferden Darwin'in şu düşüncesini hemencecik çekip koparıveriyorum:

İlerleme her zaman için gerilemeden çok daha yaygın olmuştur.

Bakın işte bu çok doğru, çok doğru.

* * *

Hikâyeme başlarken, mekanik evrenin dünyalı kısmı korkunç bir tehlike altındaymış gibi bir görünüm arz ediyordu; zira parçalarından pek çoğu, bir diğer deyişle insanlar, artık kaplarına sığmıyorlar ve kendileriyle birlikte diğer parçalara da zarar veriyorlardı. O zaman olsa, bu zararın onarılmaz olduğunu söylerdim.

Meğer değilmiş!

İnsanoğlunun tasarımında yapılan belli bazı değişiklikler sayesinde, mekanik evrenin şu anda işlemekte olduğu gibi tıkır tıkır işlemeye sonsuza dek devam etmemesi için sebep göremiyorum.

* * *

Şayet kimi doğaüstü varlıklar ya da babamın biricik karakterleri olan uçan daire uzaylıları, insanlığın kendisiyle ve doğanın geri kalan kısmıyla uyumunu sağlamaya geldiyse bile, bunu yaparlarken ben orada değildim. Dolayısıyla bu onarım işini Doğal Seçilim Yasası'nın dışarıdan hiç yardım almadan gerçekleştirmiş olduğuna şerefim üstüne yemin etmeye hazırım.

Galápagos Takımadası'nın sulak ortamında büyük sürüler halinde yaşayan insanlar gelmiş geçmiş en iyi balıkçılardı. En iyi yüzücüler, elleri ve ayakları yüzgeçayaklara en çok benzeyenlerdi. Çıkık çeneler, balığı yakalayıp tutmak açısından ellerin asla olamayacakları kadar elverişliydi. Sualtında giderek daha fazla vakit geçirmeye başlayan her balıkçı insan da daha kaygan, daha kovamsı bir yapıya –ve daha küçük bir kafatasına– sahip olduğu takdirde, şüphesiz daha fazla balık yakalayabilirdi.

* * *

Böylece hikâyemi tamamlamış oluyorum; başka yerde değinmeyi unuttuğum ve aslında çok da önemli olmayan birkaç ayrıntıyı da ekledim mi, işim bitti sayılır. Bu ayrıntıları herhangi bir sırayla eklemeyeceğim; çünkü artık elimi çabuk tutmak zorundayım. Babam mavi tünelle birlikte her an beni almaya gelebilir.

* * *

İnsanlar er geç bir gün öleceklerini hâlâ biliyorlar mı? Hayır, bilmiyorlar. Naçizane fikrimi soracak olursanız, bunu unutmuş oldukları için çok şanslılar.

* * *

Hayattayken kendim de üredim mi? Amerika Birleşik Devletleri Deniz Piyadeleri'ne katılmamdan kısa süre önce, Santa Fe'de kazayla liseli bir kızı hamile bırakmıştım. Kızın babası gittiği okulun müdürüydü, üstelik kız da ben de birbirimizden pek hoşlanmıyorduk bile. Öylesine takılıyorduk işte, o zamanlar tüm gençlerin yaptıkları gibi. Kız kürtaj yaptırmış, parasını da babası

ödemişti. Bebeğin kız mı erkek mi olduğunu bile hiç öğrenemedik.

Bu olay kulağıma küpe oldu. Ondan sonra kendimin ya da partnerimin bir doğum kontrol aracı kullandığımıza emin olmadan seks yapmadım. Hiç evlenmedim.

Modern insanlardan birinin seks yapmadan önce bir milyon yıl öncesinin tipik doğum kontrol araçlarından birini takmaya yeltendiğini düşününce gülmekten kendimi alamıyorum doğrusu; düşünsenize, ne haysiyet kalırdı ne güzellik. Dahası, bu işi eller yerine yüzgeçayaklarla yapması gerekirdi!

* * *

Gözlemlediğim süre içinde herhangi bir yerden buraya, yolculu ya da yolcusuz gelen doğal zerzevat salları oldu mu? Hayır. Bahia de Darwin karaya oturalı beri anakarada yaşayan canlı türlerinden herhangi birinin bu adalara ulaştığı oldu mu? Hayır.

Ama unutmayın, ben yalnızca bir milyon yıldır buradayım – bir milyon yıl dediğin nedir ki, göz açıp kapayana kadar geçer.

* * *

Vietnam'dan İsveç'e gitmeyi nasıl becerdim?

En iyi dostum ve en kötü düşmanımı bir el bombasıyla öldüren o yaşlı kadını vurduktan ve müfrezemizden artakalan askerler kadının köyünü yakıp yıktıktan sonra, "sinirsel tükenme" teşhisiyle hastaneye yatırıldım. Orada büyük bir ilgi ve ihtimam gördüm. Köyde olanlardan hiç kimseye bahsetmememin ne kadar önemli olduğunu kafama kazımaya çalışan subaylar tarafından ziyaret edildim. Müfrezemizin her yaştan elli dokuz

köylüyü öldürmüş olduğunu ancak o zaman öğrendim. Biri sonradan cesetleri saymış.

İzinli olarak hastaneden çıkıp sarhoş olduğum, üstüne bir de esrar çekip kafayı kırdığım bir gün, Saygonlu bir fahişeden frengi kaptım. Günümüzde artık bilinmeyen hastalıklardan bir diğeri olan bu illetin ilk lezyonları, başka bir sürü askerle birlikte "Dinlenme ve Rekreasyon" için gönderildiğim Tayland'ın Bangkok kentine varana dek ortaya çıkmadı. "Dinlenme ve Rekreasyon", daha çok orospu, daha çok uyuşturucu ve daha çok alkol manasına geldiği herkesçe bilinen bir edebikelamdı. Fuhuş, o zamanlar Tayland'ın döviz getiren başlıca sektörlerinden biriydi, pirinçten sonra ikinciliği kimseye kaptırmazdı.

Ondan sonra kauçuk gelirdi.

Ondan sonra tikağacı gelirdi.

Ondan sonra kalay gelirdi.

Deniz piyadelerinin frengiye yakalandığımı bilmelerini istemiyordum. Öğrenecek olurlarsa, tedavi gördüğüm müddetçe ücretimden kesinti yaparlardı. Üstelik tedavi süresi Vietnam'da savaşarak geçirmem gereken yıllara ilave edilecekti.

Bunun üzerine ben de Bangkok'ta özel bir hekim aramaya koyuldum. Deniz piyadesi bir arkadaşım, benimkine benzer vakaları tedavi etmiş genç bir İsveçli doktor tavsiye etti. Adam oradaki Tıbbi Bilimler Üniversitesi'nde araştırma yapıyormuş.

Onu ilk ziyaret ettiğimde, beni savaş hakkında sorguya çekti. Bir de baktım ki, müfrezemizin o köye ve köylülere neler yaptığını ona anlatıvermişim. Bunun bana kendimi nasıl hissettirdiğini öğrenmek isteyince ona şunu söyledim: Bu deneyimin benim için en berbat kısmı, pek bir şey hissetmemiş olmamdı.

* * *

"Sonradan ağladığın ya da uyumakta zorlandığın oldu mu?" diye sordu.

"Olmadı bayım," dedim. "Aslına bakarsanız, uyumaktan başka hiçbir şey yapmak istemediğim için hastaneye kaldırılmıştım."

Ağlamayı bırak, ağlamaklı bile olmamıştım. Başka her şey olabilirdim; ama ben ne sulugözlüydüm ne de yufka yürekli. Deniz piyadeleri beni adam etmeden önce bile pek öyle zırlak biri sayılmazdım. Kızıl saçlı solak annem beni ve babamı terk edip gittiğinde bile ağlamamıştım.

Ama o gün, o İsveçli öyle bir laf etti ki, bebekler gibi ağlamaya başladım – en nihayet, en nihayet. Ben karşısında hüngürderken, o da benim kadar şaşkındı.

Bana ne mi demişti? "Soyadının Trout olması ilgimi çekti. Müthiş bilimkurgu yazarı Kilgore Trout'la bir akrabalığın olabilir mi acaba?"

Bu doktor, New York'un Cohoes kenti dışında karşılaştığım insanlar arasında babamın adını duymuş olan tek kişiydi.

Ta nerelerden kalkıp Tayland'ın Bangkok kentine gelmiştim. Meğer onca yolu, umarsızca bir şeyler karalayıp duran babamın, hiç değilse bir kişinin gözünde, boşu boşuna yaşamış olmadığını öğrenmek için kat etmişim.

* * *

Doktor beni o kadar çok ağlattı ki, sonunda ilaçla uyutmak zorunda kaldı. Bir saat sonra muayenehanedeki karyolanın üstünde uyandığımda doktor beni seyrediyordu. Odada yalnızdık.

"Şimdi kendini daha iyi hissediyorsundur herhalde," dedi.

"Hayır," dedim. "Ya da belki evet. Emin değilim."

"Sen uyurken ben de oturup senin durumunu düşündüm," dedi. "Sana önerebileceğim çok güçlü bir ilaç var aslında; ama denemek isteyip istemediğine kendin karar vereceksin. İlacın yan etkilerini de hesaba katman gerekiyor."

Frengiye yol açan organizmaların Doğal Seçilim Yasası sayesinde antibiyotiklere karşı direnç kazandıklarından bahsediyor sandım. Koca beynim yine yanılmıştı.

İsveç'ten siyasal sığınma hakkı almak istersem, Bangkok'tan İsveç'e gitmemi sağlayabilecek arkadaşları olduğunu söyledi.

"Ama ben İsveççe konuşamam ki," dedim.

"Öğrenirsin," dedi. "Öğrenirsin, öğrenirsin."